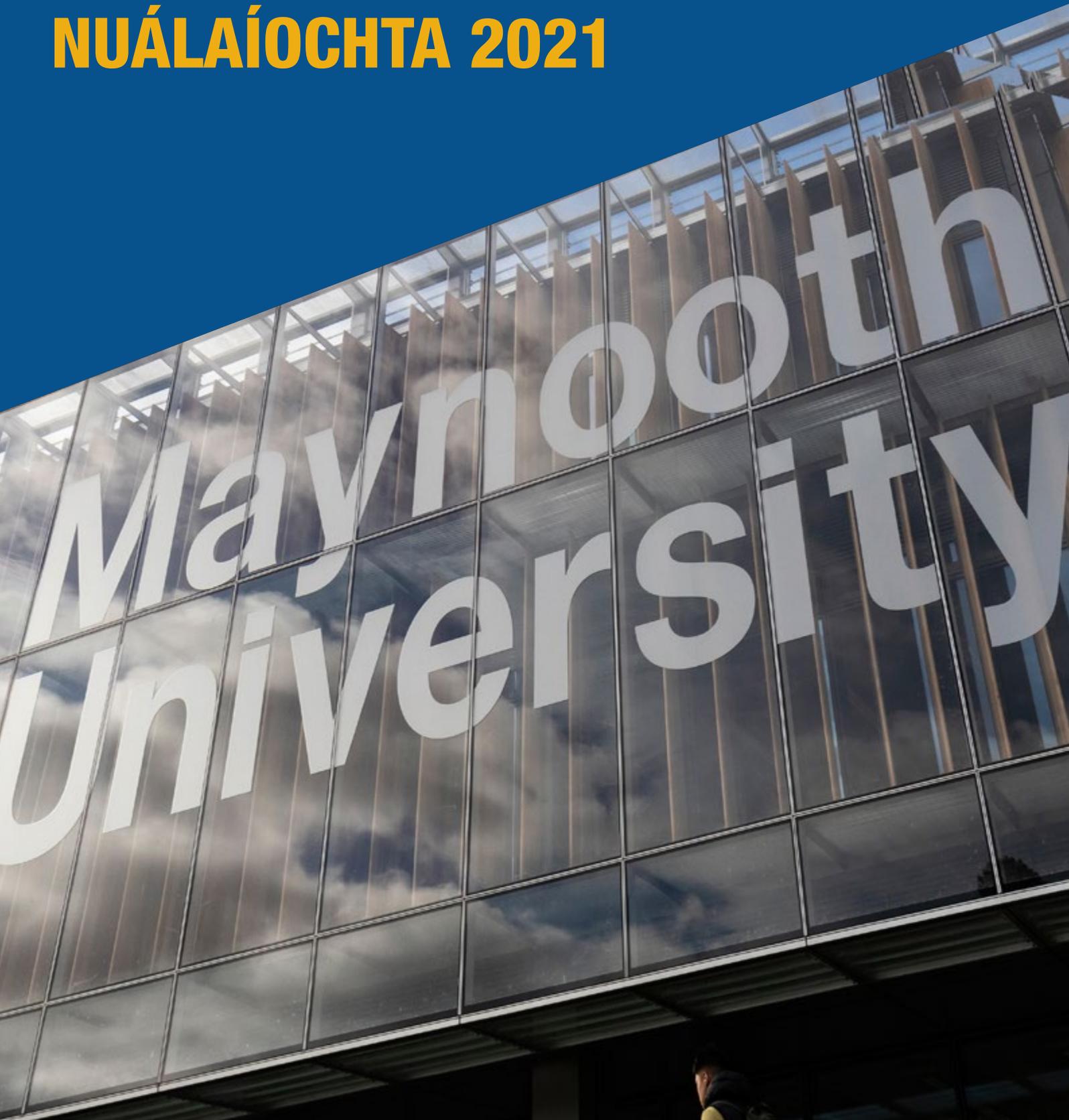

**Ollscoil
Mhá Nuad**
Ollscoil na hÉireann
Má Nuad

OLLSCOIL MHÁ NUAD **TUARASCÁIL TAIGHDE AGUS** **NUÁLAÍOCHTA 2021**

RÉAMHRÁ	2
BUAICPHOINTÍ TAIGHDE – GRAFAIC FAISNÉISE	5
TAIGHDE AGUS NUÁLÁIÓCHT IN OLLSCOIL MHÁ NUAD 2021	6
GRADAIM AGUS DUAISEANNA	11
BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE	23
DÁMH NA nEALÁIÓN, AN LÉINN CHEILTIGH AGUS NA FEALSÚNACHTA	23
DÁMH NA nEOLAÍOCHTA AGUS NA hINNEALTÓIREACHTA	39
DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA	58
LEABHARLANN OLLSCOIL MHÁ NUAD	93
INSTITIÚIDÍ AGUS IONAIÐ TAIGHDE	95
MAYNOOTHWORKS	116
GLUAIS	119
AGUISÍN	121
FOCAIL BHUÍOCHAIS	122

RÉAMHRÁ

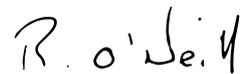
I dtuarascáil 2021 ar thaighde agus ar nuálaíocht in Ollscoil Mhá Nuad déantar machnamh ar an obair taighde, scoláireachta agus nuálaíochta a rinne pobal na hOllscoile in 2019 agus 2020, agus is deis í chun aird a tharraingt ar éachtaí suntasacha na hOllscoile i ngach ceann dá disciplíní, agus ina hinstitiúidí agus a lárionaid taighde idirdhisciplíneacha.

Ag deireadh na bliana acadúla ba dhúshlánaí agus ba dheacra a bhí ag duine ar bith againn riamh, ba mhaith linn moladh a thabhairt d'iarrachtaí agus d'éachtaí ár gcomhghleacaithe ar fud na hOllscoile. Tá meas ag dul don fhoireann acadúil agus do thaighdeoirí iardhochtúireachta, agus do na riarthóirí, na teicneoirí agus na gairmithe tacaíochta uile nárbh fhéidir an obair a mhionsonraítear anseo a dhéanamh ina n-éagmais.

Is mian linn aitheantas a thabhairt don tiomantas seasmhach a léirítear don Ollscoil agus dá hidéil atá mar bhunús le seachadadh an oideachais agus an taighde trína ndéanann Ollscoil Mhá Nuad a cion uathúil d'Éirinn agus don domhan mór.

Philip Nolan,
Uachtarán

Ray O'Neill, Leas-Uachtarán um
Thaighde agus Nuálaíocht

CUSPÓIR

Is ollscoil taighde poiblí í Ollscoil Mhá Nuad atá tiomnaithe do dhaoine, do smaointe agus do chultúr, pobal léannta a oibríonn le chéile chun rudaí a fhiosrú agus a fháil amach, chun dul i mbun teagaisc agus foghlama, chun eolas a chruthú, a chaomhnú, a scaipeadh agus a chur i bhfeidhm, agus chun dul i ngleic leis na dúshláin atá roimh an tsochaí nua-aimseartha; trí na rudaí seo go léir le chéile, táimid lárnach don nuálaíocht, don fhás eacnamaíoch, don fhorbairt shóisialta agus don bheocht chultúrtha, agus is gné riachtanach muid de shochaí shaor, oscailte, chomhionann, dhaonlathach agus inbhuanaithe.

FÍS

Cuirfidh Ollscoil Mhá Nuad a seasamh idirnáisiúnta chun cinn tuilleadh mar ollscoil taighde ceannródaíoch, le pobal beoga iarchéime, soláthar sainiúil fochéime, cur chuige cuimsitheach agus eiticúil i leith an idirnáisiúnaithe, agus caidreamh forleathan le comhpháirtithe seachtracha; tabharfar aitheantas dúinn as ár dtiomantas do mhisean poiblí agus cathartha na hOllscoile, mar cheannaire náisiúnta i gcúrsaí comhionannais agus éagsúlachta, áit den scoth chun dul i mbun foghlama agus i mbun oibre, pobal ionchuimsitheach inar féidir le mic léinn agus baill foirne bláthú, agus a chuidíonn ar shlí shainiúil leis an gcóras náisiúnta ardoideachais agus le leas an phobail.

BUAICPHOINTÍ TAIGHDE

RÁTÁLACHA OLLSCOILE

43^ú AR DOMHAN

Times Higher Education
Young University Rankings 2020

201–300

Times Higher Education
Impact Rankings 2021

401–500

Times Higher Education
World University Rankings 2021

FORBAIRT TALLAINNE 2019/20

83 CÉIMÍ TAIGHDE

65 mac léinn PhD agus 7 mac léinn Dochtúireachta Gairmiúla
11 Máistreacht Taighde

**133 MAC LÉINN TAIGHDE
IARCHEIME NUA**

91 mac léinn PhD agus 27 mac léinn Dochtúireachta Gairmiúla
15 Máistreacht Taighde

**70 TAIGHDEOIR
IARDHOCHTÚIREACHTA**

FOILSEACHÁIN & TIONCHAR 2019/20

Foilseachán	2019	2020
lomlán (SCOPUS)	594	708
Leabhair	81	64
Caibidlí Leabhair	174	200

1.5

Tionchar luanna
ualaithe de réir
réimse
(2015-2020)

15.6%

D'fhoilseacháin sa 10%
is fearr d'fhoilseacháin a
luadh ar fud an domhain
(ualaithe de réir réimse)

53%

D'fhoilseacháin le
comhoibritheoirí
idimáisiúnta

3%

D'fhoilseacháin le
comhpháirtithe
tionscail

GRÉASÁIN NA HEOLAÍOCHTA LUAITE GO HAN-MHINIC

6

fhoilseachán a luadh go hard
sa réimse, lena n-áirítear 3
pháipéar the (2019)

5

fhoilseachán a luadh
go hard sa réimse,
lena n-áirítear 2
pháipéar the (2020)

NUÁLAÍOCHT & TIONCHAR 2019/2020

76

Comhoibriú nua
le Tionscal

12

Chomhaontú
Ceadúnais

7

bPaitinn
Comhdáithe

12

Nochtadh
Aireagáin

DEONTAIS TAIGHDE BRONNTA 2019/20

177

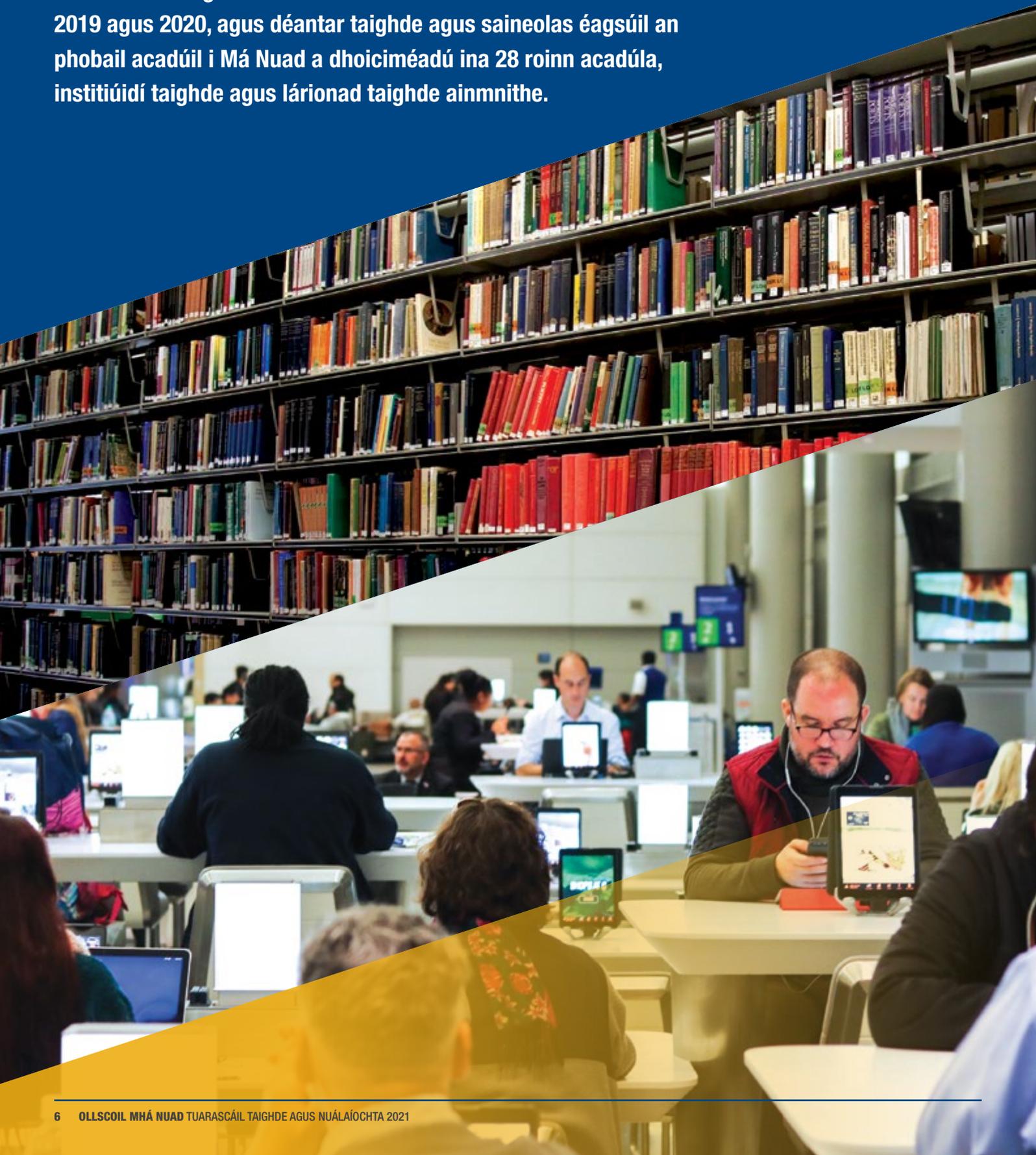
Deontas taighde

€45,369,497

Luach lomlán na ndeontas taighde a dámhad

TAIGHDE AGUS NUÁLAÍOCHT IN OLLSCOIL MHÁ NUAD 2021

Déantar catalógú sa tuarascáil seo ar ghníomhaíochtaí taighde, scoláireachta agus nuálaíochta in Ollscoil Mhá Nuad sna blianta 2019 agus 2020, agus déantar taighde agus saineolas éagsúil an phobail acadúil i Má Nuad a dhoiciméadú ina 28 roinn acadúla, institiúidí taighde agus lárionad taighde ainmnithe.

Ní féidir tosú ach in áit amháin, agus is é sin le freagairt taighdeoirí agus iad ag fiosrú saincheisteanna a bhaineann leis an bpaindéim agus chun aird a tharraingt ar roinnt clár oibre a cuireadh in oiriúint féachaint cén fhoghlaim agus idirghabháil ghearrthéarmach a d'fhéadfadh a bheith éifeachtach chun bonn a chur faoi fhreagairtí náisiúnta agus freagraí idirnáisiúnta ar COVID-19.

Is cinnte gur aibhsigh na hiarrachtaí idirnáisiúnta chun an víreas a chomhrac ar shlí nach ndearnadh riamh cheana a thábhachtaí atá an eolaíocht bhunúsach bhithleigheis sa saol seo ina bhfuil ceangail ar gach leibhéal. Ba bhuaicphointe é forbairt iontach tapa na dteicneolaíochtaí nua vacsaíne, arbh é tuiscint ar na bunphrionsabail eolaíochta i dtrácht a chumasadh i. Chomh maith leis sin, bhí rithábhacht le teicnící tástála PCR, arbh ar éigean a d'fhéadfaí iad a shamhlú cúpla bliain ghearra ó shin; mar aon le héifeachtúlacht idirghabhálacha míochaine a mheas go docht chun na héifeachtaí is measa den ghalair a mhaolú; agus éifeachtaí an víris a theorannú trí thuiscint a fháil ar a inaistritheacht i dteannta léargas ó eolaíocht iompraíochta ar ár bhfreagraí daonna.

Tá go leor samplaí ann de thaighdeoirí as Ollscoil Mhá Nuad ag úsáid a gcuid saineolais mar chabhair chun dul i ngleic leis an bpaindéim. Mar shampla, bhí an Dr Fiona Walsh ón Roinn Bitheolaíochta agus Institiúid Lonsdale ina comhpháirtí i gcuibhreannas náisiúnta faoi stiúir Teagasc chun seicheamhú a dhéanamh ar COVID-19, a raibh ollscoileanna agus ospidéal páirteach ann i gcomhar leis an tSaotharlann Tagartha Náisiúnta maidir le Viris ag UCD. Bhronn Fondúireacht Eolaíochta na hÉireann maoiniú mearfheartha ar an Ollamh Sean Doyle, an Dr Ozgur Bayram agus an Dr David Fitzpatrick ón Roinn Bitheolaíochta agus chomhoibriú siad leis an tSaotharlann Tagartha Náisiúnta maidir le Viris agus le Bord Fuilaidhreacháin na hÉireann chun measúnachtaí cónasctha bithfhaisnéisíochta agus móilíneacha a fhorbairt chun tástáil a bharrfheabhsú do nochtadh san am atá thart agus d'imeadhacht fhéideartha. Chomhoibriú an Dr Mark Robinson ón Roinn Bitheolaíochta agus Institiúid Lonsdale le hOllscoil na Banríona, Béal Feirste agus Ospidéal Naomh Uinseann le himscrúdú a dhéanamh ar an bhfáth go mbíonn daoine a bhfuil galar ae acu i mbaol níos mó bás a fháil le COVID-19. Rinne an Dr Elisa Fadda, Aoife Harbison agus Carl Fogarty sa Roinn Ceimice, i gcomhar le grúpa taighdeoirí de chuid SAM, imscrúdú ar ról gliocán i bpróitéin spíce SARS-COV-2 agus thóg an fhoireann samhail lánfhada de. Tugann an taighde seo léargas suntasach ar an bpróitéin SARS-COV-2 a d'fhéadfaí a úsáid mar chuid de chlár forbartha vacsaíní. Foilsíodh an saothar in ACS Central Science agus bhí sé le feiceáil sa *New York Times*, *El País* agus san *Irish Times*.

Go luath i mí an Mháirt 2020, thionóil an tOllamh Philip Nolan, Uachtarán MU, grúpa ad hoc de mhataiticeoirí agus staitisticeoirí as gach cearn d'ollscoileanna na hÉireann chun machnamh a dhéanamh go práinneach ar conas cabhrú leis an bhfoireann Náisiúnta Éigeandála Sláinte Poiblí (NPHET) scaipeadh dóchúil an víris in Éirinn a chainníochtú, agus cad iad na gníomhartha a d'fhéadfadh a bheith éifeachtach chun a scaipeadh a theorannú. Rinneadh Grúpa Comhairleach um Shamhaltú Eipidéimeolaíoch na hÉireann (IEMAG) den ghrúpa méadaithe sin, faoi cheannas an Ollaimh Nolan, ón tús. Cuid riachtanach dár bhfreagairt sláinte poiblí le 14 mí anuas, ó thosaigh an ghéarchéim in Éirinn, ab ea an samhaltú

mionsonraithe faoi choinníollacha a raibh éiginnteacht mhór ag baint leo. Chomh maith le hobair an Ollaimh Nolan le NPHET, bhí an tOllamh Chris Brunson, Stiúthóir an Láronaid Náisiúnta don Gheoiríomhaireacht, páirteach san IEMAG ón tús. Bhí baint ghníomhach ag Justin Gleeson agus Eoghan McCarthy ón Réadlann Taighde Uile-oileáin (AIRO) le bainistíocht agus anailísíú sonraí thar ceann na Roinne Sláinte, IEMAG agus NPHET maidir leis an gcaoi a bhfuil COVID-19 ag scaipeadh. D'fhorbair AIRO painéal tábhachtach náisiúnta COVID-19 in éineacht le Suirbhéireacht Ordanáis na hÉireann agus an Phríomh-Oifig Staidrimh.

In obair ghaolmhar, fuair an tOllamh Andrew Parnell ó Institiúid Hamilton agus Roinn na Matamaitice agus na Staitisticí maoiniú gearrthéarmach ó Fhondúireacht Eolaíochta Éireann (SFI) i gcomhar le roinnt taighdeoirí eile de chuid Institiúid Hamilton, agus d'fhorbair an grúpa uirlisí ríomhaireachta chun cabhrú le hÉirinn na hiarmhairtí eipidéimeolaíochta agus eacnamaíochta a thuar dá gcuirfí deireadh le hidirghabhálacha ar an gcósán éiginnte i dtreo sochtadh agus téarnaimh.

Sna heolaíochtaí sóisialta, bhronn an Chomhairle um Thaighde Eolaíochta Sóisialta (eagraíocht neamhspleách, idirnáisiúnta, neamhbhrabúis a bunaíodh in 1923 agus atá lonnaithe i Nua-Eabhrac) maoiniú mearfheartha ar COVID-19 ar an Dr Thomas Strong ón Roinn Antraipeolaíochta, i gcomhar le taighdeoirí ó Macquarie na hAstráile agus Auckland na Nua-Shéalainne, le haghaidh an tionscadail eitneagrafaigh, *"Invisible Monsters": The Pandemic Imaginary of Infectious Pathogens and Infectious Bodies*. Déantar cur síos agus anailís sa staidéar seo ar thábhacht smaointe daoine faoi ghalair tógalach maidir leis na bearta a dhéanann siad chun é a chosc nó a sheachaint, agus déanann sé comparáid idir na díoscúrsaí poiblí ar eipidéim COVID-19 i dtrí thír: Éire, an Astráil, agus an Nua-Shéalainn.

Ag obair le Access to Medicines Ireland (AMI) chomhscríobh an Dr Aisling Mc Mahon ón Roinn Dlí páipéar beartais a léitear go forleathan maidir le cén fáth ar chóir d'Éirinn a bheith páirteach i Linn Rochtana Teicneolaíochta COVID-19 (CTAP) na hEagraíochta Sláinte Domhanda, ar meicníocht é chun é a roinnt IP, teicneolaíochtaí, agus fios gnó chun soláthairtí vacsaíne a mhéadú. Thug an Dr McMahon fianaise ar son AMI do Choiste Gnóthai Eachtracha an Oireachtais ar rochtain chothrom ar vacsaíní COVID-19, ag labhairt in éineacht leis an Dr David Nabarro, Toscaire Speisialta WHO ar COVID-19, agus Winnie Byanyami, Stiúthóir Feidhmiúcháin UNAIDS agus Fo-Rúnaí Ginearálta na Náisiún Aontaithe. D'fhoilsigh an Dr McMahon alt freisin *Global equitable access to vaccines, medicines and diagnostics for COVID-19* san *Journal of Medical Ethics*.

Bhí Institiúid ALL (Maireachtáil agus Foghlaim Chuidithe) i gceannas ar dhá thionscadal taighde a bhain le COVID-19. Bhí an tOllamh Mac ina bhall den ghrúpa stiúrtha a d'fhorbair *Freagra Síceasóisialta Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte ar Phaindéim COVID-19* – an creat bunaithe ar fhianaise do sheirbhísí síceasóisialta in Éirinn le linn na tréimhe seo. Threoraigh sé taighde in ALL, trí mheastóireacht a dhéanamh ar thionchar na paindéime ar dhaoine aonair a bhfuil deacrachtaí intleachtúla agus forbraíochta acu. D'fhorbair an Dr Katriona O'Sullivan síneadh ar an tsraith DreamSpace HomeSpace i gcomhar le Microsoft agus RTE, mar chuid den soláthar do theaglaigh le tacaíocht chianda d'fhoghlaim sa bhaile agus gníomhaíochtaí foghlama níos struchtúrtha agus inrochtana.

TAIGHDE AGUS NUÁLÁOCHT IN OLLSCOIL MHÁ NUAD 2021

Choimisiúnaigh geallsealbhóirí, lena n-áirítear Roinn Oideachais an rialtais, Jolanta Burke agus Majella Dempsey, ó Roinn Oideachais MU, chun tionchar na paindéime COVID-19 ar scoileanna a iniúchadh. D'fhoilsigh siad sraith tuarascálacha gasta, inar roinneadh dea-chleachtas idir scoileanna faoin gcaoi ar dhéileáil siad leis an bpaindéim seachtain tar éis dhúnadh na scoile "COVID-19 Practice in Primary Schools in Ireland", agus arís dhá mhí ina dhiaidh sin "COVID-19 Practice in Primary Schools in Ireland – two month follow-up". Ina theannta sin, choimisiúnaigh Cumann Bainistíochta na mBunscoileanna Caitliceacha iad chun ullmhacht na mbunscoileanna chun athoscailt tar éis na paindéime a mheas, i dtuarascáil "Primary School Leaders' Concerns about Reopening Schools After the COVID-19 Closure", tuarascáil ar conas a dhéileáil múinteoirí leis an bpaindéim "Lessons learnt: The experiences of teachers in Ireland during the pandemic".

In ainneoin na ndálaí dúshlánacha a ghabh leis an bpaindéim, lean taighde agus scoláireacht ar leibhéal ard ar fud trí dhámh na hOllscoile. B'ionann agus €45.4M luach iomlán na ndeontas taighde nua a dámhadh ar an Ollscoil sa bhliain Deireadh Fómhair 2019 – Meán Fómhair 2020. Chuimsigh sé seo buiséad de €28.4M le haghaidh oibre i Má Nuad chomh maith le €17M in aistrithe cistí chuig comhpháirtithe comhoibríthe idirnáisiúnta agus náisiúnta.

Is í an ghné aonair is mó den mhaoiniú tionscadal ceithre bliana SHAPES €21M, arna mhaoiniú ag clár Horizon 2020 an AE agus faoi stiúir an Ollaimh Mac MacLachlan agus an Dr Michael Cooke ón Institiúid ALL agus ón Roinn Síceolaíochta, ina raibh 36 comhpháirtí as 14 tír páirteach, a seoladh i mí na Samhna 2019. Seasann acrainm SHAPES don Aosú Cliste agus Sláintiúil trí Dhaoine a bheith ag gabháil do Chórais tacaíochta, agus i measc na gcomhpháirtithe Éireannacha tá UCC agus Access Earth Ltd (Cuideachta de chuid Champas Mhá Nuad); in éineacht le hOllscoil Uladh agus Iontaobhas Sláinte agus Seirbhísí Sóisialta an Tuaiscirt, i dTuaisceart Éireann.

Tá SHAPES ag tabhairt faoi thaighde atá dírithe ar chabhrú le pobal na hEorpa atá ag dul in aois maireachtáil go gníomhach agus go neamhspleách sa bhaile ina bpobail le tacaíocht ó theicneolaíocht maireachtála cúnaimh.

Tá sé ag cothú imscaradh ar scála mór réitigh dhigiteacha chomhtháite a thabharfaidh níos mó neamhspleáchais agus cáilíocht beatha fheabhsaithe do shaoránaigh agus a léireoidh ag an am céanna gnóthachain éifeachtúlachta suntasacha i seachadadh seirbhísí sláinte agus cúraim ar fud na hEorpa.

Bronnadh €7.3M san iomlán faoin gCiste Nuálaíochta Teicneolaíochtaí Suaiteacha ar chuibhreas taighde a chiuimsíonn an tOllamh Jiri Vala i Roinn na Fisice Teoiriciúla ar Ríomhaireacht Chandamach in Éirinn: Ardán Bogearraí d'Ilteicneolaíochtaí Candamghiotáin, a dhéanann iniúchadh ar an gcumas chun díriú ar fhadhbanna dúshlánacha atá ag teacht chun cinn i réimsí mar sheirbhísí airgeadais, lóistíocht nó fionnachtain drugaí. Leithdháileadh buiséad de thart ar €600k ar an Ollamh Vala. Ciuimsíonn an cuibhreas IBM Ireland Ltd, MasterCard Ireland, Rockley Photonics agus Equal 1 Laboratories, Ollscoil Mhá Nuad, Institiúid Náisiúnta Tyndall (Corcaigh) agus An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath.

I Meán Fómhair 2020 bhuaigh an Dr Lorna Lopez ón Roinn Bitheolaíochta agus Institiúid Lonsdale deontas cáiliúil dar teideal Deontas do Thosaitheoirí na Comhairle Eorpaí um Thaighde. Bronnadh €1.5 milliún ar an Dr Lopez faoin scéim Deontas Tosaigh ERC, a mhaoiníonn eolaithe agus scoláirí luathghairme chun taighde ceannródaíoch a dhéanamh i ngach disciplín agus chun a bhfoirne féin a thógáil. Díreoidh an tionscadal ar rithimí laethúla suaite agus a ngaol le neamhord ar speictream an uathachais (ASD) i dteaghlaigh.

I measc na n-éachtaí suntasacha eile a bhain le Horizon 2020 bhí maoiniú do Líonraí Oiliúna Tosaigh Marie Skłodowska-Curie a bronnadh ar an Ollamh. Sharon Todd ón Roinn Oideachais, atá ina comhpháirtí sa tionscadal, dar teideal 'SOLID – Diúthpháirtíocht san Éagsúlacht. Tugann an cuibhreas atá faoi stiúir Ollscoil Antwerp saineolas acadúil le chéile ó 10 n-ollscoil ar fud na hEorpa atá ag obair sa tsocheolaíocht (saineolas ar dhlúthpháirtíocht agus ar straitéisí eagrúcháin agus beartais), sa tíreolaíocht (saineolas ar áit agus ar thrasnachas) agus eolaíochtaí oideachais (oideolaíochtaí poiblí), gach ceann acu a chuidigh le díospóireachtaí ar mhaireachtáil san éagsúlacht. In éineacht le 23 comhpháirtí neamhacadúla, cuirfidh an líonra nuálach seo oideachas ar 15 Taighdeoir Luathchéime. Díreoidh an Líonra ar an gcaoi le dlúthpháirtíochtaí a ghiniúint agus a chothú thar theorainneacha cultúrtha, ag tógáil ar ghaireacht spásúil saoránach le cúlraí éagsúla teanga, reiligiúnacha agus cultúrtha eile in áiteanna ar leith.

D'éirigh go maith leis an Ollamh Valerie Heffernan ó Scoil na Nua-Theangacha, na Litríochtaí agus na gCultúr, agus Institiúid Ealaíon agus Daonnachtaí MU sa chláir Leathnú – Nascadh H2020 a bhfuil sé mar aidhm aige réimsí sainiúla taighde a neartú in institiúidí atá ag teacht chun cinn. Is é aidhm fhoriomlán an tionscadail MotherNet acmhainn taighde Ollscoil Vilnius (an Liotuáin) a fheabhsú agus próifíl a foirne taighde agus a n-institiúid a ardú trí chomhlacht taighdeoirí atá ag teacht chun cinn atá ag obair ar mháithreachas a nascadh le hionaid den scoth le haghaidh taighde ar mháithreachas ag Má Nuad agus ag Ollscoil Uppsala (An tSualainn).

Go déanach in 2020 fuair an Dr Rowan Fealy (Tíreolaíocht agus Ionad Taighde Aeráide ICARUS) agus an tOllamh Tim McCarthy (Eolaíocht Ríomhaireachta agus an Lárionad Náisiúnta don Gheoiríomhaireacht) €5M de mhaoiniú mór trí Chláir Comhpháirtíochta Straitéisí SFI, lena n-áirítear cómhaoiniú ar luach €2.5 milliún ó Microsoft. Agus MU mar phríomhinstitiúid, tugann Terrain-AI foireann idirdhisciplíneach comhimscrúdaitheoirí le chéile ó Teagasc, DCU, TCD agus UL le haghaidh tionscadal 24 mí agus é mar aidhm aige ardán sonraí digiteacha a fhorbairt a bheidh in ann méideanna móra sonraí breathnóireachta Domhain a chomhtháthú, a anailísiú agus a shamhlú, lena n-áirítear sonraí ó shatallítí, dróin agus tomhais ar an láthair. Chomh maith le Microsoft, oibreoidh Terrain-AI le cuideachtaí dúchasacha atá lonnaithe in Éirinn lena n-áirítear Coillte (Foireann Foireann) faoi úinéireacht an stáit agus Bord na Móna (Peatland), chomh maith le FBManna teicneolaíochta braiteora agus sonraí; Icon Group, Anuland, NetFeas & TreeMetrics. Tá an mhian chéanna i bpáirt ag na cuideachtaí seo chun comhoibriú le chéile chun ardán trastíre digiteach den scoth a fhorbairt a fhéadfaidh comhordú agus bailiú sonraí EO agus in-situ a éascú agus ar an gcaoi sin bainistíocht talún níos inbhuanaithe a chumasú.

Tá príomhróil ag taighdeoirí MU i gcónaí in Ionaid Taighde ábhartha SFI; tá 26 ball foirne acadúil páirteach go gníomhach i naoi gcinn de na hIonaid: Lero, Connect, Adapt, iCrag, Insight, MaREI, I-Form, SSPC agus CONFIRM.

An tOllamh Brian Donnellan

Le déanaí, chuaigh an tOllamh Brian Donnellan ó Institiúid Luach na Nuálaíochta agus an Scoil Ghnó isteach mar imscrúdaitheoir maoinithe in CONFIRM. Díríonn ionad CONFIRM ar mhonarú cliste in 8 n-inniúlacht lena n-áirítear: anailísíocht sonraí; rialú táirge agus próiseas; samhaltú fiontar agus ionsamhlú; córais bhogearraí, córais líonra agus IOT; braiteoirí; róbataic agus rialuithe agus próiseáil ábhar.

Is príomhimscrúdaitheoirí iad an tOllamh Tim McCarthy (Eolaíocht Ríomhaireachta agus an tIonad Náisiúnta don Gheoiríomhaireacht) agus an Dr John Mc Donald (Eolaíocht Ríomhaireachta agus Institiúid Hamilton) i dtionscnamh nua tras-ionaid ar Fheithicilí Uathrialacha Cumaisc a bunaíodh in 2020 agus atá faoi stiúir Ionad Taighde LERO. Is comhoibriú é an “spoke” idir Lero, Connect agus Insight, a bhfuil UCC, UCD, OL, NUIG i measc grúpaí eile páirteach ann le tacaíocht ó roinnt comhpháirtithe tionscail lena n-áirítear Jaguar Land Rover, Valeo, Kostal, Liebherr, Pavement Management Systems agus Combilift. Forbróidh an fhoireann taighde cumas i gcórais uathrialacha agus cuirfidh sí i bhfeidhm é i réimsí a bhfuil tábhacht leo do gheilleagar na hÉireann, ar mhaithe le hÉirinn a bhunú mar phríomhpháirt san éiceachóras TF uathrialach.

Faigheann speictream iomlán an taighde agus na gníomhaíochta léannta ar fud na hOllscoile tacaíocht chumasach ó fhoireann na hOifige Forbartha Taighde, faoi stiúir a stiúrthóra, an Dr Carol Barrett. Tá creidiúint mhór ag dul dóibh as a leibhéal ard gairmiúlachta agus saineolais. Feidhmíonn Carol Barrett freisin mar thiomsaitheoir agus mar eagarthóir ar an tuarascáil taighde bhliantúil seo ó bunaíodh í in 2018.

An Dr Carol Barrett

In 2019 agus 2020 lean taighdeoirí Ollscoil Mhá Nuad dá gcuid taighde agus scoláireachta a scaipeadh ar leibhéal ard, agus taifeadh 597 agus 711 foilseachán in Scopus sa dá bhliain fhéilire faoi seach.

Taifeadtar timpeall 70% d’fhoilseacháin taighde na hOllscoile i mbunachar sonraí Scopus. Tá taifead monagraf agus caibidlí leabhar Scopus réasúnta neamhiomlán i gcónaí, agus tá tábhacht ar leith ag baint leis na foirmeacha foilseacháin sin sna hEalaíona, sna Daonnachtaí agus sna hEolaíochtaí Sóisialta. Cé go bhfuil sé neamhiomlán, is trí thaifead Scopus is coitianta anois a dhéantar Ollscoileanna a thagarmharcáil, agus mar sin tabharfaimid aird air anseo.

Sa tréimhse 2015-2020 thaifead an Ollscoil 3535 foilseachán in Scopus. Tá 1.5 d’innéacs luanna ualaithe de réir réimse acu seo, rud a chiallaíonn gur luadh na foilseacháin sin ag 1.5 oiread mheán an domhain i gcomparáid leis na disciplíní céanna go domhanda. Tá fócas láidir idirnáisiúnta ag taighdeoirí i Maigh Nuad; foilsítear 53.6% d’fhoilseacháin uile Mhá Nuad i socrú comhúdar le hinstiúidí idirnáisiúnta, agus tá innéacs ar luanna ualaithe de réir réimse de 1.90 acu siúd. Ina theannta sin, is cuid shuntasach é an comhoibriú le fiontair: foilsítear 3.7% d’fhoilseacháin Ollscoil Mhá Nuad i gcomhar le taighdeoirí tionscail. I measc na gComhpháirtithe Fiontair mar chomhúdar tá IBM, Alcatel Lucent, CERN agus Siemens. Tá innéacs luanna ualaithe de réir réimse de 1.63 ag na foilseacháin seo go háirithe. Foilseacháin rochtana oscailte ab ea 58% d’fhoilseacháin na hOllscoile sa tréimhse seo.

In 2019 rangaigh Web of Science sé pháipéar go hard agus rangáidh trí cinn díobh mar ‘pháipéar the’. D’fhoilsigh an tOllamh Conor Murphy ó Roinn na Tíreolaíochta alt in *Nature* i Meán Fómhair 2019 le comhoibrítheoirí ó 20 tír inar mionsonraíodh torthaí an bhunachair sonraí is iomláine de thuille san Eoraip. Tugann na sonraí le tuiscint gur tháinig méadú ar thuille in Iarthuaisceart na hEorpa de bharr bháisteach an fhómhair agus an gheimhridh, agus tugadh laghdú ar thuille faoi deara i nDeisceart na hEorpa. Fuarthas laghdú ar thuille in Oirthear na hEorpa freisin mar gheall ar laghdú sneachta agus leá de bharr teochtaí níos teo. Aithníodh san alt go raibh athruithe ar thuille aillínithe le réamh-mheastacháin de shamhail aeráide a thacaíonn le bainistíocht an riosca tuille.

Scrúdaítear in alt an Ollaimh Rob Kitchin (Institiúid Eolaíochta Sóisialta MU) agus P Cardullo *Smart Urbanism and Smart Citizenship: The Neoliberal Logic of ‘Citizen-focused’ smart cities in Europe* a foilsíodh in *Environmental and Planning C-Politics and Space* i mí Lúnasa 2019, na hidéil nua-liobrálacha atá mar bhonn agus taca le rannpháirtíocht agus saoránacht sa chathair chliste. Is éard a bhí sa pháipéar bailiú sonraí agus anailís ón gComhpháirtíocht Nuálaíochta Eorpach do Chathracha Clioste agus do Phobail chomh maith le hagallaimh le páirtithe leasmhara atá ag obair ar rannpháirtíocht saoránach agus agallaimh le hoifigigh an Smart Cities Expo agus na Comhdhála Domhanda. Chinn na torthaí, cé go ndearna siad iarracht an chathair chliste a chur in iúl mar chathair atá ‘dírithe ar ar shaoránaigh’ go bhfuil sí fréamhaithe i bhfoinsí agus i gcleachtais atharthachta agus ionstraimeacha seachas i gcearta sóisialta agus sa leas coiteann, agus tháinig siad ar an gconclúid go bhfuil gá le haistriú cumhachta ionas go mbeidh cathracha clioste ‘dírithe ar shaoránaigh’.

TAIGHDE AGUS NUÁLÁIÓCHT IN OLLSCOIL MHÁ NUAD 2021

D'fhoilsigh an Dr Fiona Walsh agus Thuy Do ón Roinn Bitheolaíochta agus Institiúid Kathleen Lonsdale um Shláinte an Duine in Sciences Advances i Márta 2019 le comhoibrítheoirí ón Iodáil, ón nGearmáin, ón bhFionlainn, ón bPortaingéil, ón Spáinn, ón gCipir, ón tSín agus ó SAM ag déanamh staidéir ar fhrithsheasmhacht in aghaidh ábhar frithmhiocróbach i ngléasraí cóireála fuíolluisce na hEorpa. Rinneadh comparáid sa staidéar idir an t-eisilteach insilteach agus an t-eisilteach deiridh in 12 gléasra i seacht dtír agus rinneadh anailís ar 229 géin atá frithsheasmhach in aghaidh antaibheathach agus ar 25 eilimint ghéiniteach soghluaiste. Thug na sonraí le fios go bhfuil próifílí na frithsheasmhachta in aghaidh ábhar fhrithmhiocróbach i ngléasraí cóireála fuíolluisce uirbeacha cosúil leis na grádáin AR a tugadh faoi deara i gclinicí agus mar sin aibhsíonn siad an gá atá le hanaílís rialta agus bearta rialaithe a chur i bhfeidhm, a d'fhéadfadh a bheith sainiúil do réigiún geografach.

Thug Web of Science ardlua do 5 alt in 2020 agus rangaíodh 2 cheann mar 'pháipéir the'. D'fhoilsigh an Dr Philip Hyland sa Roinn Síceolaíochta alt dar teideal *Anxiety, depression, traumatic stress and COVID-19-related anxiety in the UK general population during the COVID-19 pandemic* i BJPsych Open i mí na Samhna 2020. Chinn comhoibrítheoirí ar fud na RA gur tugadh roinnt leibhéal níos airde d'inní, de dhúlagar agus de thráma faoi deara i gcomparáid le staidéir daonra roimhe seo. Fuarthas amach gur tuar é aois óg do chomharthaí, mar aon le leaná a bheith sa bhaile agus meastacháin ar riosca pearsanta. Tuar eile inní agus dúlagair ab ea ioncam íseal agus caillteanas ioncaim agus riochtaí sláinte a bhí ann cheana.

D'fhoilsigh an Dr Elisa Fadda, Aoife Harbison agus Carl Fogarty sa Roinn Ceimice alt ar ról na ngliocán i bpróitéin spíce SARS-COV-2 i gcomhar le taighdeoirí SAM. D'úsáid an t-alt a foilsíodh in ACS Central Science i mí Dheireadh Fómhair 2020 ionsamhaítaí dinimiciúla móilíneacha uile-adamh a mhair ilsoicind chun peirspictíocht adamhach a sholáthar ar ról na ngliocán agus ar struchtúr agus dinimic próitéine. Thóg an fhoireann samhail lánfhada den phróitéin agus fuair siad ról struchtúrach ag dhá shuíomh N-gliocán a mhodhnaigh dinimic chomhfhoirmiúil phróitéin gabhdóra an spíce. Laghdaigh scríosadh na suíomhanna seo (N165 agus N234) an ceangal le haitheantas ACE2 go suntasach. Tugann an taighde seo léargas feidhmiúil agus struchtúrach ar phróitéin SARS-COV-2 a d'fhéadfaí leas a bhaint as d'fhorbairt vacsaíne.

D'fhoilsigh an Dr Elisa Fadda, Aoife Harbison agus Carl Fogarty sa Roinn Ceimice alt ar ról na ngliocán i bpróitéin spíce SARS-COV-2

Cé gurb é foilsíú i bpríomhírísí idirnáisiúnta nó trí fhoilsitheoirí idirnáisiúnta an gnáth-ionchas atá ag gach ball foirne acadúil, tá tiomantas láidir ann do chineálacha eile aistríthe eolais chuig pobail lasmuigh den Ollscoil. Is rannpháirtí gníomhach i Má Nuad i líonra náisiúnta Campus Engage¹, agus tá an Leas-Uachtarán um Rannpháirtíocht agus Nuálaíocht, an tOllamh Brian Donnellan, i gceannas ar aidhm na hOllscoile rannpháirtíocht shibhialta níos láidre a thógáil. Is cineál sonrach rannpháirtíochta cathartha é an taighde comhpháirteach, agus is gné thábhachtach shainiúil de chuid Ollscoil Mhá Nuad é. Taighde comhpháirteach a thugtar ar raon leathan cur chuige agus modheolaíochtaí taighde diana a bhfuil leas coiteann acu i rannpháirtíocht chomhoibrítheach leis an bpobal. Féachann sé le saincheist leasa nó inní an phobail a fheabhsú, a thuiscint nó a imscrúdú, lena n-áirítear dúshláin shochoaíocha. Cuirtear taighde comhpháirteach chun cinn i gcomhar le comhpháirtithe pobail seachas ar a son. Tagraíonn 'Pobal' do raon geallsealbhóirí taighde poiblí, lena n-áirítear úsáideoirí seirbhíse poiblí nó gairmiúla agus táirgí, lucht déanta beartas, eagraíochtaí na sochaí sibhialta agus cathartha (CSOanna) agus gníomhaithe².

Cuireann go leor ball foirne ó na daonnachtaí agus na heolaíochtaí sóisialta, go háirithe, ar bhealaí éagsúla leis na heolaíona, cultúr, forbairt shóisialta agus eacnamaíoch, agus beartas comhshaoil. I measc na samplaí tá rannpháirtíocht ar cuireadh i bhforais náisiúnta agus idirnáisiúnta comhairleacha beartais; straitéisí a ullmhú chun tacú le húdaráis áitiúla, pobail áitiúla agus fiontair phríobháideacha; ceardlanna a sholáthar dírithe ar chleachtóirí in go leor réimsí; agus imeachtaí cultúrtha a eagrú ag leibhéal áitiúla agus náisiúnta.

Rangaigh An 2020 Times Higher Education Young University Ranking Má Nuad sa 43ú háit ar domhan i measc ollscoileanna faoi 50 bliain d'aois. Ina theannta sin, bhí an Ollscoil i measc na 101-200 ollscoil ab fhearr ar domhan sna Times Higher Education Impact Rankings. Féachann na rátálacha tionchair le hollscoileanna a mheas de réir a guid oibre ar mhaithe le Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe a bhaint amach. Scóráil Má Nuad go láidir ar éagothroime a laghdú; comhionannas inscne; oideachas agus comhpháirtíocht cáilíochta do na haidhmeanna.

Léiríonn na gníomhaíochtaí atá mar bhonn leo seo obair mhór seirbhíse poiblí agus rannpháirtíochta cathartha na hOllscoile do shochaí na hÉireann, agus don domhan mór, agus tá go leor díobh mionsonraithe sna rannáin ar na dámha agus na hinstiúidí taighde níos faide amach sa tuarascáil.

¹ www.campusengage.ie

² Engaged Research: Society and Higher Education Working Together to Address Societal Challenges, Campus Engage, 2017

GRADAIM AGUS DUAISEANNA

Tugadh aitheantas do roinnt taighdeoirí in Ollscoil Mhá Nuad le gradaim sheachtracha in 2019/2020, agus tá bród orainn na gradaim seo a aithint, ar gradaim iad a léiríonn feabhas na hOllscoile ar fud na nDámh.

GRADAIM AGUS DUaiseanna 2019/2020

Bonn Bairr Feabhais Eda Sagarra ón gComhairle um Thaighde in Éirinn

SHIRLEY HOWE

Shirley Howe, mac léinn PhD in Ollscoil Mhá Nuad, Roinn na Tíreolaíochta

Bhuaigh Shirley Howe, mac léinn PhD in Ollscoil Mhá Nuad, Bonn Feabhais Eda Sagarra ag gradaim bhliantúla do Thaighdeoir na Bliana de chuid na Comhairle um Thaighde in Éirinn. Fuair Shirley an gradam as a bheith ar an Scoláire larchéime ab fhearr i réimse na nEalaíon, na nDaonnachtaí agus na nEolaíochtaí Sóisialta faoi chlár mhaoinithe 2019 Rialtas na hÉireann de chuid na Comhairle um Thaighde in Éirinn.

Fuair Shirley an bonn as a tionscadal *Of land and ocean: culture and climate on Ireland's Islands*. Moltar cur chuige trasdisciplíneach sa taighde, a tharraingíonn ar an tíreolaíocht agus an antraipeolaíocht, féachaint an bhfuil tionchar ag próisis chultúrtha ar pheirspictíochtaí agus ar fhreagairtí ar athrú aeráide inniu agus conas a imríonn siad tionchar orthu.

Tabharfar faoi obair allamuigh don taighde ar Oileán Inis Bó Finne amach ó Chontae na Gaillimhe agus ar Dhairbhre amach ó chósta iardheiscirt Chontae Chiarraí chun samhlacha den chaidreamh daonna-comhshaoil a nochtadh agus an chaoi a bhfuil siad fite fuaite le comhráite aeráide reatha.

Fógraíodh freisin gurb é Shirley buaiteoir réigiúnach na nGradam Fochéime Domhanda sna hEolaíochtaí Sóisialta: Catagóir na hAntraipeolaíochta agus an Staidéir Chultúrtha dá haiste dar teideal *Inishbofin Island: A Changing Environment, A Changing Community*.

Déanann an Dr Conor Murphy (Ionad Taighde Aeráide ICARUS agus Roinn na Tíreolaíochta, Ollscoil Mhá Nuad) agus an Dr Chandana Mathur (Roinn na hAntraipeolaíochta, Ollscoil Mhá Nuad) maoirseacht ar Shirley i gcomhpháirt. Ainmnítear an bonn a bronnadh ar Shirley Howe as an Ollamh Eda Sagarra a bhí ina céad chathaoirleach ar an gComhairle um Thaighde in Éirinn do na Daonnachtaí agus na hEolaíochtaí Sóisialta, agus a bhí lárnach i bhforbairt na Comhairle.

GRADAM TAIGHDEORA LUATHGHairme SFI 2020

AN DR LORNA LOPEZ

An Dr Lorna Lopez, Ollamh Comhlach, Roinn Bitheolaíochta agus Institiúid Kathleen Lonsdale don taighde ar Shláinte an Duine

Bronnadh Gradam Taighdeora Luathghairme SFI 2020 ar an Dr Lorna Lopez, Léachtóir agus Ollamh Cúnta sa Roinn Bitheolaíochta agus in Institiúid Kathleen Lonsdale um Thaighde ar Shláinte an Duine ag Ollscoil Mhá Nuad.

Aithnítear ceannairí lárnacha i bPobal Taighde na hÉireann i ngradaim náisiúnta Fhondúireacht Eolaíochta Éireann. Fuair an Dr Lopez an gradam as a cuid oibre mar threoraí taighde ar shláinte an duine chun bunús géiniteach neamhoird néarathbartha a fháil amach.

Úsáidtear teicneolaíochtaí géanómacha sa taighde a dhéanann an Dr Lopez in Ollscoil Mhá Nuad chun díriú ar bhunús géiniteach na meabhairghalar agus tréithe eile a bhaineann leis an inchinn agus an leighis a thuiscint. Fuair sí Gradam Imscrúdaitheora Tosaigh mór le rá de chuid na Comhairle Eorpaí um Thaighde in 2020 le déanaí, freisin. Díreoidh an tionscadal ar rithimí laethúla suaite agus a ngaol le neamhord ar speictream an uathachais (ASD) i dteaghligh.

GRADAIM DO CHEANNAIRÍ TAIGHDE TODHCHAÍ UACHTARÁN NA hÉIREANN DE CHUID FHONDÚIREACHT EOLAÍOCHTA ÉIREANN

AN TOLLAMH CÚNTA JOANNE MASTERSON & AN TOLLAMH CÚNTA EÓIN MCNAMEE

Uachtarán na hÉireann, Michael D. Higgins, an tOllamh Cúnta Joanne Masterson agus an tOllamh Cúnta Eóin McNamee

Thug Uachtarán na hÉireann, Michael D. Higgins, onóir do bheirt eolaithe de chuid Ollscoil Mhá Nuad, an tOllamh Cúnta Joanne Masterson agus an tOllamh Cúnta Eóin McNamee, ag searmanas speisialta in Áras an Uachtaráin, Baile Átha Cliath.

Thosaigh an Dr Masterson agus an Dr McNamee araon mar fhochéimithe eolaíochta in Ollscoil Mhá Nuad breis agus fiche bliain ó shin, ag speisialú i réimse na bitheolaíochta agus na ngalar athlastach. Bhí siad i measc deichniúir a fuair Gradam Cheannairí Taighde Todhchaí SFI Uachtarán na hÉireann in 2020.

Earcaíonn agus coinníonn Clár Ceannairí Taighde Todhchaí Uachtarán na hÉireann SFI ceannairí taighde luathghairme den scoth atá ag teacht chun cinn, agus a bhfuil éachtaí ar leith bainte amach acu i réimsí na heolaíochta agus na hinnealtóireachta.

Is Ollamh Cúnta í an Dr Masterson sa Roinn Bitheolaíochta agus in Institiúid Kathleen Lonsdale um Thaighde ar Shláinte an Duine, áit a bhfuil sí i gceannas ar an tsaotharlann um Thaighde ar Ailléirge, Athlasadh agus Athmhúnlú (AIRR). Fuair sí €1,572,600 de dhámhachtain as a cuid taighde ar an ngalar ailléirgeach, Éasafagaítis Eoisinifileach, atá ag teacht chun cinn go tapa; is neamhord ainsealach ailléirgeach gastraistéigeach clinicipaitheolaíoch ainsealach é, agus tá sé ag éirí níos coitianta mar fhadhb chliniciúil. Cé go ndearnadh an-iarracht go dtí seo chun tuiscint a fháil ar chúrsa cliniciúil agus stair nádúrtha an ghalair seo atá ag teacht chun cinn, go dtí seo tá easpa módúlachtaí teiripeacha ann agus níl aon leigheas air. Is é teideal a cuid taighde, *Transcriptional Mechanisms Controlling Epithelial Cell Fate Determination during Allergic Esophageal Inflammation in Eosinophilic Oesophagitis*.

Is Ollamh Cúnta é an Dr McNamee agus Príomh-Imscrúdaitheoir na Saotharlainne Taighde Imdhíoneolaíochta Múcóis sa Roinn Bitheolaíochta agus in Institiúid Kathleen Lonsdale um Thaighde ar Shláinte an Duine. Fuair sé €1,488,046 de dhámhachtain as a cuid taighde ar rialú MicroRNA ar Athlasadh Múcóis, atá nasctha le galar Crohn & Drólainníteas Othrasaithe. Tá tionchar ag na Galair Phutóige Athlastacha (is iad sin galar Crohn & Drólainníteas Othrasaithe) ar 2.5 milliún duine san Eoraip (suas le 40,000 in Éirinn), agus tá teorainn leis na roghanna cóireála agus níl aon leigheas air.

CLÁRÚ AN TOLLAMH APHRA KERR SAN ACADAMH EORPACH

AN TOLLAMH APHRA KERR

An tOllamh Aphra Kerr, Roinn na Socheolaíochta

Ainmníodh agus cláraíodh an tOllamh Aphra Kerr ón Roinn Socheolaíochta agus MUSSI in Acadamh na hEorpa sa rannán Staidéar ar Scannáin, ar na Meáin agus Amharcstaidéar in iontógáil na mball in 2020. Déanann piaraí acadúla ainmniúcháin ar bhonn chritéar an fheabhais acadúil agus ar an mbonn sin amháin. Ainmníodh Aphra as a cuid oibre comhsheasmhaí i réimse an staidéir chluichíochta agus na meán digiteach.

GRADAIM AGUS DUaiseanna 2019/2020

TOGHADH AN tOLLAMH KAREN TILL AGUS AN tOLLAMH PHILIPP ROSEMAN AR ACADAMH RÍOGA NA hÉIREANN

AN tOLLAMH KAREN TILL AGUS AN tOLLAMH PHILIPP ROSEMAN

An tOllamh Karen Till, Roinn na Tíreolaíochta agus an tOllamh Philipp Rosemann, Roinn na Tíreolaíochta

Glacadh an tOllamh Karen Till agus an tOllamh Philipp Rosemann isteach in Acadamh Ríoga na hÉireann (RIA).

Bhí na hOllúna Till agus Rosemann i measc 29 ball nua a thóg an Dr Mary Canning, Uachtarán an Acadaimh, isteach. Bronntar ballraíocht san RIA ar dhaoine a bhfuil an gradam is airde bainte amach acu mar gheall ar a gcuid oibre uathúil ar son an oideachais agus an taighde.

Is duine mór le rá go hidirnáisiúnta í an tOllamh Till, Ollamh le Tíreolaíocht Chultúrtha, i réimse idirdisciplíneach na Staidéar ar an gCuimhne trína cuid iniúchadh scolártha ar áit, cuimhne agus cúram, agus a saothair chomhoibrítheacha le healaíontóirí atá ag cleachtadh. Áirítear ar a cuid taighde, obair choimeádaithe agus scríbhneoireacht chruthaitheach: *The New Berlin*, *Mapping Spectral Traces*, *The Textures of Place* agus *Earth Writings*, sraith leabhar a bheidh ag teacht amach go luath, agus arb í an tOllamh Till an comheagarthóir.

Tá aitheantas bainte amach ag an Ollamh Rosemann, Ollamh le Fealsúnacht, as a chuid oibre ag an trasnú idir an traidisiún Críostaí agus an smaointeoireacht chomhaimseartha. I measc a chuid foilseachán tá staidéar ar Thomas Aquinas agus Peter Lombard. Forbairt ar fhealsúnacht reiligiún atá bunaithe ar an mBíobla agus ar theagasc Foucauld ag an am atá sa leabhar is déanaí uaidh, *Charred root of meaning: continuity, transgression, and the other in Christian tradition* (Eerdmans Publishing, 2018).

GRADAM PETER SAVILLE CHUMANN SÍCEOLAÍOCHTA NA hÉIREANN AS DUL CHUN CINN SA tSÍCEOLAÍOCHT EAGRAÍOCHTÚIL

AN DR NUALA WHELAN

An Dr Nuala Whelan, Roinn na Socheolaíochta agus MUSSI

Bronnadh gradam cáiliúil *Peter Saville do Thaighdeoir Luathghairme le haghaidh Dul Chun Cinn sa tSíceolaíocht Eagraíochtúil* de chuid Roinn na hOibre & na Síceolaíochta Eagraíochtúla de *Chumann Síceolaíochta na hÉireann* ar an Dr Nuala Whelan (MUSSI agus Roinn na Síceolaíochta).

Cuimsíonn an gradam bonn Peter Saville, teastas an ghradaim agus €2000 de sparánacht taighde nó forbairt gairme. Bronnadh an gradam as obair an Dr Whelan dar teideal *What works and for whom in Employment Services: the case for a Capability-led Work-Life Inspired Public Employment Guidance Service*.

Forbraíodh an obair seo trí thionscadal a mhaoinigh tionscadal Coalesce ACPES na Comhairle um Thaighde in Éirinn dar teideal *A Collaborative Approach to Public Employment Services*. Tá an tionscadal faoi stiúir an Phríomh-Imscrúdaitheora, an tOllamh Mary P Murphy (Roinn na Socheolaíochta), atá ag obair as Institiúid Eolaíochtaí Sóisialta Ollscoil Mhá Nuad.

AN DUAIS CHUIMHNEACHÁIN JOÃO LOBO ANTUNES SA BHITHEITIC

AN DR OLLIE BARTLETT AGUS A CHOMHGHEACAITHE

An Dr Oliver Bartlett, Roinn an Dlí agus an Institiúid Maireachtála agus Foghlama Cuidithe (ALL)

Bhronn Aireacht Sláinte na Portaingéile Duais Chuimhneacháin João Lobo Antunes sa Bhitheitic ar pháipéar a scríobh Francisco Goiana-da-Silva, João Guedes Marecos agus Oliver Bartlett ó Roinn Dlí MU, dar teideal *Misinformation Health: A Bioethical Approach*.

Duine iomráiteach ab ea an tOllamh João Lobo Antunes i réimse na heitice sláinte, na n-eolaíochtaí beatha agus an taighde bhitheolaíochta. Bronntar an Duais seo, a chruthaigh Aireacht Sláinte na Portaingéile i gcuimhne air, ar staidéar nó ar pháipéar taighde a chuireann go mór le disciplín na bitheitice a chur chun cinn.

Pléann an páipéar a scríobh an Dr Bartlett agus a chomhghleacaithe scaipeadh nuachta sláinte bréige mar bhagairt do shláinte an phobail agus impleachtaí bitheiticiúla a rialála.

Múineann an Dr Bartlett Dlí Sláinte Poiblí, Dlí an Aontais Eorpaigh agus Modhanna Taighde Dlí sa Roinn Dlí.

BALL SINSEARACH d'INSTITIÚID NA nINNEALTÓIRÍ LEICTREACHA AGUS LEICTREONAICE (IEEE)

AN DR INDRAKSHI DEY

An Dr Indrakshi Dey, Roinn na hInnealtóireachta Leictreonaí agus Institiúid Hamilton

Ardaíodh an Dr Indrakshi Dey ó Roinn na hInnealtóireachta Leictreonaí go grád ball sinsearach d'Institiúid na hInnealtóirí Leictreacha agus Leictreonaic (IEEE), onóir nach mbronntar ach orthu siúd a bhfuil obair shuntasach déanta acu ar son na gairme.

Fuair an Dr Dey, céim MSc i gCumarsáid Gan Sreang ó Ollscoil Southampton in 2010, agus céim PhD san Innealtóireacht Leictreach ó Ollscoil Calgary, Ceanada, in 2015.

Tá sí ina ball freisin d'Ionad Taighde Teileachumarsáide SFI CONNECT. Is é príomhaidhm a tionscadail *FD-M2Mcomm* ag ionad taighde SFI CONNECT feidhmíocht deireadh go deireadh na gcóras Cumarsáide Meaisín-go-Meaisín a uasmhéadú trí dhearadh Thras-Sraith PHY-MAC Iomlán-Dúblach. Táthar ag súil go léireoidh torthaí uimhriúla ar chásanna naisc réalaíochta go bhfeabhsaíonn an dearadh Iomlán-Dúblach seo an tréchur agus an t-aga folaigh is féidir a bhaint amach i gcomparáid le príomhtheicneolaíochtaí iomaíochta eile.

GRADAIM AGUS DUaiseanna 2019/2020

DUais WALSH 2019 AS TAIGHDE EACNAMAÍOCHTA AGUS SÓISIALTA

AN DR TUVANA PASTINE

An Dr Tuvana Pastine, Roinn na hEacnamaíochta, an Airgeadais agus na Cuntasaíochta

Bronnadh Duais iomráiteach 2019 Brendan Walsh le haghaidh Taighde Eacnamaíochta agus Sóisialta ar an Dr Tuvana Pastine in éineacht leis an Dr Ivan Pastine ó UCD agus an Dr Matt Coleman ó Ollscoil Stáit Pholaiteicnice California as a gcomhpháipéar dar teideal *Incumbency Advantage in an Electoral Contest*. Bronntar an duais ar an bpáipéar is fearr a foilsíodh san *Economic and Social Review* an bhliain roimhe sin agus ainmnítear é i gcuimhne ar an Ollamh Brendan Walsh agus a ghairmré fhada cháiliúil in eacnamaíocht na hÉireann.

Imscrúdaítear sa pháipéar taighde ar theoiric cluichí dar teideal *Incumbency Advantage in an Electoral Contest* an tualaing atá ag foinsí a luaitear go minic a deir go bhfuil buntáiste ag sealbhóir na hoifige ó thaobh pátrúin de chaiteachas feachtais atá tugtha faoi deara agus rátaí atoghcháin a ghiniúint i gcreat chomórtas caiteachais ar fheachtas. Leathnaíonn an páipéar an litríocht trí lígean do shochar toghchánaíochta na hinfeictheachta a bheith stocastach. Tugann an tsamhail míniú ar thorthaí eimpíreacha níos luaithe nach mbíonn tionchar ag éagsúlacht ceantair i gcostas na hinfeictheachta ar an dóchúlacht go mbuafaidh sealbhóir na hoifige. Ina theannta sin, i gcodarsnacht leis an litríocht roimhe seo, tuarann an tsamhail gur féidir le reachtaíocht airgeadais feachtais ardú toraidh ionchais na ndúshlánóirí a mhéadú.

GRADAM SEIRBHÍSE OIRIRCE MOHER DOWNING 2020 ÓN nGRÚPA TAIGHDE ÁISEANNA AGUS ANTRAIPEOLAÍOCHTA

AN DR THOMAS STRONG

An Dr Thomas Strong, Roinn na hAntraipeolaíochta

Bronntar gradam Seirbhíse Oirirce AARG ar antraipeolaí beo mar aitheantas ar obair thar a bheith fiúntach le sláinte daoine atá ionfhabhtaithe le VEID nó atá i mbaol ionfhabhtaithe le VEID a fheabhsú.

Bhí ceangal i gcónaí ag taighde substaintiúil leanúnach an Dr Thomas Strong ar pholaitíocht chultúrtha VEID le tiomantas do ghníomhachtúlacht a bhaineann le SEIF, agus do chearta agus saoirsí gnéis. Mar aitheantas don obair seo, bronnadh Gradam Seirbhíse Oirirce Moher Downing an Ghrúpa Taighde SEIF agus Antraipeolaíochta air in 2020. Níos luaithe sa bhliain, bhronn Tascfhórsa Náisiúnta Aerach agus Leispiach na hÉireann Gradam Gníomhaíochais VEID Noel Walsh ar ACT UP Dublin, an eagraíocht ghníomhaíoch SEIF a bunaíodh le cabhair ó Strong.

BHUAIGH ACADÓIRÍ MU GRADAIM JEAN MONNET Ó CHLÁR ERASMUS+ AN AE

AN TOLLAMH JOHN O'BRENNAN AGUS AN TOLLAMH TOBIAS LOCK

An tOllamh John O'Brennan, Roinn na Socheolaíochta agus MUSSI; agus an tOllamh Tobias Lock, Roinn an Dlí

Tá áthas ar Ollscoil Mhá Nuad tréaslú leis an Ollamh John O'Brennan agus leis an Ollamh Tobias Lock as Gradaim Jean Monnet a fháil faoi chlár Erasmus+ an AE.

Tá clár Jean Monnet deartha chun barr feabhais i dteagasc agus i dtaighde i réimse staidéir an Aontais Eorpaigh a chur chun cinn ar fud an domhain. Cothaítear trína ghníomhaíochtaí idirphlé idir an domhan acadúil agus lucht déanta beartas, go háirithe ar mhaithe le rialachas bheartais an AE a fheabhsú.

Bronnadh €100,000 nach mór ar Ollscoil Mhá Nuad le haghaidh Ionad Feabhais Jean Monnet a bheidh faoi stiúir an Ollaimh O'Brennan, Ollamh le Comhtháthú Eorpach Jean Monnet agus Stiúrthóir Ionad Staidéar Eorpach agus Eoráiseach Mhá Nuad. Trí bliana a mhairfidh an gradam.

Gheobhaidh Má Nuad maoiniú freisin do Chathaoir Jean Monnet i nDlí AE agus i gCearta Bunúsacha a bheidh faoi stiúir an Ollaimh Dlí, Tobias Lock. Beidh gradam an Ollaimh Lock ar an aon Chathaoir Jean Monnet i réimse an dlí in Éirinn.

BRONNADH AN DUAIS FOILSITHE D'EOLAÍ ÓG LEIBNIZ-KOLLEG POTSDAM 2020 AR AN TAIGHDEOIR IARDHOCHTÚIREACHTA, AN DR LEVKE CAESAR

AN DR LEVKE CAESAR

An Dr Levke Caesar, Roinn na Tíreolaíochta agus ICARUS

Chruthaigh an Dr Levke Caesar ina tráchtas dochtúireachta go bhfuil príomhshruth an Atlantaigh a aisiompaíonn (ar a dtugtar Sruth na Murascaille freisin) tar éis lagú thart ar 15% ó lár an 20ú haois. Iompraíonn Sruth na Murascaille méideanna ollmhóra uisce te ón Aigéan Theas agus ón Atlantach trópaiceach go domhanleithid níos airde, ag cur i measc rudaí eile le haeráid bhog an gheimhridh in Iarthar na hEorpa. Trí úsáid a bhaint as sraitheanna ama de theochtaí dromchla farraige agus samhail aeráide ardaifigh, rinne an Dr Caesar agus comhghleacaithe ón nGearmáin, ón Spáinn, agus ó na Stáit Aontaithe forbairt chóras Sruth na Murascaille a athchruthú ó dheireadh an 19ú haois. D'úsáid siad sonraí a fuarthas ó 2004 ó ionstraimí a thomhais forbairt chóras Sruth na Murascaille san Aigéan Atlantach mar chuid den tionscadal RAPID. Thug na taighdeoirí faoi deara fuarú coibhneasta ar dhromchla na farraige ó dheas ón nGraonlainn agus téamh neamhghnách láidir amach ó chósta na S.A. Tá an dá ghné uathúil ina léiriú ar fud an domhain agus d'fhéadfaí iad a chur síos go díreach do mhóillíú ar chóras Sruth na Murascaille. Bhí a gcuid oibre lárnach i dTuarascáil Speisialta 2019 ar an Aigéan agus an Crióisféar in Aeráid atá ag Athrú den Phainéal Idir-Rialtasach ar an Athrú Aeráide, a bhain an tátal as den chéad uair go bhfuil cúrsaíocht an Atlantaigh ag lagú. Gheofar foilseacháin an Dr Caesar anseo:

Rinne an Dr Caesar staidéar ar an bhfisic in Ollscoil Potsdam agus in Ollscoil Kiel. Ina dhiaidh sin rinne sí taighde in Institiúid Potsdam um Thaighde ar Thionchair Aeráide i ngrúpa oibre an Ollaimh Stefan Rahmstorf agus rinne sí a PhD in Ollscoil Potsdam. Ó Dheireadh Fómhair 2019, tá an Dr Caesar ag obair i Roinn Tíreolaíochta ICARUS, Ollscoil Mhá Nuad mar thaighdeoir iardhochtúireachta san aigéaneolaíocht fhisiciúil agus i dtaighde aeráide, tionscadal A4: Aigéin, Aeráid, & Athrú Atlantaigh.

Bronntar Duais Foilsithe Leibniz Kolleg Potsdam ar mhic léinn dochtúireachta reatha nó iarmhíic léinn dochtúireachta de chuid Dhámh na hEolaíochta in Ollscoil Potsdam. Faigheann siad an gradam as éachtaí suntasacha eolaíochta in Potsdam a foilsíodh in irisí aitheanta.

GRADAIM AGUS DUaiseanna 2019/2020

BRonnadh Athena SWAN Cré-umha as Comhionannas Inscne

ROINN NA TÍREOLAÍOCHTA AGUS ROINN AN DLÍ

Bunaíodh Cairt bhunaidh Athena SWAN chun tiomantas institiúideach a spreagadh agus a aithint chun gairmeacha na mban a chur chun cinn san ardoideachas agus sa taighde araon.

Fuair na Ranna Tíreolaíochta agus Dlí Gradaim Roinne Cré-umha Athena SWAN a aithníonn obair a dhéantar chun comhionannas inscne a chur chun cinn don fhoireann agus do mhic léinn san ardoideachas. D'ullmhaigh foirne féinmheasúnaithe (SAT) na hiarratais agus fuair siad cuidiú ó fhoirne Comhionannais agus Éagsúlachta na hOllscoile, agus foirne AD san obair seo.

D'fhone creidiúnú Athena SWAN a bhaint amach, ceanglaítear ar institiúidí agus ranna in Institiúidí Ardoideachais féinmhachnamh agus anailís chriticiúil a dhéanamh chun dea-chleachtas agus réimsí fadhbanna a aithint maidir le comhionannas inscne don fhoireann agus do mhic léinn.

Ar dheich bpríomhphrionsabal atá Cairt Athena SWAN bunaithe. Trí bheith mar chuid de Athena SWAN, tá institiúidí agus ranna ag glacadh le cairt fhorásach; ag cur na bprionsabal seo i bhfeidhm laistigh dá mbeartais, dá gcleachtas, dá bpleananna gníomhaíochta agus dá gcultúr. Bunaíodh Cairt bhunaidh Athena SWAN in 2005 chun tiomantas institiúideach a spreagadh agus a aithint chun gairmeacha na mban san Eolaíocht, Teicneolaíocht, Innealtóireacht, Matamaitic agus Leigheas (STEMM) a chur chun cinn san ardoideachas agus sa taighde araon.

In 2015, leathnaíodh an Chairt chun aitheantas a thabhairt d'obair a rinneadh sna hEalaíona, sna Daonnachtaí, sna hEolaíochtaí Sóisialta, sa Ghnó agus sa Dlí; i ról ghairmiúla, riaracháin agus theicniúla; in obair a chuireann trasnachas san áireamh; agus iarrachtaí chun tacú le baill foirne agus le mic léinn trasinscneacha agus d'inscne éagsúla.

In 2017, ba í Ollscoil Mhaigh Nuad an chéad institiúid in Éirinn a ghnóthaigh Gradam Institiúid Cré-umha Athena SWAN faoin gcairt leathnaithe, ar son a tiomantas i leith comhionannas inscne agus trasnachais a chur chun cinn don fhoireann agus do mhic léinn.

GRADAM GNÓTHACHTÁLA TAIGHDE OLLSCOIL MHÁ NUAD 2020

AN tOLLAMH DELIA FERRI

An tOllamh Delia Ferri, Roinn an Dlí

Ba í an tOllamh Delia Ferri ón Roinn Dlí an buaiteoir foriomlán a roghnaíodh do Ghradam Gnóthachtála Taighde 2020 Ollscoil Mhá Nuad. Ba í freisin buaiteoir roghnaithe Ghradam Gnóthachtála Taighde Dhámh na hEolaíochta Sóisialta. Aithnítear an tOllamh Ferri go hidirnáisiúnta mar phríomhúdar agus taighdeoir i nDlí Míchumais AE, réimse atá ag teacht chun cinn, agus mar shaineolaí ar Dhlí AE agus ar an Dlí Poiblí Comparáideach. Mar thoradh ar a nuálaíocht agus a taighde ceannródaíoch le déanaí fuair sí deontas Comhdhlúthadán na Comhairle Eorpaí um Thaighde in 2019. Tá os cionn 60 foilseachán acadúil foilsithe aici i dteangacha éagsúla lena n-áirítear monagraf, téacsleabhar, ceithre imleabhar curtha in eagar agus ailt in irisí dlí a ndéantar piarmheasúnú orthu go hidirnáisiúnta. Tá ról lárnach aici freisin i staidéar tábhachtacha a bhaineann le beartas, lena n-áirítear staidéar bunaithe ar bheartas ar a inrochtana atá áiteanna oibre, agus meastóireacht ar an Straitéis Eorpach um Míchumas

GRADAM GNÓTHACHTÁLA TAIGHDE DHÁMH NA nEALAÍON, AN LÉINN CHEILTIGH AGUS NA FEALSÚNACHTA

AN tOLLAMH TERENCE DOOLEY

An tOllamh Terence Dooley, Roinn na Staire

Bronnadh Gradam Gnóthachtála Taighde Dhámh na nEalaíon, na nDaonnachtaí, an Léinn Cheiltigh agus na Fealsúnachta 2020 ar an Ollamh Terence Dooley. Bhí baint mhór ag an Ollamh Dooley ón Roinn Staire le réimse a chruthú i stair na hÉireann – an staidéar córasach ar “Thithe Móra” na hÉireann agus na heastáit a ghabhann leo. Mar bhunaitheoir agus stiúrthóir ar an Ionad um Staidéar ar Thithe agus Eastáit Stairiúla na hÉireann, bhí sé i gceannas ar ocht gcomhdháil bhliantúla déag i Má Nuad, ag tabhairt scoláirí náisiúnta agus idirnáisiúnta den chail is airde go Má Nuad agus rinne sé comheagarthóireacht ar 6 imleabhar a d’eascair as an taighde seo. Ina theannta sin, tá 13 leabhar, dhá mhonagraf agus go leor caibidlí agus alt leabhar foilsithe aige. Is taighdeoir é le seasamh idirnáisiúnta agus iarradh air comhoibriú sna comhiarrachtaí is tábhachtaí maidir le stair na hÉireann le deich mbliana anuas: *The Cambridge History of Ireland; the Cambridge Social History of Modern Ireland; the Atlas of the Irish Revolution; the Oxford Handbook of Modern Irish History; Art and Architecture of Ireland.*

GRADAIM AGUS DUaiseanna 2019/2020

GRADAM GNÓTHACTÁLA TAIGHDE DHÁMH NA HEOLAÍOCHTA AGUS NA HINNEALTÓIREACHTA

AN DR FIONA WALSH

An Dr Fiona Walsh, Roinn na Bitheolaíochta

Bronnadh Gradam Gnóthachtála Taighde Dhámh Eolaíochta agus Innealtóireachta 2020 ar an Dr Fiona Walsh ón Roinn Bitheolaíochta. Is é réimse taighde an Dr Walsh tuiscint a fháil ar fhrithsheasmhacht fhrithmhiocróbach go háirithe maidir lena sreabhadh trasna éiceachóras. Tá sí tar éis foilsiú go forleathan sa spás seo, lena n-áirítear ailt le déanaí san iris chlúiteach Science Advances and Nature Microbiology. Tá tionchar an-suntasach ag taighde an Dr Walsh ar an réimse fhoirmiú beartais idirnáisiúnta mar is léir ó cuireadh a fuair sí chun cur le foirmiú beartais ar fhriotaíocht fhrithmhiocróbach ag comhlachtaí mar WHO agus mar bhall de choiste saineolaithe den Eagraíocht Bia agus Talmhaíochta (FAO) de na Náisiúin Aontaithe. Bronnadh €1.8M de mhaoiniú uirthi le haghaidh taighde seachtrach agus is gradaim chomhoibrítheacha de réir nádúir iad 11 díobh seo ar fud an AE.

GRADAM TAIGHDEORA LUATHGHAIRME NA BLIANA OLLSCOIL MHÁ NUAD 2020

AN DR BERNHARD BAUER

An Dr Bernhard Bauer, Roinn na Luath-Ghaeilge agus Institiúid na nEalaíon agus na nDaonnachtaí

Bronnadh Gradam Gnóthachtála Taighde Luathghairme 2020 na nEalaíon, na nDaonnachtaí, an Léinn Cheiltigh agus na Fealsúnachta ar an Dr Bernhard Bauer. Is taighdeoir iardhochtúireachta é an Dr Bauer sa Luath-Ghaeilge agus san Institiúid Ealaíon agus Daonnachtaí. Baineann taighde an Dr Bauer le réimse an Léinn Cheiltigh agus na Teangeolaíochta Stairiúla le fócas speisialta ar theagmhálacha traschultúrtha agus ar an ilteangachas go luath sna Meánaoiseanna agus trasnaíonn a mhodhanna taighde isteach i réimsí na nDaonnachtaí Digiteacha, na staire cultúrtha agus an staidéir ar lámhscríbhinní, ina leagtar béim ar an ghné idirdhisciplíneach dá chuid oibre. Foilsíonn sé in irisí piarmheasúnaithe tosaigh ina réimse mar Ériu, Études Celtiques agus *Celtica*. Bronnadh Deontas Charlemont mór le rá Acadamh Ríoga na hÉireann air in 2018, agus bronnadh Deontas Taighde Luathghairme MUAHI air, a chuimsíonn maoiniú síl chun iarratas ar Dheontas Tosaithe ERC a chur i dtoll a chéile. Ó mhí an Mheithimh 2017 tá 19 cur i láthair déanta ag an Dr Bauer in ocht dtír éagsúla san Eoraip agus thar lear, seacht gcinn acu mar aoi-chainteoir.

GRADAM GNÓTHACHTÁLA TAIGHDE LUATHGHAIRME DE DHÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

AN DR EOIN FLAHERTY

An Dr Eoin Flaherty, Roinn na Socheolaíochta

Bronnadh Gradam Gnóthachtála Taighde Luathghairme Dhámh na nEolaíochtaí Sóisialta 2020 ar an Dr Eoin Flaherty ón Roinn Socheolaíochta. Diríonn taighde an Dr Flaherty ar airgeadasú agus ar neamhionannas, agus tá sé ábhartha go ginearálta maidir leis an ngeilleagar polaitiúil comparáideach, eacnamaíocht an neamhionannais agus an tsocheolaíocht eacnamaíoch. Tá a thaighde ar chórais socheolaíochta, a nascann taighde stairiúil agus ábhair inní comhshaoil comhaimseartha, ábhartha do raon leathan disciplíní ar fud na n-eolaíochtaí sóisialta agus nádúrtha. Is é an t-aon údar é ar mhonagraf a d'fhoilsigh Palgrave MacMillan in 2019, dar teideal *Complexity and Resilience in the Social and Ecological Sciences* áit ar leag sé an bonn le haghaidh cur chuige nua i leith socheolaíocht chomhshaoil, fréamhaithe i gcomhtháthú na teorice castachta, na héiceolaíochta athléimní, agus an ábharachais stairiúil. Scríobh sé dhá pháipéar fhada agus caibidil amháin bunaithe ar bhuntaighde eimpíreach, agus cur chuige nua a chur i bhfeidhm maidir le staidéar a dhéanamh ar neamhionannas ioncaim comparáideach a foilsíodh in 2018 agus 2019. Tugann sé a chuid saineolais isteach sa réimse poiblí trína chuid oibre le hInstitiúid Nevin agus tríd an méid a chuireann sé leis an díospóireacht poiblí.

GRADAM GNÓTHACHTÁLA TAIGHDE LUATHGHAIRME DHÁMH NA hEOLAÍOCHTA AGUS NA hINNEALTÓIREACHTA

AN DR ROB ELMES

An Dr Rob Elmes, Roinn na Ceimice agus Institiúid Kathleen Lonsdale don taighde ar Shláinte an Duine

Bronnadh Gradam Gnóthachtála Taighde Luathghairme Dhámh Eolaíochta agus Innealtóireachta 2020 ar an Dr Rob Elmes ón Roinn Ceimice. Cuimsíonn taighde Dr Elmes réimse na Ceimice Formhóilíní agus córais mhóilíneacha freagrúla a fhorbairt mar theicneolaíochtaí diagnóisice/teiripeacha nua. Is foilsitheoir láidir é le 13 fhoilseachán le blianta beaga anuas in irisí mór le rá mar *Chemical Science*, *Chemical Communications* agus *Chem*. Tugadh cuireadh dó bheith mar ábhar le gné-alt in eagráin speisialta de *Supramolecular Chemistry-Emerging investigators in the UK and Ireland 2018* agus in *Frontiers in Chemistry-Rising Stars 2019*. Cuireann na bailiúcháin seo béim ar eolaithe 'i gcéimeanna luatha a ngairméanna ach a bhfuil obair mhór á déanamh acu'. D'éirigh leis maoiniú suntasach taighde a fháil agus le déanaí bhí sé ina Imscrúdaitheoir Maoinithe in Ionad Cógaisíochta Sintéise agus Soladstaide SFI (SSPC). Bronnadh Gradam Bhraiteoirí Móilíneacha agus Geataí Loighce Mhóilíneach Czarnik d'Imscrúdaitheoir atá ag Teacht Chun Cinn 2020 air, freisin, i Meitheamh 2020.

GRADAIM AGUS DUaiseanna 2019/2020

GRADAM RANPHÁIRTÍochTA TIONSCAIL JOHN SCANLAN TIONSCNAIMH

AN TOLLAMH JOHN STEPHENS

Bronnadh an chéad Ghradam Rannpháirtíochta Tionscail John Scanlan ar an Ollamh John Stephens ón Roinn Ceimice

Bronnadh an chéad Ghradam Rannpháirtíochta Tionscail John Scanlan ar an Ollamh John Stephens ón Roinn Ceimice. Tá taighde an Ollaimh Stephens dírithe ar theicneolaíochtaí nua a fhionnadh agus a chur i bhfeidhm ag comhéadan na Ceimice agus na Bitheolaíochta. Faoi láthair tá sé i gceannas ar chomhoibriú idirdhisciplíneach le cuideachta mhór bia Éireannach. Is é príomhfhócas taighde an Ollaimh Stephens luach a chur le línte táirge atá ann cheana agus le línte nua. Trí Chomhpháirtíocht Nuálaíochta Fhiontraíocht Éireann a mhaoinítear an tionscadal.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEALAÍON, AN LÉINN CHEILTIGH AGUS NA FEALSÚNACHTA

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEALAÍON, AN LÉINN CHEILTIGH AGUS NA FEALSÚNACHTA

NA SEAN-CHLASAICÍ

Sa bhliain acadúil 2019-2020, seisear ball foirne acadúla lánaimseartha a bhí i Roinn na Sean-Chlasaicí.

Lean baill na roinne orthu ag cur go mór le taighde agus scoláireacht i bhfoirmeacha éagsúla agus i réimsí leathana. Chomh maith le taighde nua túslíne a chur i láthair i bhfoirm monagraf, caibidlí leabhair, agus ailt taighde measúnaithe, cuimsíonn liosta foilseachán 2019-2020 rannchuidiú le saothair thagartha, léirmheas ar leabhar, agus físeán oideachasúil ar líne. Tá páipéir chomhdhála agus seimineáir mar chuid d'aschur 2019-2020 freisin. Tá réimse inleachtúil na hoibre fairsing, le béim i réimsí chomh héagsúil le heipic ársa, eitic na fealsúnachta, stair na Gréige agus na Róimhe, an tsean-Christiáocht dhéanach, agus glacthaí éagsúla ar an domhan ársa in Éirinn, i litríocht an Bhéarla agus san fhealsúnacht nua-aimseartha. Tá taighde na Roinne chomh fairsing lena teagasc, go háirithe nuair a chuirtear a méid san áireamh.

I measc na mbuaicphointí foilseachán tá *Hegel's Antiquity*, monagraf leis an Dr Will Desmond, a tháinig amach go déanach in 2020 sa tsraith *Classical Presences* de chuid Oxford University Press. Staidéar fada ar thuiscint agus ar chóireáil Hegel ar mhórgnénithe den domhan clasaiceach atá sa leabhar, a théann i ngleic le gach ceann de phríomhréimsí a smaointeoireachta stairiúla ar a seal: an pholaitíocht, an ealaín, an reiligiún, an fhealsúnacht, agus an stair féin. Baineann an plé le sonraí ábhartha ó raon saothair le Hegel, le súil ar na foinsí ársa ar oibrigh sé leo, agus ar na teoricí comhaimseartha (teoiric aeistéitiúil na Gearmáine, an Rómánsachas, saothair Kant, an tIdéalachas (idéalachas Hegel féin san áireamh), agus an stairiúlacht a bhí ag teacht chun cinn) agus a d'imir tionchar ar an gciall a bhain sé ar léigh sé. Is é an rud a thagann chun cinn ná go raibh spéis mhór ag Hegel i seandacht na Gréige agus na Róimhe araon agus go bhfuil sé riachtanach dá fhealsúnacht, agus go bhféadfaí a áiteamh gur sholáthair siad na comhpháirteanna ba thábhachtaí dá fhís de stair an domhain: De ghnáth is é an tuiscint ar Hegel gur smaointeoir nua-aoiseach é (i gcialla éagsúla), ach ní féidir a nua-aimsearthacht a thuiscint ach i ndáil riachtanach lena réamhtheachtaithe agus le 'rudáí eile', go háirithe domhan na Gréige agus domhan na Róimhe a bhfuil a 'spiorad' eisintiúil comhshamhlaithe aige lena chuid nóisean féin den *Geist*. Go dtí seo, tá athbhreithniú amháin ar fáil (Jenny Bryan, *Greece & Rome*, Márta 2021) á mholadh mar 'staidéar substaintiúil agus mionsonraithe'.

Ar fud na Roinne, d'fhoilsigh baill ailt in irisí idirnáisiúnta tosaigh mar *Histos* agus go leor caibidlí leabhar i mórfheasanna acadúla mar Oxford, Routledge, Peeters, agus Brill. Tá físeán beoite dar teideal *The philosophy of cynicism* a cruthaíodh i gcomhar le Ted-Ed Animation tar éis thart ar 1.4 milliún amharc a fháil ó foilsíodh é ar líne go déanach i mí na Nollag 2019. Diríonn an scannán ar fhealsúnacht ársa soiniúilachta na Gréige ina nglaoitear orainn diúltú don ábharachas agus don chomhréireacht i bhfabhar saol simplí, ag iarraidh orainn smaoineamh ar cad atá fíorluachmhar inár saol agus gan an coibhinsiún a leanúint gan é a cheistiú.

SCOIL AN LÉINN CHEILTIGH

Cuimsíonn Scoil an Léinn Cheiltigh Roinn na Luath-Ghaeilge, Roinn na Nua-Ghaeilge, Lárionad na Gaeilge (Ionad Taighde, Teagasc agus Tástála na Gaeilge), agus réimse ábhair Oidhreacht Chultúrtha na hÉireann.

ROINN NA LUATH-GHAELGE

In 2019/20, lean Roinn na Luath-Ghaeilge uirthi ag táirgeadh taighde den scoth i dteanga, litríocht, stair agus cultúr na hÉireann réamh-nua-aimseartha. Lean an tionscadal MIMNEC, arna mhaoiniú ag IRC (PI an Dr Deborah Hayden) agus an tionscadal ChronHib, arna mhaoiniú ag ERC (PI an tOllamh David Stifter) dá gcuid taighde. Bronnadh Comhaltacht Iardhochtúireachta Rialtas na hÉireann ar an Dr Siobhán Barrett. Fuair an tionscadal comhoibritheach A Digital Framework for the Medieval Gaelic World (PI na hÉireann an tOll. Stifter, Co-PI an Dr Hayden), deontas ón scéim Lónraithe Daonnachtaí Digiteacha RA-na hÉireann atá cómhainithe ag AHRC-IRC; cuireadh tús leis an tionscadal i mí Lúnasa 2020. Bhuaigh an taighdeoir iardhochtúireachta an Dr Bernhard Bauer Gradam Gnóthachtála Luathghairme MU 2020.

DEONTAIS TAIGHDE

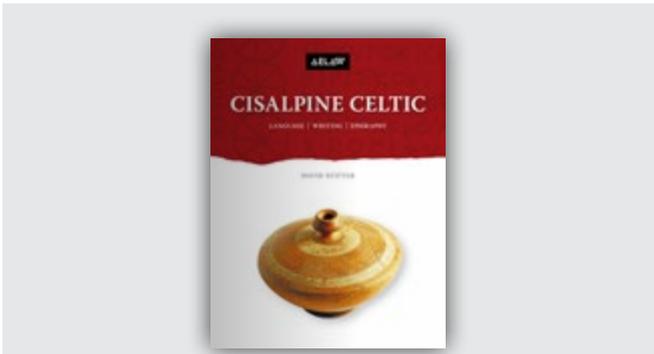
Chuaigh an tionscadal 5 bliana ChronHib, arna mhaoiniú ag Deontas Comhdhlúthadáin ERC don Ollamh David Stifter, isteach go hoifigiúil ina bhliain deiridh, ach mar gheall ar éigeandáil COVID-19, thug an ERC dhá shíneadh gan aon chostas don tionscadal, go dtí an 30 Aibreán sa deireadh. 2021. Chuaigh tionscadal 2 bhliain MIMNEC, arna mhaoiniú ag Gradam Laureate IRC don Dr Deborah Hayden, isteach sa dara bliain agus sa bhliain deiridh oifigiúil; deonaíodh mar an gcéanna síneadh costáilte dó go dtí Eanáir 2021, agus síneadh breise gan aon chostas ón 1 Feabhra 2021 go dtí an 30 Meán Fómhair 2021.

Fuair baill foirne a raibh baint acu leis an dá thionscadal gradaim taighde eile. Fuair an tionscadal comhoibritheach Creat Digiteach don Domhan Gaelach Meánaoiseach, arb é PI na hÉireann an tOllamh Stifter agus arb í an Dr Hayden duine de ChomhPinn na hÉireann, a fuair deontas ón scéim Lónraithe Daonnachtaí Digiteacha RA-na hÉireann atá cómhainithe ag AHRC-IRC (PI na RA: an tOll. Greg Toner, QUB); cuireadh tús leis an tionscadal i mí Lúnasa 2020 agus, mar gheall ar shíneadh a bhain le COVID-19, rithfidh sé go dtí Meán Fómhair 2021. Fostaíodh an Dr Nora White mar riarthóir don tionscadal seo (maoinithe trí QUB). Bronnadh Comhaltacht Iardhochtúireachta Rialtas na hÉireann (2020–22) ar an gCúntóir Taighde do thionscadal MIMNEC, an Dr Siobhán Barrett, a thosaigh i mí Dheireadh Fómhair 2020. Mar chuid de chuibhreas réigiúnach, bhronn Comhairle Oidhreachta na hÉireann deontas Tóg Séadchomhartha i gCúram Éireann ar an Dr White. Chun imeachtaí ceardlann a tionóladh mar chuid de thionscadal ChronHib a fhoilsiú, fuair an tOllamh Stifter, an Dr Elliott Lash agus an Dr Fangzhe Qiu deontais i leith foilsíú ó Chiste Foilseachán MU agus ó Ollscoil Náisiúnta na hÉireann. Fuair an Dr Qiu, taighdeoir iardhochtúireachta ar thionscadal ChronHib, deontas d'Acadóir Luathghairme ó Ollscoil Náisiúnta na hÉireann (OÉ) i leith ceardlann a eagrú ar Staitisticí sa Teangeolaíocht Chorpas Stairiúil. Fuair an Dr Niamh Wycherley maoiniú OÉ do chomhdháil a tionóladh in OÉ (Cearnóg Mhuirfean) i mí Dheireadh Fómhair 2019.

Fuarthas maoiníu inmheánach, leis: Chuir Chelsey Collins (Ollscoil Mississippi do Mhná, MU), an t-iarratasóir ab fhearr ar Dhámh na nEalaíon in 2019 ar scoláireacht Hume, tús lena cuid staidéir PhD faoi mhaoirseacht an Dr Boyle.

FOILSEACHÁIN

Lean baill de Roinn na Luath-Ghaeilge ag foilsiú taighde den scoth i raon éagsúil foilseachán, lena n-áirítear leabhair, imleabhair curtha in eagar, agus irisí idirnáisiúnta piarmheasúnaithe.

D'fhoilsigh an tOllamh Stifter an leabhrán *Cispine Celtic. Language / Writing / Epigraphy*

D'fhoilsigh an tOllamh Stifter an leabhrán *Cispine Celtic. Language / Writing / Epigraphy*, Prensas de la Universidad de Zaragoza 2020, a aistríodh go Spáinnis agus Iodáilis idir an dá linn. Rinne an Dr Hayden aoi-eagarthóireacht ar imleabhar den iris *Language & History* (Taylor & Francis) mar imleabhar d'imeachtaí comhdhála a d'óstáil sí in 2018; ina dhiaidh sin rinneadh príomheagarthóir na hirise di. Rinne an Dr Lash, an Dr Qiu agus an tOllamh Stifter eagarthóireacht ar imleabhar na n-imeachtaí *Morphosyntactic Variation in Medieval Celtic Languages. Corpus-based Approaches*, Berlin: de Gruyter 2020 sa tsraith cháiliúil *Trends in Linguistics. Studies and Monographs* series. Tá rochtain oscailte ar an leabhar – [Link](#)

I measc na bhfoilseachán i bpríomhírís piarmheasúnaithe sa réimse bhí 13 alt leis an Ollamh Stifter, 7 leis an Dr Hayden, 4 leis an Dr Boyle, 4 leis an Dr Bauer, 4 leis an Dr Lash, 3 leis an Dr Barrett, 3 leis an Dr Qiu, 2 leis an Dr White, 1 leis an Dr Qiu, m.sh. *Cambrian Medieval Celtic Studies, Celtica, Ériu, Indogermanische Forschungen, Journal of Pre-Raphaelite Studies, Keltische Forschungen, North-Western European Language Evolution, Palaeohispanica, Peritia, Speculum, Studia Hibernica, Zeitschrift für celtische Philologie*. Chuir an Dr Boyle 4 chaibidil le leabhair agus chuir sé eagarthóireacht ar imleabhair, chuir an tOllamh Stifter agus an Dr Hayden 3 an duine, agus na Dochtúirí Bauer, Lash, Qiu agus White caibidil amháin an duine. Chomh maith le hobair na foirne acadúla, d'fhoilsigh an mac léinn iarchéime Ellen Ganly alt san *North American Journal of Celtic Studies*.

I meán eile, chuir an tOllamh Stifter réamhrá closamhairc ar fáil don tSean-Ghaeilge, sraith de 18 bhfíseán leathuair an chloig in éineacht leis an Dr Aaron Griffith (Ollscoil Utrecht) mar chuid den tionscadal *Ancient Indo-European Languages for the 21st Century* (Universität Göttingen, GER): <https://spw.uni-goettingen.de/projects/aig/ling-sga.html>.

COMHDHÁLACHA AGUS AOI-LÉACHTAÍ

Mar chuid de thionscadal ChronHib, d'eagraigh an Dr Qiu agus an tOllamh Stifter an cheardlann Staitisticí sa Teangeolaíocht Chorpas Stairiúil (Ollscoil Mhá Nuad, 4–5 October 2019). Ar an 18 Deireadh Fómhair 2019, d'eagraigh an Dr Wycherley comhdháil ildisciplíneach, arna óstáil ag Ollscoil Náisiúnta na hÉireann (Cearnóg Mhuirfean), ar *Relics in Medieval Ireland*. Bhí tionchar ag éigeandáil COVID-19 ar imeachtaí eile in 2020: B' éigean comhdháil na nDochtúirí Hayden, Barrett agus Bauer ar Leighreas i nDomhan an Atlantaigh Mheánaoisigh, a eagraíodh in éineacht leis an Dr Sarah Baccianti (QUB), a athsceidealú go Bealtaine 2021.

Sa bhliain acadúil 2019/2020, thug an fhoireann go leor cainteanna ag imeachtaí náisiúnta, idirnáisiúnta agus thar lear, cuid mhaith acu i bhformáid ar líne mar gheall ar shrianta COVID-19. Thug an tOllamh Stifter 4 léacht ar cuireadh in institiúidí ar nós Institiúid Ard-Léinn Bhaile Átha Cliath nó Alteritas in Verona (ITA). Thug an Dr Hayden 3 pháipéar acadúla in NUIG, Luimneach agus QUB; agus ceann eile leis an Dr Barrett agus beirt chomhghleacaithe seachtracha in Ollscoil London. Thug an Dr Boyle 2 léacht ar cuireadh ag UCLA agus i gColáiste Bhostún (SAM).

Thug ár dtaighdeoirí iardhochtúireachta roinnt cainteanna taighde ar cuireadh: Tugadh cuireadh don Dr Qiu léacht a thabhairt ag sraith Seimineár Uí Chlérigh ag UCD; tugadh cuireadh don Dr Bauer a chuid taighde a chur i láthair ag an Ionad Taighde Léargais um Anailísíocht Sonraí i nGaillimh.

TIONCHAR AGUS TAIGHDE SEACHTRACH COMHPHÁIRTEACH

Bhuaigh an Dr Bauer Gradam Gnóthachtála Luathghairme MU 2020 agus Dámh Gnóthachtála Luathghairme MU Dhámh na nEalaíon, an nDaonnachtaí, an Léinn Cheiltigh agus an Gradam Gnóthachtála i dTaighde Fealsúnachta 2020. Bhuaigh an Dr Qiu an 1ú háit i gcomórtas cainte 3 nóiméad Ignite (Deireadh Fómhair 2019) le *What is in a name? A guided tour to medieval Irish names*. Fuair an Dr White Gradam na Seachtaine Oidhreachta Náisiúnta (Contae Phort Láirge) as a hócáid Seachtain Oidhreachta ar líne faoi chlocha Ogham An Chnoic Bhuí.

Bhuaigh an Dr Daniel Watson Duais Johann-Kaspar-Zeuß-2020 a bhronn Societas Celtologica Europaea (SCE) as an tráchtas ab fhearr sa Léann Ceilteach as a thráchtas ar *Philosophy in Early Medieval Ireland: Nature, Hierarchy and Inspiration*. Bhuaigh Viktoria Krivoshchekova Duais Díl Vivien 2020 a bhronn Cumann Henry Sweet do Stair na Smaointe Teangeolaíochta as a aiste *Early Irish Grammarians and the Study of Speech Sound*.

Cuimsíonn rannpháirtíocht níos dírithe ar an bpobal, mar shampla, an Dr Boyle a bhfuair a chuid oibre clúdach sna meán san Irish Times. Chuir an tOllamh Stifter seirbhísí aistriúcháin ar fáil i nGailís le haghaidh léiriú cluiche ríomhaire, agus sa tSean-Ghaeilge le haghaidh léiriúcháin scannáin.

Bionn an Dr Niamh Wycherley le feiceáil go rialta ar RTÉ Brainstorm. Sa tréimhse tuairiscithe, bhí trí cinn dá hait le feiceáil ann, agus chuir an Dr Nora White alt faoi inscibhinní Luath-Ghaeilge ar chlocha Ogham ar an ardán céanna. Bhí an Dr Wycherley le feiceáil freisin mar shaineolaí ar Éirinn luath-mheánaoiseach i gclár faisnéise ar TG4 (*CSI na hÉireann*, Meán Fómhair 2020) agus i gclár speisialta *Research Spotlight* ar leathanach baile Ollscoil Mhá Nuad.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEALAÍON, AN LéINN CHEILTIGH AGUS NA FEALSÚNACHTA

TAIGHDE EILE

Lean baill de Roinn na Luath-Ghaeilge de sheirbhís acadúil a sholáthar in MU agus laistigh de dhisciplín an Léinn Cheiltigh. Áirítear leis seo fónamh ar bhoird eagarthóireachta agus ar choistí na gcumann foghlamtha, páirt fhorleathan a ghlacadh i bpiarmheasúnaithe agus in eagrú imeachtaí oiliúna agus máistir-ranganna do mhic léinn iarchéime agus do thaighdeoirí iardhochtúireachta. Tá an Dr Hayden ina bhall d’fhochoiste Taighde na Comhairle Acadúla; i dteannta an Ollaimh Stifter, tá sí ina ball de Choiste Taighde FACSP, leis. Tá an tOllamh Stifter ina bhall de Bhord Bainistíochta Institiúid Ealaíon agus Daonnachtaí MU agus ghlac sé ról Chathaoirleach Choiste Fóilseachán Scoil an Léinn Cheiltigh Institiúid Ard-Léinn Bhaile Átha Cliath. Is comhoibrítheoir é in dhá thionscadal taighde idirnáisiúnta, ceann in Ollscoil Bordeaux, agus an ceann eile in Acadamh Eolaíochtaí na hOstaire.

ROINN NA NUA-GHAELIGE

Ba bhliain an-bhisiúil í 2019-2020 don Roinn Nua-Ghaeilge, inar lean fóilseachán léannta na Roinne, *Léachtaí Cholm Cille*, and *Irisleabhar Mhá Nuad*, d’fhóram beoga a sholáthar do thaighde nua, agus i gcás IMN, fóram ríthábhachtach do scoláirí nua, agus do scoláirí níos seanbhunaithe. Idir 2019 agus 2020 d’fhoilsigh baill na Roinne 6 leabhar/iris údair nór eagarthóra chomh maith le 10 gcaibidil leabhair/alt irise.

In éineacht le leabhair údair agus leabhair/irisí curtha in eagar, d’fhoilsigh baill na Roinne a gcuid taighde i raon irisí agus bailiúcháin léannta eile. Tá dul chun cinn seasta déanta ag comhthionscadail taighde intí ar nós *Scríobhaithe an Tuaiscirt 1650-1900* mar aon le comhoibríthe comhghleacaithe i gcomhpháirtíochtaí taighde eile mar atá mínithe thíos. D’fhógair an Roinn le déanaí go gceapfar a hOllamh nua le Nua-Ghaeilge agus leis na hEalaíona Taibhiúcháin a chuirfidh go mór le doimhneacht agus raon chultúr taighde na Roinne, go háirithe i réimse an taighde iarchéime agus iardhochtúireachta. Bronnadh céimeanna ar 3 mhac léinn PhD agus 6 mhac léinn MA de chuid Mháistreacht sa Nua-Ghaeilge na Roinne in 2020.

An tOllamh Triona Ní Shíocháin

Bhí an-áthas ar Roinn na Nua-Ghaeilge ceapachán an Ollaimh Triona Ní Shíocháin a fhógair le déanaí mar Ollamh le Nua-Ghaeilge agus leis na hEalaíona Taibhiúcháin. Agus í ag dul isteach i Roinn na Nua-Ghaeilge i Má Nuad, neartóidh an tOllamh Ní Shíocháin traidisiún fada scoláireachta liteartha, chomh maith le peirspictíocht chriticiúil an Staidéir Taibhiúcháin a thabhairt do phróifíl speisialtachtaí taighde na Roinne. Ag labhairt di faoina ceapachán dúirt an tOllamh Ní Shíocháin: ‘Tá oidhreacht agus próifil iontach ag Ollscoil Mhá Nuad i réimse na scoláireachta Nua-Ghaeilge go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta. Is mór an onóir dom a bheith ceaptha sa phost seo, agus táim ag tnúth go mór le bheith ag obair le dámh oirice Roinn na Nua-Ghaeilge agus Scoil an Léinn Cheiltigh i gcoitinne. Táim corraithe freisin faoin iliomad deiseanna idirdhisciplíneacha laistigh de chultúr saibhir agus éagsúil taighde Ollscoil Mhá Nuad, go háirithe sa cheol, sna healaíona taibhiúcháin agus i dtaighde ealaíne, agus táim ag tnúth le comhoibriú le comhghleacaithe sna réimsí sin. Táim ag tnúth go mór le dul i dteagmháil le cohórt mac léinn beoga cruthaitheach, agus tacú le forbairt bhreise ar na healaíona taibhiúcháin agus na healaíona traidisiúnta Gaeilge laistigh de shaol rathúil Gaeilge Ollscoil Mhá Nuad. ‘

TIONSCADAL SCRÍOBHAITHE AN TUAISCIRT 1650-1900 (SAMH 2019 – BEAL 2020)

Is é an tionscadal seo an chéad chéim sa tionscadal *Atlas Litríocht na Gaeilge* níos mó, a bhfuil sé mar phríomhaidhm aige próifil chuimsitheach a thabhairt d’fhorbairt réigiúnach na litríochta Gaeilge. Is é an chéad chéim de ALG ná tionscadal *Scríobhaithe an Tuaiscirt* (arna mhaoiniú ag Institiúid na nEalaíon agus na nDaonnachtaí, Scoil an Léinn Cheiltigh agus Roinn na Nua-Ghaeilge) agus bunaithe ar thráchtas PhD ollmhór ceithre imleabhar an Dr Fintan Keegan a thugann beathaisnéis de 220 scríobhaí sa leath thuaidh d’Éirinn (1650-1900). Is í an príomhaidhm ná suíomh Gréasáin a chruthú a thabharfaidh beathaisnéis le sonraí faoi lámhscríbhinní a tiomsaíodh agus a cheadóidh léargas mionsonraithe ar líonraí scríobhaithe agus ar théamaí comónta. Beidh cás-staidéir mhionsonraithe ina fhorlónadh air seo. Nuair a bheidh sé críochnaithe, leathnófar é seo i dtreo suíomh Gréasáin a chruthú le haghaidh gníomhaíocht scríobhaithe ar fud na hÉireann sa tréimhse seo, Scríobhaithe na hÉireann (1650-1900).

Faoi mhaoriseacht an Ollaimh Fionntán de Brún, d’fhostaigh an tionscadal 3 thaighdeoirí i rith Samhain 2019–Bealtaine 2020: Bhain an Dr Keegan, Helen Kelly and Miriam Fitzsimons na haidhmeanna seo a leanas amach:

- > Críochnaíodh bunachar sonraí, lena n-áirítear sonraí téamacha agus cás-staidéir i mBealtaine 2020
- > Comhdháil (*Léachtaí Cholm Cille*) a tionóladh ar líne i mí na Nollag 2020. Cuireadh é seo ar atráth ar dtús ó Aibreán 2020 mar gheall ar shrianta COVID-19.
- > Páipéir a thug an tOllamh de Brún agus an Dr Keegan ag comhdháil *Léachtaí Cholm Cille*, críochnófar foilsiú na n-imeachtaí faoi lúil 2021.
- > Mar chuid de scéim léachtóirí cuairte AHI, chaith an Dr Lesa Ní Mhunganhaile (NUIG) seachtain ag MU leis an tionscadal.

Sa chéad chéim eile de thionscadal Scríobhaithe na Gaeilge (Márta 2021–Feabhra 2022) tógfar an suíomh Gréasáin le haghaidh Scríobhaithe an Tuaiscirt 1650-1900 ón mbunachar sonraí.

TIONSCADAIL AGUS COMHPHÁIRTÍOCHTAÍ COMHOIBRITHEACHA

Tá an Dr Eoghan Ó Raghallaigh ina eagarthóir ar The Doegen Records Web Project, arna óstáil ag Leabharlann Acadamh Ríoga na hÉireann agus tá sé freagrach, in éineacht le comhghleacaithe i TCD agus Institiúid Ard-Léinn Bhaile Átha Cliath, as Bunachar Sonraí Filíochta na mBard c.1200–c.1700 Bardic Poetry Database (dias.ie) a d'fhógair le déanaí a bhunachar sonraí SketchEngine inchoardaithe Bardic @ TCD – Irish and Celtic Studies – Trinity College Dublin. Cuireann an Dr Ó Raghallaigh go mór le tionscnamh Ollscoil Connecticut chun áiseanna a sholáthar chun téacsanna Luath-Nua-Ghaeilge a léamh trína shuíomh *Léamh.org*: Léamh – Learn Early Modern Irish (xn--lamh-bpa.org). Tá tábhacht ar leith ag baint leis na tionscnaimh dheireanacha seo chun aird scolártha méadaithe a éascú i réimse Philíochta na mBard, ar sampla foirfe de é Tionscadal *MACMORRIS* de chuid Roinn an Bhéarla a raibh an Dr Ó Raghallaigh ina príomhchomhairleoir air.

Bronnadh €5000 ar an Dr Tracey Ní Mhaonaigh ón gComhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta i gcomhpháirtíocht le comhghleacaithe sa Roinn Ríomheolaíochta chun Dúshlán Smaointeoireachta Ríomhaireachtuil Bebras Bebras Computational Thinking Challenge a aistriú go Gaeilge.

Óstáil an Roinn sraith rialta seimneár taighde, a bhí ina hardán fíor-riachtanach le haghaidh taighde reatha na foirne agus na gcomhghleacaithe in institiúidí eile. Cé gur chuir an phaindeim cosc ar imeachtaí taighde ar an gcampas, os a choinne sin, leathnaigh an t-athrú go seachadadh ar líne an lucht féachana agus raon na gcainteoirí féideartha. Ar an gcaoi chéanna, bhí an-rath ar *Scríobhaithe Gaeilge an Tuaiscirt 1650-1900* de chuid *Léachtaí Cholm Cille* a óstáladh ar líne. I mí na Samhna 2020, tugadh cuireadh don Ollamh de Brún Léacht Uí Chadhain cothrom 50 bliain, *Maighréad Nic Mhaicín, an Cadhna agus comaoín an Domhain Thoir* a thabhairt, agus tugadh ar líne é. Gan dabht chuir an phaindeim as do roinnt comhdhálacha/imeachtaí idirnáisiúnta, lena n-áirítear an chomhdháil idirnáisiúnta pleanáite ar Rudolf Thurneysen (1857-1940), in Ollscoil Bonn a raibh an Dr Brian Ó Catháin ina eagraí in éineacht lenár gcomhghleacaí an tOllamh David Stifter. Taismeach den chineál céanna ba ea an 17ú siompóisiam idirnáisiúnta den Societas Celtologica Nordica ag a raibh an tOllamh de Brún le labhairt i mBealtaine 2020.

FOILSEACHÁIN

Déanann an Roinn eagarthóireacht agus foilsíú ar dhá fhoilseachán atá ar an bhfód le fada *Irisleabhar Mhá Nuad* agus *Léachtaí Cholm Cille*. Iris léannta ar Léann na hÉireann é IMN, arna chur in eagar ag an Dr Tracey Ní Mhaonaigh, a bunaíodh breis agus 120 bliain ó shin agus a bhfuil tábhacht mhór leis, mar sin, do thraidisiún an taighde in Éirinn agus don Ollscoil féin. Is éard atá i *Léachtaí Cholm Cille* imeachtaí foilsithe chomhdháil bhliantúil na Roinne, a cheiliúir cothrom 50 bliain in 2019. Tá obair an Dr Lára Ní Mhaoláin ó thaobh eagrán den scéal tábhachtach Rúraíochta, *Táin Bó Fíodhaise* a chóiríú don tsraith iomráiteach Irish Texts' Society, ag leanúint ar aghaidh ar gach taobh de thréimhse saoire mháithreachais agus tá an téacs lárnach seo le foilsíú in 2022/2023.

LÁRIONAD NA GAEILGE

Díríonn taighde in Ionad na Gaeilge go príomha ar ghnéithe den teangeolaíocht fheidhmeach a bhaineann le foghlaim, teagasc, measúnú agus úsáid na Gaeilge, d'fhonn bonn eolais a chur faoi chleachtas fianaise-bhunaithe in oideachas agus beartas teanga, laistigh dár n-institiúid féin agus ar leibhéal náisiúnta, araon. Is minic a fheidhmíonn an tIonad mar chomhairleoir do chomhlachtaí stáit ar Chomhchreat Tagartha na hEorpa (CEFR) agus ar thástáil teanga, agus coimisiúnaíodh é arís agus arís eile chun taighde a bhaineann le tástáil a dhéanamh ar ghnéithe d'fhoghlaim na Gaeilge. Bronnadh 5 dheontas neamhthaighde ar Láronad na Gaeilge a bhaineann lenár dtionscadail teagaisc agus tástála teanga le linn na tréimhse 2019-2020, ar fiú €874,880 san iomlán iad in imeacht an dá bhliain. Fuair an tIonad €16,887 de mhaoiniú freisin ón gComhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta (COGG) le haghaidh tuarascála agus moltaí maidir le scrúdú Gaeilge Bhéil na hArdteistiméireachta. Mhaoinigh COGG taighde dochtúireachta le hAilín Ní Chonchúir ina n-imscrúdaítear éifeacht na dtascanna idirghabhála trasteangeolaíochta i meánscoileanna Gaeilge ar fhorbairt múinteoirí.

Go hachomair, tógann ár dtaighde ar ár láidreachtaí i dteagasc agus i dtástáil teanga, agus tá sé comhtháite go mór lenár gcleachtas sna réimsí sin. Ina theannta sin, cuireann ár mbaill foirne suim san oidhreacht chultúrtha shaibhir a bhaineann leis an nGaeilge, go háirithe traidisiún amhrán na hÉireann agus gnéithe de bhéaloidas na hÉireann.

COMHDHÁLACHA AGUS IMEACHTAÍ A ÓSTÁLADH

I mí Eanáir 2020, d'óstáil an tIonad an 21ú comhdháil bhliantúil de Chumann na bPobal Teanga sa RA agus in Éirinn (AULC). Is eagraíocht ghairmiúil é AULC a dhéanann ionadaíocht ar gach duine a bhfuil baint acu le teagasc agus measúnú teanga san Ardoideachas sa RA agus in Éirinn. D'fhreastail thart ar 130 toscaire ó institiúidí sa RA agus in Éirinn ar an gcomhdháil. Ba é téama na comhdhála *The CEFR, Assessment and Language Learning (An CEFR, Measúnú agus Foghlaim Teanga)* agus ba iad na daoine seo a leanas a thug na príomhléachtaí: Rónán Ó Domhnaill, An Coimisinéir Teanga, Anne O'Keeffe, Coláiste Mhuire gan Smá; Barry O'Sullivan, Ceann Taighde agus Forbartha Measúnaithe ag Comhairle na Breataine; agus Joseph Sheils, Iar-Cheann na Roinne Oideachais agus Beartais Teanga i gComhairle na hEorpa.

I mí an Mheithimh 2019, thug an Dr Thomas Bak ó Ollscoil Dhún Éideann aoi-léacht ar an téama *Why our brains need languages: cognitive effects of language learning and multilingualism. (Cén fáth go bhfuil teangacha ag teastáil ónár n-inchinn: éifeachtaí cognaíochta ar fhoghlaim teanga agus ar iiteangachas)*. D'fhill an Dr Bak ar Mhá Nuad i mí Feabhra 2020 mar scoláire cuairte ar an Ionad ar feadh tréimhse trí seachtaine. Le linn na tréimhse seo, thug sé léacht phoiblí, dar teideal *Bilingualism for Cognition, Language and Brain Health*, chomh maith le roinnt aoi-léachtaí agus seimneár ar mhodhanna dátheangachais, cognaíochta agus taighde, do mhic léinn agus do bhaill foirne i Scoil an Léinn Cheiltigh, Scoil na Nua-Theangacha agus Roinn Oideachas Bunscoile agus Luath-Óige Froebel.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEALAÍON, AN LÉINN CHEILTIGH AGUS NA FEALSÚNACHTA

CUR I LÁTHAIR AGUS LÉACHTAÍ AR CUIREADH

Thug baill d'Ionad na Gaeilge naoi léacht ar cuireadh le linn 2019 agus 2020, ar ábhair a bhain le teagasc, tástáil agus taighde i nGaeilge, úsáid an Chomhchreat Tagartha Eorpaigh do Theangacha, béaloideas na hÉireann agus traidisiún amhrán na hÉireann. Tugadh suntas ar leith do chuireadh Anna Ní Ghallachair chun an léacht iomlánach a thabhairt ag ócáid comhdhála IRAAL (Cumann na hÉireann um Theangeolaíocht Fheidhmeach) 2020. Ba é teideal an léachta *Twenty-five years of language policies in Ireland and Europe: taking stock and looking forward* agus foilseofar í sa chéad eagrán eile d'iris IRAAL, Teanga.

Bronnadh duais T.K. Whitaker ar Elisaveta Everard, as an taighde tráchtas M.A. ab fhearr sa Ghaeilge i ngach ceann d'institiúidí OÉ in 2020

GRADAIM AGUS ÉACHTAÍ EILE

In 2020, bronnadh Q-Marc ALTE ar an Ionad den dara huair, ar son bharr feabhas ar dtástálacha teanga, ó thaobh dearaidh, riaracháin, caighdeánú agus cleachtais dearbhaithe cáilíochta eile.

Bronnadh duais T.K. Whitaker ar Elisaveta Everard, as an taighde tráchtas M.A. ab fhearr sa Ghaeilge i ngach ceann d'institiúidí OÉ in 2020, as a staidéar ar éifeacht chineál tasc scrúdaithe béil ar chruinneas labhartha foghlaimoírí Gaeilge. Rinne Aoife Ní Ghloinn agus an Dr Brian Ó Catháin, Roinn na Nua-Ghaeilge, maoirseacht ar an tionscadal seo i gcomhpháirt.

Bronnadh sparánacht taighde COGG ar Ailín Ní Chonchúir as taighde dochtúireachta inar imscrúdaíodh éifeacht thascanna idirghabhála trasteangacha i meánscoileanna Gaeilge ar fhorbairt múinteoirí. Bhí Ailín páirteach freisin i dtionscadal Lárionad Eorpach na Nua-Theangacha (ECML): Mediation in Teaching, Learning and Assessment (Idirghabháil i dTeagasc, i bhFoghlaim agus i Measúnú)(METLA). I mí na Nollag 2020, toghadh Aoife Ní Ghloinn mar Ionadaí Phoblacht na hÉireann don AULC.

TAIGHDE COMHPHÁIRTEACH SEACHTRACH AGUS COMHPHAIRTÍOCHTAÍ LE FORAIS STÁIT

I mí Mheán Fómhair 2020, bhronn An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta deontas taighde ar an Ionad chun staidéar bailíochtaithe a dhéanamh ar scrúdú béil Gaeilge na hArdteistiméireachta. Tá an obair seo á déanamh i gcomhthéacs athbhreithniú ar shiollabas reatha Gaeilge na hArdteistiméireachta agus an dréacht-sonraíochtaí a foilsíodh le déanaí do shiollabas athbhreithnithe nua. Is í aidhm ár dtaighde tuarascáil dháttheangach a fhoilsiú ina soláthrófar anailís ar scrúdú béil Gaeilge reatha na hArdteistiméireachta, le moltaí a d'fhéadfadh bonn eolais a chur faoi ghnásanna measúnaithe a fhorbairt don chúrsa athbhreithnithe. Is iad foireann an tionscadail Elisaveta Everard, Anna Ní Ghallachair, Aoife Ní Ghloinn agus Siuán Ní Mhaonaigh.

Le linn 2019-2020, lean an tIonad dá chomhpháirtíocht leis an Roinn Oideachais agus Scileanna, ag soláthar tástálacha inniúlachta Gaeilge Theastas Eorpach na Gaeilge (TEG) do gach iarrthóir ionchasach a rinne iarratas ar Bhaitsiléir san Oideachas Trí Mheán na Gaeilge (Bunmhúinteoireacht), an M.O. san Oideachas lán-Ghaeilge agus an Máistir Gairmiúil le hOideachas (PME) seanbhunaithe (Teagasc Bunscoile). Cuireadh scrúduithe TEG ar fáil freisin mar chuid de scéimeanna ardú céime agus earcaíochta do roinnt comhlachtaí agus eagraíochtaí stáit.

Lean Anna Ní Ghallachair ar aghaidh ina ról mar Chathaoirleach ar Údarás na Gaeltachta. Ceapadh Helen Hegarty mar bhall den Choiste Téarmaíochta, an comhlacht oifigiúil atá freagrach as téarmaíocht nua sa Ghaeilge a fhorbairt agus a cheadú agus cheap Foras na Gaeilge Siuán Ní Mhaonaigh, Stiúrthóir TEG, mar chathaoirleach ar Fhóram Fhorbairt na Teanga ó 2017-2020.

Ceapadh Helen Hegarty mar bhall den Choiste Téarmaíochta, an comhlacht oifigiúil atá freagrach as téarmaíocht nua sa Ghaeilge a fhorbairt agus a cheadú

OIDHREACHTAÍ CULTÚRTHA NA hÉIREANN

D'fhorbair taighde an Dr Mary Leenane línte fiosrúcháin a bunaíodh den chéad uair ina staidéar PhD dhá imleabhar ar ról agus léiriú Cú Chulainn i luath-litríocht na hÉireann, agus obair ina dhiaidh sin ar ghnéithe éagsúla de chruthú carachtar i luath-litríocht na hÉireann. Agus í ag obair faoi láthair ar fhoilseachán leabhair a bhaineann le tréithriú Cú Chulainn, le béim ar choincheap na beathaisnéise gaisce agus téamaí gaolmhara, thug sí páipéir éagsúla agus príomhóráid le déanaí ar na crothéamaí seo. Chomh maith leis seo d'fhorbair sí imscrúduithe idirdhisciplíneacha ar théamaí ar nós léirshamlú agus léiriú na n-uaisle i luath-litríocht na hÉireann i dtaca le pearsana ar nós Chú Chulainn, Medb, Cormac mac Airt, Conaire Mór, Mór Muman srl. Chomh maith lena príomhóráid ag an *41st Californian Celtic Conference* (UC Berkeley, 2019), scaipeadh gnéithe gaolmhara dá cuid taighde ag an *33rd Conference of Irish Medievalists* (Coláiste na hOllscoile, Corcaigh, 2019), *XVIIth International Congress of Celtic Studies* (Ollscoil Bangor, 2019), agus an *Harvard Celtic Colloquium* (Ollscoil Harvard, 2019).

Bhí obair an Dr Leenane ar léiriú fuaim mar chomhpháirt de na scéalta báis sceidéalta le seachadadh ag *The Senses in Medieval and Renaissance Europe: Hearing and Auditory Perception Conference*, Aibreán 2020, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath. De bharr srianta COVID-19 cuireadh an ócáid seo ar athráth ar an drochúair.

Lean an Dr Eoin Grogan lena chuid oibre (cé go bhfuil sé teoranta go mór ag paindéim COVID-19) ar thionscadal Loch Moynagh, ina mionsonraítear tocháil crannóg a bhfuil tábhacht náisiúnta leis agus a rinne ár gcomhghleacaí John Bradley, nach maireann, ón Roinn Staire, Ollscoil Mhaigh Nuad. Is é an Dr Michael Potterton (ón roinn chéanna) atá i gceannas ar an taighde, agus rinne an Dr Eoin Grogan (Oidhreacht Chultúrtha na hÉireann) an taighde agus an tuairiscí ar chéimeanna fairsinge Cré-umhaoise an láithreáin. I mbliana, tá roinnt dul chun cinn déanta ar chomhpháirt cheirmeach an chomhthionóil. Tá an tionscadal seo á mhaoiniú ag Acadamh Ríoga na hÉireann le tacaíocht ó Ollscoil Mhá Nuad.

Leanann taighde ar aghaidh ar thírdhreach Cré-umhaoise na Carraige, Co, Chill Mhantáin, atá á mhaoiniú ag Ard-Mhúsaem na hÉireann. Bhí an láithreán in úsáid, go huathúil, le breis agus 1,000 bliain (c. 2000–800R. Ch.) agus tháinig sé cóimeáil thábhachtach de photaireacht ghaolmhar (agus slán) ón gCré-umhaois, uirlisí cóimhíotal copair agus *coirníní faience* (a monaraíodh go háitiúil). Tá tionscadal nua, i gcomhar leis an Dr Katarina Becker ó UCC agus leis an Dr Paul Stevens ón Irish Archaeological Consultancy Ltd (IAC Ltd) (maoinithe ag Bonneagar Iompair Éireann, ag measúnú an fhéidearthacht maidir le hiarmhair ionsúite agus anailís Lipid ar chóimeálacha ceirmeacha ó shuíomh i gContae Shligigh. Scríobh an Dr Grogan sraith fhairsing tuarascálacha ó shaineolaithe ar photaireacht réamhstairiúil i roinnt suíomhanna ar fud na hÉireann.

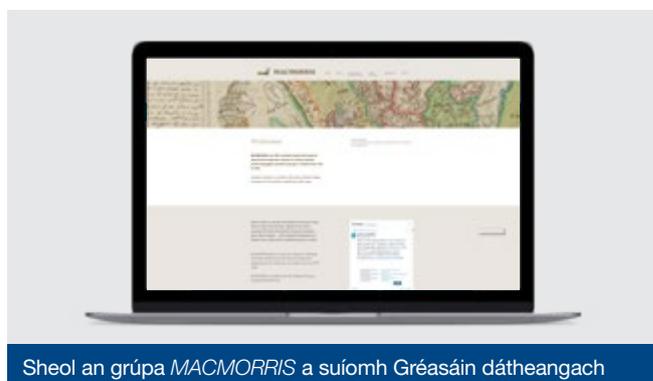
ROINN AN BHÉARLA

Sa bhliain acadúil 2019-2020, bhí 14 ball foirne lánaimseartha, buan ag Roinn an Bhéarla, agus bhí an tOllamh Colin Graham ar iasacht mar Dhéan Dhámh na nEalaíon, an Léinn Cheiltigh & na Fealsúnachta. Bhí ball lánaimseartha amháin 50% ar fhoireann acadúil na roinne (An Dr Denis Condon, ar comhcheapachán é le Staidéar ar na Meáin). Bhain an Roinn leas freisin as scoláireacht bhaill foirne lánaimseartha téarma socraithe, go háirithe an Dr Richard O'Brien agus an Dr James Fraser a chuir trí mhór-alt irise piarmheasúnaithe eatarthu le próifíl taighde na Roinne.

Bhí 3 thaghadóir iardhochtúireachta agus 8 mac léinn PhD i Roinn an Bhéarla, chomh maith le 5 mhac léinn lánaimseartha agus 7 mac léinn páirtaimseartha MA. Ba é 365.6 an choibhéis lánaimseartha (FFTE) do mhic léinn fochéime. Tháinig an Roinn 78 foilseachán do 2019-2020 agus fuair sí deontas taighde amháin, *AMERGIN* arbh fhiú €91,970 é.

Bronnadh comhaltacht iardhochtúireachta IRC ar luach €91,970 ar an Dr Kevin Tracey (an tOllamh Patricia Palmer mar mhaoirseoir) do *AMERGIN* – Anailís ó Gathering Irish Networks ar Léitheoirí Luath-Nua-Aimseartha Macarónachta – mar chuid de thionscadal taighde na ndaonnachtaí digiteacha *MACMORRIS*. Féachann taighde fairsing *AMERGIN* le cuntas nua, idirnasctha a thógáil ar phearsana na hÉireann sa bhailé agus thar lear sa séú agus sa seachtú haois déag. Agus é sin á dhéanamh, cuireann sé lenár dtuiscint ar chontanam na taithí cultúrtha luath-nua-aimseartha ar fud seánraí, teorainneacha, creidimh, teangacha agus réanna.

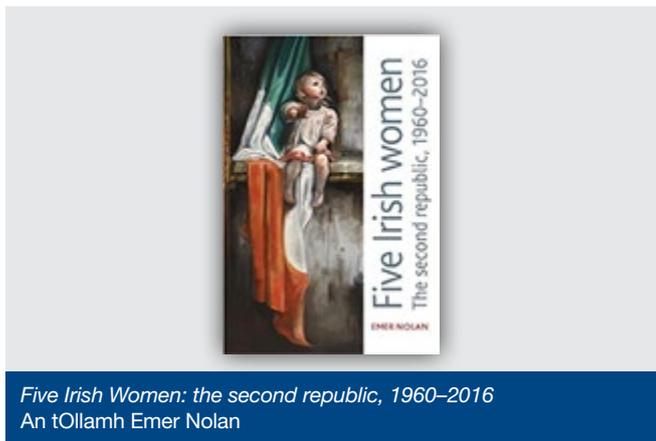
Cuireann *AMERGIN* leis an tionscadal leanúnach Ard-Laureate *MACMORRIS* atá á mhaoiniú ag an IRC. Féachann sé mapáil a dhéanamh ar raon agus saibhreas iomlán na gníomhaíochta cultúrtha, ar fud teangacha agus grúpaí eitneacha, in Éirinn ó 1541 go 1661. In ainneoin srianta NA paindéime – a chuir bac ar sheisiúin smaointeoireachta cruthaitheacha, taisteal chuig cartlanna agus comhdhálacha agus gníomhaíochtaí eile – bhí *MACMORRIS* thar a bheith táirgiúil. Rangáíodh píosa an Ollaimh Palmer ar RTÉ Brainstorm, *Ireland during the Renaissance* ag uimhir 10 sna 50 alt de chuid RTÉ Brainstorm is fearr go náisiúnta do mhí na Bealtaine 2019 le 8,050 lódáil agus 6,959 cuairteoir. D'fhoilsigh an tOllamh Palmer in éineacht le David Baker agus Willy Maley, *Enter MACMORRIS* (*Dublin Review of Books*, Iúil 2019). Glacadh le foilseachán mhóra de chuid an ghrúpa, a fhoilseofar ó fhómhar 2020 ar aghaidh agus a áireofar i dtuarascáil taighde 2020-2021.

Sheol an grúpa *MACMORRIS* a suíomh Gréasáin dátheangach

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEALAÍÓN, AN LÉINN CHEILTIGH AGUS NA FEALSÚNACHTA

D’earcaigh an grúpa MACMORRIS mac léinn PhD freisin, Alan Waldron, atá ag obair ar an amharclann in Éirinn i lár an 17ú haois agus é á mhaoirsiú i gcomhoibriú idirnáisiúnta leis an Dr Deanna Ranking ó Royal Holloway, Ollscoil Londain, agus an clárathóir Rupavathi Subramani. Rinne an grúpa cur i láthair ag comhdhála náisiúnta agus idirnáisiúnta: Rinne an Dr Deirdre Nic Chárthaigh cur i láthair ag *Rómánsaíocht: Seimineár Taighde ar na Scéalta Rómánsaíochta (Research Seminar on the Irish Romantic Tales)*, Coláiste na hOllscoile, Corcaigh, Samhain 2019 agus chuir an tOllamh Palmer *A Map for MACMORRIS i láthair, Eoraip: Gaelic Ireland in Medieval & Early Modern Europe, Coláiste Bhostún, SAM. Samhain 2019* agus *What Now? What Next?: Redefining Early Modern Ireland, Global Early Modern Studies, Graduate Centre, City University Nua-Eabhrac, SAM. Samhain 2019*. Cuireadh freastal ar na comhdhála/imeachtaí cainteora ar cuireadh seo a leanas ar ceal mar gheall ar an bpaindéim: Seimineár na hÉireann, Ollscoil Cambridge (Bealtaine 2020); ag Tintúd-Aistriú: an tAistriúchán Liteartha i Stair na Gaeilge, Coláiste na hOllscoile, Corcaigh (Bealtaine 2020); Notre Dame Dublin (Meitheamh 2020); Comhdháil Tudor-Stuart, Caisleán Bhaile Átha Cliath (Lúnasa 2020). Sheol an grúpa a suíomh Gréasáin dátheangach <https://macmorris.maynoothuniversity.ie/> agus tá cuntas bríomhar Twitter @ macmorr1s aige.

Five Irish Women: the second republic, 1960-2016
An tOllamh Emer Nolan

Foilsíodh monagraf an Ollaimh Emer Nolan *Five Irish Women: the second republic, 1960-2016* (Manchester University Press, 2019) i gclúdach cruaf agus eisíodh é ina dhiaidh sin i gclúdach bog. Rinneadh athbhreithniú air go forleathan, agus fuair sé moladh ó Catriona Crowe, iar-phríomhchartlannaí do Chartlann Náisiúnta na hÉireann, san *Irish Times* as a rannchuidiú le scoláireacht ar ‘feimineachas, polaitíocht, Éireannaigh agus a mbríonna níos déanaí sa 20ú haois, agus torthaí na saoirsí a bhain cohórt de mhná Éireannacha den scoth amach, agus ar bhain siad leas astu.’ Rinneadh athbhreithniú air in *New Hibernia Review* mar ‘rannchuidiú iontach leis an analís theoiriciúil ar scríbhneoireacht chomhaimseartha na hÉireann... cás eiseamláireach d’acadóir ag aistriú smaointe cruaf go próis inléite, galánta’ agus in *Irish Studies Review* mar ‘a rich and important work.’

D’fhoilsigh seisear comhghleacaithe naoi n-aiste in irisí piarmheasúnaithe den scoth i réimsí na litríochta agus an staidéir chultúrtha: D’fhoilsigh an Dr Catherine Gander “Black and White Landscapes: Topographies of Disorientation in the Works of Carrie Mae Weems and Claudia Rankine’

san *Journal of American Studies*; d’fhoilsigh an Dr James Fraser ‘Beard and Bicycle’: the human, non-human, and post-human bicyclist in *Ulysses* agus *Loyalty and Betrayal in Joyce’s Exiles in Social Research*; D’fhoilsigh an Dr Rita Sakr *Imagining Mid-Nineteenth-Century Beirut as a ‘City of the World’: Public Intellectuals, Photography, Cartography, and Historical Literature* in *Journal of Urban Cultural Studies* and *Decolonial Imaginaries of Sanctuary in Behrouz Boochani’s Work in Crossings: Journal of Migration and Culture*; d’fhoilsigh an Dr Stephen O’Neill *Finding Refuge in King Lear: from Brexit to Shakespeare’s European Value in Multicultural Shakespeare* agus *Shakespeare’s Hand, or ‘the stranger’s case’: Remediating Sir Thomas More in the context of the Refugee Crisis* in *Borrowers and Lenders: the Journal of Shakespeare and Appropriation*. D’fhoilsigh an Dr Richard O’Brien ‘I know my clay’: *Some Musical Afterlives of Hamlet’s Gravedigger* in *Borrowers and Lenders*. D’fhoilsigh an Dr Conor McCarthy *Edward Said and Authority: from Conrad to Orientalism and Beyond* in *Ariel: a review of International English Literature*.

I réimse an staidéir liteartha, tá ról múnlaiteach ag caibidlí leabhair maidir le teoracha nua a leagan síos don disciplín. D’fhoilsigh naonúr comhghleacaithe 17 gcaibidlí leabhair in 2019-2020, lena n-áirítear ocht n-aiste i réimse litríocht agus chultúr na hÉireann, ceithre aiste sa litríocht luath-nua-aimseartha, agus trí aiste i litríochtaí iarchoilíneacha, a léiríonn cáil idirnáisiúnta na roinne as saíneolas sna réimsí seo agus i réimsí eile.

Tá ról tábhachtach ag an Roinn i gceannaireacht taighde i nDámh na nEalaíón, an Léinn Cheiltigh agus na Fealsúnachta. Ghnóthaigh an Dr Stephen O’Neill (le comhghleacaithe i Staidéar ar na Meáin) gradam Ionad Taighde de chuid Institiúid na nEalaíón agus na nDaonnachtaí (AHL) *Storytelling Across Media*. Cuireann an t-ionad nua staidéar agus cleachtas cur chuige idirdhisciplíneach chun cinn i leith scéalta casta a idirghabháil go teicneolaíoch. Bronnadh maoiniú Ionad Taighde AHL ar an Dr Moynagh Sullivan don Tionscadal Máithreachais, tionscadal ceannródáíoch chun léiriú ar mháithreacha sa chultúr a scrúdú trína ndéantar iniúchadh ar dhioscúrsaí agus idé-eolaíochtaí ar mháithreachais, ar threochtaí sóisialta agus ar thosca geopholaitiúla, agus a thugann léargas ar ghuthanna máithreacha atá imeallaithe nó ciúin. San fhadtéarma, rannchuideoidh an dá ionad le comhpháirtíochtaí idirnáisiúnta na Dáimhe. Le tacaíocht ó Roinn an Bhéarla agus Institiúid na nEalaíón agus na nDaonnachtaí, bhunaigh an Dr Gander an comhchoiste taighde trasdámhe, CRISES (Critical Research In States, Ecologies, and Societies) chun comhráite a thionscnamh ar an gcéad dul síos i measc taighdeoirí atá ag obair go ginearálta in ábhair chomhaimseartha, a ndírítear a gcuid taighde ar cheann amháin nó níos mó de na géarchéimeanna domhanda iomadúla inár n-aois—go háirithe na géarchéimeanna daonnúla agus éiceolaíochta. Tá súil ag CRISES a bheith ina lárionad do mhalartú smaointe, aistriú eolais, roinnt imeachtaí taighde, agus chun tionscadail taighde nua chorráiteacha a fhorbairt, ina mbeidh scoláirí ó dhisciplíní éagsúla ag comhoibriú. In 2019, bhí baint ag CRISES le dhá imeacht a chuir feabhas ar chomhpháirtíochtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta na Dáimhe: *Poetry in Times of Crisis: A reading and conversation with award-winning poets Erika Meitner and Wayne Miller*, at Boston College (26 April 2019) agus an siompóisiam lá amháin *Contemporary Literature: Politics and Aesthetics in Crisis* at Queens University Belfast, inar rannchuidigh an Dr Sakr go suntasach. Bhí imeachtaí breise beartaithe don bhliain acadúil

2020-2021. Bronnadh €3,000 ar an Dr Gander freisin ón AHI ar son an tionscadail *Aesthetics of documentary and displacement: poetry, art, hybridity*, a bhfuil a ghníomhaíochtaí curtha siar go 21-22 mar gheall ar COVID-19.

Tá comhpháirtíocht thábhachtach pobail ar bun i gcónaí idir Roinn an Bhéarla agus Comhairle Contae Chill Dara tríd an gclár Scríbhneoir Cónaithe, arna chomhurrú ag Oifig Ealaíon Chomhairle Contae Chill Dara agus Feidhmeannas Ollscoil Mhá Nuad agus faoi stiúir an Dr Oona Frawley sa Roinn. Ba iad Scríbhneoirí Cónaithe Ollscoil Mhá Nuad do 2019-2020 an file Annemarie Ní Churreáin, ar ainmníodh a céad chnuasach, *Bloodroot*, a fuair moladh ó léirmheastóirí, le haghaidh an iliomad gradam, agus an t-úrscéalaí Sue Rainsford, ar bhuaigh a céad leabhar, *Follow Me to Ground*, Gradam Kate O'Brien agus ar ainmníodh é le haghaidh Duais Desmond Elliott agus an Republic of Consciousness Award. Mar Scríbhneoirí Cónaithe, mhúin agus mhaoirsigh Annemarie agus Sue tionscadail scríbhneoireachta cruthaithí mac léinn Béarla na bliana deiridh, bhí siad ina n-aíonna ag deireadh seachtaine oscailte Fhéile Léitheoirí Chill Dara (Meán Fómhair 2019), agus d'eagraigh siad clár imeachtaí poiblí. Cé gur cuireadh an chuid is mó de na himeachtaí seo ar atráth mar gheall ar an bpaindéim COVID-19, d'óstáil an Ollscoil léiriú agus léamh leis an bhfile agus ealaíontóir iomráiteach Caroline Bergvall (Márta 2020), agus ócáid phleanáilte inar díriodh ar na hÁrais do Mháithreacha agus Leanaí leis an bhfile Kimberly Campanello agus Caelainn Hogan a rinneadh a athsceidealú le haghaidh Earrach 2021. Maidir le Seirbhísí Leabharlaine agus Ealaíon Chomhairle Contae Chill Dara, bhí baint ag Annemarie agus Sue le clubanna leabhar agus grúpaí scríbhneoirí (ag Leabharlanna Pobail Mhá Nuad, Léim an Bhradáin agus Chill Dara i bhfómhar 2019), ag obair go háirithe le scríbhneoirí tosaigh nó scríbhneoirí atá ag teacht chun cinn a fhreastalaíonn ar cheardlanna scríbhneoireachta cruthaithí. Mar Scríbhneoirí Cónaithe Mhá Nuad, bhí Annemarie agus Sue ina n-aíonna ag Féile Léitheoirí Chill Dara (30 Meán Fómhair) mar imeacht seolta na féile. As sraith ceardlann a reáchtáil Annemarie le filí Chill Dara tríd an leabharlann, d'fhoilsigh an tSeirbhís Leabharlaine leabhrán dar teideal *Bridget* (Stiúideo Priontaíochta Laighean), (a seoladh Dé Sathairn 1 Feabhra 2020) agus a léiríonn an tsli a chothaíonn Annemarie taighde ar scéalta áitiúla faoi Naomh Bríd. Chuir an foilseachán go mór leis na gníomhaíochtaí a rinneadh, agus tá aiseolas ó Sheirbhís Ealaíon/Leabharlaine Chill Dara an-dearfach.

Tugann an Roinn faoi rannpháirtíocht shibhialta shuntasach ar leibhéal náisiúnta, agus is é an Dr Michael Cronin an cathaoirleach ar ócáid phoiblí d'fhéile *One City, One Book* Bhaile Átha Cliath. Thug an Dr Gander léacht phoiblí inar díoladh gach ticéad do thaispeántas Áras Nua-Ealaíne na hÉireann (IMMA) ar shaothar an dealbhóra Doris Salcedo. Foilsíonn comhghleacaithe go rialta san *Irish Times* agus bíonn siad le feiceáil in asraonta meán idirnáisiúnta eile, mar shampla agallamh an Ollaimh Nolan ar RTÉ News at One chun togra le haghaidh aisdúichíu iarsmaí James Joyce a phlé. Ceapadh an Dr Sinead Kennedy mar chomhstíúrthóir ar Scoil Samhraidh Parnell do 2020, agus lean an tOllamh Lauren Arrington ag feidhmiú mar chomhstíúrthóir ar an Scoil Samhraidh Idirnáisiúnta W.B. Yeats. Bhí an Dr Gander i gceannas ar an gcoiste eagraithe don chomhdháil náisiúnta *Counter-Narratives and Hidden Histories*, comhdháil cothrom 50 bliain Chumann Staidéar Meiriceánach na hÉireann; a bhí le reáchtáil an 3ú-4ú Aibreán, cuireadh an chomhdháil ar ceal mar gheall ar COVID-19. Tá an Dr Gander ar an gcoiste eagraithe do chomhdháil Leonard Cohen, leis, a bhí le reáchtáil in 2020 ach a cuireadh siar go 2022 mar gheall ar COVID-19. Bhunaigh an Dr Sakr Lónra na hÉireann um Staidéar ar an Meánoirthear agus ar Thuaisceart na hAfraice (INMENAS, 58 ball anois) agus chomheagraigh sé a chéad imeacht líonraithe i mí na Samhna 2020. Ina theannta sin, chomhordaigh an Dr Sakr mórócáid le Behrouz Boochani i Márta 2020, "Writing/Righting Refuge" mar chuid de Sheachtain Ceartais Shóisialaigh MU, lena n-áirítear Boochani, a aistritheoir, Lónra Scoláirí i gContúirt agus taighdeoirí MU i réimse an staidéir ar dhéanaithe chomh maith leis an gcomhpháirtí seachtrach, Comhairle Dídeanaithe na hÉireann (bhí a POF ar phainéal na gcomhchainteanna) agus an t-antraipeolaí atá ag doiciméadú an Chórais Soláthair Dhíriú, an Dr Abayomi Ogunsony.

Léiríonn an Roinn ceannaireacht shuntasach idirnáisiúnta i réimse an staidéir liteartha. Rinne an tOllamh Palmer cur i láthair ar Spenser ag mórchomhdháil Chumann na Nua-Theanga, agus thug sí an príomhóráid ag comhdháil Márta 2019 den Chumann Staire Ríoga, *Dominus Hibernie/Rex Hiberniae: premodern Ireland, 1200-1801* ag an gCartlann Náisiúnta, Kew. Bhí an Dr Sakr le feiceáil mar phríomhaoi ag an deireadh seachtaine 2 uair an chloig de chuid BBC World Service, áit ar labhair sí faoi litríocht an Mheánoirthir, cathracha domhanda, agus cúrsaí reatha (agus an MA i Litríochtaí Rannpháirtíochta in Ollscoil Mhá Nuad). Tugadh cuireadh don Ollamh Nolan ar an ábhar *The Referent of Ireland in the Nineteenth Century* in Ollscoil Villanova, Philadelphia i mí Feabhra 2020. Thug an Dr O'Neill an príomhóráid, "By most mechanical hand": *Shakespeare embedded in Westworld and digital cultures* ag an gcomhdháil Shakespeare on Screen in the Digital Era, Ollscoil Paul Valéry Montpellier (Meán Fómhair 2019).

Thug an Dr Catherine Gander léacht phoiblí inar díoladh gach ticéad do thaispeántas Áras Nua-Ealaíne na hÉireann (IMMA) ar shaothar an dealbhóra Doris Salcedo

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEALAÍON, AN LéINN CHEILTIGH AGUS NA FEALSÚNACHTA

ROINN NA STAIRE

Sa bhliain acadúil 2019-20 chomhair Roinn na Staire 16.5 ball foirne coibhéis lánaimseartha. Áiríodh sa Roinn freisin 1 taighdeoir lardhochtúireachta IRC (an Dr Frances Nolan), agus 29 mac léinn PhD. Ina theannta sin, bhí 4 mhac léinn M.Litt, 22 mac léinn MA, agus 610 fochéimí. Is díol suntais freisin an 230 mac léinn a bhí aige sa Choláiste Míleata sa Churrach, a raibh 22 mac léinn MA san áireamh air.

Chruinnigh an Roinn dhá dheontas nua i rith na bliana seo. Bhronn An Chomhairle um Thaighde in Éirinn Comhaltacht Iarchéime IRC ar Veronica Barry as a tráchtas dochtúireachta ar ról na mban mar ábhair, agus mar dháileoirí, de bholscaireacht na Naitsithe i dtíortha neodracha le linn an Dara Cogadh Domhanda. Idir an dá linn, bhronn Acadamh Ríoga na hÉireann €9,700 ar an Dr Michael Potterton as a chuid oibre leanúnach ar Thionscadal Tochailte Loch Moynagh.

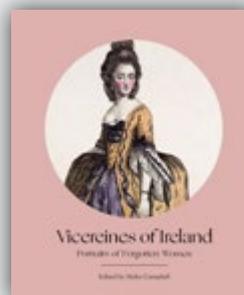
Le linn na mblianta 2019-2020, lean Roinn na Staire ag táirgeadh agus ag scaipeadh taighde ar leibhéal an-ard, trínar nochtadh doimhneacht agus scála naisc náisiúnta agus idirnáisiúnta a baill. D'fhoilsigh Routledge (2019) an dara heagrán de *Understanding Naval Warfare* an Dr Ian Speller; in éineacht le Deborah Sanders agus iar-mhac léinn Má Nuad Robert McCabe, rinne an Dr Speller eagarthóireacht freisin, do Routledge, ar *Europe, Maritime Security and Small Navies* (2019), ar scríobh sé roinnt píosaí dó. Ba é Colmán Etchingham comhúdar *Norse-Gaelic Contacts in a Viking World* (Turnout: Brepols Publishers, 2019). Bhí an tOllamh Terence Dooley ina chomheagarthóir, le Christopher Ridgway, ar *Sport and Leisure in the Irish and British Country House* (Four Courts Press, 2019), an ceann is déanaí i líne fhada imleabhar a d'eascair as gníomhaíochtaí an Lárionaid um Staidéar ar Thithe agus Eastáit Stairiúla na hÉireann. Rinne an Dr Jennifer Redmond agus Elaine Farrell comheagarthóireacht ar *Irish Women sa Chéad Chogadh Domhanda: Irish Women's Lives, 1914-1918* (Routledge, 2019), ina n-íniúchtar eispéireas ilghnéitheach an Chogaidh Mhóir ó thaobh mná d'aicmí agus cúraí éagsúla ar fud an oileáin. Bhris an Dr Jonathan Wright talamh úr leis an imleabhar a chuir sé in eagar, *An Ulster Slave-Owner in the Revolutionary Atlantic: the Life and Letters of John Black* (Four Courts Press, 2019), agus freisin, ar chanbhás níos leithne, rinne sé comheagarthóireacht, le Daniel S. Roberts, ar *Ireland's Imperial Connections, 1775-1947* (Palgrave, 2019).

In éineacht le Catriona Pennell, rinne an tOllamh Filipe Ribeiro de Meneses comheagarthóireacht ar an Introduction to *A World at War, 1911-1949: Explorations on the Cultural History of War* (Brill, 2019) agus ba chomhúdar é leis. Tá ábhar tábhachtach san imleabhar seo ó dhaoine ar nós John Horne, Jay Winter, Edward Madigan & Heather Jones, Robert Gerwarth agus an Dr John Paul Newman i Má Nuad. Tarraingíonn an t-imleabhar a chuir an Dr Alison FitzGerald in eagar *Studies in Georgian Silver* (Four Courts Press, 2020) ar fhoinsí agus cuir chuige éagsúla chun athbhreithniú a dhéanamh ar ár dtuisceant ar ghaibhneoireacht airgid na hÉireann. Rinne an tOllamh Raymond Gillespie agus Brendan Scott comheagarthóireacht ar *The Books of Knockniny: Manuscripts, Culture and Society in Early Eighteenth-Century Fermanagh* (Cumann Seanchais Bheirne, 2019).

Sa deireadh, rinne an Dr Michael Potterton comheagarthóireacht ar dhá imleabhar: *Carrick, County Wexford: Ireland's First Anglo-Normal Stronghold* (Four Courts Press, 2019), a chorpraíonn torthaí ó na tochairtí is déanaí ar shuíomh an dúin Angla-Normannaigh is sine in Éirinn, agus *The Town in Medieval Ireland in the Light of Recent Archaeological Excavations* (Wordwell, 2020).

Ag tógáil ar na torthaí ar thángthas orthu ag ceardlann a tionóladh i Má Nuad, threoraigh an Dr Newman foireann comhghleacaithe chun an t-ábhar *Cultures of Victory and Victorious Societies in the Twentieth Century* a mheas i roinn speisialta de Vol. 54, n. 4, den *Journal of Contemporary History*. Ba é an Dr Newman a scríobh an Réamhrá agus ceann de na hailt sa roinn, *Veterans Volunteer and Entangled Cultures of Victory in Interwar Yugoslavia and Czechoslovakia*.

Chomh maith le saothar staraithe eile a stiúradh sna himleabhair a chuir siad in eagar, tugadh cuireadh do staraithe Má Nuad páirt a ghlacadh in imleabhair atá curtha in eagar ag a bpiaraí. D'fhoilsigh an Dr Hussam Ahmed caibidil, *Porous Boundaries: the "Local" and the "Foreign" in Cairo's Vibrant Francophone Cultural Scene (1919-1939)*, in *Cultural Entanglement in the Pre-Independent Arab World: Thought and Literature* (Bloomsbury, 2020), arna chur in eagar ag Anthony Gorman agus Sarah Irving. Chuir an tOllamh Gillespie caibidil le leabhar a chuir Brendan Scott in eagar (*Society and Administration in Ulster's Plantation Towns* (Four Courts Press, 2019)) agus le leabhar a chuir Brendan Scott agus Liam Kelly in eagar: (*Leitrim: History and Society* (Geography Publications, 2019)). D'fhoilsigh an Dr David Lederer dhá chaibidil i dtograí comhoibrithe suntasacha idirnáisiúnta: caibidil ar *Suicide in the Early Modern World*, a bhí le feiceáil in Imleabhar 3 de *The Cambridge World History of Violence* (CUP, 2020), curtha in eagar ag Robert Antony, Stuart Carroll, agus Caroline Dodds Pennock, agus ceann eile ar *Religion and Spirituality*, a bhí le feiceáil in *A Cultural History of the Emotions in the Late-Medieval, Reformation and Renaissance Age* (Bloomsbury, 2019), curtha in eagar ag Andrew Lynch agus Susan Broomhall. Leabhar eile a d'fhoilsigh Bloomsbury in 2019 ab ea *Eighteenth-Century Art Worlds: Global and Local Geographies of Art*, curtha in eagar ag Michael Yonan agus Stacey Sloboda. D'fhoilsigh an Dr JoAnne Mancini caibidil san imleabhar seo, *Pedro Cambón's Asian Object: A Transpacific Approach to Eighteenth-Century California*.

D'fhoilsigh an Dr Frances Nolan "*That Caballing Humor, Which Have Very Ill Effects*": Frances Talbot, Jacobite Duchess of Tyrconnell (c.1649-1731), in *Vicereines of Ireland: The Women Behind the Throne* le Myles Campbell

Ag éirí as a cuid oibre mar thaighdeoir iardhochtúireachta sa Roinn, d'fhoilsigh an Dr Frances Nolan *"That Caballing Humor, Which Have Very Ill Effects": Frances Talbot, Jacobite Duchess of Tyrconnell (c.1649-1731), in Vicereines of Ireland: The Women Behind the Throne* (Irish Academic Press, 2020) le Myles Campbell. Tá ionadaíocht ag an Ollamh Thomas O'Connor in *Ireland in the European Eye*, curtha in eagar ag Gisela Holfter agus Bettina Migge (Acadamh Ríoga na hÉireann, 2019), le caibidil, *Prequels: The Irish European Diaspora*. Ar deireadh, d'fhoilsigh an tOllamh Ribeiro de Meneses *Portugal: The Carnation Revolution*, in *Revolutions: How They Changed History and What They Mean Today* (Thames & Hudson, 2020) le Peter Furtado, agus *Diplomacia, Defesa e Guerra, 1961-1974*, in José Maria Brandão de Brito & Paula Borges Santos's *Os Anos Sessenta em Portugal: Duas Governações, Diferentes Políticas Públicas?* (Edições Afrontamento, 2020).

Ó thaobh ailt piarmheasúnaithe, agus seachas obair an Dr Newman, a luadh thuas, tá a gcuid oibre foilsithe ag staraithe Mhá Nuad sna hirísí seo a leanas: *US Naval War College Review* agus an iris Bhrasaileach *Revista da Escola de Guerra Naval* (an Dr Speller), *Journal of Social History* (an Dr Newman, in éineacht le Adam Luptak), *Gender and Education* (an Dr Redmond, le Judith Harford), *Netherlands Review of Military Studies* (Dr David Murphy, le Theo Brinkel agus Jörg Noll), *Small Wars Journal* (an Dr Murphy), agus *British Catholic History* (an tOllamh O'Connor). D'fhoilsigh an Dr Nolan alt san *Historical Journal*.

Tá ról tábhachtach ag an tsraith *Maynooth Studies in Local History* (Four Courts Press), a bhfuil a stiúir á aistriú ón Ollamh Gillespie go dtí an Dr Potterton, i saol na Roinne Staire le fada an lá. Foilsíodh naoi n-imleabhar eile sa tsraith in 2019-20, ag clúdach saincheisteanna chomh héagsúil le *he Kirwan Murder Case, 1852* (Suzanne Leeson, 2019), *Rathcoole and the United Irish Rebellions, 1798-1803* (Kerron Ó Luain, 2019), *Crime and Punishment in Nineteenth-Century Belfast: The Story of John Linn* (Jonathan Wright, 2020), agus *Belturbet, County Cavan, 1610-1714: The Origins of an Ulster Plantation Town* (Brendan Scott, 2020).

Is léir go raibh éifeacht ag Paidéim COVID-19 ar scaipeadh eolais ag comhdhálacha, seimineáir agus ceardlanna. Mar sin féin, sular thosaigh éifeachtaí na paidéime a bheith le mothú in Éirinn d'eagraigh staraithe Mhá Nuad roinnt imeachtaí agus labhair siad ar fud na tíre agus an domhain. Reáchtáil an tIonad um Staidéar ar Thithe agus Eastáit Stairiúla na hÉireann a 17ú Comhdháil Bhliantúil in 2019, ar an ábhar *Country House Collections*; D'eagraigh a stiúrthóir, an tOllamh Dooley, comhdháil eile freisin, *Remembering 1919: War, Politics and Sport*, leis an Ollamh Marian Lyons. Cuireadh páipéir i láthair chomh fada i goéin le hOllscoil Tampere (an Dr Lederer, príomhléacht ag an gComhdháil *Experiences of Dis/ability from the Late Middle Ages to the Mid-Twentieth Century*), an *Universidad de los Andes, Bogotá*, agus *UCLA (Dr Mancini, The Legacy of Conquest: Art at California's Missions in the Global 18th-20th Centuries)*, *Budapest (Dr Potterton, International Commission for the History of Towns)*, *the US Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth, Kansas, SAM (Dr Speller, 'Amphibious Operations in an Era of Declining Access)*, and *the Brazilian Naval War College, in Rio de Janeiro (Dr Speller, three lectures in 17-19 July 2019)*.

An Dr Alison FitzGerald, Roinn na Staire

Níos gaire don bhaile, labhair an Dr Alison FitzGerald ag Músaem Seoda Phort Láirge agus ag Sraith Seimineár Taighde Chumann Uladh um Staidéar ar Stair na hÉireann, in Ollscoil na Banríona, Béal Feirste; chuir an Dr Potterton a thorthaí i láthair ag Acadamh Ríoga na hÉireann, Páirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann, Ard-Mhúsaem na hÉireann, Scoil Allamuigh Seandálaíochta Fhearann na mBráithre Dubha, i mBaile Átha Troim, Co. na Mí, agus Sraith Léachtaí Samhraidh Carrig 850, i Leabharlann Loch Garman; agus thug an Dr Redmond páipéar don seimineár *Working for the Home: Past and Present*, i gColáiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, agus thug sí an príomhléacht ag comhdháil bhliantúil Chumann Staire na mBan in Éirinn i gColáiste na hOllscoile, Corcaigh. Thug an Dr Redmond léachtaí breise ag Músaem Contae Dhún na nGall agus i gCartlann Chontae Dhún na nGall, agus ag Músaem Chontae Mhuineacháin.

Tá Roinn na Staire bródúil as a seimineár taighde, trínar féidir lena léachtóirí agus a mic léinn iarchéime éisteacht le hobair phríomhscóláirí náisiúnta agus idirnáisiúnta go pearsanta. In 2019 cuireadh sé pháipéar déag ar fad i láthair ag an seimineár; I measc na gcainteoirí bhí an tOllamh Iskra Ivelkic (Ollscoil Zagreb), a labhair ar *Irish Noblemen in Croatia (19ú-20ú hAois)*; An tOllamh Larry Goodson (Coláiste Cogaidh Arm SAM), ar *The Syrian War: First Great War of the 21st Century*; An tOllamh Paul Moyer (SUNY Brockport), ar *New England Witch-hunting in the English Atlantic, 1640-1670*; An Dr Eric Morier-Genoud (Ollscoil na Banríona, Béal Feirste), ar *Researching the Global Catholic Church from the Periphery: Archives, Concepts and Transnational Connections*; an tOllamh Annie Tindley (Ollscoil Newcastle), ar *Modernity and Rurality in Scotland: Land and People, 1746 to the Present – Some Initial Reflections*; agus an tOllamh Sally Promey (Ollscoil Yale), ar *Testimonial Aesthetics and Material Establishment: the Public Display of Religion in the United States*.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMh NA nEALAÍON, AN LéINN CHEILTIGH AGUS NA FEALSÚNACHTA

SCOIL NA NUA-THEANGACHA, NA LITRÍOCHTAÍ AGUS NA gCULTÚR

Le linn na bliana acadúla 2019-2020, chuimsigh baill foirne a bhí gníomhach i dtaighde i Scoil na Nua-Theangacha, na Litríochtaí agus na gCultúr (SMLLC) 17 ball foirne acadúla (3 acu a bhí fostaithe ar bhonn páirtaimseartha), 1 taighdeoir iardhoctúireachta, agus 5 mac léinn dochtúireachta.

Le linn na tréimhse atá faoi athbhreithniú, tháinig na taighdeoirí seo 2 mhonagraf, 2 leabhar curtha in eagar, 23 caibidil leabhar, 17 alt irise piarmheasúnaithe, agus 5 fhoilseachán eile (léirmheasanna ar leabhair agus ailt sna meáin). D'óstáil taighdeoirí sa SMLLC 2 chomhdháil freisin agus thug siad 30 cur i láthair comhdhála le linn na tréimhse seo.

Chuir ceathrar taighdeoirí SMLLC isteach go rathúil ar dheontais taighde le linn 2019-2020; d'éirigh le dhá thogra, agus dá thoradh sin bronnadh €282,040.90 de dhámhachtainí taighde seachtracha ar MU. Bronnadh €33,000 de dheontas breise ón bhFóram Náisiúnta um Fheabhsú Teagaisc agus Foghlama san Ardoideachas. Tugann sé seo iomlán na ndámhachtainí taighde seachtracha SMLLC do 2019-2020 go €315,040.90.

Bhí bliain an-táirgiúil ag Scoil na Nua-Theangacha, na Litríochtaí agus na gCultúr ó thaobh foilseacháin in irisí ard-rangaithe agus i leabhair le foilsitheoirí mór le rá. D'fhoilsigh an Dr Zhouxiang Lu (Léann na Síne) monagraf nua dar teideal *A History of Shaolin: Buddhism, Kung Fu and Identity* le Routledge; tá spéis curtha sa leabhar acadúil seo cheana féin ag an bpobal acadúil agus moladh é mar “an stair is cuimsithí de Shaolin i mBéarla go dtí seo” (Joseph Chadwin, Ollscoil Vín). Chonaic baill foirne SMLLC a gcuid saothar á fhoilsiú i roinnt irisí idirnáisiúnta a raibh an-mheas orthu: D'fhoilsigh an Dr Ana de Prada Pérez alt leis an *International Journal of Bilingualism* agus roinn a comhghleacaí i Léann na Spáinnise agus Mheiriceá Laidinigh, an Dr David García León, torthaí a thaighde in *Linguistic Approaches to Bilingualism*; léiríodh obair an Dr Julie Rodgers san *Australian Journal of French Studies*, agus d'fhoilsigh a comhghleacaí i Léann na Fraincise, an Dr Sarah Gubbins, alt in *Nineteenth-Century Contexts*. Chomh maith leis na foilseacháin seo in irisí iomráiteacha, d'fhoilsigh an scoláire iardhoctúireachta an Dr Mary Boyle (Léann na Gearmáinise) sa *Modern Language Review*, agus chonaic an Dr Lu (Léann na Síne) a chuid oibre á léiriú san *International Journal of the History of Sport*.

D'fhoilsigh taighdeoirí sa Scoil caibidil i leabhair thábhachtacha le cuideachtaí foilsitheoireachta measúla. I measc na gcinn ba thábhachtait bhí caibidil leis an Ollamh Ruth Whelan (Léann na Fraincise) in imleabhar nuálach dar teideal *Reassembling the Republic of Letters in the digital age. Standards, systems, scholarship* (Göttingen U.P., 2019), a foilsíodh ag deireadh COST Action IS 1310, arna mhaoiniú ag Horizon 2020, inar ghlac sí páirt, agus a rinne iarracht oidhreacht stairiúil agus liteartha na réabhlóide cumarsáide luath-nua-aimseartha (1500-1800) a iniúchadh. Tá an creat a d'eascair as an tionscadal sin doiciméadaithe sa leabhar seo. I measc na gcaibidil leabhair eile bhí ábhar ón Dr Yinya Liu agus an Dr Zhouxiang Lu (Staidéar na Síne sa dá chás) le *The Routledge Handbook of Sport in Asia* (2020). Chuir an Dr Catherine Leen caibidil ar ghrianghradaíreachta Dulce Pinzón le himleabhar nua dar teideal *Legacies of the Past: Memory and Trauma in Mexican Visual and Screen*

Cultures agus d'fhoilsigh a comhghleacaí i Léann na Spáinnise agus Mheiriceá Laidinigh, an Dr David Conlon agus an Dr Mercedes Carbayo Abengozar, caibidil ar fhicsean coireachta Mheiriceá Laidinigh agus ar scríbhneoireacht chomhaimseartha na mban i Spáinnis faoi seach.

D'eagraigh baill foirne acadúla i Scoil na Nua-Theangacha, na Litríochtaí agus na gCultúr dhá chomhdháil thábhachtacha in 2019: I mí an Mhárta, chomhoibrigh an tOllamh Valerie Heffernan agus an Dr Kira Collins (an bheirt acu as Léann na Gearmáinise) leis Roinn na Staidéar ar na Meán ar shiompóisiam ar an ábhar *Mediating Motherhood*. Scrúdaigh an siompóisiam seo na bealaí ina ndéantar ionchais normatacha faoi mháithreacha agus faoin mháithreachas a idirghabháil trí scannáin chomhaimseartha, díospóireachtaí nuachtáin, sraitheanna teilifíse agus na meáin. I mí Mheán Fómhair na bliana céanna, d'eagraigh an tOllamh Arnd Witte (Léann na Gearmáinise freisin) comhdháil idirnáisiúnta dhá lá dar teideal *Intercultural Competence: A Concept in Need of Rethinking?*. Thug an chomhdháil seo breis agus fiche taighdeoir idirnáisiúnta le chéile chun athchuiart chriticiúil a thabhairt ar choincheap na hinniúlachta idirchultúrtha, ó thaobh a chreata bhunúsáigh cultúrtha-choibhneasaíoch agus ó thaobh bailíocht a bhrí do roinnt disciplíní acadúla. Chuir baill foirne na Scoile a gcuid taighde i láthair ag níos mó ná tríocha comhdháil náisiúnta agus idirnáisiúnta agus cruinnithe de chumainn léannta le linn 2019-2020, lena n-áirítear ag ollscoileanna ar fud na hEorpa agus níos faide i gcéin.

Ba bhliain an-rathúil í 2019-2020 do bhaill foirne Scoil na Nua-Theangacha, na Litríochtaí agus na gCultúr maidir le hiarratais ar mhaoiniú.

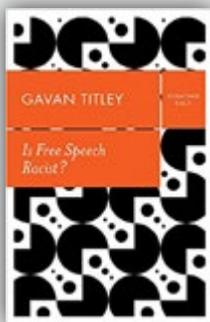
Ina measc seo bhí togra ó Thionscadal Máithreachais MU, a bhí faoi stiúir an Ollaimh Heffernan (Léann na Gearmáinise) agus a raibh an Dr Carbayo Abengozar (Léann na Spáinnise agus Mheiriceá Laidineach) agus an Dr Rodgers (Léann na Fraincise) páirteach ann, le haghaidh tionscadal comhoibritheach le hOllscoil Vínus (An Liotuáin) agus Ollscoil Uppsala (an tSualainn) ar scéalta faoi mháithreachas comhaimseartha na hEorpa. D'éirigh leis an togra seo beagnach €900,000 a mhealladh trí chlár TWINNING Horizon 2020; is é €255,416 sciar MU den deontas seo. Ina theannta sin, thug an Dr Clive Earls deontas isteach ón bhFóram Náisiúnta um Fheabhsú Múinteoireachta agus Foghlama san Ardoideachas chun oibriú le foireann éagsúil idir-institiúideach Teangeolaíthe Feidhmeacha agus saineolaíthe teagaisc teanga ar thionscadal dar teideal *Inniúlachtaí Oideachais Teanga Ardoideachais (HELECanna)*. Is é cuspóir thionscadal taighde HELECs creat inniúlachtaí atá bunaithe ar eolas eimpíreach a fhorbairt do ghairmithe i réimse an oideachais teanga san Ardoideachas. Bronnadh €150,000 san iomlán ar an tionscadal; is é €33,000 sciar MU den deontas seo.

Faoi dheireadh, d'éirigh le Peader Kearney, mac léinn PhD i Léann na Fraincise, iarratas a dhéanamh ar Scoláireacht Rialtas na hÉireann ón gComhairle um Thaighde in Éirinn ar thionscadal dochtúireachta ar phictiúrann francophone, a ndéanann an Dr Rodgers maoirseacht air. Beidh €24,000 d'ioncam taighde seachtrach mar thoradh ar an dámhachtain seo do Scoil na Nua-Theangacha, na Litríochtaí agus na gCultúr. Ciallaíonn na trí dheontas taighde seo in éineacht a mhaoinítear go seachtrach gur bhalligh baill na Scoile breis agus €315,000 in ioncam taighde in 2019-2020.

STAIDEÁR AR NA MEÁIN

Le linn 2019/2020 tháirg an Roinn 7 leabhar, 17 n-alt iriseoireachta measta agus 8 gcaibidil leabhar. Fuair an Roinn €45,311 freisin i maoiniú deontais taighde. Bhí 9 mball foirne le 1 chomhalta taighde iardhochtúireachta agus 5 mhac léinn dochtúireachta sa Roinn Staidéar ar na Meáin le linn na tréimhse seo.

Tá sciar suntasach d'fhoilseacháin Staidéar ar na Meáin le feiceáil in irisí a bhfuil meas mór orthu. Áirítear orthu seo *The Journal of Urban Technology*, *an Journal of Communication*, *Journalism*, *Social Media and Society*, *Media Culture and Society* agus *The European Journal of Communications*.

Rinneadh monagraf an Dr Gavan Titley *Is Free Speech Racist?* a liostú an dara háit sna Leabhair Neamhfhicsin is Fearr de chuid BBC Science in 2020

Rinneadh monagraf an Dr Gavan Titley *Is Free Speech Racist?* a liostú an dara háit sna Leabhair Neamhfhicsin is Fearr de chuid BBC Science in 2020 agus in 'Top 20 leabhar polaitiúil don ghlasáil', de chuid Klassekampen, Nollaig 2020. Rinneadh léirmheastóireacht go forleathan ar an dá mhonagraf aige (4 léirmheas an ceann) in irisí ardtionchair agus bhí 629 lua ag an Dr Titley ar Google le 3 bliana anuas. Bhí sé ina chomhalta cuairte ag an Institiúid Cultúir agus Sochaí, Ollscoil Iarthar Sydney i mí na Nollag 2019–Eanáir 2020.

Chuir an Dr Jeneen Naji dán VR *Ice cream Thoughts* ar taispeántas ag taispeántas Noemata. D'éirigh leis an Dr Naji agus an Dr Anne O'Brien (leis an Dr Stephen O'Neill ón Roinn Béarla) iarratas a dhéanamh ar €10000 de dheontas de chuid Institiúid Ealaíon agus Daonnachtaí MU ar son Ionad Taighde na Dáimhe do Scéalaíocht ar fud na Meán. Mhainigh UKRI · AHRC agus an Chomhairle um Thaighde in Éirinn tionscadal agus tionscadal taighde IFTe an Dr Naji agus an Dr Kylie Jarrett faoin gComhoibriú RA-na hÉireann i nGlaio Líonraithe na nDaonnachtaí Digiteacha (AHJV00199X/1 agus IRC/V00199X/1).

Bhuaigh leabhar #NSFW a raibh an Dr Kylie Jarret Gradam ina comhúdar air (AoIR) Gradam Leabhair Nancy Baymde de chuid Chumann na dTaighdeoirí Idirlín

Bhuaigh leabhar #NSFW a raibh an Dr Jarret Gradam ina comhúdar air (AoIR) Gradam Leabhair Nancy Baymde de chuid Chumann na dTaighdeoirí Idirlín. Is é AoIR an bhuaic-eagraíocht taighde idirlín agus is gradam mór le rá agus iomaíoch é seo. Bhí an Dr Jarrett ina chathaoirleach cláir ar chomhdháil an-rathúil Chumann na dTaighdeoirí Idirlín a tionóladh ar líne thar thréimhse míosa in 2020.

Leanann an Dr O'Brien lena taighde comhphárteach ar fhoréigean teaghlaigh le rannpháirtíocht leanúnach i gcuibhreas na n-eagraíochtaí neamhrialtasacha. Tá tionchar sóisialta suntasach aige seo toisc go bhfuil na ENRanna chun dul chun cainte le hAontas Náisiúnta na nIriseoirí maidir le treoir a fhorbairt maidir le foréigean teaghlaigh, feimeamharú agus finemharú a thuairisciú.

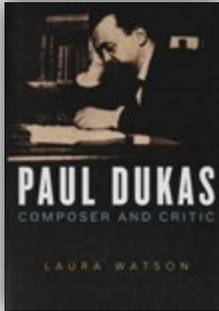
Rinne an Roinn taighde comhphárteach freisin do chuibhreas na n-eagraíochtaí neamhrialtasacha foréigin teaghlaigh, lena n-áirítear Comhairle Náisiúnta na mBan, Slán Sábháilte in Éirinn, an Fhaireachlann Náisiúnta ar Fhoréigean in aghaidh na mBan, Cúnamh do Mhná, Líonra Éigeandála na hÉireann um Éigniú agus Ionad Éigeandála Bhaile Átha Cliath um Éigniú. Mhainigh Fondúireacht Pobail na hÉireann an taighde. Scrúdaigh an taighde dea-cheachtas idirnáisiúnta maidir le tuairisciú sna meáin ar fheimeamharú agus ghin sé sonraí bunlíne agus cás-staidéir ar an gclúdach a rinne meáin na hÉireann ar dhúnbhásuithe baile agus finemharú.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEALAÍON, AN LéINN CHEILTIGH AGUS NA FEALSÚNACHTA

ROINN AN CHEOIL

Sa bhliain acadúil 2019/2020 bhí 12 ball foirne acadúla agus 1 teagascóir ollscoile agus 1 taighdeoir iardhochtúireachta sa Roinn Ceoil. Tá 13 mac léinn PhD sa roinn. Don bhliain acadúil seo, ba é 107 líon iomlán na bhfoilsreachán agus fuair an Roinn €96,000 de dheontas taighde.

Tá pobal taighde táirgiúil agus uailmhianach na Roinne Ceoil tiomanta do thaighde den scoth a aithnítear go hidirnáisiúnta a chothú agus a scaipeadh agus do chomhtháthú an taighde reatha laistigh dá clár fochéime agus iarchéime. Sna gealltanais seo tá sé ailínithe le Plean Straitéiseach Ollscoil Mhá Nuad (2018–2022) a deir go bhfuil ‘taighde agus scoláireacht bhunúsach dár misean’ agus a leagann béim ar cháil na hOllscoile as an teagasc ‘faoi threoir taighde’. Cuireann gníomhaíochtaí taighde na Roinne go mór le próifíl taighde Dhámh na nEalaíon, an Léinn Cheiltigh & na Fealsúnachta (FACSP) agus Institiúid Taighde na nEalaíon agus na nDaonnachtaí. Mar sin cuimsíonn láidreachtaí taighde na Roinne raon réimsí a léiríonn fairsinge agus éagsúlacht shaibhir an disciplin, agus trasnaíonn sé na teorainneacha idir ealaín agus eolaíocht, teoiric agus cleachtas. Tugann an raon seo próifíl shainiúil don Roinn agus tugann sí deiseanna chun dul i mbun réimse saibhir gníomhaíochtaí taighde, líonraí agus aschur. Oibríonn cumadóirí, taibheoirí, ceolaithe agus teicneolaithe ceoil le chéile i gcultúr éagsúil disciplíneach agus idirdisciplíneach.

D'fhoilsigh an Dr Laura Watson a monagraf *Paul Dukas; Composer and Critic* (Routledge)

LEABHAIR

Le linn na mblianta féilire 2019 agus 2020 d'fhoilsigh an Dr Laura Watson a monagraf *Paul Dukas; Composer and Critic* (Routledge). Is é seo an chéad leabhar i mBéarla a dhéanann breithmheas ar rannchuidiú an chumadóir le réimse leathan cleachtas ceoil. Tairgeann *Computer Music Instruments II: Realtime and Object-Oriented Audio* leis an Ollamh Victor Lazzarini cuntas críochnúil ar uirlisí ríomhaireachta le haghaidh fuaimne agus ceoil. In 2020 (Springer International Publishing), ba é an tOllamh Lazzarini an comhúdar ar *Ubiquitous Music Ecologies* (Routledge). D'eascair an leabhar seo as an Ubiquitous Music Group; líonra taighde idirnáisiúnta a bunaíodh in 2007. Tugtar breac-chuntas san imleabhar ar na peirspictíochtaí éiceolaíochta atá bunaithe ar cheol uileláthreach, is é sin ag trasnúithe idir an ceol agus an ríomheolaíocht.

D'fhoilsigh an Dr Estelle Murphy ‘*To speak its Share on Public Joy*’: *The Musical Ode from 1660 to 1779* (Boydell and Brewer). Is é seo an chéad leabhar inar doiciméadaíodh ról an óid cheoil le linn thréimhsí an Athchóirithe agus na thréimhse Ágastaigh. Is leabhar idirdisciplíneach é, ina ndírítear ar chultúr filíochta, foilsitheoireachta agus priontála, comhthéacs polaitiúil, stairiúil agus sóisialta. Ina theannta sin, d'fhoilsigh an Dr Murphy *John Eccles, Incidental Music Part 2, Plays H-P, The works of John Eccles* (A_R Editions, Inc.) eagrán de cheol John Eccles do dhrámaí ag tosú leis na litreacha H-P.

CAIBIDLÍ LEABHAIR

In 2019 agus 2020, d'fhoilsigh taighdeoirí sa Roinn 19 caibidil leabhair. Chuir an tOllamh Fiona Palmer ábhar leis an imleabhar *Irish Musical Studies 12: Documents of Irish History in the Long Nineteenth Century* (Four Courts Press), ‘*Madame Stockhausen was not at Rehearsal—but why not?!*’: *Dearcadh Sir George Smart ar Fhéile Mhór Cheoil Bhaile Átha Cliath in 1831*. Baineann an chaibidil seo úsáid as oidhreacht shaibhir lámhscríbhinní chomhairleoir ceoil agus deisitheora na Féile, Sir George Smart, chun solas a chaitheamh ar lóistíocht agus ar thionchar na hócáide tairisí seo agus ar an bhfálitiú suntasach a tugadh don veidhleadóir virtuoso, Paganini. Chuir an Dr Adrian Scahill ábhar leis an imleabhar céanna, *Irish Musical Studies*, lena alt *Transformation of performance and participation in the early céilí, 1897-8*, ina ndéantar athscrúdú ar fhoinse ó na 1890idí agus níos faide anonn mar bhealach chun athmhachnamh a dhéanamh ar an gcaoi a d'fheidhmigh an céilí mar spás taibhithe agus rannpháirtíochta le linn blianta na hathbheochana Gaelaí.

Chuir an Dr Francesca Placanica ábhar leis an leabhar *New Music Theatre in Europe 1955-75* (Routledge) lena caibidil dar teideal *Embodied Commitments: Solo Performance and the Making of Avant-garde Music Theatre*, ina n-áitíonn sí gur gá aird a thabhairt ar an spás taibhithe d'fhonn tionchar polaitiúil na hamharclainne ceoil nua a ghabháil. Ag díriú ar eispéir na dtuibheoirí gutha Roy Hart agus Cathy Berberian, déanann an chaibidil iniúchadh ar na trasnúithe idir téatar ceoil turgnamhach agus téatar ceoil nua.

I measc na saothar mór eile bhí: Caibidil an Dr Laura Watson *Reading Lyrics, Hearing Prose: Morrissey's Autobiography* sa bhailiúchán nua atá curtha in eagar *Music, Memory and Memoir* (Bloomsbury) agus a caibidil *Dukas, critical conversations, and intellectual legacies* in *Paul Dukas: Legacies of a French Musician* (eds. Helen Julia Minors & Laura Watson, Routledge). Caibidil an Dr Placanica *Ritual and Embodiment in Giacinto Scelsi's Solo Works for Voice: A Performative Studies Approach* in *Giacinto Scelsi: Music across the Borders* (Brepols); Chuir an Dr Placanica ábhar ar fáil, freisin, do *The Cambridge Companion to Women in Music since 1900* agus do *Intertextuality in Music; Dialogic Composition* (Routledge). Chuir an Dr Laura Watson agus an Dr Scahill ábhar ar fáil don imleabhar *Made in Ireland: Studies in Popular Music* (Routledge); chuir an Dr Murphy ábhar ar fáil do *The Oxford Handbook of Irish Song, 1100-1850*. Chuir an tOllamh Lazzarini ábhar ar fáil do *Ubiquitous Music Ecologies* (Routledge) i bhfoirm a chaibidil *The Analogue computer as a musical instrument*.

Chuir an tOllamh Lazzarini dhá alt ar fáil don 146ú *Audio Engineering Society Convention* (AES 2019) agus do na *Proceedings of the 14th International Symposium on CMMR*.

AILT PHIARMHEASÚNAITHE

Foilsíonn taighdeoirí i Roinn an Cheoil a gcuid taighde in irisí ardleibhéil i gcónaí. Foilsíodh obair an Dr Alison Hood, in éineacht leis an Dr Paul Donovan ón Scoil Ghnó, ar *Experiential Learning in the Large Classes*, ag díriú ar thionscnamh a bhaineann le hoideolaíocht léirithe i rang fochéime de 150 mac léinn, sa *Journal of Management Education*. Pléann an tOllamh Fiona Palmer na forbairtí is déanaí i staidéar ar stiúradh ina halt *Guest Editorial: Positioning 'conducting studies' in 2020 – where are we and where can we go?* san eagrán is déanaí de *Music Performance Research*, dar teideal *Oxford Conducting Institute Special Issue*. Scrúdaíonn an Dr Antonio Cascelli na naisc idir coincheap an nádúir mar a léiríodh é in *Laudes Creaturarum* le Naomh Proinsias agus teacht chun cinn na héicea-chriticiúlachta san alt *The experience of nature, time and lightness in Goffredo Petrassi's Laudes Creaturarum*, a foilsíodh i *Chigiana. Journal of Musicological Studies*. In alt an Ollaimh Lazzarini *Ubiquitous Music: Perspectives and Challenges*, in *Journal of New Music Research*, cuirtear i láthair moladh a tháinig chun cinn i gcomhthéacs na Ceardlainne Ceoil Uileláithrigh ag Ollscoil Fheidearálach São João del Rei, MG, An Bhrasaíl. Scrúdaíonn an Dr Scahill an tionchar a bhí ag tabhairt isteach na seanma fada ar fhorbairt choincheap na hoibre ceoil i gceol traidisiúnta na hÉireann, lena alt *The Album and the Musical Work in Irish Folk and Traditional Music, ca. 1955-70 (in Éire-Ireland. A journal of Irish Studies)*. In alt an Dr Michael Palmese, *A Portrait of John Adam as a Young Man: 1790s Juvenilia' (in American Music)*, úsáidtear conair in *A portrait of the Artist as a Young Man* le Joyce, chun taiscéaladh a dhéanamh ar ghairm luath John Adam. Scrúdaítear in alt an Ollaimh Christopher Morris in *Opera Quarterly*, dar teideal *Casting Metal: Opera Studies after Humanism* an chaoi a bhfuil an méadú a thaibhiú agus ar theicneolaíocht bunaithe ar shuiteáil ag cothú athmhachnamh ar ról an cheoil neamhdhaonna i gcomhthéacs an cheoldráma.

CUMADÓIREACHT

Fuair an Dr Ryan Molloy trí mhórchoimisiún in 2019-2020: *The Ballycommon Suite*, an Coimisiún Traidisiúnta ón gComhairle Ealaíon don cheolfhoireann In Tune for Life; *Luasc*, coimisiún ó RTÉ do 50ú breithlá Cheolfhoireann Aragail na hÉireann agus a sheinn siad den chéad uair le linn na paindéime; agus *Arcady*, triailphiosa a choimisiúnaigh Comórtas Pianó Idirnáisiúnta Bhaile Átha Cliath le cistí ó RTÉ Lyric FM dá gcomórtas 2022.

An Dr Ryan Molloy, Roinn an Cheoil

Seinneadh *Psalmus invivatorium* leis an Dr Martin O'Leary, arna choimisiúnú ag Roinn Ceoil OÉ Mhá Nuad chun comóradh 50 bliain Chumann Córúil Ollscoil Mhá Nuad a cheiliúradh, den chéad uair i Márta 2019. Seinneadh a chumadóireacht *The Reproaches* ag Ceolchoirm Gala 225 Bliain den Cheol Naofa i Séipéal Choláiste Mhá Nuad, mar chuid de cheiliúradh Choláiste Phádraig, Má Nuad. Sheinn an Dr O'Leary a pháiosa pianó nua Éagaoineadhí ag ceolchoirm am lóin den Roinn Ceoil i mí Dheireadh Fómhair 2019.

Seinneadh Black Dog, cumadóireacht an Dr Gordon Delap, ag an bhFéile Dialóige i nDún Éideann; chuir sé ábhar ar fáil, leis, do Thionscadal NESS ag an Science Gallery Sound Check i Stócólm lena chumadóireacht *Ashes to Ashes*. Bhí a pháiosa *I dreamt that I died and came back as a moth trapped in a practise room piano* mar chuid de T-Son-Studio Panorama.

Chuir an Dr Iain McCurdy a pháiosa suiteála fuaime *Cipher* ar taispeánt ag Féile Diffrazioni i bhFlóráns i mí an Mhárta 2019.

SAOTHAIR EILE

Ag smaoineamh ar speictream leathan na ngníomhaíochtaí taighde i roinn an cheoil á mheas, leathnaíonn aschur taighde na roinne isteach in aschuir nuálacha acadúla agus for-rochtana. D'eisigh an Dr Molloy dhá dhlúthdhiosca: *Pianophony, One Day: November Woods*. Taispeánadh suiteáil fise an Dr Placanica *Neither (I nor Not I)* ag Féile Diffrazioni i bhFlóráns i mí an Mhárta 2019. D'fhoilsigh an Dr Cascelli a alt *What opera tells us of the issues of the day* i Sraith RTÉ Brainstorm, cuireadh an tOllamh Palmer faoi agallamh le haghaidh RTÉ Lyric FM chun *Messiah* Handel agus a ábharhacht leanúnach sa 21ú haois a phlé. Ghlac an Dr Watson páirt i sraith Podchraoltaí an Ionaid Cheoil Chomhaimseartha, chun labhairt faoin tionscadal comhoibrítheach *Sounding the Feminist*; chuir sí ábhar ar fáil le haghaidh agallamh raidió do Culture File freisin.

Tá baint ghníomhach ag gach ball den Roinn Ceoil lena gcuid taighde a chur i láthair ag comhdhálacha idirnáisiúnta agus mar aoichainteoirí.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA hEOLAÍOCHTA AGUS NA hINNEALTÓIREACHTA

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA HEOLAÍOCHTA AGUS NA HINNEALTÓIREACHTA

ROINN NA BITHEOLAÍOCHTA

Bhí 26 ball foirne acadúla agus 15 taighdeoir iardhochtúireachta sa Roinn Bitheolaíochta sa bhliain acadúil 2019/20 2020. Ina theannta sin, chuir 13 iarchéimí nua tús lena gcuid staidéir agus bhain 8 mac léinn dochtúireachta céim amach.

D'fhoilsigh grúpaí taighde i Roinn na Bitheolaíochta 139 foilseachán san iomlán, ar foilsíodh 124 díobh in irisí phiarmheasúnaithe (ailt taighde agus léirmheasanna). Bhí an chuid is mó de na foilseacháin seo in irisí phiarmheasúnaithe a bhfuil meas mór orthu (e.g. *Molecular Microbiology*, *MBio*, *Journal of Ecology*, *Plant Physiology*, *Frontiers in Chemistry*, *Frontiers in Immunology*, *Scientific Reports*, *Journal of Immunology*). Ina theannta sin, foilsíodh roinnt foilseachán in irisí tosca ardtionchair (>10) (m.sh. *Molecular Cell*, *Journal of Experimental Medicine*, *Nature Communications*). Go háirithe, d'fhás 14 de na foilseacháin a ndearnadh piarmheasúnú orthu as comhoibriú idir grúpaí éagsúla laistigh den Roinn Bitheolaíochta.

Chuir grúpaí taighde sa Roinn caibidlí le 4 leabhar freisin, agus fostaíodh iad mar eagarthóirí leabhar agus mar scríbhneoirí leabhar. Bhí baill na Roinne an-ghníomhach freisin ag scaipeadh a gcuid torthaí taighde trí chuir i láthair ag comhdhálacha náisiúnta agus idirnáisiúnta (lena n-áirítear póstaer agus cainteanna). Díríodh ar 18 gcomhdháil san iomlán, agus tharla an chuid is mó díobh in 2019, toisc gur chuir paindéim COVID-19 isteach ar 2020.

BUAICPHOINTÍ MAOINITHE

- > 2 dheontas mór le rá (maoiniú > €1,000,000):
 - Lorna Lopez; Deontas tosaigh ERC; *FamilySleeps: Disrupted Circadian Rhythms in Families – an Endophenotype of Autism Spectrum Disorder?*; €1,499,323
 - Eoin McNamee; SFI; *MicroRNA Control of Mucosal Inflammation*; €1,488,046
- > 9 mórdheontas (maoiniú >€100,000), lena n-áirítear na samplaí seo a leanas:
 - Andrew Hogan; An Lárionad Taighde ar Leanaí, Cromghlinn; Murtall Leanaí agus Freagairt ar Vacsaíní; €234,459
 - Mark Robinson; HRB; Faire comharsanachta ar an ae: cosnaíonn cealla marfacha nádúrtha rialála a mhaireann sna fíocháin in aghaidh díchúiteamh ae in othair a bhfuil galar ainsealach ae orthu; €475,969
 - dhá dheontas Mearfhreagartha SFI COVID-19 do Mark Robinson agus Sean Doyle, a léiríonn an dá cheann acu cumas na Roinne chun cuidiú leis an bpaindéim reatha agus díriú go tapa ar shaincheisteanna tábhachtacha a bhaineann le sláinte agus leis an tsocháí.
 - deontais ón Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara, ionaid taighde Horizon 2020 agus SFI

- > 2 Scoláireacht iardhochtúireachta Marie Skłodowska-Curie (Horizon 2020 AE)
- > 5 scoláireacht iarchéime (3 chomhaltacht Teagasc Walsh, 1 arna chómhaoiniú ag Ollscoil Leeds Beckett, agus 1 arna chómhaoiniú le Fundúireacht an Mater)

DUAISEANNA

Bronnadh *Gradam Taighdeora Luathghairme SFI 2020* ar an Dr Lorna Lopez.

Bronnadh Gradam Taighdeora Luathghairme SFI 2020 ar an Dr Lorna Lopez

Tá gradaim faighte ag mic léinn iarchéime agus fochéime sa Roinn Bitheolaíochta freisin. Mar shampla, bhuaigh Fiana Ni Ghralaigh an 2ú háit i gComórtas Tráchtas 3 Nóiméad Ollscoil Mhá Nuad, 21 Deireadh Fómhair 2020 agus bhuaigh Ardena Berisha, mac léinn ar an gClár Samhraidh um Thaighde Fochéime (SPUR) duais “ardmholta” (an dara háit inár nDámh Eolaíochta agus Innealtóireachta as 21 mac léinn) as a cur i láthair ar a cuid oibre ag Siompóisiam Fíorúil Taighde Fochéime 2020.

ACHOIMRE AR BHUAICPHOINTÍ AN TAIGHDE CHOMHPHÁIRTIGH SHEACHTRAIGH

Bhí baint ag roinnt taighdeoirí le tionscadail sainchomhairleoireachta lena n-áirítear institiúidí poiblí mar Teagasc agus roinnt cuideachtaí atá lonnaithe in Éirinn.

Ina theannta sin, i gcomhthéacs na paindéime COVID-19, tá baill na Roinne tar éis dul i mbun comhpháirtíochtaí le comhlachtaí cathartha. Mar shampla, tá an tOllamh Bernard Mahon ag obair mar shainchomhairleoir COVID-19 leis an Roinn Oideachais maidir le saoráidí oideachais a oibriú go sábháilte sna hearnálacha bunscoile, meánscoile, breisoideachais agus ardoideachais, agus thug sé seimineár do Chumann Fhiobrós Scamhóg na hÉireann freisin ar vacsaíní COVID-19.

Chuaigh baill na Roinne i dteagmháil leis an bpobal i gcoitinne, mar shampla:

- > forbairt *Dissect & Discuss* leis an Dr Lorna Lopez – tionscadal for-rochtana poiblí le tacaíocht ó ICA Mhá Nuad (Bantracht na Tuaithe), agus Bord Oideachais agus Oiliúna Chill Dara agus Chill Mhantáin (KWETB).
- > d'eagraigh Institiúid Kathleen Lonsdale um Thaighde ar Shláinte an Duine (an Dr Mark Robinson) Maidin Caife Sláinte Pobail Mhá Nuad. Tháinig fiche a haon bhall de mhórfhobal Mhá Nuad isteach san imeacht leathlae 'Caifé Domhanda' seo. I measc na bpríomhthéamaí a tháinig chun cinn as an tionscnamh seo bhí ról an phobail agus tacaíochtaí sóisialta i gcúrsaí sláinte agus an gá atá le níos mó cúram sláinte faoi stiúir an phobail, tábhacht na meabhairshláinte, agus an fonn go mbeadh caighdeán maith saoil ag agairt agus muid ag dul in aois.

Chuaigh baill de Roinn na Bitheolaíochta i mbun líon mór comhoibríthe le hinstitiúidí taighde náisiúnta eile, mar Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, UCD, Teagasc, Ospidéal San Séamas, Ospidéal Ollscoile Naomh Uinseann, chomh maith le hinstitiúidí i dTuaisceart Éireann (Ollscoil na Banríona, Béal Feirste). Chuaigh grúpaí taighde sa Bhitheolaíocht i dteagmháil freisin le go leor institiúidí taighde Eorpacha (Ollscoil Bonn, Institut Pasteur, Rothamstedt), lena n-áirítear ospidéal mar an Institut de Myologie ag Ospidéal Pitié-Salpêtrière (Páras, an Fhrainc) nó an Roinn Nua-naíochta agus Dianchúram Péidiatraice ag Ospidéal na Leanáí (Ollscoil Bonn, an Ghearmáin). Cuimsíonn an líonra comhoibríthe institiúidí sna Stáit Aontaithe freisin (e.g. Sláinte Ghiúdach Náisiúnta, Ollscoil Wisconsin, Ollscoil Harvard).

TIONSCADAIL CHOMHPHÁIRTÍOCHTA POBAIL, AGUS RANPHÁIRTÍOCHT PHOIBLÍ AGUS OTHAR (PPI)

Chuaigh roinnt grúpaí i Roinn na Bitheolaíochta i mbun tionscadal comhpháirtíochta lena mbaineann PPI. Tugtar samplaí roghnaithe thíos:

- > Mar chuid de Ghradam d'Imscrúdaitheoir atá ag Teacht Chun Cinn arna mhaoiniú ag HRB, d'eagraigh an Dr Mark Robinson cruinnithe le rannpháirtithe othar atá ag maireachtáil le galar ae ainsealach. Mar thoradh ar an mbaint atá ag othair leis seo tá fócas nua ar réimse na laige i measc othair a bhfuil galar ae ainsealach orthu. Is mór an t-ualach ar othair a bhfuil galar ae ainsealach orthu agus a dteaghlaigh cailliúint an neamhspleáchais sa saol laethúil. Réimse nua taighde ina ndírítear ar an údar imní tábhachtach seo ag othair is ea na hathruithe bitheolaíochta a bhaineann le laige a thuiscint.
- > Mar chuid de thionscadal arna mhaoiniú ag ERC, chuir an Dr Lorna Lopez tús le comhoibriú le PPI Ignite i gColáiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath chun go mbeadh an pobal páirteach ann.

ROINN NA CEIMICE

Tá Roinn na Ceimice (12.5 ball foirne acadúil) an-ghníomhach ó thaobh taighde de agus tá teist foilseacháin an-láidir aici. Thairfead an Roinn 89 foilseachán in irisí idirnáisiúnta piarmheasúnaithe (ailt taighde agus léirmheasanna) agus 4 chaibidil leabhair in 2019-2020. Cuireann na foilseacháin béim ar chomhoibríthe an-táirgiúla na Roinne le taighdeoirí náisiúnta agus idirnáisiúnta. Is as Ollscoileanna na hÉireann mar Choláiste na Tríonóide, Ollscoil Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath, NUIG agus UCD, agus áirítear ar na hollscoileanna idirnáisiúnta Imperial College Londain, MIT, Ollscoil Rio de Janeiro agus Ollscoil California San Diego. Tá 430 lua faighte cheana féin ag na páipéir seo (foinse Scopus, Márta 2020). Léirítear nádúr substaintiúil idirdhisciplineach taighde na Roinne go gclúdaíonn na foilseacháin go leor réimsí ábhair ó Cheimic (37%), Eolaíocht Ábhar (13%), Bithcheimic (10%) Eolaíocht Chomhshaoil (3.5%) agus Leigheas (3.5%). Faigheann cuid mhór den taighde a chuirtear i láthair sna páipéir seo tacaíocht ó mhaoiniú seachtach; d'admhaigh 24% maoiniú ó Fhondúireacht Eolaíochta Éireann agus d'admhaigh 24% maoiniú ón gComhairle um Thaighde in Éirinn.

BUAICPHOINTÍ FOILSITHE

- > Le déanaí, roghnaíodh an páipéar *Recent developments in the formulation of graphene-based coatings for the corrosion protection of metals and alloys* le húdair ón roinn, B. Healy, T. Yu, D. da Silva Alves agus C.B. Breslin mar phríomhpháipéar san iris *Corrosion Materials Degradation* (2020), 1(3), 296-327e, iris nua rochtana oscailte.
- > Casalino L *et al Beyond Shielding: The Roles of Glycans in the SARS-CoV-2 Spike Protein ACS Central Sci* (2020), 6(10), 1722–1734, údair ón roinn Elisa Fadda, A. Harbison, C. Fogarty. Tarraingíodh aird ar an alt ar chlúdach forlíontach na hirise agus bhí an saothar le feiceáil san *New York Times*, *El País* agus san *Irish Times*.

- > Ba údar é an Dr Tobias Krämer den pháipéar Storey C.M. *et al. A shape changing tandem Rh(CNC) catalyst: Preparation of bicyclo[4.2.0]octa-1,5,7-trienes from terminal aryl alkynes*, *Chemical Science*, (2020), 11(8), 2051-2057 a roghnaíodh mar chlúdach tosaigh istigh agus a aibhsíodh ar RSC Twitter #ChemSciPicks.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMh NA hEOLAÍOCHTA AGUS NA hINNEALTÓIREACHTA

- > D'fhoilsigh an tOllamh John Stephens alt le T. F. Jamison ar *Continuous-flow synthesis of Tramadol from cyclohexanone*, *Synlett*, (2020), 31(19), 1888-1893. B'in obair a raibh sé bainteach leis fad a bhí sé ar cuairt le linn saoire shabóideach ar shaotharlann an Ollaimh Jamison in MIT.
- > D'fhoilsigh an tOllamh John Lowry agus a ghrúpa in éineacht leis an gcliniceoir an tOllamh Jack Kelly (Ospidéal na hOllscoile, Gaillimh), staidéar cliniciúil inar deimhníodh gur féidir le monatóireacht fhíor-ama leanúnach ar athruithe dinimiciúla in ocsaigin fíocháin ag baint úsáide as braiteoir nua-ionchlannaithe feidhmiú mar tháscaire ar stádas atréleata in othair atá ag dul faoi mháinliacht do shiondróm na conaire carpasáí. Táthar ag súil go bhféadfar an braiteoir a úsáid i ndálaí míochaine eile mar hiopocsacht, stróc agus gortú atréleata. *Development and validation of a real-time microelectrochemical sensor for clinical monitoring of tissue oxygenation/perfusion*. *Anal. Methods*, (2020), 12, 2453-2459.
- > Bhí alt taighde an Dr Trinidad Velasco-Torrijos *Glycosyl squaramides, a new class of supramolecular gelators*, *Soft Matter*, (2020), 16, 7916-7926 ina ghné-alt sa chlúdach cúil.

BUAICPHOINTÍ MAOINITHÉ

- > Fuair an Dr Diego Montagner maoiniú ón AE le tionscadal dar teideal *Advanced hybrid theranostic-nanoplatforms for active drug delivery in the cancer treatment*. Tá an tionscadal seo faoi Ghairm Horizon 2020: H2020-WIDESPREAD-2018-2020 i gcomhar leis an Ollscoil Palacky i bPoblacht na Seice agus leis an CNR (An Chomhairle Náisiúnta um Thaighde) san Iodáil, €184,485 (MU).
- > Is PI í an Dr Eithne Dempsey atá ag comhoibriú leis an gcomhpháirtí tionscail Glanbia, comhaltacht Career Fit PLUS (H2020 agus Fiontraíocht Éireann) i réimse na mbraiteoirí do tháirgí cothaithe do leanaí, €261,450 (MU).
- > Tá na hOllúna Denise Rooney, Carmel Breslin agus Frances Heaney i gceannas ar thionscnamh €2.9 M chun *Virtual Laboratories in higher education as an innovative pedagogical tool* a fhorbairt i gcomhar le DkIT, AIT, UCC and DCU.
- > Imscrúdaitheoir Maoinithe ag an Dr Robert Elmes laistigh den Ionad Cógaisíochta Soladstaide (SSPC) (Ionad Taighde SFI) 2019 faoi chlár athnuachana lárionad Pharm5, €181,983 (MU).

MIC LÉINN IARCHÉIME

Chuir seacht mac léinn iarchéime déag tús lena gcuid staidéir i mí Dheireadh Fómhair 2019 nó Deireadh Fómhair 2020, lena n-áirítear cúigear Scoláire Iarchéime IRC agus mór-Scoláire John Hume amháin. Thug ceathrar mac léinn taighde ón Iodáil cuairt ar an Roinn in 2020 le maoiniú ó ERAMUS + agus Cuibhreas Soghluasteachta Calabria 2020 Plus, (ba iad an Dr Dempsey agus an tOllamh Breslin na maoirseoirí). Tá Daniele Costa da Silva Alves, ó Ollscoil Chónaidhme Rio Grande sa Bhrasail, ag críochnú bliain amháin dá clár PhD sa roinn faoi mhaoirseacht an Ollaimh Breslin.

TAIGHDE COMHPHÁIRTEACH

Chothaigh agus mhéadaigh an Roinn a rannpháirtíocht le comhpháirtithe tionscail. Seo a leanas tionscail taighde a tionscnaíodh/a lean ar aghaidh in 2019-2020.

- > An tOllamh John Stephens (comhoibríteoir, an Dr Andrew Hogan, Bitheolaíocht) – Comhpháirtíocht Fiontraíochta nuálaíochta FÉ le Dairygold ar chomhábhair bia núosacha agus comhpháirtíocht Fiontar le Red Mills de chuid Connolly ar chothú ainmhithe (comhoibríteoir, an Dr Rafael de Andrade Moral, Roinn Matamaitice agus Staidrimh MU).
- > An Dr Roisin O'Flaherty – Comhpháirtíocht fiontraíochta le NIBRT agus Agilent.
- > Is taighdeoir cuartaíochta é an Dr Oisín Kavanagh leis an Dr Robert Elmes, le maoiniú ó Janssen/SFI SSPC.
- > An Dr Eithne Dempsey – Tionscadal H2020 leis an gcuideachta bia Glanbia.
- > Tá comhoibriú ar siúl idir an tOllamh John Lowry agus na comhpháirtithe tionscail seo a leanas – Eli Lilly & Co (RA & SAM); Boehringer Ingelheim Pharma GmbH & Co. KG (An Ghearmáin); COMPASS Pathways Ltd. (RA) – iarratas ar Dhámhachtainí Comhpháirtíochta Tionscail Modh Freagrach ón gComhairle um Thaighde Biteicneolaíochta agus Eolaíochtaí Bitheolaíochta (BBSRC) curtha isteach i gcomhar le hOllscoil Bhriostó; d'éirigh le Ulysses Neuroscience Ltd. (Éire) siol-mhaoiniú comhpháirtíochta a fháil ó Fhiontraíocht Éireann/Aistriú Eolais Éireann ((Ciste Píblíne TTSI3).
- > Barbara Woods (oifigeach teicniúil sinsearach) atá i gceannas ar rannpháirtíocht le cuideachtaí drioglainne na hÉireann chun anailís a dhéanamh ar uisce beatha.

DUAISEANNA

- > Bronnadh Gradam Gaisce Ollscoil Mhá Nuad 2020 Taighde na Dáimhe Eolaíochta agus Innealtóireachta ar an Dr Robert Elmes i nDeireadh Fómhair 2020.

Bronnadh Gradam Gaisce Ollscoil Mhá Nuad 2020 Taighde na Dáimhe Eolaíochta agus Innealtóireachta ar an Dr Robert Elmes

- > Bronnadh Gradam Imscrúdaitheora atá ag Teacht Chun Cinn 2020 de chuid Braiteoirí Móilíneacha agus Geataí Loighce Mhóilíneacha Czarnik ar an Dr Rob Elmes i Meitheamh 2020.
- > Bronnadh Gradam Rannpháirtíochta Tionscail tionscnaimh John Scanlan 2020 Ollscoil Mhá Nuad ar an Ollamh John Stephens i mí Feabhra 2020.

- > Bhuaigh Muhib Ahmed (maoirseoir an tOllamh Denise Rooney agus an Dr Malachy McCann) Gradam Iarchéime Chumann Ceimic Neamhorgánach Bitheolaíoch na hÉireann i mí na Nollag 2019.
- > Bronnadh gradam ar Caytlin Boylan (maoirseoir an tOllamh John Lowry) as a cur i láthair taighde, an chéad duais ag Siompóisiam Taighde Ceimice Iarchéime Institiúid Ceimice Éireann (ICI) (Meán Fómhair 2020) agus an dara duais ag comhdháil Ceimic Le Chéile (Nollaig 2020).

Caytlin Boylan leis an Ollamh John Lowry, Roinn na Ceimice

Thug taighdeoirí ón roinn roinnt cainteanna tábhachtacha agus bhí baint acu le comhlachtaí eolaíochta seachtracha agus gníomhaíochtaí for-rochtana in 2019/2020. Samplaí díobh sin is ea:

- > An Dr Rob Elmes Aoi-Chainteoir, Aibreán 2019, Siompóisiam C5 ar Cheimic Fhormhóilíneach 2019, Ollscoil A & F an Iarthuaiscirt, Xian, an tSín. Teideal na hóráide: *Squaramides as Receptors and Sensors for Anions*
- > Dr Trinidad Velasco-Torrijos Aoi-chainteoir na Sraithe Seimineár, Meith 2019, Ollscoil Grenoble-Alps (An Fhrainc). Teideal na hóráide *Combating infection with sweet tools*
- > An Dr Diego Montagner, Aoi-chainteoir ar Shraith Seimineár, Lún 2019, Centro Atomico de Bariloche (An Airgintín). Teideal na hóráide «New Frontiers in Platinum-Based Chemotherapeutic Agents».
- > Toghadh an Dr Trinidad Velasco-Torrijos mar Bhainisteoir Cumarsáide Eolaíochta ar choiste bainistíochta COST Action CA18132 Ábhair Ghliocánach Feidhmiúla chun Diagnóisic agus Próifíil Teiripeacha Spriocdhírthe a Fhorbairt (19 Márta).
- > Tá an Dr Roisin O’Flaherty ina bhall de Bhord Rannán Ceimice sna hEolaíochtaí Beatha de chuid Chumann Ceimiceach na hEorpa, de Choiste Comhdhála Jenner agus den Choiste Comhdhála um Léiriú Próitéin i gCealla Ainmhithe.

Le haghaidh Seachtain Eolaíochta 2020 d’oibrigh an tOllamh John Stephens le Fóram Uisce chun físeán (Ceimic Aisteach) a ullmhú dá sraith ar airíonna fisiceacha, ceimiceacha agus éiceolaíochta uisce, agus an méid a insíonn siad seo dúinn faoinár dtimpeallacht. Ina theannta sin, le haghaidh Seachtain Eolaíochta 2019, thug na hOllúna Denise Rooney agus Frances Heaney óráid do mhic léinn Ardeistiméireachta ar *Tales from the Periodic Table with an Element of Surprise*.

ROINN NA RÍOMHEOLAÍOCHTA

Sa bhliain acadúil 2019/2020 bhí 6 ollamh, 4 léachtóir shinsearacha, agus 15 léachtóir lánaimseartha ag Roinn na Ríomheolaíochta. Ina theannta sin, tá beirt Ollúna sa Roinn ar iasacht d’Institiúid Hamilton. Bhí beirt taighdeoirí iardhochtúireachta ann freisin, agus bhí 23 mac léinn PhD lánaimseartha, 2 mhac léinn PhD páirtaimseartha, agus 7 mac léinn MSc taighde. Ba chóir go mbeadh cúigear de na mic léinn MSc taighde ag aistriú chuig an gclár PhD, agus rinne an bheirt eile staidéar sonrach le haghaidh MSc. Ba é 127 líon iomlán na bhfoilseachán. Is féidir é seo a roinnt ina leabhar amháin, ceithre chaibidil leabhair, ocht mír do chomhdhála, 65 foilseachán comhdhála piamheasúnaithe, 2 alt irise, 2 alt leictreonach, 1 phaitinn, blag, 3 eagarfhocal, 1 nóta, 2 cheardlann, 1 foilseachán eile, agus 35 foilseachán irise piamheasúnaithe, 1 foilseachán teicniúil.

I measc na bhfoilseachán ba thábhachtaí bhí:

- > Téacsleabhar nua ar thástáil bogearraí a scríobh ceathrar ball den roinn: An Dr Ralf Bierig, an Dr Stephen Brown, an Dr Edgar Galvan, and an Dr Joe Timoney.
- > Páipéar comhdhála ACM ar *An investigation into the gender differences in Computer Science using Physiological, Psychological and Behavioural metrics* leis an Dr Aidan Mooney, an Dr Keith Nolan agus an Dr Susan Bergin
- > Páipéar le Rob Kelly agus an Ollamh Barak Pearlmutter ar *Lock-free Hopscotch hashing* i gcomhdháil A-rangaithe APOCS20 SIAM Siompóisiam Prionsabal Algartamach Córas Ríomhaireachta
- > Páipéar leis an Dr Galvan agus an Ollamh Vicenc Torra ar *Explaining Recurrent Machine Learning Models: Integral Privacy Revisited*
- > Páipéar do chomhdháil MODELSWARD leis an Dr Hao Wu agus an Dr Timoney
- > Páipéar don *Journal of Applied Optics* le Tomi Pitkäaho agus an Ollamh Thomas Naughton dar teideal *Focus prediction in digital holographic microscopy using deep convolutional neural networks*
- > Páipéar leis an Dr Diarmuid O’Donoghue san *International Journal of Advances In Intelligent Informatics* faoi “AncDE with gaussian distribution for numerical optimization problem
- > Páipéar irise don iris IEEE Internet of Things ar *Analysis and Enhancement of the LoRaWAN Adaptive Data Rate Scheme* le Joseph Finnegan, an Ollamh Ronan Farrell, agus an Dr Brown
- > Páipéar ar *Design of a novel photosensitive phantom for the accurate calibration of the temporal response of electroencephalography systems* leis an Dr Charles Markham
- > Páipéar in Topics in Cognitive Science leis an Dr Philippe Moser agus an Dr Phil Maguire ar *Seeing Patterns in Randomness: A Computational Model of Surprise*.
- > Páipéar ar thionchar thuilte 2015–2016 ar an talmhaíocht in Éirinn, mapáilte trí fhictiúir satailíte Sentinel 1 ag an Ollamh Tim McCarthy
- > Eagarfhocal leis an Dr Peter Mooney don *International Journal of Geographical Information Science*

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA HEOLAÍOCHTA AGUS NA HINNEALTÓIREACHTA

Tá an Dr Rebecca Murphy ag obair i gcomhpháirtíocht faoi láthair le Cairde, eagraíocht náisiúnta abhcóideachta sláinte atá ag obair chun dul i ngleic le héagthroime shláinte a dhéanann difear do phobail mionlaigh eitneacha. Tá staidéar deartha acu le chéile: 1) clár oiliúna Piar-Abhcóideachta Meabhairshláinte Cairde a mheas do mhionlaigh eitneacha; agus 2) raon feidhme ról na bPiar-Abhcóidí Meabhairshláinte do mhionlaigh eitneacha a chomhléiríú.

Tá an Dr Rebecca Murphy ag obair i gcomhpháirtíocht le Cairde, eagraíocht náisiúnta abhcóideachta sláinte

Tá an Dr Richard Roche ag obair go dlúth leis an Oifig Taighde agus Nuálaíochta ar Thionscnamh Uile-Aoiseach Mhá Nuad. Díríonn an clár taighde seo ar thimpeallacht uathúil aoischairdiúil a dhéanamh de bhaile Mhá Nuad, ina ndéantar freastal ar an aosú dearfach, sláintiúil agus ar gach cineál aosaithe paiteolaíoch, lena n-áirítear néaltrú agus riochtaí eile a bhaineann le seanaois, agus ina gcuirtear an t-aosú dearfach, sláintiúil chun cinn. Baineann an tionscnamh le haosú dearfach a chur chun cinn trí nasc a dhéanamh le gnólaichtaí áitiúla agus leis an gcomhairle contae, chomh maith le carthanais agus grúpaí seanóirí, chun bonnagar fisiceach an bhaile a fheabhsú, é a dhéanamh níos cairdiúla do sheanáoirí, agus tríd an daonra aosta áitiúil a mhealladh le páirt a ghlacadh i dtionscandail éagsúla taighde san ollscoil trína ndíreofar ar a sláinte agus a bhfolláine chognaíoch, mheabhrach agus fhisiciúil a fheabhsú trí idirghabhálacha ina stíleanna maireachtála agus/nó idirghabhálacha le cuidiú ón teicneolaíocht. Tá Comhairle Contae na Mí (an pointe teagmhála náisiúnta do chumainn aoischairdiúla) agus Age-Friendly Ireland (Éire Aoischairdiúil) (AFI) tar éis dul i gcomhpháirtíocht leis an Ollscoil le déanaí chun tabhairt faoin tionscnamh seo.

An Dr Richard Roche, Roinn na Síceolaíochta

ROINN NA FISICE TEORICIÚLA

Thug Roinn na Fisice Teoiriciúla roinnt buaicphointí lárnacha ar aird don bhliain acadúil 2019/2020. Fuair an Dr John Regan Comhaltacht sa Chumann Ríoga/Fondúireacht Eolaíochta Éireann agus d'éirigh leis an Ollamh Jiri Vala sa Chiste Nuálaíochta um Theicneolaíochtaí Suaiteacha. Tá 6 bhall foirne acadúla agus 4 thaighdeoir iardhochtúireachta sa Roinn agus chonacthas méadú suntasach ar aschuir taighde i gcomparáid leis an mbliain acadúil roimhe sin. Ina measc sin tá:

- > Méadú suntasach ar leibhéal na ndeontas taighde a dámhadh i gcomparáid le 2018/2019 (€1.3M v €120K)
- > Méadú suntasach ar líon na bhfoilseachán irise measúnaithe i gcomparáid le 2018/2019 (22 v 11).
- > Méadú suntasach ar líon na mac léinn PhD ó 2018/2019 (11 v 7)
- > Méadú suntasach ar líon na dtaighdeoirí iardhochtúireachta ó 2018/2019 (4 v 1)

AN CHOSMEOLAÍOCHT AGUS AN RÉALTFHISIC

Is é príomhfhócas na hoibre atá ar bun ag an Ollamh Peter Coles an chosmeolaíocht staitistiúil, le béim ar leith ar struchtúr mórscaála na Cruinne agus ar chúla na micreathoinne cosmaí. Sa tréimhse a chuimsítear sa tuarascáil seo dhírigh a chuid oibre den chuid is mó ar mhodhanna a fhorbairt agus a thástáil chun anailís a dhéanamh ar thacair sonraí ábhartha (leo féin nó i dteannta a chéile). Fócas ar leith san obair seo is ea ullmhúchán do mhisean Euclid Ghníomhaireacht Spáis na hEorpa, atá le seoladh timpeall 2020 agus a úsáidfear chun iniúchadh a dhéanamh ar nádúr an ábhair dhorcha, an fhuinnimh dhorcha agus gheoiméadracht na Cruinne atá ag leathnú. Tá an tOllamh Coles ina bhall iomlán de Chuibhreasann Euclid agus tá sé sa Ghrúpa Oibre Braislithe Réaltra atá ag ullmhú modhanna anailíse faoi láthair chun na sonraí suirbhé a eascraíonn as a shaothrú. Tugann an bhaint atá ag Ollscoil Mhá Nuad le saothrú eolaíoch ar mhisean Euclid deis uathúil don Roinn, ní amháin le haghaidh taighde, agus freisin chun leas a bhaint as a chumas ollmhór maidir le for-rochtain agus cumarsáid eolaíochta.

Cuimsíonn obair chosmeolaíochta staitistiúil an Ollaimh Peter Coles díriú ar ullmhú mhisean Euclid na Gníomhaireachta Spáis na hEorpa

Tháinig an Dr John Regan isteach sa Roinn le linn na tréimhse a chuimsítear sa tuarascáil seo mar Chomhalta Taighde Ollscoil Ríoga/SFI. Is é príomhfhócas a chuid oibre meicníochtaí foirmithe na bpoll ollmhór dubh go luath i stair na Cruinne. Idir Deireadh Fómhair 2019 agus Nollaig 2020, d'fhoilsigh sé ceithre pháipéar thábhachtacha piarmheasúnaithe ar: The Formation of Very Massive Stars in Early Galaxies and Implications for Intermediate Mass Black Holes; Massive Star Formation in Metal-Enriched Haloes at High Redshift; The emergence of the first star-free atomic cooling haloes in the Universe in Monthly Notices of the Royal Astronomical Society; and ENZO: An Adaptive Mesh Refinement Code for Astrophysics (Version 2.6). Sa tréimhse seo, d'oscail sé socruithe comhoibrith nua le Fabio Pacucci (CfA Harvard) agus Mar Mezcua (Institiúid na nEolaíochtaí Spáis, Barcelona) agus tá sé ag obair i gcomhar le Yan-fei Jiang (Ionad na Réaltfhisice Ríomhaireachtúil, NY) ag imscrúdú breisiú sár-Eddington.

Tacaíonn Roinn na Fisice Teoiriciúla leis an *Open Journal of Astrophysics*, arna fhoilsiú ag Maynooth University Press, Iris Rochtana Oscailte Diamond nuálach agus an-rathúil bunaithe ar choincheap forleagain arXiv, a d'fhoilsigh go dtí seo 33 páipéar le 23.7 lua ar an meán in aghaidh an pháipéir. Is é an tOllamh Coles Ard-Eagarthóir na hirise seo.

COIBHNEASACHT GHINEARÁLTA AGUS AN RÉIMSETHEOIRIC CHANDAMACH

Ó Dheireadh Fómhair 2019 go Nollaig 2020 bhí trí phríomhshnáithe i gclár taighde an Ollaimh Brian Dolan faoin gceanteideal seo:

1. Teirmidinimic poll dubh sa tsaotharlann

Tugadh le tuiscint go bhféadfadh roinnt gnéithe de theirmidinimic poll dubh a bheith in-ataírgthe faoi dhálaí saotharlainne trí éifeacht Unruh: feiceann breathnadóir atá ag luasghéarú go haonfhoirmeach go bhfuil folcadh teirmeach cáithníní san fholús. Is gnách go mbíonn an luasghéarú riachtanach i bhfad ró-ard chun an éifeacht a fheiceáil, ach in éineacht le Jason Twamley (Ollscoil McQuarie, Sydney, an Astráil) agus Aonghus Hunter-McCabe, thaispeánamar go bhféadfadh tonnchrith ardluais adamh aonair éifeacht chosúil a dhéanamh sofheicthe sa tsaotharlann.

2. Gnéithe topolaíochta agus geoiméadracha d'éifeacht chandamach Hall

Is feiniméan criógineach é éifeacht chandamach Hall (QHE) a fheictear i sraitheanna leathsheoltóirí an-íon nuair a chuirtear i réimsí láidre maignéadacha iad. Is eiseamláir mhaith é sféar le haeróg

aonpholach mhaighnéadach ag a lár chun tuiscint a fháil ar go leor gnéithe d'fheidhmeanna tonnta talún do staideanna candamacha Hall. Ní mór d'fheirmíón atá srianta ar dhromchla sféir teoirim innéacs Atiyah-Singer a shásamh – ceann de na torthaí is áille agus is doimhne ar gheoiméadracht dhifréalach nua-aimseartha – a ghaolaíonn líon na mód nialasach atá ag oibreoir Dirac le toipeolaíocht dromchla. I gcomhar le Aonghus Hunter-McCabe, rinne an tOllamh Dolan imscrúdú ar an ngaol idir tonnfhaidhmeanna bunstaidhe Laughlin don QHE agus modhanna nialasacha oibreora Dirac ar sféar. Gné eile den chlár seo is ea samhail AdS/CFT an QHE, ina ngactar leis gurb é sampla QHE déthoiseach an teorainn spáis-ama 4-thoiseach ina bhfuil poll dubh. Feidhmíonn an poll dubh mar fholctha theirmeach don leathsheoltóir, trína theocht Hawking, agus soláthraíonn poll dubh le luchtú leictreach agus maignéadach araon (dion) samhail chun airíonna seoltachta QHE a imscrúdú ag úsáid cothromóid an ghrúpa athnormalaithe.

- ### 3. Siméadrachtaí scoite ghrúpa Lorentz, teoirim CPT agus cúisíocht
- Bunchloch den réimsetheoiric chandamach choibhneasta is ea teoirim CPT a deir go bhfuil an teaglam de chomhchuíbhíú luchtá (C), pairesacht (P) agus aisiompú ama (T) ina siméadracht ar na fórsaí bunúsacha. Tá an tOllamh Dolan ag fiosrú struchtúr grúpa C, P agus T agus iad ag gníomhú ar fheirmíón. Gineann dhá oibríocht C agus P grúpa scoite atá comhionann le ailgéabar ceathairnín Hamilton. Is féidir cúisíocht, i bhfoirm an ráitis go gcaithfidh comhghaolta 2 phointe dul as feidhm le haghaidh deighiltí cosúil le spás, a dhíorthú ansin ón toimhde go ndéanann comhchuíbhíú luchtaithe cómhálartú le P agus T.

Tá an tOllamh Dolan ag déanamh imscrúdú níos mionsonraithe faoi láthair ar chur chuige AdS/CFT i leith an QHE, ag baint úsáide as spás-amanna poll dubh dionacha difriúla le réimse dilaton agus axion, le siméadracht dé-leictreamaignéadach, chun siméadracht mhodúlach ordlathais QHE a shamhaltú.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMHA NA HEOLAÍOCHTA AGUS NA HINNEALTÓIREACHTA

DINIMIC CHANDAMACH I BHFAD Ó CHOTHROMAÍOCHT

Le linn na tréimhse seo, ba é príomhthéama an taighde a rinne an Dr Masud Haque ná feiniméin dhinimiciúla i gcórais chandamacha ilchomhpháirteanna.

Go traidisiúnta dhírigh teoiric chórais chandamacha ilcháithníní ar shuíomhanna cothromaíochta, de bhí go scaoileann córais ilchorp go tapaidh chuig cothromaíocht in go leor comhthéacsanna (mar fhisic staid sholadaigh). Mar sin ba bheag an spreagadh a bhí ann sna blianta roimhe seo staidéar a dhéanamh ar éabhlóid ama na gcórais sin. Tá athrú mór tagtha ar an scéal le fiche bliain anuas. Mar gheall ar aicmí nua turgnamh anois a bheith in ann dinimic chandamach a fheiceáil go sainráite, is tréimhse chorraitheach í anois fhisic nua a imscrúduit nóch bhfeictear ach as cothromaíocht. Baineann aicme thábhachtach ceisteanna amháin le dinimic chandamach agus fhisic agus teirimidinimic staitistiúil a réiteach le chéile. Cén chaoi a n-eascaíonn na hairíonna a fhaightear ó chúinsí staitistiúla, mar shampla tuartha a fhaightear trí úsáid a bhaint as an gcoincheap saorga de 'folctha' as éabhlóid chandamach an chórais ilchomhpháirte? Creidtear anois go bhfuil cuid den fhreagra le fáil i struchtúr dualstaide na gcórais ilchorp.

Tá an Dr Haque ag fiosrú nádúr dualstaideanna ilchorp i roinnt tionscadal. Le linn 2020, chuir sé trí pháipéar i gcrích sa réimse seo, foilsíodh an chéad cheann acu agus tá an dá cheann eile ag na clódóirí. Ina theannta sin, rinne an Dr Haque dul chun cinn suntasach in éineacht le beirt mhac léinn PhD (Goran Nakerst agus Phillip C. Burke) ó thaobh tuiscint a fháil ar an gceangal idir dualstaideanna teochta agus fuinnimh i gcórais chandamacha aonraithe. Meastar go mbeidh an iliomad foilseachán ón saothar seo le feiceáil in 2021 agus 2022.

Cáithníní candamacha a iomádu agus a scaipeadh is ábhar le haicme eile den dinimic chandamach. Le linn na tréimhse i dtrácht, críochnaíodh agus foilsíodh dhá lámhscríbhinn, ceann acu i gcomhar le heolaithe atá lonnaithe sa Ghearmáin agus sa Fholainn agus an ceann eile le mac léinn PhD i Má Nuad (Burke) agus comhoibritheoirí atá lonnaithe sa Ghearmáin.

In éineacht le beirt mhac léinn máistreachtá taighde, rinne an Dr Haque iniúchadh ar ghnéithe eile de dhinimic chandamach ilchorp, ar anailís a dhéanamh ar dhinimic chandamach agus ar dhualstaideanna ilchorp ag baint úsáid as an Bethe ansatz agus ar dhinimic "meán-réimse" de chomhdhlútháin ghafa Bose-Einstein.

FEINIMÉIN THOPEOLAÍOCHTA I BHFISIC ÁBHAR COMHDHLÚITE AGUS A NÚSÁID I RÍOMH CHANDAMACH TOPEOLAÍOCH

An tOllamh Jiri Vala, Roinn na Fisice Teoiriciúla

Lean an tOllamh Jiri Vala agus a chomhoibritheoirí lena n-imscrúduit ar ord topolaíoch i gcórais laitíse, ag díriú go sonrach ar mhúnla Kitaev aontoiseach a thaispeánann forsheoltacht thoipeolaíoch. Chríochnaigh siad imscrúduit ar an gcomhréiteach idir teirmíú/logánú i múnla Kitaev i láthair idirghníomhaíochtaí agus neamhord, ag díriú go sonrach ar cibé an féidir le sínithe ó logánú ilchorp cómhraeachtáil le céim thoipeolaíoch na gcórais. D'úsáideamar modhanna is infheidhme maidir le córais méide críochna chun réimeas spáis pharaiméadair a aithint i gcomharsanacht na teorann neamh-idirghníomhaí ina gcómhaireann forsheoltacht thoipeolaíoch le sárú suntasach ar an hipitéis dualstaide-teirimithe (ETH) ag dlúis fuinnimh teoranta. D'aithníomar freisin gur gné den réimeas cómhraeachtála é iompraíocht aimhrialta i dtaca le heantrópacht ceanglath von Neumann mar fheidhm de neart neamhoird, a chuirimid síos do mheicníochtaí sáraithe iomaíochá ETH. Rinneadh an obair seo le rannpháirtíocht shuntasach ó mhac léinn PhD Mhá Nuad, Stephen Nulty, agus bhí comhoibriú ann le Graham Kells (DIAS) agus Dganit Meidan (Ollscoil Ben Gurion, Iosrael).

Dhírigh taighde Pro Vala ar rialú chandamach ar shaincheisteanna na neamh-chómhalartachta agus na neamhdhronnachta atá ina gcodanna dílse de chórais rialaithe chandamach. Go sonrach, dhírigh siad ar neamh-cómhalartacht an rialaithe Hamilton ag amanna éagsúla trí úsáid a bhaint as leathnú Magnus agus thréithrigh siad a thionchar ar an tacar inrochtana do lucht Hamilton nach bhfuil inrialaithe ag oibreoirí. Chun dul i ngleic leis an neamhdhronnacht, d'úsáid siad barrfheabhsú iitéarmach agus céimseata neamh-chómhalartach chun a thaispeáint, i gcás aon bheachtas sheasta, go bhfuil dronnacht atá inréitithe go héifeachtúil de na feidhmeáin iitéarmacha Magnus-leathnaithe sa chomhartha rialaithe. Chomhoibrigh sé le Jakub Marecek (IBM) le linn na hoibre seo.

Buaicphointe tábhachtach sa réimse seo ba ea an deontas comhoibritheach a deonaíodh faoin gCiste Nuálaíochta Teicneolaíochtaí Suaiteacha le haghaidh *Quantum Computing in Ireland: A Software Platform for Multiple Qubit Technologies* trína mbunaítear áit na Roinne mar mhórgníomhaí sa réimse seo atá ag dul i méid.

An Dr Masud Haque, Roinn na Fisice Teoiriciúla

Déanann an Dr Joost Slingerland taighde ceannródaíoch sa réimse ginearálta seo, leis, a fhaigheann maoiniú leanúnach taighde príomhimscrúdaitheora ó Fhondúireacht Eolaíochta Éireann.

Ceann de bhuaicphointí a chuid taighde ba ea imscrúdú ar ord réamhchriostalach, rud a chuir criostail Pauli as an áireamh agus a thug isteach frithchriostail Pauli. Moladh gur féidir le cáithníní feirmíonacha neamh-idirghníomhacha comhghaolta criostail a bheith acu (“criostail Pauli”). Léirigh an Dr Slingerland in éineacht le Mikael Fremling (Utrecht) i gcórais ilcháithníní, gur déantúsán de na hanailísí sonraí a úsáidtear iad na struchtúir seo den chuid is mó, agus nach feiniméan fisiceach iarbhrí iad. Is féidir le laitísí de phoill chomhghaoil, “Frithchriostail” a bheith ann. Thugamar isteach modh níos iontaoifa freisin: staitisticí comhaireamh comharsan. Mhaígh turgnamhaithe ó shin gur thug siad criostail Pauli faoi deara, rud a ghineann spéis nach beag i réimse atá conspóideach go fóill.

Le Domenico Pellegrino, Graham Kells agus Niall Moran, rinne an Dr Slingerland imscrúdú freisin ar mhóid imeall-nialasacha a bheith ann agus a tógadh go sainráite i slabhraí rothlaithe a rangáíodh go toipeolaíocht, lena n-áirítear slabhraí paraifeirmíonacha. Fuair siad amach go bhfaightear algartam áitiúil mar thoradh ar shiméadracht fhearainn iomláin uillinn an bhalla chun oibreoirí mód nialas a thógáil ar shlí neamhchorraithe agus thug siad foirmilí anailíseacha do na modhanna nialasacha, ag ionchorprú roinnt comhéifeachtaí atá spleách ar mhúnla.

Le Darragh Millar agus Babatunde Ayeni, thóg an Dr Slingerland samhla d’ainiain neamh-Aibéalacha “scaoilte” ag preabadh ar laitís agus ríomh sé staitisticí speictrim chun iad a thástáil le haghaidh inréiteachta.

RÉIMSETHEOIRIC NEAMHCHORRAÍOLA CHANDAMACH

Le linn na tréimhse a chuimsítear sa tuarascáil seo, lean an Dr Jon-Ivar Skullerud dá chuid oibre ar na nithe seo a leanas:

- > Crómaidinic chandamach (QCD) ag teocht agus dlús ard, agus ar fheiniméaneolaíocht na n-imbhuailtí ian-troma.
- > Fadhb ghaibhniú dathanna; cuarc agus feidhmeanna comhghaolaithe glúón.
- > Infeireas agus modhanna Bayes fadhbanna inbhéartacha a réiteach.
- > Fealsúnacht na fisice agus go háirithe an réimsetheoiric chandamach

Tá aird shuntasach tarraingthe ag an obair a rinne grúpa an Dr Skullerud ar QCD dhá dhath ag dlús ard i dtreo na dteorainneacha leanúntais agus ciriúla agus tugadh cuireadh ceardlainne dó i mí Dheireadh Fómhair 2020. Le comhoibritheoirí san Astráil, sa Ghearmáin agus sa Phortaingéil tá an chéad staidéar laitíse déanta aige ar an rinn cuarc-glúón lena n-áirítear cuairc dhinimiciúla, agus tugadh cuireadh dó léirmheas ar an rinn cuarc-glúón a scríobh in éineacht leis an Dr Ayse Kizilersu (Adelaide).

Is ball ceannasach é an Dr Skullerud de chomhoibriú FASTSUM, ar a bhfuil taighdeoirí ó Fhlórans, Sejong (An Chóiré), Swansea agus Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath chomh maith le hOllscoil Mhá Nuad. Tá an comhoibriú seo ag díriú ar an bplasma cuarc-glúón ag baint úsáid as QCD laitíse ainiseatrópaí. Bhí an Dr Skullerud i gceannas ar an iarracht an chéad ghlúin eile de shonraí príomhúla a tháirgeadh don chomhoibriú agus d’oibrigh sé ar mhodhanna nua chun leithead na staideanna faoi cheangal sa phlasma cuarc-glúón a chinneadh.

An Dr Jon-Ivar Skullerud, Roinn na Fisice Teoiriciúla

Bronnadh gradam Suaitheanta Acadúil EuroHPC ar an Dr Skullerud agus ar an Ollamh Sinéad Ryan (TCD) a sholáthroidh 0.5 coibhéis lánaimseartha de thacaíocht innealtóireachta bogearraí ag ICHEC thar dhá bhliain chun cód QCD laitíse a bharrfheabhsú don chéad ghlúin eile de shár-ríomhairí. Ba aoi-chainteoir é ag cruinniú tosaigh fíorúil EXALAT i Meitheamh 2020.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

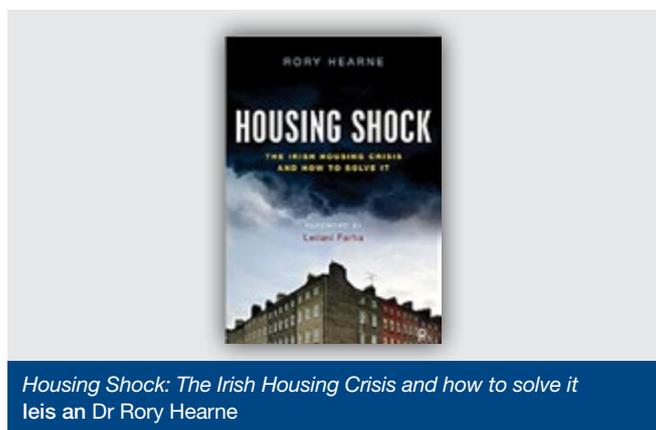
STADÉAR SÓISIALTA FEIDHMEACH

Cuimsíonn Roinn na Staidéar Sóisialta Feidhmeach na trí dhisciplín d'Obair Phobail agus Óige, Beartas Sóisialta agus Obair Shóisialta, aontaithe i gcómhisean chun tuiscint, beartas agus cleachtas a chur chun cinn i réimsí an cheartais shóisialta, chearta an duine agus an chomhionannais a chur chun cinn.

Léiríonn gníomhaíochtaí agus éachtaí taighde sa Roinn Staidéar Sóisialta Feidhmeach in 2019-2020 nádúr disciplíneach, idirdhisciplíneach agus ildisciplíneach scoláireacht na Roinne. Léiríonn éachtaí taighde an raon leathan ábhar spéise agus gealltanais acadúla, gairmiúla agus poiblí atá ag foireann na roinne. In 2019-2020 d'fhoilsigh 12 bhall foirne acadúla den Roinn 56 foilseachán agus bronnadh 7 ndeontas taighde orthu. Chuir cúig mhac léinn dochtúireachta nua tús lena gcuid staidéir agus bhain seachtar céim amach.

Léiríodh scóip fhairsing scoláireacht na Roinne sa raon irisí idirnáisiúnta a ndéantar piarmheasúnú orthu inar foilsíodh ailt ó údar nó ó chomhúdar ar fhoireann Staidéar Sóisialta Feidhmeach. Áiríodh air seo *Qualitative Social Work* (an Dr Niamh Flanagan), *Social Work Education* (an Dr Flanagan), *Families, Relationships and Societies* (an Dr Ciara Bradley), *Journal of Social Work Practice* (an Dr Gloria Kirwan), *European Journal of Social Work* (an Dr Kirwan), *Journal of Social Work in End of Life and Palliative Care* (Johanna O'Shea), *Child Care in Practice* (Johanna O'Shea), *Community Development Journal* (an Dr Oonagh McArdle) and *Irish Political Studies* (an Dr Rory Hearne).

I rith na bliana 2019-2020, bhí an Dr Kirwan ina eagarthóir ar dhá iris idirnáisiúnta, is iad sin *Journal of Social Work Practice* agus *Groupwork*.

Leabhar tráthúil a d'fhoilsigh Policy Press (2020) ab ea *Housing Shock: The Irish Housing Crisis and how to solve it* leis an Dr Rory Hearne. Glacadh leis an leabhar go fabhrach agus moladh é i léirmheasanna. Soláthraíonn sé anailís chriticiúil ar an staid atá le réiteach ag an mbeartas tithíochta in Éirinn inniu, breac-chuntas ar an ngá atá le hathrú céime i ról an rialtais sa mhargadh tithíochta, agus cuntas gearr soiléir ar bheartas agus ar chéimeanna praiticiúla chun an ghéarchéim reatha a réiteach. Tógann sé seo ar obair agus taighde an Dr Hearne ar bheartas tithíochta, tionscnaimh tithíochta agus cearta tithíochta in Éirinn.

Le bliain anuas tá an Roinn ag cur lena cuid oibre i réimsí na scoláireachta agus an taighde ar Obair Shóisialta, lena n-áirítear obair i réimse na hOibre Sóisialta agus na Meabhairshláinte. Ba í an Dr Gloria Kirwan (le M. Golightley) an comheagarthóir ar imleabhar nua suntasach, *International Reflections on Approaches to Mental Health Social Work* a d'fhoilsigh Routledge (2019, Londain).

Ba í an Dr Hilary Tierney an comhúdar ar chaibidil leabhair ar *Digital Technologies in Youth Work* (2020), agus ar thrí foilseachán ar líne ar *Communicating Youth Work*, ina léirítear fás na dteicneolaíochtaí digiteacha sna gairmeacha sóisialta. Chomh maith leis sin, i réimse na ngairmeacha agus na dteicneolaíochtaí sóisialta, ba í an Dr Gloria Kirwan an comhúdar ar alt sa *Journal of Social Work Practice* ar chaidrimh oibre sóisialta agus teicneolaíochtaí cumarsáide.

Mar léiriú ar fhorbairt leanúnach an teagaisc agus an taighde Oibre Sóisialta laistigh den Roinn, bhí Johanna O'Shea ina comheagraí le comhghleacaithe in NUIG, Ollscoil na Banríona, UCD agus Coláiste na Tríonóide d'Fhóram Taighde Oibre Sóisialta Uile-Éireann in 2020. Bhí an Dr Niamh Flanagan, an Dr Gloria Kirwan agus an Dr Brian Melaugh páirteach san fhóram seo freisin.

Chuir an fhoireann ábhar ar fáil i gcónaí do thaighde a mhaoiníonn an tAontas Eorpach ar obair óige, seanaois agus eisiámh sóisialta.

Ba é an tOllamh Maurice Devlin comhfhreagraí na hÉireann (arna cheapadh ag an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige (DCEDIY)) don Ionad Eolais Eorpach ar Bheartas Óige a bhunaigh Comhairle na hEorpa. Bhí sé ina bhall freisin den Ghrúpa Oibre Náisiúnta um Idirphlé Óige an Aontais Eorpaigh a thionóil an DCEDIY mar chuid de Straitéis Óige AE.

Lean an Dr Joe Larragy air ag fónamh mar bhall den Choiste Bainistíochta do Ghníomhaíocht COST ROSEnet (CA 15122) maidir le hEisiámh Sóisialta Seanaois a Laghdú: Comhoibrithe i dtaighde agus i mbeartas.

Ba í an Dr Hilary Tierney an Príomh-Imscrúdaitheoir don Tionscadal r-fhoghlama um Obair Óige arna mhaoiniú ag Erasmus +, a chríochnaigh le meastóireacht sheachtrach dhearfach ag deireadh 2019. Maidir le hionchur sochaíoch agus beartais, chuir an tionscadal taighde seo bonn eolais go díreach faoi chomhchinneadh Chomhairle Náisiúnta Óige na hÉireann agus Léargas infheistíocht a dhéanamh i bhforbairt na hacmhainne r-fhoghlama oibre don ógra trí dhá mhodúl eile a choimisiúnnú ó Ollscoil Mhá Nuad.

Ar shlí níos ginearálta, ba ghnéithe lánacha agus nearta sainiúla de scoláireacht na roinne i gcónaí iad comhpháirtíochtaí leis an tsocháí shibhialta agus ionchur poiblí isteach i bhfeairinn beartais agus cleachtais.

D'fhóin an Dr Brian Melaugh mar Stiúrthóir ar leibhéal an Bhoird le Merchants Quay Ireland, Primary Care Saftynt Ireland agus Cúram (cúram Dochtúirí Teaghlaigh do chách). Trí na stiúrthóireachtaí seo chuir an Dr Melaugh le forbairtí beartais agus seirbhíse chun saol na ndaoine a úsáideann drugaí a fheabhsú, agus chun torthaí sláinte do ghrúpaí imeallaithe a fheabhsú. D'fhóin an tOllamh Maurice Devlin mar Stiúrthóir ar sheirbhís óige LADTI+ BeLonG To (a bhunaigh Bord na Bliana ag na Dámhachainí Náisiúnta Barr Feabhais Carthanais 2020), agus ar Choiste Oibre Óige Bhord Oideachais agus Oiliúna na hÉireann.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE

DÁMH NA NEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

Sampla de chomhoibriú ar thaighde comhpháirteach le lucht tionscail is ea an comhoibriú idir an Dr Adegboyega Ojo agus an tÚdarás um Fhaisnéis agus Cálíocht Sláinte (HIQA) ar an Tionscadal Feabhsúcháin Seirbhíse Othar-Lárnaithe (PaCSI). Bhí anailís chuimsitheach ar shonraí tánaisteacha ar aiseolas téacs ó Chlár HIQA um Thaithí Náisiúnta ar Chúram i gceist sa tionscadal mar aon le painéal anailíse a fhorbairt chun torthaí a iniúchadh. Sampla eile de rannpháirtíocht na Scoile Gnó i dtaighde le páirtithe leasmhara seachtracha agus leis an bpobal i gcoitinne is ea tionscadal de chuid an Dr Jean Cushen i gcomhar leis an ngnóglacht earcaíochta agus cóiteseála Clark Recruitment, atá bunaithe i gCill Dara, Grant Thornton agus Cumann Gnó Chontae Chill Dara. Bhí sé mar aidhm ag an tionscadal suirbhé suntasach fórsa saothair ar fhostóirí agus ar fhostaithe feadh cúig chontae ar chonair an M7 a dhearadh agus a thuairisciú, ag díriú ar acmhainní tallainne, scileanna, cultúr an ionaid oibre agus treochoí sa todhchaí maidir le rath gnó. Sampla eile is ea an comhoibriú idir an Dr Fabiano Palonetto le roinnt ollscoileanna agus cuideachtaí córais chumhachta AE chun samhail anailíse agus samhail optamaithe a fhorbairt do chórais chumhachta a bhfuil treá ard fuinnimh in-athnuaite acu. Is é an cuspóir creat cineálach a fhorbairt chun an seoladh eacnamaíoch is fearr agus tiomantas aonaid do chórais chumhachta mhóra a scálú.

CEARDLANNA AGUS SEIMINEÁIR A EAGRAÍODH NÓ A CUIREADH AR FÁIL

- > *Shaping health and wellbeing for 2025*, an tOllamh Markus Helfert, 24/10/2019
- > Ceardlann idirghníomhach leis an bpobal i gcoitinne in Ollscoil Mhá Nuad le linn Sheachtain Taighde MU. *International Workshop on User Decision Support and Human Interaction in Digital Retail*, eagraithe: An Dr Zohreh Pourzolfaghar (Ollscoil Mhá Nuad), Gültekin Cakir (mac léinn PhD, Ollscoil Mhá Nuad), Douglas Cirqueira (Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath), Samh 2020. Bhí sé mar aidhm ag an gceardlann seo lucht acadúil agus cleachtóirí a oibríonn i ndisciplíní na hIdirghníomhaíochta Daonna-Ríomhaireachta, Córais Tacaíochta Cinní, agus a fheidhmeanna sa tionscal Miondíola Digitigh agus i dtaighde, a thabhairt le chéile. Tionóladh é i gcomhar leis an 4ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Thaighde agus Úsáidí Idirghníomhaíochta Ríomhaireachta-Daonna (CHIRA 2020).
- > *Digital Transformation in the Construction Industry*, cathaoirleach na ceardlainne: An Dr Zohreh Pourzolfaghar, 17/12/2020. Scrúdaíodh sa seimineár seo an t-athrú ó bhun a chuirfidh an méadú ar dhigitiú ar an tionscal sna deich mbliana amach romhainn.
- > *Sustainability & Green Finance Breakfast briefing*, an Dr John Cullen (Dec 2019)
- > *Workshop on Medical Innovation and Healthcare*, eagraithe: An Dr Bastian Rake (Ollscoil Mhá Nuad), an tOllamh Maureen McKelvey (Ollscoil Gothenburg), an Dr Ethan Gifford (Ollscoil Gothenburg), Noll 2020. Bhí sé mar aidhm ag an gceardlann deis a sholáthar chun plé a dhéanamh ar dhúshlán reatha agus ar dhúshlán atá ag teacht chun cinn i staidéar ar an nuálaíocht in eagraíochtaí cúram sláinte, i bhfeistí leighis agus i dtionscail chógaisíochta, agus i réimse ginearálta na

míochaine agus eolaíochtaí na beatha. Seachas 14 pháipéar acadúil a cuireadh i láthair, bhí plé painéil ag an gCeardlann ar "How to study the coronavirus situation from a science and innovation perspective?" arna mhodhnú ag an Ollamh Magnus Gulbrandsen (Ollscoil Oslo) agus plé painéil le Anna Sandström (Stiúrthóir an Bheartais agus an Chaidrimh Eolaíochta na hEorpa ag AstraZeneca). Aistríodh an chomhdháil seo, a bhí le bheith ann i Má Nuad, ar líne i ngeall ar COVID-19.

AOI-CHUIR I LÁTHAIR AG FÓRAIM DÍRITHE AR CHLEACHTÓIRÍ

- > Cruinniú Mullaigh Chúrsaí Domhanda Áiseacha: An tOllamh Brian Donnellan, cur i láthair painéil, Baile Átha Cliath, Samh 2019
- > *Fostering resilience in an agile world*, an Dr Jean Cushen, aoi-chur i láthair ag an gceardlann do chleachtóirí, arna eagrú ag an Institiúid um Luach Nuálaíochta (IVI)
- > *COVID-19 and the lessons from supply chain disruptions*, an Dr Patrick Rigot-Muller, aoi-chur i láthair ag an gceardlann do chleachtóirí, arna eagrú ag an IVI
- > *What HRM can do for knowledge management, and how it matters for return on assets?* an Dr Tatiana Andreeva, aoi-chur i láthair ag an gceardlann do chleachtóirí *Applied Tools in Knowledge Management: Conference for Practitioners*, Higher School of Economics, Moscó (Dec 2019)
- > *Strategy and knowledge management: is there a connection, and if not – how to fix it?* an Dr Tatiana Andreeva, aoi-chur i láthair ag an gceardlann do chleachtóirí *KnowledgeConf2020: Conference for Practitioners in IT*, An Rúis (a reáchtáladh ar líne, Bealtaine 2020)
- > *Current knowledge management trends in Russian companies*, Dr Tatiana Andreeva, aoi-shaineolaí ag an bplé painéil (a reáchtáladh ar líne, M.F. 2020)
- > *What happens to knowledge sharing among coworkers when we move to working remotely?* Dr Tatiana Andreeva aoi-chur i láthair ag an seisiún ar líne do shaineolaithe *Knowledge Management. Standards and Practice*, an Rúis (a reáchtáladh ar líne, Samh 2020)
- > *Federal reserve communications sentiment's impact on target rate discovery*, an Dr Juan Arismendi Zambrano, aoi-chur i láthair ag *FinTech: A Financial supervision and TECHNOLOGY compliance training programme* ar son Bhanc Ceannais na hÉireann (Fea 2020).
- > *The business model of innovation*, an Dr John Cullen, aoi-chur i láthair agus ball den phainéal ag an gcomhdháil *Creating Economic and Business Opportunities from Climate Change* Óstán Chúirt Thulach Mhór, Tulach Mhór, Co. Uíbh Fhailí (D.F. 2019)

Ba ghearr go raibh tionchar dearfach ag an Dr Galvin ar an Roinn agus ar an Ollscoil, ina cháil mar chomhchathaoirleach ar Choiste Taighde Dhámh na nEolaíochtaí Sóisialta agus ag gabháil air féin bainistíocht na gclár taighde máistreacht agus PhD. I measc a cuid foilseachán tá irisí piarmheasúnaithe a chomhscríobh sí, tuarascálacha beartais agus roinnt foilseachán comhdhála i réimse na sláinte digití, an aosaithe agus na sláinte uilechuimsitheachta. Bhí an Dr Galvin gníomhach freisin i dtaighde comhpháirteach le rannpháirtíocht an phobail agus ó othair ina róil mar chomhchathaoirleach ar ghrúpa comhairleach taighde Fóram Sláinte Cuimsithe Uile-Éireann, chomh maith lena ról mar chathaoirleach ar ghrúpa comhairleach taighde Pobail Teiripeach Chúil Mhín. Chomhscríobh sí an tuarascáil *Civil Society Actions at the National Level: Good Practices in the Drug Policy Field. Study of the Civil Society Forum on Drugs*, agus tá go leor imeachtaí foghlama ar líne eagraithe aici, i gcomhar le comhghleacaithe ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, Ospidéal San Séamas, Coláiste Ríoga na Máinlianna in Éirinn, agus An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath. Tá sí ag obair freisin le FSS, Tata Consulting Services, Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, agus an ESB ar chlár píolótach chun tacú le seanóirí ina dteach féin trí theicneolaíocht bunaithe ar bhraiteoirí.

Bhí an Dr Linzi Ryan gníomhach i réimse ár ndaonra atá ag dul in aois, ag obair ar thionscadail tionscail as a dtiocfaidh roinnt páipéar atá á gcur i dtoll a chéile agus a fhoilseofar. In 2019-2020 fuair sí dearbhan nuálaíochta de chuid €5,000 ó Fhiontraíocht Éireann chun taighde úsáideoir-lárnach a dhéanamh i réimse maireachtáil neamhspleách seanóirí sa phobal. Tá baint ghníomhach aici le grúpaí oibre éagsúla ar fud na hollscoile lena n-áirítear na grúpaí PPI agus Grúpa Aoischairdiúil Mhá Nuad.

Fuair an Dr Iain Macdonald a chéad deontas Éireannach le dámhachtain €15,000 ó Fhondúireachtaí Nua IRC chun dul i mbun oibre le Cumann Ailse na hÉireann i gcomhar idirnáisiúnta le taighdeoirí Eolaíochta Beatha agus Dearaidh ó Ollscoil Napier Dhún Éideann, chun cumarsáid idir dhéagóirí faoin vacsaín papalómaiviris (HPV) a scrúdú. Mar gheall ar COVID-19 cuireadh síneadh leis seo go dtí deireadh 2021.

Fuair an Dr Iain Macdonald a chéad deontas Éireannach le dámhachtain €15,000 ó Fhondúireachtaí Nua IRC chun dul i mbun oibre le Cumann Ailse na hÉireann

Chuir Martin Ryan eagrán 7 den iris dearaidh Éireannach *Iterations* in eagar, as ar eascair eagarfhocal agus trí alt a chomhscríobh baill na Roinne (an tUasal Ryan, an Dr Frank Devitt agus an Dr Trevor Vaugh). Is é *Iterations* an príomhírís dearaidh piarmheasúnaithe in Éirinn, a bhfuil

ionadaithe ar an mbord eagarthóireachta ó gach ollscoil agus institiúid 3ú leibhéal in Éirinn a bhfuil speisialtachtaí i nDearadh aici, agus a fhaigheann ábhar idirnáisiúnta agus náisiúnta.

Rinneadh cuid d'aschuir éagsúla an Dr Vaugh i gcomhar lena thaighdeoirí sa tionscadal Mi: Lab (a bhfuil sé ina Phríomh-Imscrúdaitheoir dó). Bunaíodh Mi:Lab in 2018-2019, agus chonacthas toradh ar na chéad tionscadail a rinneadh ann i dtrí fhoilseachán piarmheasúnaithe, lena n-áirítear an páipéar nua is fearr ag an gComhdháil Idirnáisiúnta ar Oideolaíocht Tharraingteach. Bhí an Dr Vaugh gníomhach ag tacú le hacmhainn foilsithe a chúntóirí taighde agus a thaighdeoirí iardhochtúireachta agus a saineolas i réimse an dearaidh agus an oideachais á chur chun cinn ag an am céanna. In 2020 chomhoibrigh Mi: Lab le Clár Rochtana Ollscoil Mhá Nuad agus le Roinn Dí MU ar an tionscadal Maoinithe Nuálaíochta Seirbhíse Poiblí 'acmhainn a dhíghlasáil'.

An Dr Trevor Vaughn, Roinn Nuálaíochta Dearaidh

Bhí tionchar ag an Dr Vaugh ar scáileáin teilifíse na hÉireann le *The Big Life Fix* de chuid RTÉ, sraith faisnéise a chuireann de chúram ar ghrúpa de dhearthóirí mór le rá na hÉireann nuálaíochtaí a chruthú a d'fhéadfadh saol daoine a athrú. Mar thoradh air seo chuaigh páirtithe leasmhara éagsúla i dteagmháil leis an Dr Vaugh agus le Saotharlann Nuálaíochta Mhá Nuad, maidir le comhoibriú féideartha. I measc ábhair eile meánbhunaithe agus pobalbhunaithe ón Dr Vaugh tá a aiste, *The History of Personal Protective Equipment*, a craoladh ar RTÉ Radio 1.

CEAPACHÁIN SHEACHTRACHA

Le linn na tréimhse seo rinneadh ceapacháin shuntasacha ar phríomhbhoird chomhairleacha rialtais. Cheap an tAire Heather Humphreys an tOllamh Donal O'Neill ar Chomhairle Chomhairleach an Mhargaidh Saothair chun cabhrú le tionchar, éifeachtacht agus éifeachtúlacht beart a mheas i gcás beart a chuirtear i bhfeidhm mar chuid den Straitéis Cosáin chun na hOibre agus clár agus beartais mhalartacha margaidh saothair atá dírithe ar thacaíocht a thabhairt do dhaoine difhostaithe chun rochtain a fháil ar fhostaíocht, ag cinntiú go bhfuil siad ag teacht le riachtanais earrnála.

An tOllamh Donal O'Neill, Roinn na hEacnamaíochta, an Airgeadais agus na Cuntasáíochta

Tá ríméad ar Roinn na hEacnamaíochta freisin gur ceapadh an Dr Aedin Doris ar an gCoimisiún um Pinsin, a bhunaigh an tAire Coimirce Sóisialaí. Scrúdaíonn an Coimisiún saincheisteanna inbhuanaitheachta agus incháilitheachta maidir le socrúithe pinsin stáit agus leagfaidh sé amach roghanna don rialtas trína ndíreofar ar cheisteanna a bhaineann le haois cháilitheach, rátaí ranníocaíochta, ranníocaíochtaí iomlána, agus riachtanais incháilitheachta.

Lorgaíonn comhlachtaí acadúla agus neamh-acadúla saineolas taighde bhaill na Roinne Eacnamaíochta. Tá an tOllamh O'Neill ar Phainéal Saineolaithe Seachtracha Sheirbhís Tacaíochta um Athchóiriú Struchtúrach an Choimisiúin Eorpaigh. Tacaíonn an painéal le hathchóirithe struchtúracha a chur i bhfeidhm i mballstáit AE i réimsí mhargadh an tsaothair agus an chomhtháthaithe shóisialta, agus sa chóras leasa. Is géire ná riamh an gá atá leis na seirbhísí saineolaithe seo ós rud é go bhfuil líon na ndaoine difhostaithe agus líon na ndaoine ar íocaíochtaí leasa níos airde ná riamh.

Tá an tOllamh Rowena Pecchenino ina Ball de Chomhairle an ESRI. Is áit mhór le rá é seo toisc go dtugann an institiúid moltaí beartais bunaithe ar fhianaise don rialtas ar na fadhbanna sóisialta agus eacnamaíochta is deacra agus is práinní in Éirinn.

Baineann ábhar idirnáisiúnta a chuirtear ar fáil le saoirse acadúil a chur chun cinn ar fud an domhain. Is é an tOllamh Pecchenino cathaoirleach sciathán na hÉireann den Líonra Scoláirí i mBaol (SAR). Cuireann Ollscoil Mhá Nuad rannchuidiú suntasach ar fáil tríd Roinn na hEacnamaíochta le cuidiú le maolú a dhéanamh ar na brúnna atá ag bagairt ar shaoirse acadóirí chun eolas a shaothrú gan cur isteach nó srian míréasúnta ón dlí, rialacháin institiúideacha, nó brú polaitiúil ná poiblí.

De bharr saineolas an Dr Aedin Doris ar eacnamaíocht an oideachais tá sí ina ball luachmhar de Ghrúpa Athbhreithnithe Chumann Ollscoileanna Éireann ar an mBealach Rochtana ar Ardoideachas (HEAR). Cuideoidh a treoir leis an ngrúpa an scéim HEAR a athbhreithniú, a éifeachtúlacht a fheabhsú, agus rochtain grúpaí faoi ghannionadaíocht san ardoideachas a chur chun cinn.

Thug an Dr Pellicer an phríomhóráid i gcuinnte bliantúla na Seirbhíse Forbartha Gairmiúla do Mhúinteoirí (PDST) ar éabhlóid an éagothroime ioncaim.

Gnóthaíonn an Roinn aitheantas seachtrach d'iarrachtaí leanúnacha a baill barr feabhais a bhaint amach i dtaighde eacnamaíochta. Is taighdeoirí sinsearacha cleamhnaithe iad an Dr Dermot Leahy agus an Dr Gerda Dewit ag Ionad Lováin um Léann na hÉireann (LCIS) in Ollscoil Chaitliceach Lováin. Déanann a ngrúpa taighde ar ghnéithe de gheilleagair bheaga oscailte, mar Éire agus an Bheilg, agus a lánpháirtíú san Aontas Eorpach agus sa gheilleagar domhanda.

Is Comhaltaí Taighde iad an tOllamh O'Neill agus an Dr Mosca ag Institiúid Staidéar Saothair IZA. Is é IZA an t-ardán idirnáisiúnta is mó le rá a nascann agus a scaipeann taighde ceannródaíoch in eacnamaíocht saothair. Sainchomhartha dá líonra domhanda de chomhaltaí taighde roghnaithe is ea a sármhaitheas in ábhair taighde.

D'fhoilsigh an Dr Olive Sweetman, an Dr Doris agus an tOllamh O'Neill píosa tuairim an eagarthóra san *Irish Times* ar conas feidhmíocht scoile a thomhas. Bhí aird an phreasa/an phobail ar an bPíosa Criticiúil tuillte go maith mar tá impleachtaí tábhachtacha ag an taighde do leithdháileadh acmhainní agus do bharr feabhais na roghanna scoile a dhéanann tuismitheoirí do leanaí. Chuir an Dr Sweetman an t-alt taighde ar an gceist chéanna i láthair an phobail acadúil ag an 12ú Comhdháil Bhliantúil ar Fhás aníos in Éirinn a d'eagraigh an ESRI.

Tugadh ardmholadh do leabhar a chomhscríobh an Dr Pastine ar theoiric cluichí, a fhoilsítear i dtrí theanga. In 2019 agus 2020, ba é an leabhar seo a bhí sa Chéad Áit i measc na Leabhair ar Theoiric Cluichí is mó a Díoladh ar Amazon.com. Rinneadh tagairt dó i mblaganna éagsúla de léirmheasanna leabhar mar Tiago Books, MindYourDecisions, agus i bPodchraoladh na Slabhra Straitéise.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

ROINN AN OIDEACHAIS

Déanann Roinn an Oideachais obair shuntasach taighde, beartais agus forbartha curaclaim le páirtithe leasmhara seachtracha. Tá 16.5 ball foirne acadúil agus 1.4 ollamh ón Ionad um Oideachas agus Oideolaíocht Phoiblí (CPEP) cleamhnaithe sa Roinn. Sa bhliain acadúil 2019-2020 d'óstáil an Roinn 61 mac léinn PhD agus Dochtúireachta Gairmiúla, d'fhoilsigh 109 foilseachán agus bronnadh os cionn €400K uirthi i ndeontais taighde.

Chomhoibrigh an Dr Thomas Walsh leis an Dr Rory McDaid ó Institiúid Oideachais Marino chun taighde a fhoilsiú a bhaineann le heaspa éagsúlachta i ngairm na múinteoireachta, ag tochailt a bhunús stairiúil, chomh maith leis na saincheistanna sistéamacha comhaimseartha a iomadaíonn an status quo. I measc na hoibre stairiúla eile a d'fhoilsigh an Dr Walsh tá anailís ar na hathruithe ar stádas agus an méadú ar ghairmiúlacht múinteoirí scoile náisiúnta sna 1800í (Ó "Mhí-éifeachtach agus beo bocht" go "Measúil") agus léirmheas ar smaointeoireacht náisiúnach Eorpach níos ginearálta ar chinntí curaclaim a bhain leis an nGaeilge sna 1920í.

Lean taighde comhpháirteach na Roinne i dteagasc foirne in 2019. D'fhoilsigh Angela Rickard Uasal agus an Dr Walsh alt ar thorthaí tionscadail chomhpháirtíochta leis an tSeirbhís um Fhorbairt Ghairmiúil do Mhúinteoirí in *Irish Educational Studies*, agus d'fhoilsigh an Dr Walsh alt eile ar pheirspictíochtaí múinteoirí a bhfuil taithí acu ar theagasc foirne mar chineál foghlama gairmiúla in *Professional Development in Education*. Chuaigh taighde breise le 2 iar-bhunscoil le tacaíocht ón gComhairle Mhúinteoireachta ar aghaidh go maith i rith 2019.

Tá Ms Rickard ag comhoibriú faoi láthair ar thionscadal teagaisc agus taighde dar teideal *Among Others*, leis an Dr Marianne O'Shea ó Roinn an Léinn Shóisialta Fheidhmeach MU. Tacaíonn Deontas Comhaltachta Teagaisc ón Ionad Teagaisc agus Foghlama leis an obair.

Tá an Dr Zerrin Doganca Kucuk agus Angela Rickard ag comhoibriú le Roinn Tíreolaíochta MU ar an gcuid de thionscadal mórsála arna mhaoiniú ag SFI dar teideal *5*S: Spás, Suirbhéirí, agus Míc Léinn – STEM agus na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe*

Tá an Dr Zerrin Doganca Kucuk agus Ms Rickard ag comhoibriú le Roinn Tíreolaíochta MU ar an gcuid de thionscadal mórsála arna mhaoiniú ag SFI dar teideal *5*S: Spás, Suirbhéirí, agus Míc Léinn – STEM agus na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe* a bhaineann le hoideachas múinteoirí. Sa tionscadal, tá an Dr Doganca Kucuk agus Ms Rickard ag obair leis na grúpaí múinteoirí agus múinteoirí faoi oiliúint ar fhorbairt ghairmiúil do mhúinteoirí agus do mhúinteoirí faoi oiliúint. Díríonn an

taighde ar chumas múinteoirí chun Córais Faisnéise Geagrafaí (GIS) a áireamh i dteagasc seomra ranga san Eolaíocht agus sa Tíreolaíocht. Ba í an Dr Doganca Kucuk an Maoirseoir Tionscadail ar "Clár Forbartha Gairme Múinteoirí Ceannaire STEM" (2017-2019). I gceist anseo bhí oibriú le múinteoirí matamaitice agus eolaíochta meánscoile agus ardscoile. Tá sí ag comhoibriú i gcónaí leis an Ionad STEM in Ollscoil Bahcesehir sa Tuirc.

Rinne an Dr Jolanta Burke agus an Dr Majella Dempsey taighde chun tionchar na paindéime COVID-19 ar scoileanna a iniúchadh. D'fhoilsigh siad sraith tuarascálacha gasta, a choimisiúnaigh geallsealbhóirí, Oideachais ina measc, inar roinneadh dea-chleachtas idir scoileanna faoin gcaoi ar dhéileáil siad leis an bpaindéim seachtain tar éis dhúnadh na scoileanna "*COVID-19 Practice in Primary Schools in Ireland*", agus arís dhá mhí ina dhiaidh sin "*COVID-19 Practice in Primary Schools in Ireland – two month follow-up*". Rinne siad measúnú freisin ar ullmhacht na scoileanna chun athoscailt tar éis na paindéime, i dtuarascáil a choimisiúnaigh Cumann Bainistíochta na mBunscoileanna Caitliceacha *Primary School Leaders' Concerns about Reopening Schools After the COVID-19 Closure*, tuarascáil ar an tslí ar dhéileáil múinteoirí leis an bpaindéim *Lessons learnt: The experiences of teachers in Ireland during the pandemic*. D'fhoilsigh an Dr Burke tuarascáil thapa eile faoi thaithí scoláirí a bhí ag déanamh na hArdteistiméireachta le linn na paindéime *The Class of 2020: The Experience of Leaving Certificate Students During COVID-19 in Ireland*. Chuir an Dr Burke ábhar le dhá leabhar *The Ultimate Guide to Implementing Wellbeing Programmes for School* a d'fhoilsigh Routledge, agus *Positive Psychology and School Leadership: The New Science of Educational Leadership* arna fhoilsiú ag Nova Science Publishers.

Tá an Dr Majella Dempsey ina cathaoirleach freisin ar an ngrúpa Forbartha Bitheolaíochta sa Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (NCCA), a tháinig le chéile 11 uair le 18 mí anuas chun an tsonraíocht nua Bitheolaíochta dara leibhéal a thabhairt chun críche. Bhí baint aici freisin le painéal poiblí maidir le thodhchaí an Oideachais Eolaíochta, arna eagrú ag Cumann Múinteoirí Eolaíochta na hÉireann. In éineacht leis an Dr Delma Byrne, tá taighde ar bun aici le fochéimithe chéad bhliana MU.

Tá Paula Kinnarney ag obair i gcónaí leis an tSeirbhís um Fhorbairt Ghairmiúil do Mhúinteoirí (PDST) maidir le conair dheimhniúcháin a fhorbairt d'fhoirne ceannaireachta scoile atá ag gabháil do chleachtas nuálach, chomh maith le tacú le forbairt beartais/teagmháil le comhlachtaí bainistíochta scoile ar ról cheannaireachta scoile.

Tá an Dr Bernie Grummell ag obair ar dhá thionscadal taighde 2019-2020, chomh maith le gníomhú i gcáil chomhairleach agus tacaíochta ar thaighde faoi chleachtas agus cultúr uilechuimsitheachta i scoileanna, ceartas sóisialta agus foghlaim uilechuimsitheach san ardoideachas agus i bpobail, agus ar Choiste Comhairleach Teicniúil chun an straitéis 10 mbliana do litearthacht, uimhearthacht agus litearthacht dhigiteach aosach a chur i dtoll a chéile. Tá tionscadal *Disciplines Inquiring into Societal Challenges (DISCs)* á mhaoiniú ag an bhFóram Náisiúnta um Theagasc agus Foghlaim 2018-2020,

le comhghleacaithe san Ionad Teagaisc agus Foghlama agus in Aontas na Mac Léinn in Ollscoil Mhá Nuad, Coláiste na hOllscoile, Corcaigh agus Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath. Is comhoibriú é an tionscadal leis an bhfoireann agus le haontais mac léinn idir UCC agus DCU chun tacú leis an bhfoireann agus straitéis agus plean feidhmithe a chruthú d'fhorbairt an teagaisc ar son an cheartais shóisialta, go háirithe i réimsí na hinscne, an idirchultúrachais agus na foghlama pobalbhunaithe. Thug an fhoireann taighde chun críche leis an tSeirbhís Breisoideachais agus Scileanna (SOLAS; An tSeirbhís Oideachas Leanúnaigh agus Scileanna) SOLAS, Boird Oideachais agus Oiliúna Éireann (ETBI) agus an Ghníomhaireacht Náisiúnta Litearthachta d'Aosaigh (NALA) ar chur i bhfeidhm na dTreoirínte maidir le cuimsiú aosach faoi mhíchumas intleachta i Seirbhís Litearthachta d'Aosaigh (2018-2020). In 2020, choimisiúnaigh SOLAS an fhoireann seo chun sraith páipéar faisnéise a fhorbairt chun torthaí taighde a chomhdhlúthú chun tacú le cuimsiú agus chun treoir bheise a thabhairt do chinnteoireacht eolach faoi litearthacht, uimhearhacht agus litearthacht dhigiteach san Earnáil Breisoideachais & Oiliúna (FET) le linn Straitéis Bhreisoideachais 2020-2024.

An Dr Celine Healy, Roinn an Oideachais

Is aoi-bhall saineolach (teangacha agus oideachas tosaigh múinteoirí) í an Dr Celine Healy ar Ghrúpa Comhairleach Teangacha lasachta na Roinne Oideachais (FLAG), a thugann comhairle ar chur i bhfeidhm Languages Connect – Straitéis na hÉireann do Theangacha lasachta san Oideachas 2017-22, agus a dhéanann maoirseacht agus monatóireacht ar an straitéis sin. I ról breise, is ball saineolach í ar fhochoiste Iar-Bhunscoile FLAG, arb é coiste bainistíochta Theangacha Iar-Bhunscoile na hÉireann é.

Tá sí i gceannas ar thionscadal taighde ar an tionscadal píolótach ar Fhoghlaim Chomhtháite Ábhar agus Teanga (CLIL) do Nuatheangacha lasachta (MFL) in Iar-Bhunscoileanna na hÉireann arna mhaoiniú ag an Roinn Oideachais agus gníomhaíonn sí mar chomhairleoir ar Thionscadail Fhíolótacha Náisiúnta na Roinne Oideachais do thabhairt isteach an CLIL in iar-bhunscoileanna na hÉireann, ag tabhairt comhairle shonrach ar fhorbairt acmhainní CLIL agus ceardlanna um Fhorbairt Ghairmiúil Leanúnach (CPD) do mhúinteoirí MFL agus na ceardlanna CPD a chomhéascú. Is ball í den choiste stiúrtha ag pleanáil agus ag déanamh maoirseachta ar fhorbairt tionscadal píolótach náisiúnta CLIL don Ghaeilge sna luathbhlianta, sna bunscoileanna agus sna hiar-bhunscoileanna. Bhí an Dr Healy

ina chathaoirleach ar Ghrúpa Forbartha Teangacha lasachta Ardteistiméireachta an NCCA, a d'fhorbair na Sonraíochtaí Sraithe Sinsearaí nua sa Liotuáinis, sa tSínis Mandairínis, sa Pholainnis agus sa Phortaingéilis. Cuireadh na teangacha seo ar fáil den chéad uair mar ábhair churaclaim sa tsraith shinsearach in iar-bhunscoileanna na hÉireann i Meán Fómhair 2020. Faoi láthair tá sí ina cathaoirleach ar Ghrúpa Forbartha Teangacha lasachta na hArdteistiméireachta, atá ag cur Sonraíocht Sraithe Sinsearaí san Araibis i dtoll a chéile. Is comhthairneoir í ar Thionscadal Taighde Comhoibríteach Ghradam *New Foundations* an IRC, IMDHÍONACHT POBAIL AR HPV – ag ardú feasachta ar fheasacht agus cumarsáid vacsaín HPV óige le comhghleacaithe ó Roinn Nuálaíochta Dearaidh MU, Ranna Dearaidh agus Eolaíochtaí Beatha Ollscoil Napier Dhún Éideann, agus Cumann Ailse na hÉireann. Tá an Dr Healy ina Leas-Uachtarán ar Choiste Feidhmiúcháin Chumann Staidéar Oideachais na hÉireann (ESA), atá tiomanta do thaighde oideachasúil a chur chun cinn in Éirinn

Bhí an tOllamh Aislinn O'Donnell ina chomhpháirtí in *Embracing Cultural Diversity*, i gcomhpháirtíocht le Leabharlann Chester Beatty, Coláiste Mhuire gan Smál (MIC), Heritec, agus an tSeirbhís Oideachais Idirchultúrtha (IES), Tuaisceart Éireann. In éineacht leis an Dr Anthony Malone agus an Dr Joe Oyley sa Roinn Oideachais, agus comhghleacaithe ó na Ranna Dí agus Staidéar Sóisialta Feidhmeach, tá an tOllamh O'Donnell ina bhall d'fhoireann taighde EDURAD (Education and Youth: A Critical and Comprehensive Response to Violent Radicalisation, 2019-2021) Mhaoinigh an Coimisiún Eorpach an tionscadal seo faoina Chiste Slándála Inmheánaí – Póilíní (ISF-P) agus tá luach €662,392 aige. Tá sé mar aidhm aige Freagraí Oideachais ar antoiseachas a fhorbairt trí thaighde gníomhaíochta rannpháirtí, le fócas ar fhorbairt acmhainne le hoideoirí, lena n-áirítear oibríthe óige, agus geallsealbhóirí i gcoitinne, agus ar inbhuanaitheacht trí mhóil chleachtais a fhorbairt. Bhí an tOllamh O'Donnell i gceannas ar *The Enquiring Classroom*, an tionscadal maoinithe Erasmus+ (2016-2018) (€210,455) trínar foilsíodh lámhleabhar an tionscadail in 2019. Scaipeadh an lámhleabhar ar eagraíochtaí éagsúla lena n-áirítear an NCCA, Leabharlann Chester Beatty, agus Ag Foghlaim Le Chéile.

Tá ról ceannaireachta i gcónaí ag Dr Anthony Malone ar an gclár fadtéarmach Teagaisc agus Foghlama don 21ú hAois (TL21), arna mhaoiniú ag an Roinn Oideachais (DES), atá á reáchtáil i 10 nIonad Oideachais ar fud na hÉireann. Chuir athbhreithniú seachtrach ar TL21, a choimisiúnaigh an Roinn Oideachais, béim ar thionchar an chláir. Leis an Dr Majella Dempsey, chuir sé an tionscadal *Learning to Disagree*, atá maoinithe ag Erasmus+, i gcrích le déanaí ag tacú le forbairt inniúlachtaí sóisialta, cathartha agus daonlathacha. I gcomhar leis an Ollamh Sinead McGilloway agus an Dr Rita Sakr, is comhimschrúdaitheoir é ar an tionscadal Staidéar ar Bheatha Déagóirí tar éis Imirce (SALaM) Éire.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE

DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

Chuir an tOllamh Sharon Todd tús lena saoire taighde bliana i Meán Fómhair 2019 mar Scoláire ar Cuairt san Ionad um Staidéar Céadfach in Ollscoil Concordia, Montréal, áit ar chaith sí tréimhse 4 mhí ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí seimineáir agus ag cur ábhar i láthair. D'fhorbair sí céimeanna tosaigh thionscadal leabhar freisin (ar ghlac an State University of New York Press leis, spriocdháta Bealtaine 2021), agus bronnadh, mar chomh-PI, deontas ó Chomhairle Taighde na Sualainne uirthi i mí Dheireadh Fómhair 2019 (thart ar €540K) as tionscadal a stiúradh ar lárnacht an choirp chun idirghníomhaíochtaí seomra ranga a thuiscint trí lionsa an chomhionannais inscne agus an chomhionannais shóisialta. Mar chomh-PI, fuair an tOllamh Todd deontas MSCA-ITN dar teideal Dlúthpháirtíocht san Éagsúlacht (deonaíodh €4M san iomlán i mí na Samhna 2020). Le linn na tréimhse seo, d'oibrigh sí le comhghleacaithe ón tSualainn agus ón Iorua, chun Eagrán Speisialta de *Studies in Philosophy and Education*, dar teideal *Educating the Senses* (le teacht amach in 2021) a idirbheartú. In 2020, d'fhoilsigh sí 2 alt piarmheasúnaithe in irisí ard-mheasa sa réimse, mar aon le 1 chaibidil in imeabhar a d'fhoilsigh Cambridge University Press agus iarfocal i leabhar ar aireachas agus teagasc do Palgrave.

D'fhoilsigh an Dr Seán Henry ailt piarmheasúnaithe a aithníodh go hidirnáisiúnta sna hirísí seo a leanas: *Philosophy of Education*, *Philosophy and Theory in Higher Education*, and *Sex Education*. Scríobh an Dr Henry blag do shraith oideachais ar líne a d'eagraigh Músaem na hÓige Éireann. Comhlánaíodh a obair scoláireachta agus for-rochtana le tuilleadh rannpháirtíochta poiblí, go háirithe trína chomhoibríthe le grúpaí abhcóideachta seachtracha LADTI+ mar BeLonGto, Líonra Comhionannais Trasinscne na hÉireann, agus ShoutOut. In éineacht lena chomhghleacai Angela Rickard Uas, agus mic léinn PME Aishling McNeill agus Gareth Fisher, d'oibrigh an Dr Henry leis na heagraíochtaí seo chun ceardlann a d'hearadh agus a sholáthar do mhic léinn Oideachais Tosaigh Múinteoirí ar chomhionannas LADTI+ i scoileanna na hÉireann. Le linn na bliana acadúla 2019-2020, d'fhóin an Dr Henry freisin mar bhall de choiste stiúrtha de Líonra Taighde Gnéasachta agus Inscne Ollscoil Mhá Nuad, áit ar chuidigh sé chun imeachtaí líonraithe taighde agus príomhléachtaí a eagrú.

Tá obair chomhoibrítheach á forbairt i gcónaí ag an Dr Grace O'Grady leis an Ionad um Fhiosrú Scéalaíochta agus d'eagraigh sí an 6ú comhdháil Idirnáisiúnta um Fhiosrú Inste Éireannach, a bhí sceidealta do Mháirta 2020.

ROINN AN OIDEACHAIS AOSAIGH AGUS POBAIL

Déanann Roinn an Oideachais Aosach agus Pobail taighde ardchaighdeán ar fhoghlaim agus oideachas aosach ar leibhéil náisiúnta agus idirnáisiúnta. Trínár dtaighde, cothaímid cineálacha cur chuige machnamhach agus claochlaitheacha i leith na foghlama a fhéachann le dálaí a chruthú le haghaidh comhchruthú na foghlama, a fheabhsaíonn cuimsiú, ceartas sóisialta agus folláine i bpobail. Áirítear leis seo príomhthionscnaimh a fhorbairt i dtreoir agus i gcomhairleoireacht d'aosaigh, tacú le cuimsiú in oideachas aosach agus pobail, rannpháirtíocht san oideachas a leathnú, tacú le comhionannas san fhostaíocht agus pobail rannpháirteacha a chothú. Tá stair fhada tiomantais againn i leith ceartais shóisialta agus ba mhaith linn taighde agus oideachas a chur ar fáil atá inbhuanaithe do phobail, do ghluaiseachtaí agus do chleachtóirí. Forbraímid foghlaim chlaochlaitheach ag baint úsáid as cuir chuige taighde rannpháirteacha a fhéachann le heolas a chur ar an domhan i gcomhar le daoine, eispéiris phearsanta agus ghairmiúla a nascadh trína dtabharfar dúshlán an chaidrimh ordlathaigh agus a chruthóidh spásanna comhoibrítheacha nua foghlama agus taighde. Ní i gcónaí a leanann rithim agus foirm na hoibre taighde seo patrúin acadúla traidisiúnta agus ní i gcónaí a sholáthraítear torthaí taighde tipiciúla, mar sin leagaimid béim ar chuid den phríomhbair a tharlaíonn in 2019-2020 san insint seo a leanas.

Tá ár gcáil idirnáisiúnta á comhdhlúthú agus á leathnú againn i gcónaí mar phríomhionad taighde criticiúil ar oideachas agus foghlaim aosach (go háirithe trínár saineolas ar mhodheolaíochtaí taighde rannpháirteacha, oideolaíocht chriticiúil, oideachas pobail, foghlaim chlaochlaitheach agus rochtain). Is príomhghníomhaithe muid i gcónaí i raon cuibhreasann taighde Eorpach agus náisiúnta, comhairliúcháin bheartais, agus gníomhaíochtaí taighde nuálacha. I measc na n-éachtaí suntasacha in 2019-2020 tá an tionscnamh Turn to Teaching arna mhaoiniú ag an HEA á leathnú go dtí an dara timthriall, ceithre thionscadal taighde nua Erasmus+ á mbronnadh, maoiniú taighde bronnata ar thionscnaimh bheartais náisiúnta i bhforbairt pobail, tionscnaimh ceartais shóisialta san ardoideachas, cuimsiú sa litearthacht aosach agus sa bhreiseoidheachas agus oiliúint. Tá 43 mac léinn taighde cláraithe in 2019-2020 ar ár gclár PhD Struchtúrtha agus ar ár gclár Dochtúireachta san Ardoideachas agus san Oideachas Aosach.

Chuir obair ár Lárionaid um Thaighde ar Foghlaim agus Oideachas Aosach (CRALE) ar ár gcumas leanúint dár ngníomhaíochtaí taighde a chomhdhlúthú agus a chur in iúl. I bhfóram bliantúil iarchéime CRALE chuir 16 mac léinn dochtúireachta a gcuid taighde nuálach agus éagsúil ar ardoideachas agus oideachas aosach i láthair i mí Feabhra 2019, agus chuir 18 mac léinn dochtúireachta a gcuid taighde i láthair san fhóram ar líne i mí Feabhra 2020. D'óstáladar 37 imeacht poiblí in 2019-2020, a thug raon leathan cleachtóirí oideachais pobail agus aosaigh náisiúnta agus idirnáisiúnta, gníomhaithe beartais, grúpaí ionadaithe pobail, grúpaí acadúla agus taighde chuig spás Ollscoil Mhá Nuad chun cleachtas a roinnt, páirt a ghlacadh i gcomhoibríthe agus in idirphlé, i bhfoghlaim ghairmiúil, i ndíospóireachtaí beartais agus i ngníomhartha claochlaitheacha.

COMHPHÁIRTÍOCHTAÍ NÁISIÚNTA A CHOTHÚ TRÍ THAIGHDE COMHPHÁIRTEACH

In 2019-2020 bhí baint ag an Roinn Oideachais Aosaigh agus Pobail le deich bpríomhthionscadal taighde ar leibhéal náisiúnta le lucht déanta beartas agus pobail ar fud na hearnála. Cuimsíonn sé seo an tionscadal suaitheanta Turn to Teaching, a chuireann éagsúlacht i ngairm na múinteoireachta chun cinn trí shraith tionscnamh rannpháirtíochta atá dírithe ar cheartas sóisialta. Le linn 2019, bhí an Roinn Oideachais Aosaigh agus Pobail, agus oifig Chlár Rochtana Ollscoile Mhá Nuad (MAP) i gceannas air i gcomhpháirt agus tá sé lonnaithe go díreach sa Roinn Oideachais Aosaigh agus Pobail sa dara céim. Déanfaidh sé seo an obair cheannródaíoch a rinneadh i gcéim a haon a leabú i struchtúir agus i gcleachtais na gcomhpháirtithe ag obair in Ollscoil Mhá Nuad, sna scoileanna, sna hionaid bhreiseoideachais, in eagraíochtaí pobail, i bpobail agus sa tsochaí i gcoitinne.

Táimid i mbun taighde faoi láthair chun sraith páipéar faisnéise a fhorbairt, mar aon le próiseas comhairliúcháin chun cinnteoireacht eolach agus ceannaireacht smaoinimh ar litearthacht, uimhearthacht agus litearthacht dhigiteach a threorú le linn Straitéis FET 2020-2024. Rinneamar aighneachtaí beartais don Straitéis Litearthachta, Uimhearthachta agus Litearthachta Digití 10 mbliana agus don Chomhairliúchán don Ráiteas Straitéise 2021 – 2023 ón Roinn Breiseoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta. Tá ball foirne ina bhall den Choiste Comhairleach Teicniúil don straitéis 10 mbliana do Litearthacht Aosach, Uimhearthacht agus Litearthacht Dhigiteach. Táimid ag obair i gcónaí le hoideachasóirí agus foghlaiméirí aosacha i dtaighde faoi chuimsiú daoine fásta faoi mhíchumas intleachta san Earnáil Litearthachta d'Aosaigh i gcomhar le SOLAS, ETBI & NALA. D'óstálar cearclann náisiúnta um fhorbairt ghairmiúil san fhóram do Theagascóirí Litearthachta d'Aosaigh i mí Eanáir 2020, d'fhorbraiomar 3 cheardlann réigiúnacha ar chuimsiú i litearthacht aosach d'fhoireann ETBI a cuireadh ar fáil in 2019, agus rinneamar ceithre chur i láthair don Choiste Comhairleach Náisiúnta um Breiseoideachas agus Oiliúint. Leanamar dár gcuid oibre ar 'Fhóram Foghlaiméoirí' na hEagraíochta Náisiúnta um Oideachas Aosach (AONTAS), a fhéachann le guth a thabhairt d'fhoghlaiméirí i gceapadh beartais FET. Ag tógáil ar thaighde in 2018, d'oibrigh ball roinne mar chomhairleoir speisialta don Fhóram Foghlaiméoirí agus rinneadh an tionscnamh seo a 'phríomhshruthú' sa bheartas náisiúnta agus a scála a mhéadú.

Is comhpháirtíocht chomhoibrítheach é an tionscadal Disciplíní atá ag Fiosrú faoi Dhúshláin Shoचाíocho (DISCanna) idir mic léinn agus baill foirne ó UCC, DCU, agus Ollscoil Mhá Nuad (2019-2021), arna mhaoiniú ag an bhFóram Náisiúnta um Fheabhsú an Teagaisc agus na Foghlama san Ardoideachas. D'eagraiomar cearclann idir-institiúideach chun tacú le baill foirne ardoideachais (HE) i Má Nuad i mí na Samhna 2019 agus in UCC agus DCU in 2020, rinneamar suirbhé náisiúnta le breis agus 1600 mac léinn faoina dtaithí, agus rinneamar ár gcion chun láithreán Gréasáin agus stór a chruthú chun tacú le teagasc ardoideachais ó thaobh an cheartais shóisialta de. Rinne an Roinn píosa comhairliúcháin agus taighde chomhpháirtigh do Líonra Rochtana Chluain Dolcáin chun tacú leo a straitéis nua a fhorbairt maidir le rochtain agus rannpháirtíocht mhéadaithe i gceann de na ceantair is mó atá faoi mhíbhuntáiste ó thaobh oideachais i mBaile Átha Cliath. Is cuibhreas de Pheirsipíochtaí

Forbartha, Ollscoil Mhá Nuad, Nasc Tuaithe na hÉireann, AONTAS agus Concern Worldwide é an tionscadal forbartha pobail Saolta arna mhaoiniú ag Irish Aid (Cabhair na hÉireann) (2020-2022), agus é mar aidhm inrochtaineacht, cáilíocht agus éifeachtúlacht an oideachais fhorbartha laistigh den earnáil aosach agus pobail a mhéadú.

Cruthaíonn an tIonad Staidéir ar an bProtastúnachas in Éirinn, arna mhaoiniú ag an Roinn Gnóthaí Eachtracha, spásanna don phobal Protastúnach sa dá dháil chun dul i mbun díospóireachtaí poiblí agus taighde comhpháirteach a dhéanamh ar shoचाí iarchoinbhleachta.

Scrúdaíonn taighde arna choimisiúnú ag Amal Women's Association taithí na mban Moslamach ar chúram máithreachais in Éirinn

Choimisiúnaigh Cumann Ban Amal (Fondúireacht Ioslamach na hÉireann) taighde *A Mother is Born Too* in 2020 chun eispéreas na mban Moslamach ar chúram máithreachais in Éirinn a iniúchadh ó thaobh chearta an duine de, agus chun constaicí rochtana a aithint, ionas go bhféadfaí moltaí a dhéanamh a d'fheabhsódh na torthaí, b'fhéidir, do mháithreacha, babaithe agus a dteaghlai. d'fhonn a dhéanamh molta Rinneamar athbheithniú ar dhúnadh na n-ionad forbartha pobail ar fud na hÉireann ó 2008 ar son AONTAS in 2019. Rinneamar taighde ar son Suicide or Survive (SOS) san ionad oibre (2019-2020), inar díródh ar an droch-cháil a ghabhann le saincheisteanna meabhairshláinte a scaoileadh agus a chinntiú go gcaitear le daoine atá bualt le fadhbanna meabhairshláinte le dínit agus le meas, agus go bhfaigheann siad seirbhís a thairgeann dóchas, áit shábháilte agus tochtchá d'fhearfach dóibh. Tá an Roinn ag comhoibriú le Clár um Shláinte Ghnéasach agus um Thoirchis Ghéarchéime an FSS i gcónaí chun sraith máistir-ranganna a dhearadh agus a sheachadadh bunaithe ar ár dtaighde ar bhainistiú na ndúshlán a ghabhann le toircheas neamhphleanáilte. In 2019-2020, d'fhreastail 93 gairmí ar 6 mháistir-rang náisiúnta as comhthéacsanna éagsúla míochaine, cúraim shóisialta, síceolaíochta agus oideachais.

Is éard atá i gceist leis na gníomhaíochtaí seo teagmháil fhorleathan le lucht déanta beartas agus cleachtóirí ar fud na hÉireann lena n-áirítear SOLAS), HEA, Líonra Oideachais Pobail, NALA, AONTAS, ETBI, FSS, Comhpháirtíochtaí Áitiúla i gCill Dara agus i mBaile Átha Cliath, Grúpa Oibre Aistriúcháin Foirme Réigiúnach Lár na Tíre, Oideachas agus Oiliúint, agus Tascfhórsa Áitiúil Drugaí agus Alcóil Bhaile Átha Cliath Thoir Thuaidh. Mar is gnách le teagmháil den sórt sin, beidh tionchar ag an obair leanúnach seo ar dhíospóireacht beartais, ar smaointeoireacht agus ar fhorbairt; eispéiris agus forbairt ghairmiúil a roinnt le cleachtóirí, taighde rannpháirteach agus foghlaim chlaochlaitheach a chomhchruthú le pobail.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

LEABHAIR A SCRÍOBHADH/A COMHSCRÍOBHADH

D'oibrigh ceathrar ball foirne ar fhoilsiú leabhar le bliain anuas. D'fhoilsigh an Dr Leah O'Toole (leis an gcomhúdar an tOllamh Nóirín Hayes ó TCD) leabhar le Routledge darb ainm *Supporting Positive Behaviour in Early Childhood Settings and Primary Schools: Relationships, Reciprocity and Reflection*. D'iarr Routledge ar Leah an dara heagrán dá leabhair dheiridh a scríobh, an leabhar *Introducing Bronfenbrenner: A Guide for Practitioners and Students in Early Years Education* (2017) a chomhscríobh sí. Tá sé seo anois ar cheann de na téacsanna cáiliúla is déanaí ar theoric bhithiceolaíoch agus tá sé ar liostaí léitheoireachta in ollscoileanna go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta. Luadh é in 87 foilseachán eile lena n-áirítear leabhair agus ailt irise piarmheasúnaithe idirnáisiúnta (ardráta luanna sa réimse seo). Mar thoradh ar cháil Leah mar phríomhscóláire bith-éiceolaíoch, tugadh cuireadh di an chaibidil ar Bronfenbrenner a scríobh i leabhar Barnett and Jackson's (2019) – féach thíos. Tá foilseachán an Dr O'Keeffe atá le teacht darb ainm *Masculinities in Primary Schools – Exploring the Lives of Irish Male Teachers* díreach chomh tábhachtach. Scrúdaíonn an leabhar seo réaltachtaí laethúla i gcás chohórt de bhunmhúinteoirí fireanna Éireannacha. Déanann sé iarracht dul taobh istigh d'intinn na múinteoirí fireanna ag baint úsáid as peirspictíochtaí teoriciúla na mothúcháin, na cumhachta agus na hábharthachta, chun féachaint ar an saol mar a dhéanann siadsan.

Ina theannta sin, ba í an Dr Máire Nic an Bhaire an comheagarthóir ar an leabhar *Douglas Hyde My American Journey* (2019) a d'fhoilsigh UCD Press. Le réamhrá ón Uachtarán Michael D. Higgins agus go leor pictiúr pinn de dhaoine mór le rá i stair SAM ó thús deireadh ann (lena n-áirítear an tUachtarán Theodore Roosevelt), déanann an staidéar seo cuid thábhachtach de shaol duine de na ceannairí is lú meas in Éirinn a thuairisciú agus tugtar léargas ar Éirinn agus í ar tí athrú seismeach a dhéanamh. Chomh maith, bhí an Dr Liam Mac Amhlaigh ina chomheagarthóir ar *Léachtaí Uí Chadhain* (2020, Cló Léann na Gaeilge) – saothar ollmhór 700 leathanach leis na léachtaí is tábhachtaí i litríocht chomhaimseartha na Gaeilge a tugadh sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath ó 1980–2017.

CAIBIDLÍ LEABHAIR

D'éirigh le roinnt d'fhoireann na Dáimhe caibidlí a fhoilsiú i raon leabhar a léiríonn réimse leathan spéiseanna taighde ar fud na Roinne.

- > *Writing Childhood: Young Adult and Children's Literature* is teideal don ábhar a chuir an Dr Patricia Kennon le leabhar Eric Falci agus Paige Reynolds ar *Irish Literature in Transition, Volume 6, 1980-2020* atá foilsithe ag Cambridge University Press.
- > *Africa as pedagogical playground: Problematising sending programmes for teachers* is teideal do chaibidil Aoife Titley in *Challenging perceptions of Africa in schools: Critical approaches to global justice education*.
- > Ba é Tony Sweeney comhúdar na caibidle *Shared Learning, Different Contexts: Understanding Teaching for Meaning in Pre-Service Physical Education Teacher Education* san fhoilseachán *Textiles and Tapestries: Self-Study for Envisioning New Ways of Knowing* in 2020 ó edtech books.

- > Tugadh cuireadh don Dr Liam Mac Amhlaigh trí chaibidil a chur leis an bhfoilseachán stairiúil ó Oxford University Press: *The History of the Irish Book, Volume 2: The Printed Book in Irish, 1567-2000*. Baineann na caibidlí seo leis an bhfoclóirí agus oideachasóir Tomás de Bhaldraithe, le tréimhseacháin aitheanta na Gaeilge le dhá chéad bliain anuas agus leis an tionscnamh eiseamláireach, *Portráidí na Scríbhneoirí Gaeilge*. Chríochnaigh sé dhá chaibidil eile: *Amharcfhínéid na teilifíse i bhfilíocht Mhichael Davitt* a bheidh le foilsiú sa leabhar úr *Ó Chleamairí go Ceamararí* (Ní Mhuircheartaigh, E., Denvir S., agus Ó Liatháin, P. eagí., Cló Léann na Gaeilge: Baile Átha Cliath) agus *Tairseach an aistir: Michael Davitt, Bligeard Sráide, agus dánta deireanacha dá chuid* sa bhailiúchán idirnáisiúnta in *Ar an Imeach i Lár an Domhain?: An tairseachúlacht i litríocht agus i gcultúr na hÉireann agus na hEorpa* (Markus, R., Nic Eoin, M., Nic Mhathúna, D., Ní Mhuircheartaigh, E., Ó Liatháin, P. eagí., Leabhar Breac: Indreabhán).
- > Chomhscríobh an Dr Leah O'Toole an chaibidil ar Bronfenbrenner sa leabhar *Ecologies for Learning and Practice: Emerging ideas, sightings and possibilities*, a chuir Ron Barnett (Ollamh Emeritus ag an Institiúid Oideachais, An Coláiste Ollscoile, Londain) agus Norman Jackson (Ollamh Emeritus ag Ollscoil Surrey) in eagar agus a d'fhoilsigh Routledge.

Tugadh cuireadh don Dr Liam Mac Amhlaigh trí chaibidil a chur leis an bhfoilseachán stairiúil ó Oxford University Press: *The History of the Irish Book, Volume 2: The Printed Book in Irish, 1567-2000*

ÁBHAR A CUIREADH I LÁTHAIR AG COMHDHÁLACHA

Chuir go leor ball foirne ábhar spéisiúil i láthair ag comhdhálacha ar raon éagsúil ábhar taighde. Rinne an Dr Patricia Kennon cur i láthair ag roinnt imeachtaí sa bhaile agus thar lear sa RA agus i SAM. Bhí sí ar an bpainéal, leis, do *The Irish Publishing Market* agus do *Telling Tales for Children Through Art and Pictures* ag an gCoinbhinsiún Ficsean Eolaíochta Domhanda, Baile Átha Cliath. Rinne Aoife Titley Uasal cur i láthair ag comhdháil in DCU *Strengthening the practice of intercultural education in primary schools* faoin teideal *Mapping the barriers to initial teacher education for young people from minoritized ethnic backgrounds*. Ina theannta sin, tugadh cuireadh di cur leis an *Diversity in Teaching Symposium* in NUIG maidir le teagasc a éagsúlú trí chleachtas taighde 'faoi dhó'.

Chuir an Dr Liam Mac Amhlaigh ceithre pháipéar i láthair sa tréimhse ama seo, lena n-áirítear dhá phríomhóráid mar aoi-chainteoir agus dhá pháipéar idirnáisiúnta. Ba é *Tá na coiscéimeanna tar éis filleadh arís': leanúnachas agus nua-aoiseachas san fhilíocht iarChadhnach* ábhar Léacht Uí Chadhain 2019, agus is é an Dr Mac Amhlaigh an scoláire is óige ar iarradh air an aoi-óráid is tábhachtaí a thabhairt ar litríocht na Gaeilge. Ina theannta sin, iarradh air an príomhléacht socraithe a thabhairt in Éigse Néil Uí Dhónaill 2019 dar teideal: *Niall Ó Dónaill: foclóirí, eagarthóir agus fear teanga*. Tugadh dhá pháipéar eile dar teideal *Modernism at work in Irish-poetry: the INNTI generation, and the Black Mountain poets of North Carolina* agus *An examination of Irish-language terminology* ag Collóicium Ceilteach Harvard i mí Dheireadh Fómhair 2019, agus ag an Collóicium Ceilteach Idirnáisiúnta in Ollscoil Bangor i mí Iúil 2019, faoi seach. Tar éis a staidéar taighde comhoibríteach ar chreat an Chorpóid eachais Bhríoch (MPE) in Oideachas Tosaigh do Mhúinteoirí, iarradh ar an Uasal Tony Sweeney a bheith i láthair ag Cruinniú Cinn Bhliana Chumann Taighde Oideachais Mheiriceá (AERA) i San Francisco agus ag Comhdháil Idirnáisiúnta Féin-Staidéir an Chaisleáin sa RA in 2020. Tá sé liostaithe mar chomhúdar ar dhá pháipéar ó chomhdháil AERA: *Exploring pedagogy and practice: meaningful physical education (MPE) in oideachas tosaigh múinteoirí réamhsheirbhíse bunscoile'* agus *Meaningful Physical Education in Outdoor and Adventure Education: Perspectives from Preservice Primary Teacher Education* agus foilsíodh iad seo i Stór Ar Líne AERA.

Tugadh cuireadh don Dr Máire Nic an Bhairst agus do Laoise Ní Chléirigh (2019) an príomhléacht a thabhairt *AgroCycle Kids - There Is 'No Away'* ag an *Seimineár Treochtaí NUIG* ar a dtionscadal atá maoinithe ag Horizon 2020. Chuir an Dr Máire Nic an Bhairst a páipéar ar Douglas Hyde *The Apple Does not Fall Far From The Tree* i láthair ag Comhdháil Mheiriceá um Léann Éireannach, Ollscoil Choláiste Bhostún (2019), a dhírigh ar scileanna a iníonacha mar scríbhneoirí agus ealaíontóirí, ag cur béim ar nua ábhar cartlainne a bhí á roinnt go caoin ag garínion mic an Dr Douglas Hyde, Mary Sealy. Rinne Niamh Fortune cur i láthair ar *Promoting Reading for Enjoyment* ag Comhdháil Idirnáisiúnta Chumann Litearthachta na hÉireann in DCU i mí na Samhna 2019. Rinne sí comhléiriú freisin leis an mac léinn MEd Cara Ellard ar *Let it go! Having the courage to let children lead the writing process*. Thug an Dr Leah O'Toole ceithre phríomhchur i láthair ag comhdhála, lena n-áirítear *Comhdháil Bhliantúil Chomhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí*, agus ag comhdhála in Éirinn, sa Phortaingéil agus sa Pholainn a d'eagraigh tionscadal THRIECE. Thug sí aoi-óráid don *Siompóisiam ar Shúgradh Lasmuigh* in Ollscoil Mhá Nuad. Thug an Dr O'Toole cur i láthair ó bhéal ag trí chomhdháil náisiúnta agus idirnáisiúnta eile (ESAI, EECERA, OMEP), agus ghlac sé le cuir chun páirt a ghlacadh i 'bpainéal saineolaíthe' ag an *Early Childhood Ireland Research Symposium*, chun cur le léachtaí do mhic léinn iarchéime in Ollscoil Carolina Thuaidh Greensboro, SAM agus chun cur le cosaint dochtúireachta in Ollscoil Nazarene an Iarthuaiscirt, Idaho, SAM. Ar deireadh, rinne Séamie O'Neill cur i láthair ar Theacht chun Cinn an Ghníomhachta i measc Múinteoirí i mBeartas na Comhairle Múinteoireachta ag Comhdháil EuroACS.

COMHDHÁLACHA EAGRAITHE

D'eagraigh an Dr Leah O'Toole comhdháil idirnáisiúnta THRIECE, a tionóladh in Ionad na nAmharcealaíon, Ceatharlach i mí Eanáir 2020. D'éirigh leis an Dr Suzanne O'Keeffe ResearchMeet a eagrú in Ollscoil Mhá Nuad i Márta 2019. I measc na n-aoichainteoirí bhí an tOllamh Emeritus Nel Noddings (trí Skype), Lia-Chleachtóir agus an t-údar ardiála an Dr Mark Rowe, chomh maith le hiarchéimithe ó UCD, OL, agus MU. Mhaoigh an Chomhairle Mhúinteoireachta an ResearchMeet seo as Ciste Forbartha Taighde John Coolahan. D'eagraigh an Dr Liam Mac Amhlaigh, in éineacht le triúr comhghleacaithe ó institiúidí Éireannacha eile, an chomhdháil idirnáisiúnta in Acadamh Ríoga na hÉireann, *In agallamh íogair le dhá litríocht Ghaelacha*, ag ceiliúradh na nasc idir litríocht Ghaeilge in Éirinn agus in Albain i mBealtaine 2020 (curtha siar de bharr COVID-19).

FOILSEACHÁIN THAIGHDE EILE

Cuireadh an Dr Máire Nic an Bhairst faoi agallamh le haghaidh foilseachán ar líne RTÉ Brainstorm in 2019 agus tugadh cuireadh di píosa a scríobh faoina taighde ar Douglas Hyde, *Douglas Hyde: The Man Behind the Moustache*. Tá sé rithábhachtach taighde a roinnt le lucht féachana níos leithne lasmuigh den saol acadúil chun taighde a chomhtháthú go rathúil sa tsaoth. D'fhoilsigh RTÉ Brainstorm an Dr Suzanne O'Keeffe freisin ar an ábhar múineadh do leanaí faoin fheimineachas. Rinne sé an argóint gur bealach é an feimineachas chun tuiscint a fháil ar an gcaoi a rialaíonn inscne agus caidreamh inscne ár saol laethúil i ngan fhios dúinn. D'fhoilsigh an Dr Nic an Bhairst agus Laoise Ní Chléirigh a gcuid taighde ón tionscadal AgroCycle, maoinithe ag Horizon 2020, faoi luachshocrú dramhaíola agus an geilleagar ciorclach in *Primary Planet* (2019). Eagrán speisialta de Lá na Cruinne a bhí anseo a chuidigh leis an taighde nua seo a scaipeadh ar leanaí bunscoile in Éirinn; *AgroCycle Kids – Earth Day*. Roinn an Dr Máire Nic an Bhairst a cuid taighde ar Douglas Hyde don leabhar *Douglas Hyde My American Journey* (2019) a d'fhoilsigh UCD Press, trí fhístaifeadadh *Meet the Author* (UCD Press 2019). Roinneadh é seo ar ardáin éagsúla meán chun a chinntiú go sroicfeadh an taighde lucht féachana ginearálta. Bhí Niamh Fortune agus Cara Ellard mar chomhúdar ar chaibidil ar *Literacy Without Borders*, leabhar bunaithe ar imeachtaí comhdhála a d'fhoilsigh Cumann Litearthachta na hÉireann. Rinneadh cur síos sa chaibidil ar *teaching of writing by adopting child-centered approaches during the writing workshop*, ar thaighde gníomhaíochta i rang naíonán. Ar deireadh, d'oibrigh an príomhúdar, an Dr Leah O'Toole, ar léirmheas cuimsitheach ar *Parental involvement, engagement and partnership in children's education during the primary school years*, a d'fhoilsigh Comharle Náisiúnta na dTuismitheoirí. D'fhoilsigh sí alt freisin san iris *Early Pedagogy* ar thionchar COVID-19 ar leanaí agus ar oideachasóirí luath-óige.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

BAILL CHOISTÍ EAGARTHÓIREACHTA NÓ LÉIRMHEASTÓIREACHTA

Is ball í an Dr Leah O'Toole den Choiste Piarathbheithnithe don *Chomhdháil Líonra Oideachais Caidrimh-Lárnaithe* in Ollscoil Stáit Sacramento. Tá an Dr Patricia Kennon ina Ball den choiste roghnúcháin don chéad Laureate na nÓg eile (laureate na hÉireann do litríocht leanai). Tá sí ina ball freisin den Bhord Eagarthóireachta don iris nua ar líne, *The International Journal of Young Adult Literature* (an chéad iris riamh atá tiomnaithe do scoláireacht ar litríocht do dhaoine óga), agus gníomhaíonn sí mar léirmheastóir ar *Children's Literature Association Quarterly*, *Children's Literature In Education*, *The International Journal of Young Adult Literature*, and *Papers: Explorations into Children's Literature*.

Ina theannta sin, gníomhaíonn an Dr Máire Nic an Bhaird mar athbheithneoir ar *Resource Pack 2020*, *Rogha Leabhar 2020* agus an iris *Inis* (2019) de chuid Children's Book Ireland, áit a ndéanann sí athbheithniú ar leabhair Ghaeilge do leanai bunscoile. Feidhmíonn an Dr Liam Mac Amhlaigh mar eagarthóir comhairleach don iris leictreonach acadúil piarmheasúnaithe *COMHAR Taighde* (2020), agus ba é an comheagarthóir é ar 5 eagrán den iris roimhe seo. Is ball é de dhá phainéal gradam do mhórhgradaim liteartha sa Ghaeilge.

Cuireann an Dr Suzanne O'Keeffe ábhar leis mar bhall de Choiste Eitice Dhámh na hEolaíochta Sóisialta in Ollscoil Mhá Nuad. Is ball í freisin de bhord eagarthóireachta an *Springer SN Social Sciences Journal*, is léirmheastóir rialta í ar *Irish Educational Studies* agus ghníomhaigh sí mar Athbheithneoir inmheánach MU ar Iarratais ar Scoláireacht GOI (2019).

DEONTAIS A BRONNADH

Fuair an Dr Leah O'Toole agus an Dr Suzanne O'Keeffe maoiniú dar luach €3317 ó SCoTENS (Buan-Chomhdháil ar Oideachas Múinteoirí Thuaidh agus Theas) chun taighde a dhéanamh ar *Contested childhoods across borders and boundaries*. Beidh an Dr Leah O'Toole ina Príomh-Imscrúdaitheoir ar an tionscadal seo. Ina theannta sin, d'éirigh le tairiscint a rinne an Dr Leah O'Toole, Deirdre Forde agus an Dr Bernadette Wrynn le haghaidh *Evaluation of the Partnership Schools Ireland Initiative* thar ceann Chomhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí. Thug sé seo maoiniú de luach €29,969 isteach.

Chuir foireann na Roinne Froebel (an tOllamh Marie Mc Loughlin, Patsy Stafford, an Dr Leah O Toole agus Annette Kearns) i dteannta le comhghleacaithe ón Institiúid Oideachais, DCU, comhiarratas ar mhaoiniú faoi bhráid Iontaobhas Froebel. Fuarthas €37,268 ón iarratas rathúil agus tacóidh sé le tionscadal taighde dar teideal *Froebelian Principles in the 21st Century: Play environments and play opportunities for young children experiencing stress*.

Bronnadh Comhaltacht Kenneth agus Sylvia Marantz ar an Dr Patricia Kennon as tionscadal dar teideal *Picturing the Past: Wordless Picturebooks and History Education*. De bhreis air sin, bronnadh Comhaltacht uirthi ó Chomhaltacht Taighde Ionad Arne Nixon as a tionscadal ar léiriú na neamhghnéasachta i bhficsean comhaimseartha do dhaoine fásta óga.

I Meán Fómhair 2019, bronnadh tairiscint ón Roinn Leanaí agus Gnóthaí Óige ar an Dr Tríona Stokes. Mhaoinigh Creative Ireland an staidéar deisce ar scála beag seo dar luach €5000 agus éilíodh go bhfoilseofaí tuarascáil ar éascú ealaíon a chuimsigh súgradh agus cruthaitheacht i measc leanai 0-3 bliana d'aois. Soláthraíonn an tuarascáil creat teoiriciúil do chlár um Fhorbairt Ghairmiúil Leanúnach in earnáil na luathbhlianta mar fhreagairt ar sprioc luaite de Phlean Óige Creative Ireland (2017-2022), ag tógáil ar an mbéim bheartais le déanaí chun deiseanna ealaíon a sholáthar do gach leanbh agus duine óg.

D'éirigh le Séamie Ó Néill, an Dr Máire Nic an Bhaird agus Fiona Nic Fhionnlaoich deontas bliantúil de €1750 a fháil ón gComhairle Oideachais Gaeltachta agus Gaelscolaíochta (COGG) chun an nuachtlitr bhunscoile Gaeilge Eleathanach a tháirgeadh go seachtainiúil, a roinntear le breis is 300,000 léitheoir go seachtainiúil.

Chomhordaigh an Dr Liam Mac Amhlaigh gealltanais ó 12 ollscoil chomhpháirtíochta, chun €20,000 de mhaoiniú síl tosaigh a fháil don inphrionta nua foilsitheoireachta acadúil don Ghaeilge 'Cló Léann na Gaeilge' ó Chlár na Leabhar Gaeilge/Ollscoil Notre Dame, Indiana.

Feidhmíonn an Dr Liam Mac Amhlaigh mar PI an tionscadail *ModEL (Modernisms advancing European Literatures)* atá lonnaithe in Institiúid Ealaíon agus Daonnachtaí MU; fuair sé maoiniú de €12,800 ó Fhiontraíocht Éireann, agus mar thoradh air sin fostaíodh Cúntóir Taighde don tionscadal. Tá iarratas bunaithe ar a thionscadal á ullmhú le cur faoi bhráid na Comhairle Eorpaí um Thaighde ar mhaoiniú mór deontais ó Horizon Europe.

RANNPHÁIRTÍOCHT MAC LÉINN SA TAIGHDE

RANNPHÁIRTÍOCHT MAC LÉINN I DTIONSCADAL TAIGHDE HORIZON 2020:

Ag eascairt as COVID-19 agus ag tógáil ar thaighde AgroCycle Kids, rinne mic léinn ón Roinn, faoi stiúir an Dr Máire Nic an Bhaird agus Laoise Ní Chléirigh, acmhainní scolaíochta baile ar líne a chomhchruthú agus a fhoilsiú, mar aon le deiseanna foghlama as líne ina n-úsáidtear timpeallachtaí áitiúla mar spreagthaigh, chun an iomarca ama ar an scáileán a sheachaint. Chruthaigh agus d'fhoilsigh mic léinn ón Roinn acmhainní scolaíochta baile ina dhiaidh sin. Scaipeann na hacmhainní seo taighde nua ar an mbearna eolaíochta-socháí, ag soláthar acmhainní cruthaitheacha scolaíochta baile. Bhí an taighde a rinneadh i mbunscoileanna in Éirinn mar bhonn agus taca leis na hacmhainní *AgroCycle Kids*, a bhuaigh an chéad áit san Eoraip sa *Think Biobased Challenge 2019*. Bhí na hacmhainní bunaithe ar fhealsúnacht Éicea-dhírthe atá comhoiriúnach le fealsúnacht Froebel, ar teoiric nua fealsúnachta oideachais í atá mar bhonn agus taca leis an taighde *AgroCycle Kids*.

TAIGHDE COMHPHÁIRTEACH

An Roinn Leanaí, Comhionannas, Míchumas, Lanpháirtíochta agus Óige
Department of Children, Equality, Disability, Integration and Youth

Coimisiúnaíocht an Dr Tríona Stokes chun pléfháipéar a fhorbairt ar *Facilitating the Arts in Early Learning and Care: Towards Best Practice* ag an Roinn Leanaí, Comhionannas, Míchumas, Comhtháthú agus an Óige

Ar shlí níos ginearálta, leanadh den chomhpháirtíocht leis an tsochaí shibhialta, agus le teagmháil dhíreach le gníomhairí seachtracha beartais agus cleachtas, mar ghnéithe lánacha de scoláireacht na Roinne.

Coimisiúnaíocht an Dr Tríona Stokes tar éis próiseas iomaíoch, chun pléfháipéar a fhorbairt ar *Facilitating the Arts in Early Learning and Care: Towards Best Practice* ag an Roinn Leanaí, Comhionannas, Míchumas, Comhtháthú agus an Óige agus maoinithe ag Creative Ireland Cuireann an pléfháipéar seo prionsabail i láthair maidir le héascú ealaíon chun súgradh agus cruthaitheacht a chur chun cinn sna blianta tosaigh.

Ba í an Dr Leah O'Toole comh-PI de *THRICE (Teaching for Holistic Relational and Inclusive Early Childhood Education)* project, a bhí ann idir Nollaig 2017 agus Bealtaine 2020. Bhí comhoibriú idir lucht acadúil ollscoile, múinteoirí bunscoile agus oideachasóirí luath-óige as Éirinn, an Pholainn agus an Phortaingéil i gceist sa tionscadal comhpháirtíochta pobail seo a mhaoineadh Erasmus+, faoi stiúir Institiúid Oideachais Marino, agus le MU mar chomhpháirtí. Sa taighde gníomhach rannpháirteach seo, rinne leanaí agus daoine fásta (lucht acadúil agus oideachasóirí) eilimintí an oideachais luath-óige agus bunscoile a chomhthógáil, trí mhodhanna cruthaitheacha lena n-áirítear saothar ealaíne, mapáil gaolmhaireachtaí, scéalta foghlama agus an ghrianghrafadóireacht

Bhí an Dr Leah O'Toole ina comh-PI ar thionscadal arna mhaoiniú i gcomhpháirt ag an gComhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (NCCA) agus ag Comhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí (NPC), agus faoi stiúir Institiúid Oideachais Marino, le MU mar chomhpháirtí. Bhí sé mar aidhm ag an taighde seo imscrúdú a dhéanamh ar eispéiris rannpháirtíochta tuismitheoirí ó pheirspectíochtaí tuismitheoirí, múinteoirí, leanaí agus páirtithe leasmhara eile. Chuir an taighde seo le ceapadh beartais ar leibhéal an NCCA agus an NPC araon.

Is é an Dr Liam Mac Amhlaigh an PI do thionscnamh *Léitheoirí na Gaeilge/Read in Irish* arna mhaoiniú ag Foras na Gaeilge chun straitéis uile-Éireann a chruthú chun léamh litríocht na Gaeilge a chur chun cinn. Comhcheanglófar an mórtionscadal taighde náisiúnta seo le hardán ilmheán atá á fhorbairt faoi láthair chun léirmheasanna a dhéanamh ar leabhair Ghaeilge. Tá sé ina eagarthóir freisin ar thionscal Phortráidí na Scríbhneoirí Gaeilge/Portraits of the Irish-language Writers ag obair i gcomhpháirtíocht leis an Áisíneacht Dáilíúcháin Leabhar (ÁIS) (freagrach as ábhar léitheoireachta Gaeilge a dháileadh), chun nádúr agus coincheap an bonn taighde leis an tionscadal a thionscnamh agus a fhorbairt, mar aon leis na haschuir ardleibhéil digiteacha agus clóite. Gníomhaigh an Dr Liam Mac Amhlaigh mar chomhairleoir do 'Cill Dara le Gaeilge', eagraíocht pobail a chuireann an Ghaeilge chun cinn i gCill Dara, agus iad i mbun plean chun an chéad Phlean Teanga don Ghaeilge a ghiniúint in aon chontae lasmuigh de limistéar Gaeltachta, plean a seoladh in 2019.

ROINN NA TÍREOLAÍOCHTA

Bhí 21 ball foirne acadúla, 13 taighdeoir iardhochtúireachta, 3 taighdeoir sheachtracha agus 6 Emeritae Tíreolaíochta sa bhliain acadúil 2019-2020. D'fhoilsigh an Roinn os cionn 300 foilseachán agus bronnadh 23 deontas taighde uirthi.

I measc na mbuaicphointí don Roinn don bhliain acadúil 2019-2020 tá:

- > D'fhorbair an Dr Patrick Bresnihan foilseacháin, taispeántais, agus imeachtaí poiblí eile ó obair a mhaoineadh an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (EPA) ar ghrúpscimeanna uisce;
- > Bronnadh dámhachtain Chlár Discover Funding SFI ar an Dr Conor Cahalane chun ábhair a fhorbairt do theagasc scoile bunaithe ar Eolaíocht Faisnéise Geagrafaí agus teicneolaíochtaí spáis;
- > Fuair an Dr Rowan Fealy (Comh-PI leis an Ollamh Tim Mc) €5M trí Chlár Comhpháirtíochta Straitéis SFI, atá cómhainithe ag Microsoft, chun úsáid talún na hÉireann a scrúdú i gcomhthéacs an athraithe aeráide;
- > D'fhoilsigh an Dr Alistair Fraser agus an tOllamh Rob Kitchin a leabhar *Slow Computing* (Bristol University Press);
- > D'fhorbair an Dr Gavin McArdle, an tOllamh Karen Till agus an Dr Debangana Bose comhpháirtíocht taighde agus múinteoireachta leis an ngrúpa taistealaithe Pavee Roads Home;
- > Bronnadh dámhachtain Wellcome Trust ar an Ollamh Conor Murphy chun breathnú ar iarmhairtí sláinte an athraithe aeráide;
- > D'fhoilsigh an Dr Helen Shaw staidéar tábhachtach ar éifeacht scála spásúil ar léirmhíniú sonraí pailin;
- > Roghnaíodh an tOllamh Peter Thorne mar Phríomh-Údar Comhordaithe ar an 6ú Tuarascáil Mheasúnaithe don Phainéal Idir-Rialtasach ar an Athrú Aeráide (Grúpa Oibre 1);
- > Toghadh an tOllamh Karen Till mar bhall d'Acadamh Ríoga na hÉireann.

Bronnadh sé thráchtas dochtúireachta in 2019-2020, lena n-áirítear b'fhéidir an chéad tráchtas ar Thíreolaíocht na hÉireann a chuimsigh cumadóireacht ceoil mar chuid den taighde. Thosaigh cúigear mac léinn dochtúireachta nua in 2019-2020 agus lean 26 mac léinn dochtúireachta agus mac léinn M.Litt amháin lena gcuid staidéir i mbliana. Den 38 mac léinn seo, ba iad gníomhaireachtaí rialtais a mhaoineadh 10 gcinn, comhairlí taighde a mhaoineadh 16 cinn agus scoláireachtaí MU Hume a mhaoineadh 7 gcinn. Ba iad dámhachtainí Hume an pointe iontrála freisin do thríúr mac léinn a ghnóthaigh dámhachtainí na Comhairle um Thaighde in Éirinn ina dhiaidh sin.

Is meán-aschur sláintiúil é 2.5 alt agus caibidil leabhar amháin gach bliain d'ocht mball foirne déag: d'fhoilsigh ocht gcinn de na baill foirne buana caibidil leabhair, trí alt déag foilsithe, trí leabhar mar údair, agus trí bhailiúchán foilsithe curtha in eagar. D'fhoilsigh an fear taighde agus an dáréag taighdeoir iardhochtúireachta alt amháin ar an meán in aghaidh na bliana.

Tá cáil ar thíreolaithe Mhá Nuad as an tslí a ndíríonn siad ar fhadhbanna na sochaí, agus as dul i ngleic ní amháin le beartas poiblí, ach le díospóireacht phoiblí freisin. Mar shampla, don EPA, bhí an Dr Patrick Bresnihan ina chomhúdar ar thuarascáil ar ghrúpscimeanna uisce. Ina theannta sin, mar chuid den obair seo, coimeádadh trí thaispeántas poiblí, agus táirgeadh catalóg mar thoradh ar thaispeántas amháin inar tuairiscíodh ar fhoghlaim fhrithpháirteach ealaíontóirí agus acadóirí le linn

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE

DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

Tá comhoibriú chun comhobair acadúil agus ealaíne a fhorbairt tábhachtach do thíreolaithe Mhá Nuad. Bunaíodh taighde an Dr Patrick Bresnihan ar uisce agus éiceolaíochtaí na hÉireann ar obair le Dobharcheantar Loch Ceara chun taispeántas a choimeád, éadaí, agus trí chomhobair leis an ealaíontóir Fiona McDonald chun píosa fuaimhe a fhorbairt faoi Oileán an Bhulla i mBaile Átha Cliath. Tá an tOllamh Karen Till ag óstáil ag Má Nuad an t-ealaíontóir Seoidín O'Sullivan le haghaidh comhfhiontar éagsúil ag comhéadan na healaíne agus na hacadúlachta. Mar an gcéanna, tá an tOllamh Till ag obair leis an ealaíontóir Rajinder Singh, atá ag forbairt píosa gluaiseachta trína n-iniúchtar gnéithe den mhaireachtáil i ngéibheann trí theagmháil a dhéanamh le cuid dár mac léinn máistreachta le linn na dianghlása. Tríd an teagmháil idir na hOllúna Till agus Kearns agus an t-ealaíontóir Kate O'Shea agus leis an tionscadal Just City tá céimithe agus fochéime ag cur eolais ar shaincheistean ceartais spásúlachta in Inse Chór, as a leanfaidh fiontair nua taighde agus ealaíon. Dhírigh obair an Dr Ronan Foley leis an ealaíontóir Sarah Malone ar thithe allais i Liatroim chun físeán a dhéanamh don tsraith físeán Oidhreacht Liatroma.

An Dr Ronan Foley, Roinn na Tíreolaíochta

Chomh maith le comhairle a chur ar eagraíochtaí neamhrialtasacha agus gníomhaireachtaí rialtais, tá baint ag tíreolaithe Mhá Nuad freisin ar aistriú na heolaíochta go beartas. Thug an tOllamh Conor Murphy fianaise do Thionól na Saoránach, agus mar chuid den Choiste Náisiúnta Oiriúnaithe, tugann sé comhairle maidir le cur i bhfeidhm na moltaí a tháinig chun cinn. Ar an gcaoi chéanna, thug an Dr Chris Van Egeraat fianaise shaineolach san athbheithniú ar straitéis phleanála spásúil nó réigiúnach na hÉireann agus bhí sé páirteach i nGrúpa Comhairleach a raibh sé de chúram air comhairle a aistriú go beartas.

Tá aimsiú idirnáisiúnta ag Tíreolaíocht Mhá Nuad agus léiríonn na páirtithe leasmhara sa taighde comhoibritheach é seo. Mar shampla, in iarrachtaí chun ollscoileanna a dhíchoilíniú, d'oibrigh Uncomfortable Oxford leis an Ollamh Gerry Kearns chun feasacht ar oidhreacht choilíneach a fhorbairt, trí imeachtaí poiblí a dhírigh ar Thíreolaíocht Oxford agus ar stair fhriotaíochta na hÉireann sa Bhreatain i gcoinne choilíneachas na Breataine in Éirinn agus níos faide i gcéin. Chuir an cumann le haghaidh múinteoirí scoile Tíreolaíochta sa Ríocht Aontaithe, the Geographical Association, an taighde seo chun cinn trí ailt a iarraidh ar an Ollamh Kearns dá n-iris, agus baineadh úsáid as an acmhainn seo chun teagasc frithchoilíneach a chur i dtoll a chéile i scoileanna agus in ollscoileanna. Aithníodh a thionchar nuair a vótáil baill GA an chéad cheann de na hailt seo mar an t-alt ab fhearr ina n-irisleabhar do 2020.

AN ROINN FORBARTHA IDRINÁISIÚNTA

Tá 5 bhall foirne acadúla lánaimseartha sa Roinn Forbartha Idirnáisiúnta. Chuir an fhoireann acadúil lánaimseartha 30 foilseachán ar fáil agus ghnóthaigh siad 1 deontas taighde ón gComhairle um Thaighde in Éirinn IRC le linn thréimhse na tuarascála seo.

Tar éis an Mol Taighde, Rannpháirtíochta & Acmhainne (REACH) a bhunú in 2018, dhírigh an Roinn ar thaighde, foghlaim agus feasacht chomhpháirteach a fhorbairt, caidreamh agus deiseanna a chur chun cinn i gcomhar le heagraíochtaí forbartha idirnáisiúnta, líonraí agus grúpaí gníomhaithe in 2019 agus 2020. Tá siad sin mionsonraithe thíos. Lean an Roinn uirthi ag forbairt a saineolais i réimsí an oideachais fhorbartha agus na forbartha inbhuanaithe, agus ag cur taighde agus foghlaim mar gheall ar na téamaí seo agus téamaí nach iad chun cinn – Ceannaireacht agus Bainistíocht don Athrú agus Cleachtas Rannpháirteach Eiticíúil.

I measc éachtaí na Roinne i dtaighde agus i bhfoilseacháin in 2019 agus 2020, bhí an méid seo a leanas:

Tháinig Dóchas, líonra na n-eagraíochtaí neamhrialtasacha forbartha idirnáisiúnta in Éirinn, chun bheith ina gcomhpháirtithe ar thionscadal taighde *New Foundations*, a mhaoinigh an IRC, leis an Dr Eilish Dillon in 2020, trína ndéantar iniúchadh ar chumarsáid eiticíúil i measc ENRanna forbartha idirnáisiúnta in Éirinn trí thaighde ar chleachtais léirithe sna meáin shóisialta, san fhógraíocht agus sa chumarsáid rannpháirtíochta poiblí, agus ar ról Chód Iompair Dóchas ar íomhánna agus Teachtaireachtaí maidir le cumarsáid eiticíúil a chur chun cinn laistigh den earnáil forbartha idirnáisiúnta in Éirinn.

Lean an Roinn dá chomhpháirtíocht dlúthpháirtíochta le Comhlámh, Cumann Oibríthe Forbartha agus Oibríthe Deonacha na hÉireann. In 2019 agus 2020, rinne foireann na Roinne modhnóireacht ar raon imeachtaí rannpháirtíochta poiblí Chéad Chéadaoin de chuid Chomhlámh ar shaincheisteana ar nós Maireachtáil Eiticíúil agus Athrú Sóisialta, Éirí Amach Díohaithe, Easumhlaíocht Shibhialta agus Athrú Sóisialta, An Comhaontú Glas, An tAthrú Cóir agus COVID-19, Guthanna Imirce ar fud na hEorpa – Eispéiris eagraíochtaí faoi stiúir imirceach le linn COVID-19, Léiriú na hAfraice i Scannán, Saoirse cainte agus Ciníochas, Dlúthpháirtíocht agus Sláinte Dhomhanda i gcomhthéacs COVID-19, agus Éire, an Phalaistín agus Comhairle Slándála na Náisiún Aontaithe. Rinneadh iad seo a shruthú ar líne agus tá siad le fáil anseo - www.youtube.com/channel/UCIF0pmlKOWJpu8fzbw0_LEQ.

An Dr Eilish Dillon, An Roinn Forbartha Idirnáisiúnta

Ag an Roinn, rinneamar seimineár agus comhdhálacha a eagrú agus a óstáil ar shaincheisteanna a bhaineann le forbairt idirnáisiúnta, go háirithe ar fhorbairt agus oideachas saoránachta domhanda, nó bhíomar páirteach iontu. Ina measc seo bhí ionchuir ón Dr Eilish Dillon ag seimineár a eagraíodh le haghaidh cleachtóirí forbartha agus saoránachta domhanda i nGaillimh, leis an Ionad um Fhorbairt Dhomhanda, Béal Feirste, ag MU. Thug an Dr Dillon príomhóráidí freisin ag seoladh Dóchas dá thionscadal cumarsáide *Worldview* i mí Dheireadh Fómhair 2020 agus ag seimineár ar líne arna eagrú ag Concord ar fud na hEorpa i mí na Nollag 2020 ar an méid is féidir le ENRanna a fhoghlaim ó oideachas saoránachta domhanda.

I mí na Nollag 2019, phleanáil agus reáchtáil an Roinn comhseimineár ag MU ar Oideachas ar mhaithe le Claochlú le fócas ar leith ar an tSúdáin Theas. I Márta 2020, d'eagraíomar freisin, i gcomhpháirt le Comhpháirtíocht Siarra Leon Éire, seimineár ar fhorbairt agus oideachas i Siarra Leon. Reáchtálar seimineár ar *Research and Perspectives on Development Practice* le mic léinn iarchéime don tSeachtain Taighde in 2019 agus reáchtálar seimineár ar Fhoghlaim Ar Líne ag Leibhéal Iarchéime le Déan Múinteoireachta agus Foghlama MU i Márta 2020.

I mí Dheireadh Fómhair 2019, bhunaigh an Roinn sraith blaganna nua ar a suíomh Gréasáin: *Stories of Change – From Knowledge to Action*. Idir 2019 agus 2020, d'fhoilsigh sé 10 mblag sa tsraith seo ar raon saincheisteanna forbartha idirnáisiúnta. Ba iad na blaganna ó fhoireann na Roinne le linn na tréimhe seo: *Generation Global Citizen*, D.F. 2019 – Niamh Rooney; *Why Words Matter*, Noll 2019, *Rethinking International Development Communications*, Bealtaine 2020, and *Reflections on Learning at the End of this COVID-19 year*, Noll 2020 – Dr Eilish Dillon; *Conversations and COVID-19 – Learning to Listen*, Meith 2020 – Paddy Reilly; agus *Learning from Pastoralism in a Time of Uncertainty*, M.F. 2020 – Dr Tom Campbell. Chuir saineolaithe seachtracha, céimithe agus mic léinn blaganna ar fáil, leis. Ina measc seo tá an Dr Niamh Gaynor ón Scoil Díl agus Rialtais ag DCU, Stephen McCloskey ón Ionad um Fhorbairt Dhomhanda, Béal Feirste, agus Ruth Powell ó Comhlámh.

D'fhoilsigh foireann na Roinne ailt in irisleabhair piarmheasúnaithe agus chuir siad ábhar le roinnt podchraoltaí. Ina measc bhí: Machnamh Paddy Reilly ar *Kimmage Development Studies Centre (KDSC) 1974–2018: The Kimmage Experience*, a foilsíodh in *Policy and Practice: A Development Education Review* in Earrach 2020 agus ailt an Dr Eilish Dillon's ar *Connecting the Personal and the Political, Feminist Perspectives on Development Education*, a foilsíodh in *Policy and Practice: A Development Education Review in Autumn 2019* agus *Poetry and Development Education* a foilsíodh in eagrán speisialta de *Policy and Practice* ar COVID-19 in Meith 2020. Ina theannta sin, d'fhoilsigh sí léirmheas leabhair ar *The Development Dictionary: A Guide to Knowledge as Power* sa *Community Development Journal* i mBeal 2020.

D'éirigh le ball foirne amháin taighde Dochtúireachta a chríochnú in 2020 – an Dr Tom Campbell.

An Dr Tom Campbell, Roinn Forbartha Idirnáisiúnta

Dearadh comhpháirtíocht taighde agus forbairt acmhainne le Fondúireacht Edmund Rice ina raibh ceardlanna ar Mhionatóireacht agus Meastóireacht Bunaithe ar Thorthaí/Príomhshruthú maidir le hInscne, Míchumas & VEID d'fhoireann Mhisean Edmund Rice sa Chéinia, agus ar Athbhreithniú Pleanála Bunaithe ar Thorthaí le Monatóireacht agus Meastóireacht chomhtháite Bunaithe ar thorthaí le foireann Mhisean Edmund Rice sa tSaimbia. Cuireadh iad seo ar athló mar gheall ar COVID-19.

Mar a léiríodh thuas, tá taighde seachtrach comhpháirteach lárnach i gcur chuige na Roinne Forbartha Idirnáisiúnta i leith taighde Feicimid go bhfuil rannpháirtíocht ghníomhach leo siúd a bhfuil baint acu le forbairt beartais agus cleachtais lárnach chun cáilíocht, ábharthacht agus aimsiú ár gcuid oibre sa Roinn a fheabhsú. Tá comhpháirtíochtaí forbartha againn, le blianta fada, le heagraíochtaí in Éirinn agus go hidirnáisiúnta.

Tá an Roinn ag plé faoi láthair le roinnt eagraíochtaí agus tionscnamh lena n-áirítear imeachtaí agus gníomhaíochtaí forbartha acmhainne le heagraíochtaí idirnáisiúnta tríú hearnála éagsúla, i gcomhpháirtíocht le líonra éascaitheoirí idirnáisiúnta. In 2019 agus 2020 ba iad sin:

> **Meastóireacht CODET Erasmus+**

Thaistil Niamh Rooney go Hanoi, Vítneam thar ceann Roinn Forbartha Idirnáisiúnta MU i mBealtaine 2019 chun athbhreithniú agus meastóireacht clár ar chlár CODET a chomhéascú, agus chabhraigh sí chun tuarascáil mheastóireachta deiridh an chláir a chur i gcrích. Comhthionscnamh de dheich n-eagraíocht Eorpacha, Áiseacha agus Mheiriceá Laidineach a bhí sa tionscadal CODET. Mhair an tionscadal dhá bhliain agus mhaoinigh an tAontas Eorpach é faoi mhaoiniú clár Erasmus+.

> **Pleanáil Bunaithe ar Thorthaí agus Taighde Gníomhaíochta Bainistíochta**

Dhear agus sheachaid Roinn na Forbartha Idirnáisiúnta ceardlann sainoiriúnaithe um fhorbairt acmhainne d'eagraíochtaí Mísin Edmund Rice san EAD (Dúiche Oirthear na hAfraice) ag Ionad Spirodálta Savelberg, Nairobi, sa Chéinia, ón 18 go 22 Márta 2019. Rinne na héascaitheoirí píosa taighde gníomhaíochta freisin le rannpháirtithe chun dúshlán a iniúchadh maidir le scileanna agus eolas Pleanála Bunaithe ar Thorthaí a chur i bhfeidhm go praiticiúil. Chomhlíon MU an conradh le cúnamh ó Mpala Nkonkomalimba, traenálaí comhairleach de chuid Ollscoil Mhá Nuad.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

> Inscne, Míchumas agus VEID a Phríomhshruthú – Feabhra 2020

Dhear agus d’fhorbair Niamh Rooney ábhar do chlár um fhorbairt cumais Inscne, Míchumais agus VEID a Phríomhshruthú thar ceann Roinn Forbartha Idirnáisiúnta MU le haghaidh comhairleachta (le Edmund Rice Development). Bhí sé i gceist an t-ábhar a úsáid le heagraíochtaí sa Chéinia agus sa tSaimbia le linn ceardlann pleanáite Márta 2020 agus imeachtaí taighde gníomhaíochta. Cuireadh na himeachtaí ar athráth, áfach, mar gheall ar an bpaindéim.

Chomh maith le hobair a rinneadh i gcomhpháirt le raon eagraíochtaí agus líonraí, bunaíodh comhpháirtíochtaí in Éirinn – le Fondúireacht Edmund Rice (maidir le forbairt acmhainne do chleachtóirí forbartha), Dóchas, cumann ENRanna forbartha idirnáisiúnta (taighde *New Foundations* ar chumarsáid forbartha) agus Comhlámh, eagraíocht oibríthe forbartha agus saorálaithe (imeachtaí an Chéad Chéadaoin). Go hidirnáisiúnta, tá comhpháirtíochtaí forbartha againn le hEagraíocht Mhná Mon i Maenmar (ag forbairt taighde ar inbhuanaitheacht agus daonlathas), Ionad Shalom um Réiteach Coimhlinte sa Chéinia (tionscadal atá ar bun leis an Dr Kieran Doyle ó Institiúid Edward Kennedy ar cheannaireacht pobalbhunaithe agus tógáil síochána i dTuaisceart na Céinia), agus le hOllscoil Makeni i Siarra Leon (comhpháirtíocht piarfhoghlama agus malairte).

Tá an tUasal Paddy Reilly ag glacadh páirte i sraith ceardlann le 14 oideoir agus éascaitheoir eile, mar chuid de phróiseas scaipthe de thionscadal maoinithe ag Erasmus+ ar a dtugtar DEPAL – Digital Education and Participatory Adult Learning (Oideachas Digiteach agus Foghlaim Rannpháirteach d’Aosaigh).

Rannpháirtíocht leanúnach le líonraí agus comhlachtaí mar Chumann Oideachais Forbartha na hÉireann (IDEA), Dóchas, Bridge47, Cumann Staidéar Forbartha na hÉireann (DSAI) agus Cumann Eorpach na nInstitiúidí Forbartha (EADI).

Bhíomar ag plé le heagraíochtaí in Éirinn freisin mar gheall ar thaighde agus obair dheonach idirnáisiúnta. D’fhorbair agus sheachaid Patrick Marren clár oiliúna taighde pobalbhunaithe ar líne d’oibríthe forbartha thar lear tríd an nGluaiseacht Misinéireachta Deonach (VMM) agus rinne Niamh Rooney ionadaíocht thar ceann na Roinne ag an taispeántas Irish Aid Volunteering for a Better World i mí na Samhna 2019, áit ar óstáil sí cur i láthair gairid ar rannpháirtíocht chriticiúil i saincheistearna forbartha domhanda.

Chuir foireann na Roinne ábhar ar fáil do sheimineáir agus grúpaí ar fud na hEorpa, m.sh. rannchuidiú an Dr Eilish Dillon leis an seimineár Concord i mí na Nollag 2020 ar oideachas saoránachta domhanda, agus rannpháirtíocht an Dr Tom Campbell i sraith díospóireachtaí a d’eagraigh Grúpa Oibre ar Thréadachas agus an tAthru Aeráide, faoi scáth líonra Chomhaontas na mBrúgrúpaí Eorpacha do líonra Tréadachais na hAfraice Thoir.

ROINN NA hANTRAIPEOLAÍOCHTA

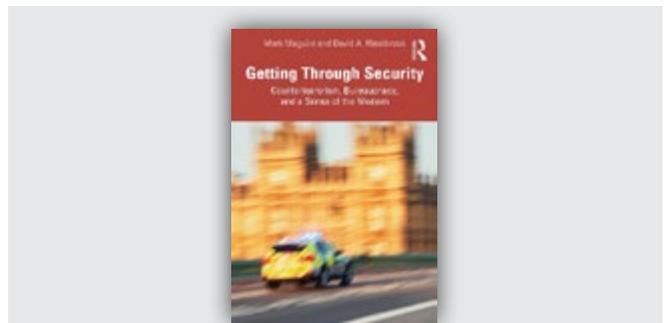

Tionóladh ‘Professionalism across the Professions’ i nDlí-Chumann na hÉireann

(CD) An Dr Ruth Davis, an Dr Jamie Saris Ollscoil Mhá Nuad, an Dr Heinz Lechleiter DCU, Marie O’Shea Coláiste Ríoga na Máinleána in Éirinn, an Dr Kimberely Brownlee, Ollamh le Fealsúnacht, Ollscoil Warwick, an tOllamh Teresa Pawlikowska RCSI, an tUasal Ken Murphy, Ard-Stiúrthóir, Dlí-Chumann na hÉireann agus Rachael Hession, Dlí-Chumann na hÉireann

FOILSEACHÁIN

In 2019-2020, scríobh baill na Roinne Antraipeolaíochta 48 foilseachán agus ghlac siad páirt i 44 comhdháil. I measc na n-éachtaí foilseacháin is suntasaí tá dhá leabhar leis an Dr Mark Maguire – *Getting Through Security: Counterterrorism, Bureaucracy, and A Sense of the Modern* (le D.A. Westbrook, Routledge 2020) agus *Spaces of Security: Ethnographies of Securityscapes, Surveillance and Control* (curtha in eagar in éineacht le S.M. Low, NYU Press 2019). Chomhscríobh an Dr Pauline Garvey monagraf (le D. Miller), *Ageing with Smartphones in Ireland: When Life Becomes Craft*, a fhoilseoidh University College London Press. In éineacht le baill eile den Roinn, lena n-áirítear an Dr Elzbieta Drazkiewicz, an Dr Thomas Strong agus an Dr Jamie Saris, chuir an Dr Garvey ábhar le rannóg speisialta, Repealing Ireland’s Eighth Amendment: Abortion Rights and Democracy Today, a foilsíodh in *Social Anthropology* agus a cuireadh in eagar le E. Drazkiewicz agus T. Strong. Rud atá tábhachtach, d’fhoilsigh Berghahn Books monagraf eitneagrafach an Dr Drazkiewicz, *International Dreams: The Art of Managing Foreign Aid*, i mí na Nollag 2020.

Getting Through Security: Counterterrorism, Bureaucracy, and a Sense of the Modern leis an Dr Mark Maguire, Roinn na hAntraipeolaíochta

Mar thoradh ar thaighde an Ollaimh Hana Cervinkova foilsíodh seacht n-alt piarmheasúnaithe, sé chaibidil leabhair agus dhá imleabhar curtha in eagar in 2019-2020. Bhí a cuid alt comhúdair ar an gcuimhne i gcathracha iar-shóisialacha le feiceáil in *Urbanities, Journal of Urban Ethnography* agus *Journal of Soviet and Post-Soviet Politics and Society*, agus i mbaillúcháin a cuireadh in eagar. Foilsíodh a cuid taighde ar oideachas cathartha agus cuimhne stairiúil san iris suaitheanta, *Anthropology and Education Quarterly*. Toradh tábhachtach ar a tionscadal factéarmach maidir le taighde antraipeolaíochta a thabhairt isteach i ndioscúrsa oideachais agus in oideachas múinteoirí na Polainne, ba ea foilsíú an chéad chnuasach curtha in eagar de théacsanna ceannródaíocha in antraipeolaíocht oideachais Mheiriceá Thuaidh i dteanga na Polainne, *Antropologia i edukacja* (ULS Academic Press, 2019). D'fhoilsigh *Social Anthropology, Journal of Critical Education Policy Studies, Issues in Early Education*, nó Sean Kingston Publishing, mar shampla, ailt agus caibidil eile dá cuid.

Bhí caibidil an Ollaimh David Prendergast ar eitneagrafaíocht, dearadh agus aosú, le feiceáil sa 4ú heagrán nua den leabhar a bhuaigh duaiseanna *The Cultural Context of Aging: Worldwide Perspectives* (Ed. J. Sokolovsky). Chomhscríobh an tOllamh Prendergast páipéar fadréimseach freisin ar shreabhadh sonraí agus cathracha cliste (*The Hackable City: Digital Media and Collaborative City-Making in the Network Society*, Springer, 2020). Luadh obair an Ollaimh Prendergast i mbreis agus 300 foilseachán piarmheasúnaithe le trí bliana anuas. Mar chuid dá ghníomhaíochtaí Saotharlainne Eitneagrafaíochta Físi, chomhchruthaigh an tOllamh Prendergast sraith de dheich ngearrscannán le Daniel Balteanu, an Dr Pauline Garvey agus an tOllamh Daniel Miller, Coláiste na hOllscoile, Londain (UCL), ag fáil léargas tábhachtach trí fhineid cás-staidéir chun tacú le príomhchaibidil téamaí don leabhar idirghníomhach atá le teacht *Aging with Smartphones in Ireland* le Miller agus Garvey.

Lean an Dr Jamie Saris lena chomhoibriú rathúil leis an gCeannaire Cliniciúil i Seirbhís Titimeas FSS, le trí foilseachán eile, dhá cheann in *Epilepsy and Behaviour* agus ceann eile in *The Journal of Professional Care*. Cé go bhfuil an taighde foirmiúil den tionscadal seo dúnta anois, tá tionchar ag a léargas ar na hirisí a léann cleachtóirí cúram sláinte túslíne, agus táimid ag fiosrú bealaí chun éifeachtaí an chomhoibrithe seo idir leigheas agus antraipeolaíocht a rianú, ar chleachtas cliniciúil agus i gcleachtas cliniciúil. Ina theannta sin, lean an Dr Saris lena ghníomhaíochtaí intleachtúla poiblí agus d'fhoilsigh sé alt a léadh go forleathan ar Ghile agus Sláinte Phoiblí sa tréimhse roimh Thoghchán Uachtaránachta SAM i Samhain 2020, RTÉ Brainstorm.

Chuir an Dr Chandana Mathur alt leis an eagrán speisialta *Encountering, explaining and refuting essentialism* in *Anthropology Southern Africa* agus chomhscríobh sí *A Qualitative Report on Negotiating Water Lives in Ethiopia, Malawi, Uganda, and South Africa* (*Waterspoutt.eu*). Chomhoibrigh an Dr Steve Coleman ar thionscadal taighde don ghrúpa staidéir arna mhaoiniú ag COST, Lónra Neamhspleách Neamhchríche na hEorpa (ENTAN). Mar thoradh ar an gcomhoibriú seo foilsíodh caibidil leabhair, *The Irish Gaeltacht as a Trans-Local Phenomenon* san imleabhar, *Non-Territorial Autonomy and Decentralization: Ethno-Cultural Diversity Governance* (Routledge 2020).

Bhí foilseachán eile le foireann na Roinne le feiceáil in irisleabhair piarmheasúnaithe, lena n-áirítear *Anthropology Now, Buffalo Law Review* or *Dialectical Anthropology*. Ba chóir a thabhairt faoi deara go bhfuil baill de Roinn na hAntraipeolaíochta ina n-eagarthóirí agus ina mbaill ghníomhacha de bhoird eagarthóireachta d'irisí idirnáisiúnta piarmheasúnaithe lena n-áirítear *Social Anthropology, Dialectical Anthropology, Urbanities, Journal of Urban Ethnography, Home Cultures: The Journal of Architecture, Design and Domestic Space, Nordic Journal of Social Research, sapiens.org, European Journal for Research on the Education and Learning of Adults, Journal for Critical Education Policy Studies* i measc foilseachán eile.

TAIGHDE

Is comhimscrúdaitheoirí iad an tOllamh David Prendergast agus an Dr Jamie Saris i dTionscadal H2020 SHAPES, *Smart and Healthy Ageing through People Engaging in Supportive Systems*, a bhfuil sé mar aidhm aige an chéad Éiceachóras oscailte Eorpach a chruthú lena gcumasófar raon leathan réitigh dhigiteacha a imlonnú ar scála mór chun maireachtáil shláintiúil agus neamhspleách a thacú agus a leathnú do dhaoine aosta atá ag tabhairt aghaidh ar fheidhmiúlacht agus ar chumais atá laghdaithe go buan nó go sealadach. Sa tionscadal seo, a chuimsíonn 36 comhpháirtí institiúideacha agus a bhfuil buiséad iomlán de €21M aige, tá an tOllamh Prendergast agus an Dr Saris (leis an taighdeoir iardhochtúireachta sinsearach an Dr Katja Seidel) i gceannas ar an tasc oibre atá freagrach as taighde eitneagrafach a dhéanamh ar shaolré daoine fásta in os cionn 100 teaghlach in 8 tír ar fud na hEorpa. Is léir go ndeachaigh an Phaindéim COVID-19 i bhfeidhm go mór ar thaighde eitneagrafach. Spreag na dúshláin seo, áfach, nuálaíochtaí suntasacha antraipeolaíochta, agus tá Roinn Antraipeolaíochta Mhá Nuad chun tosaigh sa chlaochlú domhanda seo. Tá an obair a rinne an tOllamh Prendergast agus an Dr Saris ar thionscadal SHAPES ar cheann de na scrúduithe is cuimsithí ar aosú ar fud an AE a ndearnadh iarracht riamh air le modhanna eitneagrafacha.

Ina theannta sin, rinne an tOllamh Prendergast obair allamuigh le taighdeoirí, forbróirí agus úsáideoirí róbat cúraim phearsanta agus gairis chúnta i saotharlanna, eagraíochtaí tráchtála agus tithe altranaís sa tSeapáin. Eiseofar léargas ón taighde seo le linn 2021 sa chlár faisnéise 35 nóméad *Circuits of Care: Ageing and Japan's Robot Revolution* atá le teacht. Lean an Dr Saris ar aghaidh ag glacadh páirte in *Medical Professionalism in Practice – developing and understanding relationship-centred professionalism in medicine for the public, students, teachers and clinicians* (Med PiP), atá anois tagtha chun bheith ina thionscadal níos leithne *Professionalism Across the Professions*. Reáchtáil Foireann an Tionscadail 6 fhócasghrúpa i mí Lúnasa-Meán Fómhair na bliana seo, le meascán de na gairmeacha "traidisiúnta" (Leigheas, Dlí agus an Chléir) le gairmeacha "níos nua" mar a thugtar orthu (Gardaí, Cuntasóirí agus gairmithe TF sinsearach den chuid is mó), agus ba é an Dr Saris a rith trí cinn de na grúpaí seo.

Is comhoibritheoir í an Dr Pauline Garvey i dtaighde *Anthropology of Smartphones and Smart Ageing (ASSA)* arna mhaoiniú ag ERC, tionscadal taighde ilsuímh atá bunaithe in Antraipeolaíocht Choláiste na hOllscoile, Londain. Fostaíonn an tionscadal foireann de 11 taighdeoir, a sheol eitneagrafaíocht chomhuaineach 16 mhí. Foilsíodh foireann ASSA aon imleabhar déag, agus beidh an chéad trí leabhar ag teacht amach an 6 Bealtaine, 2021. Beidh Rochtain Oscailte ar na leabhair go léir agus

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

beidh siad le híoslódáil saor in aisce ó shuíomh Gréasáin UCL Press. Tá an príomhleabhar comparáideach *The Global Smartphone* sna clódóirí le University College London Press. Tá foireann ASSA ag cruthú cainéal Youtube freisin le gearrscannáin ó na réimsí allamuigh agus tá suíomh Gréasáin acu ina ndéanann baill foirne blaganna a phostáil gach cúpla lá. Seolfar MOOC (Cúrsa Ollmhóir Oscailte Ar Líne; cúrsa ollscoile ar líne saor in aisce) bunaithe ar ár dtorthaí, an 6 Bealtaine, 2021. Beidh sé seo á óstáil ar an ardán FutureLearn.

Bhí gnóthachtálacha taighde an Dr Thomas Strong in 2019-2020 dírithe go lárnach ar ghnéasacht, galar tógálach, agus polaitíocht an riosca. In 2019, in éineacht le comh-Plúna an Dr Lisa Wynn (Ollscoil Macquarie) agus an Dr Susanna Trnka (Ollscoil Auckland), bronnadh Deontas Mearfhreagartha ar COVID-19 agus na hEolaíochtaí Sóisialta ar an Dr Strong ón gComhairle um Thaighde Eolaíochta Sóisialta (SSRC, SAM) don tionscadal eitneagrafach, *"Invisible Monsters": The Pandemic Imaginary of Infectious Pathogens and Infectious Bodies*. Déantar cur síos agus anailís sa staidéar seo ar thábhacht smaointe daoine faoi ghalar tógálach maidir leis na bearta a dhéanann siad chun é a chosc nó a sheachaint, agus déanann sé comparáid idir na dioscúrsaí poiblí ar eipidéim COVID-19 i dtrí shuíomh: Éire, an Astráil, agus an Nua-Shéalainn. Nuair a fhoilseofar (sna clódóirí faoi láthair) colloiciam ar *The Ethics of Proximity in Cultural Anthropology*, ceann de na hirísí is mó le rá sa disciplín, cuireann tionscadal SSRC an Dr Strong go mór lenár dtuiscint ar na noirm agus na cineálacha machnaimh eiticiúla (nó a mhalairt: neamhshuim eiticiúil) atá ina dtréith den phainéil. Tharraing an deontas SSRC seo go mór ar thorthaí a thug deontas leanúnach IRC COALESCE an Dr Strong, *Culture and Sexual Risk: An Ethnographic Analysis of Gay Male Sexual Worlds in Ireland Today*.

Ghlac an Dr Chandana Mathur páirt in dhá thionscadal arna maoiniú ag AE Horizon 2020 in 2019-2020. Foireann MU ar a raibh an tOllamh Honor Fagan mar an PI Treorach agus an Dr Mathur mar PI a chomhordaigh an pacáiste oibre eolaíochta sóisialta don tionscadal WATERSPOUTT (2016-2020 – €3M) Foireann MU ar a raibh an tOllamh Honor Fagan mar an PI Treorach agus an Dr Mathur mar PI a chomhordaigh an pacáiste oibre eolaíochta sóisialta don tionscadal PANI_Water (2016-2020 – €3M).

Lean an Dr Mark Maguire ag cur ábhar mar imscrúdaitheoir leis an tionscadal idirnáisiúnta, *Global Foresight: anticipatory governance and the making of geo-cultural scenarios (PI: An tOllamh Christina Garsten, Swedish Collegium for Advanced Studies)* arna mhaoiniú ag Riksbankens Jubileumfond.

COMHDHÁLACHA

Le linn 2019 agus 2020 thug an tOllamh David Prendergast 17 gcaint phoiblí i bhfóráim ó Ollscoil Cambridge, tionscnaimh SFI in Éirinn, go comhdhálacha antraipeolaíochta, teicneolaíochta agus sláinte digítí san Eoraip agus sa tSeapáin. Bhí sé ina phríomhchainteoir ag siompóisiáim bliantúil *Future Technologies for Integrated Care Network* i dTóiceo, agus ina aoi-chainteoir ag an gComhaontú um Aosú Acláir – Eagraíocht na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Fhóram Cheannairí na Sochaithe atá ag Dul in Aois ar *The Future of Multigenerational Neighbourhoods*. Bhí áit ag an Ollamh Prendergast ar phainéal iomlánach ar *Championing Socially Responsible AI* ag an gComhdháil tionscnaimh Teicneolaíochta + Antraipeolaíochta a tionóladh i mBriostú, RA.

Thug an Dr Chandana Mathur aoi-léacht iomlánach ag comhdháil Aontas Idirnáisiúnta na nEolaíochtaí Antraipeolaíochta agus Eitneolaíochta (Poznan, an Pholainn), thug sí an phríomhóráid téama ag comhdháil Chumann Antraipeolaíochta na hÉireann, agus ba aoi-chainteoir í ag seimineár gréasáin EASA (Cumann Eorpach na nAntraipeolaithe Sóisialta) ar thuarascáil an Ghrúpa Oibre um Chód Iompair agus ag seisiún ag an 16ú comhdháil Bhliantúil um Ábharthacht Stairiúil in Ollscoil SOAS Londain. Ghlac sí páirt ghníomhach freisin i gcomhdháil bhliantúil Chumann Antraipeolaíochta Mheiriceá 2019 i Vancouver, Ceanada, agus rinne sí cur i láthair mar bhall foirne den phacáiste oibre Tionchair Shóisialta do Thionól Ginearálta thionscadal taighde PANI Water AE-na hIndia, Goa, an India.

An Dr Chandra Mathur, Roinn na hAntraipeolaíochta

D'eagraigh an Dr Strong painéal don chomhdháil ar theoiric aiteach agus staidéir inscne in Ollscoil Exeter, *Viral Masculinities*, áit ar chuir sé páipéir i láthair freisin mar thoradh ar a thionscadal taighde arna mhaoiniú ag an IRC. Mar phríomhthairgeoir ar dhiminsín shóisialta eipidéim VEID, chomh maith le habhcóide neamhspleách do dhaoine a mhaireann le VEID, tugadh cuireadh don Dr Strong dhá phríomhóráid a bhaineann leis an obair seo a sheachadadh ag comhdháil Chumann Pleanála Teaghligh na hÉireann ar chearta gnéis agus atáirgthe, agus Comhdháil Náisiúnta na hÉireann do Dhaoine a mhaireann le VEID. Ina theannta sin, tugadh cuireadh don Dr Strong labhairt faoina thaighde ar dhéantús na hasarlaíochta agus an nua-aoiseachais Nua-Ghuine Phapua, ag an Seimineár Sinsearach sa Roinn Antraipeolaíochta Sóisialta in Ollscoil Cambridge, Ionad Staidéar Aigéin Chiúin Cambridge, agus sa Roinn Antraipeolaíochta Sóisialta ag St. Ollscoil Naomh Aindriú.

Le linn 2019-2020, thug an Dr Mark Maguire agus an tOllamh David A. Westbrook an príomhléacht d'11ú Comhdháil bhliantúil Eolaíochtaí Sóisialta na Slóivéine, ar thopaic na frithsceimhlitheoireachta agus an mhaorlathais. Thug siad an príomhóráid seo freisin don Buffalo Law School in 2018, agus in 2019 foilsíodh an léacht in *The Buffalo Law Review*. Thug an Dr Maguire aoi-léachtaí freisin i gColáiste na Sualainne um Ard-Léinn, agus sa tsraith seimineár CUNY Cities, Scoil Iarchéime Ollscoil Chathair Nua Eabhrac.

Chuir an Dr Saris páipéir i láthair ag dhá chomhdháil sa tréimhse seo ar *"Reshaping the SHAPES Project in the COVID-19 era agus Ageing Names and Naming Ages* – bunaithe ar fhionnachtana tosaigh tionscadal SHAPES, agus bhí níos mó sceidealta in 2021.

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

chuideachta ailtireachta nua-thionscanta. Ar deireadh, fónann mar shainchomhairleoir ar an International Board of Consulting Editors, le haghaidh *Culture, Medicine and Psychiatry* (1996-present) agus le haghaidh *Reviews in Anthropology* (2011-inniu).

An Dr Jamie Saris, Roinn na hAntraipeolaíochta

Bhí ceardlann dátheangach an Dr Steve Coleman agus Stephanie Ford (Roinn Ceoil MU), *Talamh nua: sean nós singing in contemporary contexts* ina raibh plé comhchéime, chomh maith le hamhráin ó thriúr amhránaíthe agus taighdeoirí sean-nós aitheanta, Iarla Ó Lionáird (Ollscoil Princeton), Sairí Ní Dhroighneáin (Roinn na Nua-Ghaeilge, MU), agus an Dr Síle Denvir (Fiontar, DCU) ar oscailt don phobal, agus tá taifeadadh ar fáil ar líne tríd an ICTM (An Chomhairle Idirnáisiúnta um Cheol Traidisiúnta in Éirinn) agus an ITMA (Carlann Ceoil Thraidisiúnta na hÉireann).

D'fhorbair an Dr Pauline Garvey agus an tOllamh Daniel Miller, i gcomhar le baill de Roinn Eolaíochta Ríomhaireachta MU, roinnt suíomhanna Gréasáin atá tiomnaithe don Oideasú Sóisialta in Éirinn agus i Milano, an Iodáil. Tá an ghné fheidhmeach seo de thionscadal taighde ASSA ar fionraí le linn phaindeim COVID-19.

Tá taighde comhpháirteach uirbeach an Ollaimh Hana Cervinkova ar oidhreacht chiúnaithe na bpobal Giúdach roimh an chogadh sa Pholainn (leis an Dr J.D. Golden ó Ollscoil Syracuse) faoi thrácht i mbunachar sonraí Open-Heritage AE. I measc thionscadail oideachais chomhpháirteacha an Ollaimh Cervinkova agus an Dr Golden tá ardán bunaithe ar an ngréasán ina bhfuil taighde mac léinn ar an gcuimhne stairiúil i gcathracha Lár na hEorpa (ar bhronn an Fóram ar Oideachas Thar Lear Gradam an Bharr Feabhais i nDearadh Curaclaim air in 2016).

Bhí an tOllamh Hana Cervinkova gníomhach ag tabhairt seimineár agus ceardlann i gclár oideachais múinteoirí sa Pholainn. I measc na n-ábhar bhí cuimsiú oideachasúil, modheolaíochtaí taighde rannpháirteacha in oideachas múinteoirí a chur chun cinn chun inniúlachtaí múinteoirí maidir le hathrú claochlaitheach a neartú maidir le comhdheiseanna oideachais a chruthú do mhic léinn ó chúlraí mionlaigh agus faoi mhíbhuntáiste.

ROINN AN DLÍ

Choinnigh Roinn an Dlí a teist láidir maidir le gníomhaíochtaí agus foilseacháin in 2019-2020. Tá 38 ball foirne acadúil sa Roinn.

D'fhoilsigh foireann na Roinne ocht leabhar le linn na tréimhse tuairiscithe seo:

- > Broderick and D. Ferri, *International and European Disability Law and Policy. Text, Cases and Materials* (Cambridge University Press, 2019).
- > D.M. Doyle and L. O'Callaghan, *Capital Punishment in Independent Ireland: A Social, Legal and Political History* (Liverpool University Press, 2019).
- > C. Hamilton, *Contagion, Counter-terrorism and Criminology: Justice in the Shadow of Terror* (Palgrave, 2019).
- > L. Kierans, *Whistleblowing and the Protected Disclosures Act in Ireland: Law, Rights and Policy* (Clarus Press, 2020).
- > N. Higgins, *The Protection of Cultural Heritage During Armed Conflict: The Changing Paradigm* (Routledge, 2020).
- > N. Maddox and A. Adanan, *Irish Land Law: A Casebook* (Roundhall, 2020).
- > M.H. Murphy, *Surveillance and the Law: Language, Power and Privacy* (Routledge, 2019).
- > E. Richardson, *A Guide to Mooting in Ireland* (Clarus Press, 2019).

Glacadh roinnt leabhar eile (m.sh. *Capital Crime and Punishment in Northern Ireland, 1923-73; Gender, Crime and Criminal Justice in Ireland; Legal Research and Writing Skills in Ireland; Legal Responses to Historical Child Sexual Abuse and Women, Murder and the Death Penalty in Ireland, 1922-64*) lena bhfoilsíú sa tréimhse seo agus foilseofar iad sa chéad tréimhse tuairiscithe eile.

Maidir le hailt, d'fhoilsigh baill foirne míreanna in irisleabhair idirnáisiúnta piarmheasúnaithe. Ar na hirisí seo atá liostaithe in Scopus bhí, *inter alia*, the *American Journal of International Law*, *Australasian Journal of Philosophy*, *British Journal of Criminology*, *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics*, *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*, *Capital Markets Law Journal*, *Contemporary Justice Review*, *Criminology and Criminal Justice*, *Critical Criminology*, *Employee Relations*, *European Child and Adolescent Psychiatry*, *European Environmental Law Review*, *European Journal of Migration and Law*, *European Journal of Risk Regulation*, *European Law Review*, *Frontiers In Public Health*, *Health Economics, Policy and Law*, *Human Rights Law Review*, *Industrial Law Journal*, *International and Comparative Law Quarterly*, *International Journal of Human Rights*, *International Journal for the Semiotics of Law*, *Irish Studies in International Affairs*, *Journal of Environmental Law*, *Journal of Human Rights Practice*, *Journal of Law and the Biosciences*, *Journal of Law and Medicine*, *Journal of Medical Ethics*, *Medical Law Review*, *Monthly Review*, *New Genetics and Society*, *Punishment and Society*, *Rechtsgeschichte*, *Social History of Medicine* and *UCLA Law Review*.

D'fhoilsigh baill foirne roinnt ábhar in irisí idirnáisiúnta, piarmheasúnaithe, neamh-Scopus; mar shampla, *Public Law*, *European Intellectual Property Review*, *European Labour Law Journal*, *European Yearbook on Human Rights 2019*, and *Northern Ireland Legal Quarterly*.

Chuir baill foirne ábhar tábhachtach ar fáil freisin a bhí dírithe go príomha ar chleachtóirí dlí agus ar lucht déanta beartas in Éirinn agus níos faide i gcéin (m.sh. *Administration*, *Arab Law Review*, *Chapman Law Review*, *CIPD In a Nutshell*, *Commercial Law Practitioner*, *Conveyancing and Property Law Journal*, *Conveyancer and Property Lawyer*, *Dirittifondamentali.it*, *Estonian Journal of Social Work*, *European Current Law*, *Harvard National Security Journal Online*, *International Journal of Restorative Justice*, *Intellectual Property Quarterly*, *Irish Law Times*, *Irish Prison Service Newsletter*, *Irish Probation Journal*, *Irish Supreme Court Review*, *Italian Labour Law e-Journal*, *Jacobin*, *Journal of Business Law*, *LAWFARE: Hard National Security Choices*, *Medico-Legal Journal of Ireland*, *New England Journal of Public Policy*, *Nigerian Yearbook of International Law*, *Northern Ireland Legal Quarterly*, *N8 Policing Research Partnership Annual Review*, *Probation Quarterly*, *Restorative Teaching Tools*, *Supreme Court Law Review (Canada)*, *University of Pennsylvania Journal of Constitutional Law* and *Zeitschrift für Gesetzgebung*).

Ar an gcaoi chéanna, chuir baill foirne ábhar tábhachtach le bailiúcháin curtha in eagar atá dírithe ar lucht féachana intíre agus idirnáisiúnta (áirítear ar na foilsitheoirí Brill, Cambridge University Press, Clarus Press, Hart Publishing, Mare & Martin, Oxford University Press, Palgrave, Routledge agus Wolters Kluwer) Tugadh cuireadh do bhaill foirne ábhar a chur le roinnt téacsanna a bhfuil an-tionchar acu, arna gcur in eagar ag scoláirí dlí a bhfuil meas mór orthu ar fud an domhain. Ina measc sin tá:

- > C. Bracken-Roche, *The governance of emerging security technologies: towards a critical assessment in Emerging Security Technologies and EU Governance* (Routledge, 2020).
- > M. Enright and S. Ring, *Shame, Sovereignty and Legal Responses to Historical State Violence in Ireland in Philosophical Perspectives on Contemporary Ireland* (Routledge, 2020).
- > D. Mangan, *Situating Canadian defamation and Privacy Law in comparative context* in *Research Handbook on Comparative Privacy and Defamation Law* (Edward Elgar, 2020).
- > A. McMahon, *Contractual Enforceability and Surrogacy Arrangements: Mapping the Moral Limits in Contractual Law and the Legislature: Autonomy, Expectations and the Making of Legal Doctrine* (Hart Publishing, 2020).
- > J. Reynolds, *Colonial Apologism and the Politics of Academic Freedom in Enforcing Silence: Academic Freedom, Palestine and the Criticism of Israel* (Zed Books, 2020).
- > F. Ryan, *Repackaged Goods? Interrogating the Heteronormative Underpinnings of Marriage in Same-Sex Relationships, Law and Social Change* (Routledge, 2020).

- > O. Suttle, *Reasons, Institutions, Authorities: Three Models of Exceptions in World Trade Law in Exceptions and Defences in International Law* (Oxford University Press, 2020).
- > Dr Noelle Higgins, Dr Amina Adanan, Dr David Doyle and Prof Michael Doherty also co-edited a book entitled, *The Universal Declaration of Human Rights at Seventy: A Review of Successes and Challenges* (Clarus Press, 2020). Áiríodh sa leabhar seo ábhar ón bhfoireann (an Dr Clíodhna Murphy agus an Dr Maria Murphy) agus ó mhic léinn PhD (Gerard Maguire, Jean Molloy agus Muiread Murphy) sa Roinn.

Go traidisiúnta, nior chuid suntasach den scoláireacht dlí maoiniú taighde (de bhrí gur obair fhoirceadlach, bunaithe i leabharlann, agus déanta ar bhonn aonair í, go príomha), ach tá athrú mór tagtha ar chultúr an taighde sa Roinn le roinnt blianta anuas. In 2020, bronnadh Deontas Comhdhlúthadán ERC ar an Ollamh Delia Ferri as a tionscadal, *Protecting the Right to Culture of Persons with Disabilities and Enhancing Cultural Diversity through European Union Law: Exploring New Paths* (DANCING). Scrúdaíonn an tionscadal ceart gach duine faoi mhíchumas páirt a ghlacadh sa saol cultúrtha mar ghné riachtanach d'éagsúlacht chultúrtha a fheabhsú san Aontas Eorpach. Tá an tOllamh Ferri ina comh-PI freisin ar na tionscadail *ReCreating Europe* (leis an Dr Higgins) and *SHAPES: Smart and Healthy Ageing through People Engaging in Supportive Systems* (leis an Ollamh Malcolm MacLachlan), tionscadail atá á maoiniú ag H2020.

Cuireadh iarrtais rathúla eile faoi bhráid chláir mhaoinithe éagsúla idirnáisiúnta a bhfuil tionchar acu (m.sh. EU Horizon 2020, Glasgow Law Scholars Award, Society of Legal Scholars Small Projects and Events Fund etc). Mar shampla, bronnadh Cathaoirleach Jean Monnet i nDlí an AE agus Cearta Bunúsacha ar an Ollamh Tobias Lock, agus tá an Dr Oliver Bartlett ina chomh-PI ar an tionscadal *Better Regulation for Better Health*, atá á mhaoiniú ag Scéim Comhaltachta Cheannairí na Todhchaí de chuid Taighde agus Nuálaíocht RA (UKRI).

Fuair seisear ball foirne maoiniú ó Scéim *New Foundations* an IRC

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

Chomh maith leis na dámhachtainí maoinithe seo, bhí méadú suntasach ar líon na n-iarratas ar mhaoiniú taighde ag leibhéal baile i rith na bliana. Mar shampla, rinne dáréag ball foirne iarratas ar Scéim *New Foundations* an IRC in 2019-2020, agus fuair seisear acu maoiniú (an Dr Lynsey Black, an Dr Ciara Bracken-Roche, an Dr David Doyle, an Dr Treasa Kenny, an Dr Neil Maddox agus an Dr Etain Quigley). Bhronn Roinn an Dlí agus Cirt agus Seirbhís Phríósúin na hÉireann maoiniú ar an Dr Ian Marder freisin (e.g. *Restorative Justice: Strategies for Change and Restorative practices and the Irish Prison Service*), agus bronnadh maoiniú ón Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe ar an Ollamh Claire Hamilton (m.sh. *Unlocking Potential: Developing a Fair Approach to Higher Education Applicants with Criminal Records*). Bhronn Acadamh Ríoga na hÉireann Deontas Charlemont ar an Dr Sinéad Ring freisin.

Go háirithe, bronnadh scoláireacht dochtúireachta IRC Rialtas na hÉireann ar Siobhán Buckley, agus bronnadh Scoláireachtaí MU John agus Pat Hume ar Emily Dunne agus Stephanie Thompson. Is príomhthosaíocht straitéiseach don Roinn é líon na mac léinn PhD a mhéadú.

Tá baill foirne na Roinne gníomhach i dtaca le taighde a chur in iúl agus a scaipeadh agus labhraíonn go leor acu ag líon mór comhdhálacha fíorúla náisiúnta agus idirnáisiúnta, agus ag seimineáir ghréasáin phoiblí. Bhí baill foirne ón Roinn Dlí i láthair go rialta in asraonta meán náisiúnta (m.sh. RTÉ, Today FM) agus sna meáin idirnáisiúnta (m.sh. CNN) ag labhairt ar ábhair a bhaineann, *inter alia*, le “Golfgate”, an Coimisiún um Árais Máithreacha agus Naíonán, an Dlí Saothair agus Caidreamh Tionscail, agus Toghchán Uachtaránachta SAM. Thairis sin, chuir baill foirne píosaí leis an bhFóram Eorpach um Cheartas Aisírioch, Bullaitín Líonra Acadóirí Luathghairme um Athchóiriú Coiriúil (ECAN), Blag Dlí Gnó Oxford, Penal Reform International, RTÉ Brainstorm, an *Sunday Times*, *The Atlantic* agus blag Oifig na Náisiún Aontaithe ar Dhrugaí agus Coireachta le linn 2019-2020.

Is tosaíocht é don Roinn (mar cheann dá bunluachanna) rannpháirtíocht an phobail, agus rannchuidiú le hathchóiriú beartais phoiblí (athchóiriú dlí, go háirithe). Cuireadh go leor ábhar ar fáil i mbliana:

Tuairiscí:

inter alia, don Roinn Dlí agus Cirt (maidir le foréigean teaghlaigh agus gáinneáil ar dhaoine); Comhairle na hÉireann um Shaoirsí Sibhialta (ar thionchar na rialach eisiaimh fianaise nua); Cigire na bPríosún (Neadú sna Príosúin) agus Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas (ar Oideachas Cuimsitheach).

Athchóiriú an Dlí:

do Chomhairle na hEorpa (Moladh nua a dhréachtú maidir le ceartas aisírioch in ábhair choiriúla); do Pharlaimint na hÉireann (fianaise ó bhéal os comhair Chomhchoiste an Oireachtais um Fhiontar, Trádáil agus Fostaíocht; do Chomhthionól Thuaisceart Éireann (fianaise ó bhéal agus i scríbhinn do Choiste Ad Hoc an Bhille um Chearta) agus go leor mionteagaisc a comhdaíodh i gcúirteanna trialach agus achomhairc Stáit agus Cónaidhme SAM.

Sainchomhairleoir/Comhairleoir:

Ghníomhaigh baill foirne i gcáil chomhairleach, *inter alia*, d’Aireacht Dlí agus Cirt na hEastóine, do Pharlaimint na hAlban, do Chónaidhm Oibríthe Iompair na hÉireann, do Phainéal Ardleibhéil Ard-Rúnaí na Náisiún Aontaithe ar Dhíláithriú Inmheánach agus don Eagraíocht Dhomhanda Sláinte.

Boird Stáit:

Ceapadh an Dr Sinéad Ring ar Choiste Treoirínte Pianbhreithe agus Faisnéise na Comhairle Breithiúnaí.

An Dr Sinéad Ring, Roinn an Dlí

TAIGHDE COMHPHÁIRTEACH

- > An Dr Lynsey Black, (le hArd-Mhúsaem na hÉireann), *Living Borders: Cattle Smuggling on the Ireland/Northern Ireland Border* (arna mhaoiniú ag Scéim *New Foundations* an IRC 2019).
- > Dr David Doyle (le An Taisce: The National Trust), *On the Brink: The Legal and Cultural Implications of Extinction and De-Extinction* (arna mhaoiniú ag Scéim *New Foundations* an IRC 2019).
- > An Dr Treasa Kenny (le hInstitiúid Idirghabhálaithe na hÉireann), *Engaging the Community in Developing a Public Policy Framework for Mediation in Ireland* (maoinithe ag Scéim *New Foundations* an IRC 2019).
- > An Dr Neil Maddox (le Cumann Aise na hÉireann), *Regulating Fertility Preservation Treatment for Children with Cancer: Medical, Legal and Ethical Challenges* (arna mhaoiniú ag Scéim *New Foundations* Scheme an IRC 2019).
- > An Dr Aisling McMahon (le Rochtain ar Chógas Éire), *Global equitable access to diagnostics, medicines and vaccines against COVID-19*.
- > An Dr Etain Quigley (leis an gCumann um Thaighde agus Forbairt ar Cheartas Coiriúil), *Juvenile Sexual Offending: An EU Prevalence and Criminal Justice Research and Development* (arna mhaoiniú ag Scéim *New Foundations* Scheme an IRC 2019).

ROINN NA SOCHEOLAÍOCHTA

Glacann Roinn na Socheolaíochta páirt láidir i gcónaí go láidir i dtaighde a bhfuil tábhacht náisiúnta agus idirnáisiúnta leis, a fhoilsítear in asraonta ardchaighdeán, ar fud raon iomlán fhoireann na Roinne agus i roinnt réimsí lárnacha.

I measc na n-imleabhar suntasacha a foilsíodh le linn 2019-2020 bhí an Dr Laurence Cox *The Irish Buddhist* (Oxford University Press), an Dr Paul Ryan *Male Sex Work in the Digital Age* (Palgrave), an Dr Eoin Flaherty *Complexity and Resilience in the Social and Ecological Sciences* (Palgrave) agus imleabhair curtha in eagar ar *Parental Involvement Across European Education Systems* (an Dr Delma Byrne, Routledge), *Working for the Clampdown* (An tOllamh Colin Coulter, Manchester University Press), *Poverty, Crisis and Resilience* (An tOllamh Jane Gray, Elgar) agus *Producing Knowledge, reproducing gender* (An Dr Pauline Cullen agus an tOllamh Mary Corcoran, UCD Press).

Foilsíodh obair comhghleacaithe den Roinn i bpríomhírís náisiúnta agus idirnáisiúnta, a gcuimsíonn sampla beag díobh: *Advances in Life Course Research; African Journal of Environmental Science & Technology; Big Data and Society; Capital and Class; Capitalism, Nature, Socialism; Gender, Work and Organisation; International Journal of Sociology and Social Policy; Irish Political Studies; Irish Journal of Sociology; Journal of Agrarian Change; Journal of Ethnic and Migration Studies; Latin American Perspectives; Media, Culture and Society; New Media and Society; Social Movement Studies; Socio-Economic Review*.

Bronnadh roinnt dámhachtainí tábhachtacha ar bhail na Roinne le linn na tréimhse.

- > Glacadh leis an Ollamh Aphra Kerr isteach in Acadamh na hEorpa (an rannán Scannán, Meán agus Amharc-Léinn) in iontógáil ball 2020. D'ainmnigh píaraí acadúla í as a sármhaitheas acadúil i réimse an staidéir chluichíochta agus na meán digiteach.
- > Bronnadh Gradam Gnóthachtála Taighde Luathghairme Dhámhachtána Sóisialta Ollscoil Mhá Nuad 2020 ar an Dr Eoin Flaherty. Díróinn taighde an Dr Flaherty ar chúrsaí airgeadais agus ar neamhionannas, agus ar chórais soch-éiceolaíochta, le hábharthacht do raon leathan disciplíní ar fud na n-eolaíochtaí sóisialta agus nádúrtha.
- > Bronnadh Gradam Teagasc Ollscoil Mhá Nuad ar an Dr Rebecca King-O'Riain in 2019-2020, as an tslí a gcomhtháthaíonn sí an teagasc agus an taighde, as dearadh agus modhanna taighde a mhúineadh do mhic léinn fochéime agus iarchéime, agus as taighde fochéime a chur chun cinn, den chuid is mó.
- > Bronnadh Gradam Thaighdeoir Luathghairme Peter Saville do Dhul Chun Cinn sa tSíceolaíocht Eagraíochtúil de Roinnt na hOibre & sa tSíceolaíocht Eagraíochtúil (DWOP) de chuid Chumann Síceolaíochta na hÉireann (PSI) ar an Dr Nuala Whelan (Taighdeoir Iardhochtúireachta, Institiúid Eolaíochtaí Sóisialta agus Roinn Socheolaíochta MU). Bronnadh an gradam a cuid oibre ar an gcás maidir le Seirbhísí Fostaíochta Spreagtha ag Obair-Saol faoi thionchar Cumais.

Fuarthas mórdhámhachtainí deontais a bheidh mar bhonn agus taca ag ionaid taighde. Ina measc seo bhí ról ceannais an Ollaimh Kerr in Ionad SFDA ADAPT, scrúdú a dhéanamh ar rannpháirtíocht daoine i ndomhan atá ag éirí níos digítí agus na nua-theicneolaíochtaí a mhúnláíonn é, agus dámhachtain Ionad Jean Monnet an Ollaimh John O'Brennan, a thacóidh le comhdhlúthú taighde idirdhisciplíneach ar Oirdheisceart na hEorpa ag Má Nuad.

D'fhoilsigh grúpa taighde an Ollaimh Mary Murphy (PI) agus taighdeoirí iardhochtúireachta an Dr Philip Finn, an Dr Michael McGann agus an Dr Nuala Whelan sraith staidéar agus d'eagraigh siad roinnt comhdhálacha ar athchumrú an stáit leasa shóisialaigh, seirbhísí fostaíochta, an stát éicea-shóisialta agus na dúshláin a bhaineann le COVID-19 (maoinithe tríd an IRC agus Horizon 2020). Buaicphointe ar leith ab ea freastal agus óráid lae Uachtarán na hÉireann Michael D. Higgins 'ag comhdháil Feabhra 2020 ar *A Just Transition*.

Uachtarán na hÉireann Michael D. Higgins ag comhdháil Feabhra 2020; *A Just Transition*

D'óstáil an Roinn comhdháil bhliantúil Chumann Staidéar Polaitiúil na hÉireann den chéad uair i mí Dheireadh Fómhair 2019. Tá neart saíneolais mhodheolaíochta sa Roinn agus tá Cartlann Sonraí Cáilíochtúla na hÉireann fós ina cuid thábhachtach de bhonneagar taighde na hÉireann, trí Stór Digiteach na hÉireann.

RÉIMSÍ TAIGHDE

Lean Roinn na Socheolaíochta lena gníomhaíocht taighde agus foilsitheoireachta an-ghníomhach thar cheithre réimse leathan, nasctha le roinnt comhdhálacha agus rannpháirtíocht phoiblí leanúnach.

CULTÚR, TEICNEOLAÍOCHT AGUS DOMHANDÚ

Cuireann taighdeoirí na Roinne ábhar suntasach idirnáisiúnta i gcónaí chun cur lenár dtuiscint ar pholaitíocht an chultúir, go háirithe i ndomhan atá ag éirí níos digítí agus níos domhandaithe i gcónaí.

Scrúdaigh saothair éagsúla an chaoi ar thrasnaigh catagóirí reiligiúnacha, náisiúnta agus ciníocha a chéile i gcaidreamh na hÉireann leis an domhan mór. D'fhoilsigh an Dr Laurence Cox a mhonagraf comhúdair ar *The Irish Buddhist: the forgotten monk who faced down the British Empire* leis an Oxford University Press. Scrúdaítear sa leabhar caidreamh sóisialta trasnáisiúnta an reiligiúin agus an nasc atá acu le cineálacha éagsúla frithsheasmhachta sóisialta agus polaitiúla – agus rinneadh athbhreithniú air san *Wall Street Journal*, i measc áiteanna eile. Scrúdaigh alt an Dr

BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

Rebecca King-O'Riain san *Journal of Ethnic and Migration Studies* ar *How the Irish Became More Than White*, ag aimsiú polaitíocht na bhféiniúlachtaí agus catagóirí sóisialta ar an tsli chéanna i struchtúir shóisialta stairiúla agus thrasnáisiúnta. Seimneár a d'eagraigh an Dr Barry Cannon ar *Hospitality/Hostipality: Tensions and Contradictions in the reception and treatment of migrants in the University, Ireland and Europe* inar scrúdaíodh saincheistanna gaolmhara san ollscoil chomhaimseartha.

Scrúdaigh taighde eile gnéasacht, inscne agus polaitíocht an eolais. D'fhoilsigh an Dr Paul Ryan a leabhar ar *Male Sex Work in the Digital Age: Curated Lives* le Palgrave, ag iniúchadh saol oibríthe gnéis fireann atá ina gcónaí i mBaile Átha Cliath, lena n-áirítear an chaoi a bhféachann siad lena micrea-cháil ar na meáin shóisialta a úsáid chun branda a cheapadh ar féidir é a thionú ina bhuntáiste airgeadais laistigh den tionscal gnéis. Rinne an Dr Pauline Cullen agus an tOllamh Mary Corcoran eagarthóireacht ar imleabhar ar *Producing Knowledge, reproducing gender* (UCD Press), agus rinne an Dr Cullen comheagarthóireacht ar eagrán speisialta de *Gender, Work and Organisation* ar ábhar cosúil leis. D'fhoilsigh an Dr Cullen, an tOllamh Corcoran agus an Dr Anne O'Brien alt ar *Reporting on domestic violence in the Irish media* in *Media, Culture and Society*. Le haghaidh Lá Idirnáisiúnta na mBan 2020, d'óstáil an Roinn salón de scoláirí trasdámhche a rinne cur i láthair ar thaighde inscne/ gnéasachta/feimineach.

Scrúdaigh taighde eile an streachailt shóisialta agus pholaitiúil a bhaineann le headráin an chultúir. Scrúdaigh imleabhar curtha in eagar an Ollaimh Colin Coulter *Working for the Clampdown* an chaoi a raibh "The Clash" suite ag pointe trasnaithe idir thús an nua-liobrálachais agus gealltanais polaitiúil an phunc. Foilsíodh taighde an Dr Rebecca King-O'Riain ar na pobail lucht leanúna ar líne i K-Pop in *New Media and Society*. Scrúdaigh taighde an Ollaimh Aphra Kerr na ceistanna eiticiúla a bhaineann le hintleacht shaorga, beartas idirlín agus an 'chathair chliste' in *Big Data and Society, Ethics and Politics* agus *Internet Policy Review*. Chuir an Dr Robert Hamm eagar ar eagrán speisialta de *Other Education* agus d'eagraigh sé siompóisiam ar *Collective Memory-Work*.

GLUISEACHTAÍ SÓISIALTA, AN STÁT AGUS AN PHOLAITÍOCHT

Tá neart faoi leith ag an Roinn i staidéar na polaitíochta, agus go háirithe i staidéar gluaiseachtaí sóisialta agus an Stáit.

Áiríodh i dtaighde ar ghluaiseachtaí sóisialta i mbliana staidéar ar an gcuid idir gluaiseachtaí agus páirtithe (an Dr John Brown, *Latin American Perspectives*), slógadh polaitiúil na heite deise (an Dr Barry Cannon, *Oxford Encyclopedia of Latin American Politics*); na meáin agus agóidíocht (an tOllamh Colin Coulter, *Irish Political Studies*); institiúidí gluaiseachtaí (Dr Valesca Lima, *Political Studies Review*) agus cleachtas an ghníomhachtúcháin inbhuanaithe agus na hoideolaíochta gluaiseachta (an Dr Laurence Cox; *Capitalism, Nature, Socialism*).

I dtaighde eile, díriodh ar pholaitíocht an bheartais phoiblí sa Stát. Áiríodh leis seo foilseachán ar an táille oibre (an Dr Michael McGann, an tOllamh Mary Murphy agus an Dr Nuala Whelan; *International Journal of Sociology and Social Policy*); an beartas tithíochta agus agóidíocht (an Dr Lima; *Cities, Housing Studies*); tuismitheoirí aonair agus teidíochtaí tithíochta (an tOllamh Murphy, *Social Policy and Administration*); margú seirbhíse poiblí (an tOllamh Murphy agus an Dr Rory Hearne; *Irish Political Studies*; an Dr McGann, *Public Administration*; Cullen, *Policy and Society*). I bhfoilseachán eile scrúdaíodh freagraí ar COVID-19 go sonrach – i

gcomparáid le freagraí na Ríochta Aontaithe (an Dr Rod Hick (Ollscoil Caerdydd agus an tOllamh Murphy; *Social Policy and Administration*) agus an chaoi ar idirghníomhaigh siad seo le hinscne agus aois (an Dr Pauline Cullen agus an tOllamh Murphy, *Gender, Work and Organization*; Murphy, *Irish Journal of Sociology*). Scrúdaigh tuilleadh taighde nádúr an Stáit féin. Áiríodh leis seo ceistanna maidir le dearadh polaitiúil agus struchtúir mhaorlathacha (an Dr McGann, *Social Policy and Society and Policy and Politics*).

GEILLEAGAR POLAITIÚIL, COMHSHAOL AGUS FORBAIRT

Tá na hábhair inní seo nasctha le ceistanna a bhaineann le forbairt shóisialta agus eacnamaíoch i mbailiúcháin eile taighde sa Roinn atá dírithe níos mó ar shaincheistanna comhshaoil. Scrúdaigh leabhar an Dr Eoin Flaherty *Complexity and Resilience in the Social and Ecological Science* na ceistanna seo i dtéarmaí teoiriciúla, agus rinne saothar eile scrúdú stairiúil orthu (*Journal of Agrarian Change*). Cuireadh tús le tionscadal PANI Water an Ollaimh Honor Fagan, ag leanúint lena cuid taighde ar pholaitíocht agus ar bheartas uisce, le foilseachán in *Integrated environmental assessment and management* and *African Journal of Environmental Science & Technology*. D'eagraigh an tOllamh Mary Murphy agus a comhghleacaithe siompóisiam a *Just Transition* agus ar *Reconfiguring Welfare in an eco-social state* in 2020. Leathnaigh an tOllamh John O'Brennan an taighde seo ar chaidreamh idirnáisiúnta trí foilseachán inar scrúdaíodh éifeachtaí an Bhreiteamh ar an gcuid idir an Ríocht Aontaithe agus Éire (*Capital and Class*), chomh maith le comheagarthóireacht a dhéanamh ar eagrán speisialta de *Irish Political Studies* ar *Ireland and the European Union*.

INSTITIÚIDÍ, POBAIL AGUS SAOIL NEAMHCHOMHIONANNA

I dtaighde eile scrúdaíodh an chaoi a mhúnlaíonn na hinstiúidí ina mairimid agus na hacmhainní atá ar fáil dúinn an cineál saoil atá againn. D'fhoilsigh an Dr Delma Byrne raon taighde ar theaghlach agus ar oideachas lena n-áirítear *Parental Involvement Across European Education Systems* a ndearnadh comheagarthóireacht air. Scrúdaigh an tOllamh Jane Gray an áit a dtasnaíonn daoine, teaghlach agus bochtaineacht – lena n-áirítear córais leasa (*Social Policy and Society*), agus an leabhar *Poverty, Crisis and Resilience* a ndearnadh sí comheagarthóireacht air. I dtaighde eile, scrúdaíodh dinimic athraitheach agus chomparáideach an neamhionannais, atá nasctha leis an ngeall idir caipiteal agus saothair (an Dr Eoin Flaherty agus an tOllamh Seán Ó Riain, *Socio Economic Review*), agus airgeadú (an Dr Flaherty, *Journal of Comparative Policy Analysis*).

Tá comhaltachtaí MSCA/IRC CAROLINE [Comhaltachtaí Comhoibrítheacha Taighde le haghaidh Eoraip a bheidh Freagrúil agus Nuálach] ag an Dr Alberto Arribas Lozano agus ag an Dr Robert Hamm. Tá siad seo idir-rannach de réir sainmhíniú; dearadh an clár seo go sonrach chun comhoibrí idir gníomhaithe acadúla agus neamh-acadúla a chur chun cinn maidir le ceann amháin nó níos mó de na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe.

Idir Bealtaine 2018 agus Deireadh Fómhair 2020, bhí an Dr Arribas Lozano i bPeiriú leis an Andean Project of Peasant Technologies (PRATEC), eagraíocht sochaí shibhialta a bhí ag obair le pobail Aindéacha agus Amasónacha le 30 bliain anuas ar Éagsúlacht Bhithchultúrtha, an tAthrú Aeráide, agus Oideachas Idirchultúrtha agus Pobalbhuanaithe. Bhí a thionscadal nasctha le Sprioc 4.7 SDG, "Oideachas d'fhorbairt inbhuanaithe agus stíleanna maireachtála inbhuanaithe, cearta an duine, i

comhionannas inscne, cultúr síochána agus neamhfhóireigin, saoránacht dhomhanda, agus meas ar éagsúlacht chultúrtha agus ar rannchuidiú an chultúir le forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn”.

Chuir na hOllúna Aphra Kerr agus John O'Brennan tuarascáil Chomhairleachta i dtoll a chéile d'Iontaobhas Feasachta Cearrbhachais na hÉireann, dar teideal *Gambling Trends Harms and Responses. Ireland in an international Context*.

Kerr, Aphra, Savage, J. D., agus Twomey-Lee, V. (2020) *Decoding and Recoding Game Making Events for Diversity, Inclusion and Innovation*.

Tuarascáil ón Network in Play agus ó thionscadail taighde ReFiG. Maynooth: Maynooth University. ISBN: 978-1-9998055-1-7. Tuarascáil deiridh den tionscadal Refiguring Innovation in Digital Games arna mhaoiniú ag Comhairle Taighde na hEolaíochta Sóisialta agus na nDaonnachtaí i gCeanada agus taighde a rinneadh le raon grúpaí pobail áitiúla, deonacha, oideachais agus cruthaitheacha lena n-áirítear Coding Grace Ireland.

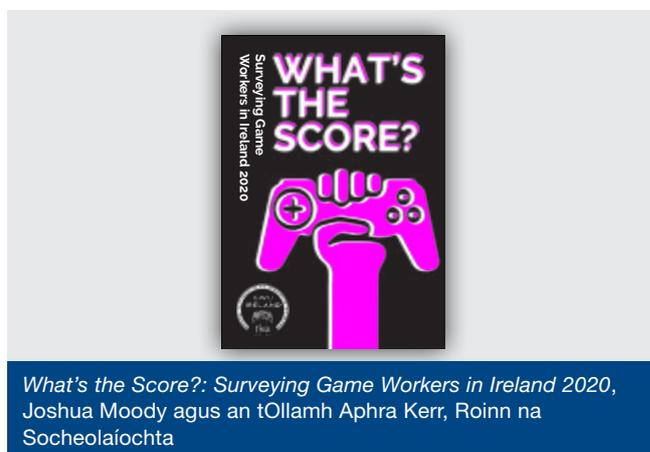
Tugadh cuireadh don Ollamh Kerr a bheith ina ball den Media and Technology Multi-stakeholder Committee den tionscnamh AI4people arna réachtáil ag Institiúid Eorpach Atomium um Science, Media and Democracy (2020). Ball comhairleach ar thuarascáil earnála na Meán agus na Teicneolaíochta, a cuireadh faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa i mí na Nollag 2020. Ba í an aidhm ná creataí comónta, a aithnítear go hidirnáisiúnta, a bhaineann go sonrach leis an tionscal, a fhorbairt ar IS iontaofa.

Is é an tOllamh Kerr Ceannaire Maynooth freisin, agus PI maoinithe í i gcéim 2 den ADAPT Centre (2021-2026) arna mhaoiniú ag SFI. Cuimsíonn ionad taighde ADAPT 8 n-institiúid institiúid ardoideachais in Éirinn le raon leathan comhpháirtithe tionscail. Is ionad taighde idirdhisciplíneach é atá dírithe ar Theicneolaíocht Ábhar Digiteach atá dírithe ar IS duinelárnach. Déanfaidh an tOllamh Kerr taighde ar na saincheisteanna sóisialta agus eiticiúla a ardaíonn dearadh agus úsáid teicneolaíochtaí ábhar digiteach faoi thiomáint IS i raon fearann, lena n-áirítear na meáin, sláinte agus airgeadas. Tá €32.7M faighte ag ADAPT ón SFI, agus beidh an tOllamh Kerr agus acadóirí ADAPT eile atá lonnaithe i Má Nuad ag earcú taighdeoirí agus mic léinn iardhoctúireachta chun dul i mbun oibre ar thionscadail nua sa dá bhliain atá romhainn.

Tá an Dr Eoin Flaherty, an tOllamh Kerr agus an tOllamh Jane Gray ag obair leis an Ardán um Chearta ar thionscadal dar teideal *Re-House that Data: Building Data and Communication Skills for Social Change*. Tá sé mar aidhm ag an tionscadal seo acmhainn na mac léinn agus an Ardáin um Chearta a fhorbairt, maidir le sonraí cainníochtúla agus cáilíochtúla atá ann cheana a bhaineann le tithíocht agus saoránacht ghníomhach a athúsáid agus a chur i láthair. Is eagraíocht ballraíochta é an tArdán um Chearta le 40 ball a dhíríonn ar chuimsiú sóisialta i gceantar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Tá fócas frithbhochtaineachta agus comhionannais aige. Déanfaimid forlónadh ar na cuspóirí foghlama atá ann cheana ar dhá mhodúl socheolaíochta iarchéime (SO617 Modhanna Taighde Cainníochtúla & Stiúideo Sonraí Eolaíochta Sóisialta SO637), le cuspóirí breise foghlama ó thaithí a bhaineann le hathúsáid sonraí ag ár gcomhpháirtí tionscadail.

Beidh an méid seo a leanas i gceist leis an tionscadal:

- > aoi-chur i láthair ón Ardán um Chearta ar a riachtanais sonraí agus cé dóibh a gcaitheann siad sonraí a chur in iúl,
- > acmhainní seomra ranga a fhorbairt chun tacú leis an anailís ar thacair sonraí ábhartha,
- > measúnuithe oiriúnacha a fhorbairt chun gníomhaíochtaí foghlama ó thaithí agus aschuir a bhaineann le tithíocht a éascú,
- > comhtháthú gníomhaíochtaí teagaisc dírithe ar shonraí a chur in iúl agus a chur i láthair d'éisteoirí difriúla,
- > saothar grúpa nó aonair a chur i láthair an Ardáin um Chearta. Measúnú ar chomhpháirtíocht an tionscadail.

Ó Mheán Fómhair 2020, tá an Dr Laurence Cox ag comhordú braisle gluaiseachtaí sóisialta do thionscadal taighde Oxfam/LSE *Emergent agency in a time of COVID-19*. Bhí baint aige ó Iúil 2020 leis an tionscadal taighde gníomhaíochta *Strengthening European social movement ecology* (SESME) le hionad oiliúna gluaiseachta Ulex, an Chatalóin. In Aibreán-Bealtaine 2020, rinne sé 38 píosa gairid ar ghluaiseachtaí sóisialta faoi COVID-19 ó gach mór-roinn seachas Antartaice a fháil agus a chur in eagar don iris gluaiseachta sóisialta cleachtóra/taighdeora *Interface*. Rinne sé comheagarthóireacht ar dhá eagrán den iris agus ar eagrán amháin den *Field Centre Journal of Research and Practice*. Thug sé príomhóráid do chomhdháil Lónra Taighde um Fhoréigean Stáit gníomhaíoch/acadúil, in Aibreán 2020. Chuir sé ábhar le seimineáir ghréasáin eile freisin mar Fhondúireacht Rosa Luxemburg, Oxfam, Movements of Movements/encuentro5 agus imeachtaí oideachais móréilimh sa RA.

Tá baint ag an Ollamh Mary Murphy le taighde comhpháirteach a scaiptear ar ghníomhaithe reachtúla (An Roinn Gnóthaí Fostaíochta agus Coimirce Sóisialaí (DEASP), ceardchumann (Forsa, SIPTU, agus Connect) agus eagraíochtaí na sochaí sibhialta (Comhairle Náisiúnta na mBan, Focus Ireland, Eagraíocht Náisiúnta na nDaoine Gan Obair, Lónra Forbartha Áitiúil na hÉireann agus Lónra Seirbhísí Fostaíochta Áitiúla, agus Obair Pobail Éireann chomh maith le go leor eile).

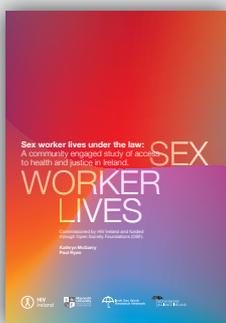
BUAICPHOINTÍ NA DÁIMHE DÁMH NA nEOLAÍOCHTAÍ SÓISIALTA

Tá an tOllamh Murphy agus an Dr Nuala Whelan ag obair leis an Roinn Coimirce Sóisialaí, Eagraíocht Náisiúnta na nDaoine gan Obair, Lónra Forbartha Áitiúil na hÉireann agus Seirbhísí Fostaíochta Áitiúla ar an Tionscadal ACAPES – Cur Chuige Comhoibrítheach chun Seirbhísí Fostaíochta Poiblí a thógáil.

Faigheann sé tacaíocht freisin ó choiste comhairleach acadúil idirnáisiúnta le baill ó MU, Ollscoil Warwick, Ollscoil Dhún Éideann, agus Ollscoil na Ginéive. Bhí comhoibriú láidir ann idir lucht an tionscadail agus an Dr Michael McGann (Tionscadal Ghníomhachtú in Éirinn a Rialú (GAIL), MU) atá ina bhall den choiste comhairleach acadúil freisin.

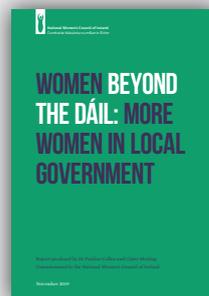
Gheofar tuilleadh faisnéise ar ghníomhaíochtaí tionscadail (lena n-áirítear an Chomhdháil *Leave No One Behind* (Meitheamh 2019), tuarascáil an *High Road Back to Work: Developing a Public Employment Eco-System for a Post-Covid Recovery* agus seoladh ar líne (Meith 2020), an Chomhdháil ar líne dar teideal *Digitalisation in Public Employment and Guidance Services* (M.F. 2020), agus ar fhoilseacháin bhreise ag: ACA PES: A Collaborative Approach to building a Public Employment Service / Maynooth University

Ghnóthaigh CommSoc Partnership with Community Work Ireland (CWI) an Ollaimh Murphy €11,900 de mhaoiniú ó Bhunús Nua an IRC. Is comhpháirtí tionscadail iomlán é an CWI atá tugtha an oiread céanna don taighde agus don scaipeadh. Tuarascáil Winners and Losers Research a chomhléiríú (Márta 2020) agus siompóisiamaí agus comhdhála náisiúnta do 150 rannpháirtí a chomheagrú. (Iúil 2020). Ghin an CWI maoiniú den mhéid céanna ó Pobal, an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus lontaobhas Fhaiche Stiabhna.

Sex Worker Lives under the law, an Dr Paul Ryan agus an Dr Kathryn McGarry

Foilsíodh tionscadal an Dr Paul Ryan leis an Dr Kathryn McGarry ar *Sex Workers Lives under the law: a community engaged study of access to health and justice in Ireland* i Meán Fómhair 2020. Bhí dhá chomhpháirtí sheachtracha ag an tionscadal, HIV Ireland agus Sex Workers Alliance Ireland (SWAI) (Ionannithe san Ionad um Chearta Imirceacha) agus d'úsáid siad éascaitheoirí piaraí chun rochtain oibríthe gnéis ar shláinte agus ar cheartas a iniúchadh.

Ba í an Dr Pauline Cullen an Príomh-PI don tuarascáil (2019) *Women Beyond the Dáil: More Women in Local Government*

Ba í an Dr Pauline Cullen an Príomh-PI don tuarascáil (2019) *Women Beyond the Dáil: More Women in Local Government*, a choimisiúnaigh Comhairle Náisiúnta na mBan in Éirinn (NWCI), agus a mhaoinigh an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil (Athchóiriú Toghcháin). Cuimsíonn an taighde seo an chéad suirbhé riamh ar ionadaithe tofa áitiúla agus ar ghrúpaí fócais le hiarrthóirí mná nár éirigh leo agus eagraíochtaí geallsealbhóirí i dtaobh eispéiris iarrthóirí i dtoghcháin áitiúla. I measc na gcomhoibríthe bhí AkiDwA, (lónra náisiúnta de mhná imirceacha atá ina gcónaí in Éirinn) Mná i dToghcháin, Lónra Mhná Luimnigh, Comhairle Inimirceach na hÉireann, Naisc Mhná an Longfoirt, Cumann an Rialtais Áitiúil in Éirinn. Seoladh an tionscadal i mí na Samhna 2019.

Cuireadh tús le tionscadal Bunús Nua na Comhairle um Thaighde in Éirinn an Dr Cullen agus Shane Gough i mí na Nollag 2020 maidir le Measúnú a Dhéanamh ar Thacaíochtaí do Chiuimsiú Polaitiúil Mná Ciníocha, Mionlaigh Eitneacha agus Imirceacha in Éirinn (ASPIRE). Is staidéar taighde é i gcomhar le Fóram Náisiúnta na mBan don Lucht Siúil agus AkiDwA. Féachann sé le foghlaim faoi thaithe an Lucht Siúil, na mionlach eitneach agus na mban imirceach ar rialtas áitiúil agus polaitíocht in Éirinn, agus a rochtain orthu, agus tá sé mar aidhm aige go háirithe díriú ar thaithe na mban ciníochaithe agus mionlaigh ar speis leo oifig pholaitiúil.

Ceapadh an Dr Cullen ina phríomhshaineolaí inscne don phróiseas aighneachta poiblí do Chomhdháil 2020 na Saoránach ar Chomhionannas Inscne. Áirítear leis seo anailís leanúnach agus scaipeadh poiblí ar na haighneachtaí poiblí do Thionól na Saoránach ar Chomhionannas Inscne 2020-2021, cur chuige modheolaíoch a fhorbairt chun anailís a dhéanamh ar aighneachtaí suirbhé agus aighneachtaí aonair. Is gá freisin tuarascálacha téamacha a tháirgeadh do Ghrúpa Comhairleach Saineolaíche Thionól na Saoránach agus páipéir dírithe ar chruinnithe do na saoránaigh, in éineacht le hachoirí físe do chruinnithe cianda.

LEABHARLANN OLLSCOIL MHÁ NUAD

LEABHARLANN OLLSCOIL MHÁ NUAD

Tá 44 ball foirne i Leabharlann MU a bhfuil stair bheoga foilsithe acu, agus sa bhliain acadúil 2019/2020 scríobh an Leabharlann 20 foilseachán lena n-áirítear, 2 leabhar (baillíochán curtha in eagar), 5 chaibidil leabhair agus 13 alt. Foilsíodh ailt in irisí piarmheasúnaithe, irisí gairmiúla agus nuachtáin. D'fhoilsigh Daraja Press dhá leabhar rochtana oscailte. Chomhoibrigh an Leabharlann leis Roinn na Staire agus le Ranna an Bhéarla agus na Socheolaíochta le haghaidh 2 chaibidil leabhair agus an baillíochán curtha in eagar in 2019.

I measc na bhfoilseachán a gcuirfí spéis shuntasach idirnáisiúnta iontu tá *Treason: Last Writings of Ken Saro-Wiwa* (2nd ed. Daraja Press, 2019) agus *I am a Man of Peace: Writings inspired by the Ken Saro-Wiwa Collection* (Daraja Press, 2020), le líon suntasach aistí le scríbhneoirí agus gníomhaíthe ón Deisceart Domhanda. Baineadh amach tionchar láidir pobail náisiúnta/idirnáisiúnta leabharlainne le seachadadh, agus foilsiú cur i láthair ina dhiaidh sin, ón gcéad seimineár dar teideal *Irish Libraries and COVID-19*.

Tacaíonn an Leabharlann le foilseachán irisleabhar piarmheasúnaithe i bhfoirm Rochtana Oscailte i gcomhar le foireann MU. Ina measc sin tá:

- > The Open Journal of Astrophysics (via Scholastica)
- > Journal of Military History and Defence Studies (via Open Journal System)
- > Journal of Electronic Dance Music Culture (via Open Journal System)
- > Journal of Mediation and Conflict Analysis (via ePrints).

Caomhnaíonn an Leabharlann an Taisce Institiúideach, MURAL, Leabharlann Chartlann Taighde Ollscoil Mhá Nuad, atá ina stór institiúideach de r-Fhoilseacháin a thaispeánann aschur taighde fhoireann agus mhic léinn iarchéime Ollscoil Mhá Nuad agus Choláiste Phádraig. Cuireadh 1,576 mír faoi bhráid MURAL agus íoslódáladh 654,017 le bliain anuas.

Bhunaigh an Leabharlann, i dteannta leis an Institiúid Ealaíon agus Daonnachtaí, trí chomhaltacht cuartaíochta chun rannpháirtíocht taighde níos mó i mbaillíocháin uathúla agus sainiúla na Leabharlainne a éascú, agus chun misean taighde na hInstitiúide a chur chun cinn.

Freastalaíonn ball foirne Leabharlainne ar ghrúpa United Kingdom Serials (UKSG), cumann idirnáisiúnta atá comhdhéanta de leabharlannaithe, foilsitheoirí agus díoltóirí, a nascann an pobal faisnéise scolártha agus a spreagann malartú smaointe ar chumarsáid léannta.

Ina theannta sin, tá baill foirne na Leabharlainne bainteach le ról eagarthóireachta agus le cumainn phroifisiúnta lena n-áirítear:

- > Eagarthóir Comhlach ar an New Review of Academic Librarianship (NRAL), iris piarmheasúnaithe de chuid Taylor & Francis
- > Cathaoirleach agus comhordaitheoir faisnéise an International Federation of Library Associations (IFLA) Buildings Group
- > Leas-uachtaránacht ar Chumann Leabharlainne na hÉireann (LAI)

Tá ionadaithe ag an Leabharlann ar na grúpaí tacaíochta taighde seo a leanas:

- > Grúpa Oibre Scileanna an Fhóiraim Náisiúnta um Thaighde Oscailte (NORF)
- > Grúpa Foilsitheoireachta Chumann Leabharlainne na hÉireann (LAI)
- > Grúpa Rochtana Oscailte Chumann Leabharlainne na hÉireann (LAI)
- > Grúpa Oibre Sonraí Oscailte Nasctha Liber
- > Leabharlann leictreonach Taighde na hÉireann (IREL), cuibhreannas ORCID, DOI) cuibhreannais
- > Grúpa Taighde CONUL agus Grúpa Bainistíochta Sonraí Taighde CONUL.

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAIÐ TAIGHDE

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAI TAIGHDE

INSTITIÚID NA nEALAÍON AGUS NA nDAONNACHTAÍ

Tionscnaíodh an Institiúid Ealaíon agus Daonnachtaí (AHI) in Eanáir 2018. Ag teacht le Plean Straitéiseach na hOllscoile 2018-22, tá cuspóir faoi thrí ag AHI: tacú le cultúr taighde i nDámh na nEalaíon agus san Ollscoil i gcoitinne agus é a fheabhsú; méid agus cáilíocht aschur taighde na Dáimhe a mhéadú; ioncam ó dheontais taighde sheachtracha a mhéadú. Bhí tionchar ag paidéim COVID-19 ar ghníomhaíochtaí na hInstitiúide sa dara leath den bhliain atá faoi athbhréithniú. Mar sin féin, bhí áthas ar an Institiúid fáilte a chur roimh roinnt tionscadal taighde nua, atá á maoiniú go seachtrach:

IN THE ROOM AUDIO

Maoinitheoir: Fiontraíocht Éireann
PI An tOllamh Victor Lazzarini (Ceol)

Tionscadal Teicneolaíochta Faisnéise an Acadaimh Taighde, arna mhaoiniú ag Ciste Tráchtálaíochta Fiontraíocht Éireann, ó Mhárta 2019 go Samhain 2020. D'fhéach an tionscadal le hardán a chur i bhfeidhm chun fuaim réalaíoch 3D a sheachadadh trí chluasáin ag úsáid feidhmeanna aistrithe pearsantaithe a bhain leis an gcloigeann. Dearadh an t-ardán timpeall ar thrí ghné: gnéithe antrapamorfacha a ghabháil agus mogaíra cinn a ghiniúint; feidhm aistrithe a bhaineann le cloigeann (HRTF) a ríomh ó mhogaíra cinn; agus inneall rindreála le haghaidh fuaim déchlúiseach, a d'úsáid sonraí tomhaiste HRTF an úsáideora. Forbraíodh an t-ardán seo agus tá sé réidh anois lena thráchtáil.

MACMORRIS

MACMORRIS (Gníomhaithe agus Comhthéacsanna Mapála: Taighde in Éirinn na hAthbheochana sa Séú agus sa Seachtú hAois Déag a shamhaltú)

Maoinitheoir: IRC

PI An tOllamh Patricia Palmer (Béarla)

Is ardionscadal daonnachtaí digiteacha Laureate é *MACMORRIS* a fhéachann le raon agus saibhreas iomlán na gníomhaíochta cultúrtha, ar fud teangacha agus grúpaí eitneacha in Éirinn ó 1541 go 1661, a mhapaíl. Bhí tionchar ag COVID-19 ar roinnt gníomhaíochtaí, ag cosc taistil chuig cartlanna agus comhdhála, ach seachas sin rinneadh dul chun cinn maith. Chruinnigh an fhoireann taighde liosta foirne an tionscadail de phríomhghníomhaithe agus gníomhaithe tánaisteacha ón *Dictionary of Irish Biography* (DIB) agus ó Bhunachar Sonraí Fhilíocht na mBard (BPD), bunachair sonraí a chomhroinn Cambridge University Press (CUP) agus Institiúid Ard-Léinn Bhaile Átha Cliath, faoi seach, go caoin. I Meán Fómhair 2020, chuaigh an ríomhchlárthoír Rupavathi Subramani, a bhfuil sé de chúram air mír chuíl bhonneagar an tionscadail a dhearadh, isteach san fhoireann leis na baill a bhí ann cheana – an tOllamh Palmer, an Dr Deirdre Nic Chárthaigh, agus an Dr Evan Bourke. Rinne an Dr Bourke maoirseacht ar an bpríseas sin agus ghlan sí na sonraí ó cheann cúil an DIB; tá obair den chineál céanna déanta ag an Dr Nic Chárthaigh leis an BPD; agus le chéile, tá obair curtha i gcrích acu ar líonra pátrúnachta fhíil na mbard. Ina theannta sin, tá an Dr Nic Chárthaigh ag déanamh eagarthóireachta ar an leabhar a dtabharfar 'cnuasach *MACMORRIS*' air sa deireadh. D'earcaigh lucht an tionscadail mac léinn PhD, Alan Waldron, atá ag obair ar chúrsaí amharclannaíochta in Éirinn i lár an 17ú haois. Bronnadh Comhaltacht Iardhochtúireachta Rialtas na

hÉireann IRC ar an Dr Kevin Tracey as tionscadal, *AMERGIN*, atá nasctha le *MACMORRIS*. Chuir an tionscadal ár dtorthaí i láthair – go fóill – 'ag' Ollscoil Connecticut, UCD, OL, agus i gceardlann na gCreatáí Digiteacha i Má Nuad. Seoladh láithreán gréasáin dátheangach an tionscadail, chomh maith. Tá cuntas Twitter ag an tionscadal, @macmorr1s

TIONSCADAL CLERICUS (AN CHÉAD CHÉIM)

Maoinitheoir: Coláiste Phádraig Má Nuad, €74,000
PI An tOllamh Thomas O'Connor AHI
Ean-Meith 2020.

D'fhorbair foireann an tionscadail, ar a raibh PI, ceannaire teicniúil, innealtóir bogearraí agus Cúntóirí Taighde bonneagar lárnach chun sonraí prosopagrafacha ar chléir na hÉireann a ionghabháil agus a óstáil do na tréimhsí luath- nua-aimseartha agus nua-aimseartha, ó chineálacha éagsúla acmhainní, lena n-áirítear bailiúcháin griangraif Choláiste Phádraig. Áiríodh leis seo timpeallacht chuimsitheach catalógaithe agus ceann tosaigh nua-aimseartha seachadta ábhar ; samhaltú sonraí .i. príomhaonáin agus a ngaolta a aithint; allmhairiú agus catalógú sonraí le cúnamh IS; anailís sonraí; seachadadh/léiriú sonraí. Tá an bonneagar mar thoradh air solúbtha go leor chun catalógú a dhéanamh ar raon leathan acmhainní (i.e. leabhair agus lámhscríbhinní, grianghraif, portráidí srl.). Tá sé i gceist leis an tionscadal forbartha seo caighdeán a shocrú don réimse.

AN TIONSCADAL MHÁITHREACHAIS

Maoinitheoir: An Coimisiún Eorpach
PI: An tOllamh Valerie Heffernan

Meán Fómhair 2020– Meán Fómhair 2024

D'éirigh le Tionscadal Máithreachais MU, grúpa taighde comhdhéanta de sheachtar taighdeoirí i nDámh na nEalaíon, an Léinn Cheiltigh agus na Fealsúnachta, agus seisear taighdeoirí i nDámh na nEolaíochtaí Sóisialta, iarratas rathúil a dhéanamh ar mhaoiniú trí chlár H2020 TWINNING i mí na Samhna 2019. Cuireadh tús foirmiúil leis an tionscadal maoinithe seo, a chuimsíonn comhoibriú le hOllscoil Vilnius sa Liotuáin agus le hOllscoil Uppsala sa tSualainn, i mí Eanáir 2021. Trí bliana a mhairfidh sé, .i. go Nollaig 2023.

In 2019-2020, d'fhoilsigh taighdeoirí i dTionscadal Máithreachais MU taighde píarmheasúnaithe ar mháithreachas in irisí mór le rá mar *Journal of Popular Film and Television* (an Dr Julie Rodgers), *Families, Relationships and Societies* (an Dr Ciara Bradley), and *International Journal of Intercultural Relations* (an Dr Marian Crowley-Henry). D'fhoilsigh an Dr Moynagh Sullivan caibidil ar leabhar nua dar teideal *Anne Enright, Feminine Aesthetics, Writing, Mothering, Spiralling* (eag. Caroline Eufrausino, Peter Lang: 2020). Chuir baill de Thionscadal Máithreachais MU a gcuid taighde ar mháithreachas i láthair ag roinnt imeachtaí taighde le linn na tréimhe seo, lena n-áirítear mar shampla siompóisiam ag MU ar *Mediating Motherhood* (an tOllamh Valerie Heffernan), Cumann Shakespeare larchéime na Breataine (Orlagh Woods), agus Comhdháil na mBan sa Fhraincis i Leeds (an Dr Julie Rodgers).

Bhí an taighde a rinne baill de Thionscadal Máithreachais MU le feiceáil sna meáin phríomhshrutha in 2019-2020. Luadh an Dr Julie Rodgers agus an tOllamh Valerie Heffernan in alt san *Irish Times* le Sheila Wayman ar fhoinsí allamuigh an mháithreachais i mí Iúil 2019 – féach anseo – agus luadh taighde an Ollaimh Heffernan ar mháithreacha a bhfuil aifeála orthu faoina máithreachas san iris Cheanadach *Véro* i Meán Fómhair

2020 – féach anseo. Cuireadh agallamh uirthi freisin faoi Thionscadal Máithreachais MU ar Kildare FM i mí Lúnasa 2019.

Tuar maith don todhchaí is ea an rath a bhí ar iarratais ar dheontais taighde a rinneadh le déanaí. D'éirigh go maith le déanaí le beirt bhall de Thionscadal Máithreachais MU sa bhabhta de dheontais *New Foundations* ón Chomhairle um Thaighde in Éirinn: Bronnadh €11,774 ar an Dr Moynagh Sullivan le haghaidh comhoibriú le Cumann Aise na hÉireann dar teideal *MamaEcology: MAKing Mediums to MEdiate breast canCer thrOuGh sustainabLe narrative, art, and pOetrY practices* agus bronnadh €11,521 ar an Dr Ciara Bradley as comhoibriú le hIonad Pavee Point do Thaistealaithe agus do Romaigh dar teideal *Pavee Mothering during COVID-19*.

CREAT DIGITEACH A FHOIRTEAR DON DOMHAN GAELACH MEÁNAISEACH

Maoinitheoir: IRC/AHRC €39,000

Comhinscrúdaitheoir: An Dr Deborah Hayden

Maoiniú chun clár de 4 cheardlann a reáchtáil agus 4 pháipéar oibre a scríobh ag iniúchadh conas a d'athraigh, agus a athróidh, an digitiú nádúr an taighde sa Léann Ceilteach meánaoiseach agus i réimsí gaolmhara. I measc na bpríomhrannpháirtithe tá acadóirí ó MU (An tOllamh David Stifter), QUB (An tOllamh Greg Toner), UCC, Ollscoil Ghlaschú agus Ollscoil Cambridge, chomh maith le hionadaithe ó Leabharlann na Breataine, Leabharlann Náisiúnta na hAlban agus Acadamh Ríoga na hÉireann.

TIONSCADAIL LEANÚNACHA MAOINITHÉ GO SEACHTRACH ARNA ÓSTÁIL SAN INSTITIÚID

CHRONOLOGICON HIBERNICUM

Maoinitheoir: ERC, €8M

PI: An tOllamh David Stifter

cuireadh síneadh leis go dtí Aibreán 2021 agus tacaíodh leis trí chiste tacaíochta MU HEA COVID-19. Cumasóidh sé seo an chéim dheiridh ríthábhachtach den tionscadal a chríochnú, bunachar sonraí an tionscadail CorPH (Corpus PalaeoHibernicum) a thógáil agus a chríochnú agus é a ullmhú le haghaidh seoladh poiblí.

TIONSCADAL AR LIACHT MHEÁNAISEACH NA HÉIREANN INA CHOMHTHÉACS EORPACH THAR THUAIDH

Maoinitheoir: IRC, €190,640

PI: An Dr Deborah Hayden (An Luath-Ghaeilge)

Bhuail an phaindéim tionscadal MIMNEC go dona, agus dá bhí sin cuireadh síneadh leis go dtí Meán Fómhair 2021. Rinneadh croíchomhdháil tionscadail MIMNEC, *Medicine in the Medieval North Atlantic World*, a eagraíodh i gcomhar leis an Dr Sarah Baccianti (QUB) agus a chómhaoinigh an IRC agus Acadamh na Breataine a athsceidealú mar ócáid fhíorúil don 13-15 Bealtaine 2021. Chuir foireann an tionscadail 5 pháipéar comhdhála i láthair (lena n-áirítear 3 aoi-chaint) le linn na bliana acadúla. D'fhoilsigh an PI agus na Cúntóirí Taighde 6 alt irise piarmheasúnaithe agus 1 chaibidil leabhair in 2019-2020 (liostaithe thíos); Chuir an PI 7 n-alt a bhaineann le tionscadail isteach, atá fós ag céimeanna éagsúla den phróiseas piarmheasúnaithe, agus cuireadh moill mhór ar go leor acu mar gheall ar an bpaindéim. Ag tús 2020, ghlac an PI post mar Phríomheagarthóir ar an iris idirdhisciplíneach, piarmheasúnaithe *Language & History* (arna fhoilsiú ag Taylor & Francis).

TIONSCADAL LITREACHA FRANK DUFF

Maoinitheoir: Léigiún Mhuire na hÉireann, €70,000

PI: An Dr Jacinta Prunty

Iúil 2019-Aib 2020

Tionscadal a tugadh chun críche.

DÁMHACHTAINÍ TAIGHDE IARDHOCHTÚIREACHTA SAN INSTITIÚID

> **Tionscadal:** Triad de Ghluaiseanna Míochaine (Comhaltacht Iardhochtúireachta Rialtas na hÉireann)

Dámhachtaí: Siobhán Barrett

Maoinitheoir: IRC, D.F. 2020 – M.F. 2022

> **Tionscadal:** MACMORRIS (Gníomhaithe agus Comhthéacsanna Mapála: Taighde Múnlaithé in Éirinn na hAthbheochana sa Séú agus sa Seachtú hAois Déag)

Dámhachtaí: Alan Patrick Waldron

Maoinitheoir: IRC, D.F. 2020 – M.F. 2022

> **Comhaltacht Dhomhanda Marie Sklodowska-Curie AE**

Dámhachtaí: An Dr Joe Davies

Meantóir: An tOllamh Lorraine Bodley Byrne (Ceol) le hOllscoil California Irvine (2021-24)

An Dr Joe Davies, Roinn an Cheoil

FOILSEACHÁIN NA HINSTITIÚIDE

> An tOllamh Thomas O'Connor, *Irish captives in the British and Spanish Mediterranean 1580–1760* in Ana Sáez-Hidalgo and Berta Cano Echevarría (eag), *Intersections: Exile, diplomacy and texts: exchanges between Iberia and the British Isles, 1500–1767* (Leiden, 2020), pp. 55–73

> An tOllamh O'Connor, *La réception de la Geschichte der Päpste de Ludwig Von Pastor dans le monde anglophone* in Andreas Sohn and Jacques Verger (eds), *Ludwig Von Pastor (1854–1928): Universitätsprofessor, Historiker der Päpste, Direktor des Österreichischen Historischen Instituts in Rom...* (Regensburg, 2020), pp. 161–74

> An tOllamh O'Connor, 'Prequels: the Irish European Diaspora in Gisela Holfer, Bettina Migge (eds), *Ireland in the European Eye* (Dublin, 2019), lgh. 3–19.

> Thomas O'Connor, *Navigating Irish networks with a Roman compass British Catholic History*, 34, 4 (2019), pp. 643–53.

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAIÐ TAIGHDE

- > An tOllamh O'Connor (eag.): *Archivium Hibernicum* LXXIII, (2020)
- > Príomhóráid: An tOllamh Thomas O'Connor, Comhdháil Ollscoil Liováin, Samh 2019 Aoi-rannpháirt: An tOllamh O'Connor *In our Time* craoladh de chuid BBC Radio 4, Samh 2019
- > Aoi-chainteoir: An tOllamh O'Connor Comhdháil Ollscoil Vanderbilt um reiligiún luath-nua-aoiseach, Aib 2020 (curtha siar de bharr COVID-19)
- > Richard Fitzpatrick, *Catholic inheritance under the penal laws in Ireland* in *Irish Historical Studies*, xlv, no. 166 (2020), lgh 224-247.

SCÉIM CISTITHE SÍL TAIGHDEORA SINSEARÁI NA HINSTITIÚIDE

Is tionscadal taighde fadtéarmach é an tionscadal Atlas na Gaeilge (PI An tOllamh Fionntán de Brún) le Cork University Press a bhronn AHI €10,000 de mhaoiniú síl air i Meán Fómhair 2019, arna chómhaoiniú ag Scoil an Léinn Cheiltigh agus Roinn na Nua-Ghaeilge. Fostaíodh an Dr Fintan Keegan mar phríomhthaighdeoir, Miriam Fitzsimons agus Helen Kelly mar chúntóirí taighde sa chéim thosaigh den tionscadal, ar a dtugtar Scríobhaithe na Gaeilge. D'ullmhaigh an fhoireann beathaisnéisí digiteacha do 220 scríobhaí a bhí gníomhach i gCúige Uladh agus i gCúige Laighean Thuaidh (1650-1900). Críochnaíodh an Bunachar Sonraí i mBealtaine 2020, agus seoladh é ag Léachtaí Cholm Cille ar líne i mí na Nollag 2020, agus foilsíodh é i lár 2021.

SCÉIM NA NIONAD NUA TAIGHDE

Chomhoibrigh AHI agus Déan na nEalaíon, an Léinn Cheiltigh agus na Fealsúnachta in 2020 chun comórtas a réachtáil chun dhá ionad taighde goir nua a bhunú, arna maoiniú i gcomhpháirt ag AHI agus ag oifig an Déin, go ceann dhá bhliain ar €5,000 an ceann in aghaidh na bliana. Éascaíonn an scéim comhghleacaithe i réimsí taighde comhoibríochta ar féidir leo gníomhaíocht taighde sa Dámh a fheabhsú, agus as a leanfaidh tairiscintí do mhaoiniú taighde agus gabháil deontas amach anseo. Oibríonn na dámhachtaí go dlúth leis an Oifig Forbartha Taighde chun tairiscint ar mhaoiniú seachtrach a scríobh ag deireadh na tréimhse dhá bhliain nó roimhe sin, agus chun a gcuid oibre a chur chun cinn, líonraí taighde a chruthú, siompóisiam nó comhdháil a óstáil, agus chun alt amháin piarmheasúnaithe ar a laghad a sholáthar le linn na tréimhse tosaigh dhá bhliain. Tá trí bhall ar a laghad den Dámh i gceist sna tograí ó dhá roinn dáimhe ar leithligh ar a laghad. Réachtáladh an comórtas in earrach 2020, agus mealladh sé iarratas. Ba iad seo a leanas an dá iarratasóir ar éirigh leo:

- > An Tionscadal Máithreachais faoi cheannas an Ollaimh Valerie Heffernan (Gearmáinis), leis an Dr Sarah Arnold, an Dr Mercedes Carbayo Abengozar, an Dr Anne O'Brien, an Dr Julie Rodgers, an Dr Moynagh Sullivan agus Orlagh Woods
- > Scéalaíocht sna Meáin, faoi cheannas an Dr Jeneen Naji (Media Studies), an Dr Ann O'Brien agus an Dr Stephen O'Neill.

Thairg an Institiúid 23 comhaltacht chuartaíochta. Chuir srianta COVID-19 oibleagáid ar chomhaltaí cuartaíochta a bhí beartaithe teacht go Má Nuad in 2020, a gcuairteanna a chur siar. Mar sin féin, tá an Institiúid ag obair leis na comhaltaí lena mbaineann chun a gcuairteanna do 2021 agus 2022 a athsceidealú.

Ainm	Institiúid Baile	Meantóir
Shaun Blanchard	Franciscan University, Baton Rouge	Thomas O'Connor, AHI
Carmen Casaliggi	Ollscoil Cardiff	Colin Graham, Béarla
Jeffrey Klenotic	Ollscoil New Hampshire	Denis Condon, Staidéar ar na Meáin
Stephen Lahey	Ollscoil Nebraska Lincoln	Michael Dunne, Fealsúnacht
Henning Laugerud	Ollscoil Bergen	Thomas O'Connor AHI
Nioclas NacCathmhaoil	Ollscoil Uladh	Fionntán de Brún, Gaeilge
Ciaran McDonough	NUIG	Elizabeth Boyle, Luath-Ghaeilge
Shane McMahon	Ollscoil Mhá Nuad	Thomas O'Connor, AHI
Stephen Morgan	Kings College Londain	Sarah Arnold, Staidéar Meán
Andrei Nacu	Acadamh na Rómáine	Thomas O'Connor, AHI
Barry Nevin	TUD Baile Átha Cliath	Julie Rodgers, Francisc
Lesla Ni Mhughhaile	NUI Galway	Fionntán de Brún, Gaeilge
Martin O'Donoghue	Ollscoil Northumbria	Terence Dooley, Stair
Deana Rankin	Ollscoil Oxford	Pat Palmer, Béarla
John-Stewart Gordon	Vytautas Magnus University Kaunas	Philipp Rosmann, Fealsúnacht
Michael Robinson		MUSI comhroinnt
Elaine Pereira Farrell	An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath	Elizabeth Boyle, Luath-Ghaeilge
Mark McGowan	Ollscoil Toronto	Thomas O'Connor AHI
Thomas Bak	Ollscoil Dhún Éideann	Ann Gallagher, Scoil CS
Lucis Boldrini	Ollscoil Londen	Rita Sakr, Béarla
Thomas Herron	Ollscoil Carolina Thoir	Stephen O'Neill. Béarla
Michele Mangini	Ollscoil Bari	Philipp Rosemann, Fealsúnacht
Bridget English	Ollscoil Illinois, Chicago	Laura Arington, Béarla

D'óstáil an Institiúid Annemarie Ní Churreáin agus Sue Rainsford mar scríbhneoirí cónaithe in 2019-2020.

Beartas Insce: Tá AHI tiomanta do chomhionannas agus éagsúlacht a bhaint amach agus a chaomhnú i ngach ceann dá ghníomhaíochtaí. Tá stiúthóir AHI ina bhall d'Fhoireann Féinmheasúnaithe Athena Swan institiúideach (2017-2021), d'Fhoireann Féinmheasúnaithe Athena Swan Dhámh na nEalaíon (2020-2021) agus de scéim meantóireachta Aurora na hInstitiúide.

Lean Stiúthóir AHI ar aghaidh mar bhall de bhord Chomhaontas Daonnachtaí na hÉireann, ball de bhord comhairleach *Beyond 2022*, ball den Fondation Irlandaise (Páras), ball de choiste straitéise Ionad Cultúrtha na hÉireann i bPáras; críochnaíodh téarma mar bhall de Choimisiún Lámhscríbhinní na hÉireann (2020).

INSTITIÚID HAMILTON

In 2019-2020 d'óstáil an Institiúid 5 Ollamh lánaimseartha, 1 Ollamh leath-ama; 1.5 Riarachán; 6 thaighdeoir iardhochtúireachta; 33 mac léinn PhD; agus 2 mhac léinn máistir taighde. Feidhmíonn an Institiúid mar phointe fócasach ilrannach do 38 ball foirne dáimhe ollscoile cleamhnaithe a bhfuil saineolas agus leasanna taighde acu sna Disciplíní Uimhriúla. Chomh maith lena Stiúirthóir, óstálann sé ceathrar ball foirne dáimhe MU ar iasacht agus a bhfoirne taighde ó na Ranna Eolaíochta Ríomhaireachta, Innealtóireachta Leictreonaí, agus Matamaitice agus Staitisticí. Glacann cleamhnaithe na hInstitiúide páirt mar imscrúdaitheoirí príomhúla agus maoinithe i roinnt de na hIonaid Taighde SFI lena n-áirítear CONNECT, Insight, I-FORM agus Lero. Tá an Institiúid ina hóstach d'Ionad SFI um Oiliúint Taighde i mBunús na hEolaíochta Sonraí.

DEONTAIS TAIGHDE

Tá os cionn €9M de dheontais ghníomhacha ag foireann na dáimhe atá ar iasacht san Institiúid faoi láthair, agus tá siad ag seachadadh torthaí ar na deontais sin. Mar fhreagra ar phaindéim COVID-19, áfach, faoi stiúir an Ollaimh Andrew Parnell bronnadh maoiniú éigeandála SFI COVID-19 ar ghrúpa réasúnta mór d'fhoireann dáimhe MU, taighdeoirí iardhochtúireachta agus mic léinn ó gach cuid d'Institiúid Hamilton (an Dr Hoda Binaei, HoChan Cheon, an tOllamh Ken Duffy, an tOllamh Subhrakanti Dey, an tOllamh David Malone, Amin Shoari Nejad, an tOllamh Damien Woods, Bruna Wundervald), ó Roinn na Matamaitice agus na Staitisticí (an Dr Niamh Cahill, an Dr Rafael De Andrade Moral, an Dr Catherine Hurley), ó Roinn na Tíreolaíochta (Rebecca Dempsey, an Dr Gerard McCarthy), ón Roinn na Bitheolaíochta (an tOllamh Paul Moynagh) le haghaidh deontais, *Computational tools for medium-term impact and recovery forecasting from COVID-19*. Thug *Novartis* airgead i leith acmhainní ríomhaireachta don tionscadal, agus thug baill foirne óna ngrúpa eolaíochta sonraí am dó go deonach. D'fhorbair an fhoireann raon leathan uirlisí camchoipeála sonraí, samhaltú matamaiticiúil, infearas staitistiúil agus uirlisí eachtarshuímh mar chabhair le heipidéimeolaíocht COVID-19 a thuiscint. Gheofar aschur ón deontas anseo.

In iarratas rathúil eile, tá an tOllamh Parnell mar chuid d'fhoireann lárnach PI den Togra Straitéiseach SFI Terrain-AI nua €5M arna chómhaoiniú ag Microsoft. Bhí cleamhnaithe Institiúid Hamilton, agus Ollamh le Ríomheolaíocht, Tim McCarthy, i gceannas ar an deontas seo. Tá sé mar aidhm aige astaíochtaí Gáis Cheaptha Teasa na hÉireann a chainníochtú agus a laghdú sa deireadh. Beidh ról lárnach ag dáimh agus cleamhnaithe Hamilton mar go bhfuil eolaíocht sonraí agus teicneolaíochtaí nua foghlama meaisín i gceist le go leor de na teicneolaíochtaí atá taobh thiar de na spriocanna sin.

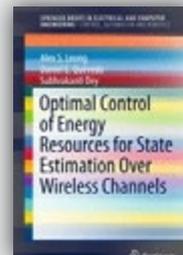
Lean foireann dáimhe HI ar iasacht orthu ag cabhrú le cleamhnaithe na hInstitiúide agus leis an bpobal acadúil MU i gcoitinne trí aiseolas ar thograí deontais a sholáthar do ghníomhaireachtaí lena n-áirítear SFI, an ERC agus aonáin eile an Aontais Eorpaigh. Tionscnamh suntasach, réamhbhreathnaitheach de chuid na hInstitiúide is ea a plean chun post tacaíochta taighde tiomnaithe um scríobh deontas a óstáil ó 2021, chun cabhrú le baill foirne dáimhe ar iasacht agus le cleamhnaithe deiseanna maoinithe a choincheapú, a scríobh agus a chomhordú.

TIONCHAR TAIGHDE

Chuimsigh obair fhoilsithe fhoireann na dáimhe ar iasacht speictream leathan ábhar in ionaid trasdisciplíneacha agus disciplín-shonracha barrleibhéil. I measc samplaí de thaighde trasdisciplíneach ardphróifíle tá obair leis an Ollamh Woods ar ríomhaireacht mhóilíneach a foilsíodh in *Nature*, obair an Ollaimh Parnell ar súnáimhe ársa a foilsíodh in *PNAS*, agus obair an Ollaimh Duffy ar tháirgeadh fola a thartháil le linn mór-ionfhabhtaithe a foilsíodh in *Nature Cell Biology*.

I gcomhar le comhghleacaithe ó Institiúid Teicneolaíochta California agus Ollscoil California Davis, tuairiscíonn páipéar an Ollaimh Woods in *Nature* ar shraith móilíní DNA atá in ann réimse leathan clár a reáchtáil i bhfeadán tástála. Ba é obair cheannródaíoch Alan Turing, nach maireann, agus an nóisean gurb é an cumas ríomhairí a bheith uileláithreach an chúis gur féidir le clár bogearraí de chineál ar bith a reáchtáil gan na cruia-earraí a athrú, a spreag in-athchlárúitheacht an chórais. Soláthraíonn an obair bunús matamaiticiúil freisin a thaispeánann gur féidir le cásanna níos mó den chóras aon algartam a rith. Ghin an taighde seo spéis shuntasach sa phobal, agus clúdaíodh é dá bharr sna meáin náisiúnta (*Futureproof*, *Newstalk radio*; *Irish Times*; *Silicon Republic*) agus sna meáin idirnáisiúnta (*Wired*; *IEEE Spectrum*; *Chemistry World*; *Physics World*; *Europa Press*; *Nature Asia*; *The California Aggie*)

I gcomhar le comhghleacaithe ó Ollscoil Teicneolaíochta Nanyang, Ollscoil Syiah Kuala, agus Ollscoil Oxford, cuireann páipéar an Ollaimh Parnell i *PNAS* fianaise sheandálaíochta i láthair gur scríos súnáimhe agus deireadh an 14ú haois cósta thuaisceart Sumatra agus gur chuir sé an stair ar mhalairt treo. Mhúscail an obair seo spéis ghinearálta, agus clúdaíodh é mar alt spéise ginearálta san *Irish Times* agus sa *National Geographic*, i measc foilseachán eile.

Optimal Control of Energy Resources for State Estimation Over Wireless Channels, an tOllamh Subhrakanti Dey

I measc samplaí de bhuaicphointí disciplín-shonracha tá; Leabhar an Ollaimh Dey ar rialú acmhainní fuinnimh ar chainéil gan sreang, atá, de réir Springer Nature, i measc na bhfoilseachán is fearr ar SpringerLink a bhaineann le ceann amháin nó níos mó de Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe; obair an Ollaimh Woods ar a neamh-inrialaithe atá féintionól neamh-chomhoibrítheach, mar a thugtar air, a foilsíodh i gceann de na comhdhála teoiriciúla ríomheolaíochta ríofa, STOC; obair an Ollaimh Malone, i gcomhar le grúpa an Ollaimh Ronan Farrell ag MU agus comhghleacaithe ó Ollscoil Northeastern, ag forbairt córais criptithe ciseal fíisceach a

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAID TAIGHDE

foilsíodh in *IEEE Transactions on Circuits and Systems*; Oibríonn an tOllamh Parnell le comhghleacaí ó Universidad of León ar chur chuige teoiriciúil faisnéise chun cobhsaíocht roghnú gné agus rangú algartam a fhoilsítear in *Knowledge-Based Systems*; obair an Ollaimh Duffy le comhghleacaithe ó MIT ag soláthar cruthúnas nua ar cheann de chroí-theoirimí na teoirice faisnéise a fhrithgheallaíonn gach córas cumarsáide, a foilsíodh in *IEEE Transactions on Information Theory*.

NUÁIL, TIONSCLAÍOCHT AGUS FIONTRAÍOCHT

Lean foireann na dáimhe atá ar iasacht san Institiúid dá gcomhoibriú le comhpháirtithe tionscail. Mar thoradh ar chaidreamh fadtéarmach an Ollaimh David Malone le *IBM* chláraigh an dara fostaí de chuid *IBM* le haghaidh PhD ag MU. D'fhostaigh *Novartis* saineolas an Ollaimh Andrew Parnell chun iad a chur ar an eolas faoi chur chuige staitistiúla maidir le táta a bhaint as sonraí atá in easnamh. Rinneadh athnuachan ar chomhoibriú an Ollaimh Ken Duffy le *AstraZeneca* agus Institiúid Walter agus Eliza Hall ag baint úsáide as samhaltú matamaiticiúil chun forbairt imdhíon-teiripí a threorú.

An tOllamh Andrew Parnell, Roinn na Matamaitice agus Staitisticí agus Institiúid Hamilton

Leis an Ollamh James Gleeson (OL) agus an tOllamh Claire Gormley (UCD), comhordaíonn an tOllamh Duffy Ionad SFI um Oiliúint Taighde (CRT) i mBunús na hEolaíochta Sonraí. Ag MU, maoiníonn an t-ionad 20 mac léinn dochtúireachta faoi láthair atá cláraithe i gclár struchtúrtha PhD na hInstitiúide a ndéanann comhlacht de 30 comhghleacaí as baill foirme dáimhe MU maoirseacht orthu. Tá sé eintiteas déag i gcomhaontas fiontair an ionaid: *Alkermes, Analog Devices International, the Central Bank, the Central Statistics Office, Ericsson, Grant Thornton, Hertz, HP Enterprise, Met Éireann, Novartis, Microsoft, Pramerica, RenaissanceRe, Susquehanna International Group, UL Hospitals Group, Valeo*. Cuireann baill den chomhaontas airgeadas a ar fáil don ionad, agus bhain a gcuid fostaithe leas as breis agus 140 lá oiliúna uaidh. Cuireann siad freisin le taithí oiliúna na mac léinn trí óst-socrúcháin trí mhí a sholáthraíonn nochtadh do chleachtas oibre eolaíochta sonraí i dtimpeallachtaí fiontair.

Maidir leis an naonúr mac léinn MU a tháinig isteach sa chlár in 2019, chuir *Ericsson, Grant Thornton, Met Éireann, Novartis, Pramerica, Grúpa Ospidéal OL, agus Valeo* socrúcháin ar fáil go cianda mar gheall ar shrianta COVID-19. Tá an caidreamh a cruthaíodh le haonáin fiontair tríd an ionad tar éis bláthú mar chomhoibriú dáimhe ar iasacht agus

comhoibriú idir cleamhnaithe a shíneann níos faide ná an CRT, lena n-áirítear le *Met Éireann, Novartis* agus *Valeo*. Tá an chlár CRT arna óstáil ag an Institiúid ag teacht chuig leibhéal aibíochta taighde. I gcomhar le MaynoothWorks, is féidir cleachtadh scoipe a dhéanamh atá dírithe ar chumas nuálaíochta, paitinne agus acmhainneachta tráchtála taighde na mac léinn a thuiscint.

Bhí nuálaíocht agus aistriú teicneolaíochta ina ghné chomhsheasmhach de ghníomhaíocht na hInstitiúide, a bhfuil ceithre phaitinn cheadúnaithe aici faoi láthair. Mar thoradh ar chomhoibriú an Ollaimh Malone le *IBM*, bronnadh ceithre phaitinn SAM go dtí seo. Mar thoradh ar a chuid oibre le déanaí rinneadh dhá nochtadh aireagáin breise do MU, ceann le *IBM* ar algartaim ghraif sa cheo-riomhaireacht. Mar thoradh ar thaighde bunúsach an Ollaimh Duffy ar algartaim ceartaithe earráide ar aghaidh le comhoibritheoirí ag MIT, dámhadh dhá phaitinn, agus trí iarratas foilsithe ar phaitinn. Mar thoradh ar réadú crua-earraí na teicneolaíochta sin rinneadh iarratas breise ar phaitinn in éineacht le comhoibritheoirí in MIT agus in Ollscoil Bhostún. Le tacaíocht ó MaynoothWorks agus Oifig um Cheadúnú Teicneolaíochta MIT, cuirfear tús leis an mbrú aistrithe don teicneolaíocht seo in 2021.

GNÍOMHAÍOCHTAÍ TAIGHDE POBAIL DE CHUID INSTITIÚID HAMILTON

Tá dhá chlár seimineár á reáchtáil ag an Institiúid. Reáchtáil mac léinn iarchéime ceann acu do mhic léinn iarchéime de chleamhnaithe na hInstitiúide, agus d'óstáil siad 23 chaint i rith 2019 agus 2020, ag bogadh ar líne tar éis thús phaindeim COVID-19. D'óstáil an phríomhshraith seimineár 39 caint phearsanta ó chomhghleacaithe gaolmhara ar fud na hÉireann, an RA, na hEorpa agus SAM. Ag léiriú dearcadh “nuair a thugann an saol líomóidí duit, déan líomanáid”, mar fhreagairt ar an bpaindeim, chuaigh an Institiúid i gcomhar leis an Ollamh Muriel Médard ag MIT agus leis an Ollamh Flavio du Pin Calmon ag Harvard chun sraith thrípháirteach a óstáil inar thug 12 cainteoir seimineár fhíorúla in 2020 arna n-eagrú i gcomhpháirt ag na trí institiúid. D'éirigh go hiontach leis an tsraith ar líne seo, agus bíonn os cionn 80 duine i láthair go rialta. Agus an bhacainn níos ísle aige ar fhreastal ó chainteoirí agus lucht féachana araon, bhí an socrú seo ina chúiteamh éigin don chur isteach suntasach ar an bpobal taighde.

Faoi choimirce an SFI CRT i bhFondúireachtaí Eolaíochta Sonraí, d'óstáil an Institiúid dhá Mháistir-rang aon lae. Chuir an tOllamh Muriel Médard iad seo ar fáil ó Shaotharlann Taighde Leictreonaice MIT ar *Compressed Introduction to Compression*, agus an tOllamh Regina Barzilay ó Shaotharlann Riomheolaíochta agus Faisnéise Saorga MIT ar *Deep Learning Approaches for Modelling Small Molecules*. D'fhreastail os cionn 60 mac léinn iarchéime agus ball dáimhe ó MU, UCD agus UL orthu, chomh maith le fostaithe sa tionscal.

Tugann ócáid bhliantúil Lá Taighde Institiúid Hamilton cleamhnaithe agus foireann dáimhe eile le chéile chun comhoibriú a éascú. Is iad na hOllúna Woods agus Dey a d'eagraigh in 2020, agus cuireadh 17 gcaint ar fáil ar raon leathan ábhar.

GNÍOMHAÍOCHTAÍ FOR-ROCHTANA AGUS GNÍOMHAÍOCHTAÍ GAOLMHARA

Chuir foireann dáimhe na hInstitiúide agus mic léinn taighde ábhar le gníomhaíochtaí for-rochtana trí aon chur i láthair déag ó mhic léinn PhD le linn seachtain Ghrá do Shonraí MU. Chuir an tOllamh David Malone saineolas leis an díospóireacht ar thogra an AE chun deireadh a chur le ham coigilte sholas an lae. Rinne sé aighneacht chuig Comhairliúchán na Roinne Dlí agus Cirt agus Comhionannais ar Athruithe Séasúracha Cloig agus ghlac sé páirt sa díospóireacht phoiblí ar an gceist (Newstalk, BBC 1 NI, Suíomh Gréasáin an BBC), áit a bhféadfadh sé a bheith ar an gcéad duine a d'aithin an riosca go mbeadh dhá chrios ama dhifriúla ar oileán na hÉireann ag eascairt an mBreatimeacht. Ba é cinneadh rialtas na hÉireann cur i gcoinne deireadh a chur le ham coigilte sholas an lae mar gheall ar an riosca sin.

Mar thoradh ar obair an Ollaimh Parnell ar bhreis básmháireachta i bpaindéim COVID-19, cuireadh alt RTÉ Brainstorm i láthair ar an ábhar, agus tuairiscíodh a chuid oibre ar Athrú Foirneach ar an Aeráid san *Irish Times* i Márta 2020.

AITHEANTAS

In 2020, roghnaíodh an tOllamh Subhra Dey le bheith ina hEagarthóir Sinsearach le haghaidh Idirbhearta IEEE ar Rialú Córais Líonra, iris ar a raibh sé ina hEagarthóir Comhlach ar feadh 5 bliana. Lean sé air ag fónamh mar Eagarthóir Comhlach ar Idirbhearta IEEE ar Chumarsáid Gan Sreang, agus Litreacha Córais Rialaithe IEEE le linn 2019-2020.

An tOllamh Subhrakanti Dey, Roinn na hInnealtóireachta Leictreonaí agus Institiúid Hamilton

TAIGHDE COMHPHÁIRTEACH

Trí SFI CRT in Bunús na hEolaíochta Sonraí: *Alkermes, Analog Devices International, Central Bank, Central Statistics Office, Ericsson, Grant Thornton, Hertz, HP Enterprise, Met Éireann, Novartis, Microsoft, Pramerica, RenaissanceRe, Susquehanna International Group, UL Hospitals Group, Valeo*. Chuir an EA agus Skillnet Ireland > €900K de mhaoiniú airgid leis an ionad, agus an tríú cuid de sin, > €300K ag teacht go díreach chuig MU. D'óstáil gach ceann de *Ericsson, Grant Thornton, Met Éireann, Novartis, Pramerica, Grúpa Ospidéal OL*, agus *Valeo* mic léinn PhD MU ar intéirneachtaí 3 mhí, agus shocraigh MaynoothWorks comhaontuithe.

Lean idirghníomhaíochtaí an Ollaimh D Malone le IBM maidir le réimse na hanailíse líonra, mar chuid d'ionad Taighde SFI CONNECT agus d'fhadhbanna don dara céim den ionad CONNECT a aithint. Trí obair a rinneadh roimhe seo le Jonathan Dunne, iar-mhac léinn PhD MU, ag *IBM*, d'aithin siad fadhbanna suimiúla san anailís feidhmíochta ar chórais scuaine a úsáidtear go forleathan anois sa tionscal TF, agus tá fostaí *IBM* ag cur tús le taighde PhD ag MU sa réimse seo.

Lean idirghníomhaíochtaí an Ollaimh Malone leis an bpobal oibríochtaí líonra freisin, agus d'fhreastail mic léinn ar imeachtaí mar chomhdháil bhliantúil *HEAnet* agus Fóram Oibreoirí Líonra an RA. D'fhág sé sin gurbh fhéidir le *HEAnet* a choinneáil mar chomhpháirtí sa chlár ADVANCE CRT.

In 2020, d'fhostaigh ball d'fhoireann Fianaise Fíor-Shaoil *Novartis* i mBaile Átha Cliath an tOllamh Parnell chun cúrsa a dhéanamh ar Anailís Sonraí ar Iarraidh dá bhfoirne in Éirinn, san Eoraip agus san Áise. Cuireadh fáilte mhór roimh an gcúrsa agus mar thoradh air sin bhí cúrsa eile beartaithe do 2021 (ar léirshamlú idirghníomhach), tacar intéirneachtaí do mhic léinn MSc Eolaíochta Sonraí MU, agus mac léinn PhD cómhaoirsithe nua trí Ionad Léargas SFI um Anailísíocht Sonraí. Tá tuilleadh deiseanna comhoibríthe á iniúchadh in 2021.

Ó 2017, le comhghleacaithe ón rannán Imdhíoneolaíochta in Institiúid Taighde Leighis Walter agus Eliza Hall i Melbourne, tá an tOllamh Duffy ag obair le *AstraZeneca*, ag baint úsáide as samhlacha sraitheanna sraith-ama matamaiticiúla agus staitistiúla chun tionchar na n-idirghabhálacha nua um modhnú imdhíonachta do theiripic aille a mheas. Tacaítear leis an obair trí ITN AE agus maoiniú díreach ó *AstraZeneca*.

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAIÐ TAIGHDE

INSTITIÚID EOLAÍOCHTA SÓISIALTA MU

Aithnítear Ollscoil Maynooth mar phríomhionad náisiúnta agus idirnáisiúnta le haghaidh taighde idirdhisciplíneach eolaíochta sóisialta. Ó Iúil 2016, tá roinnt tionscadal eolaíochta sóisialta comhordaithe agus seolta ag Institiúid Eolaíochta Sóisialta MU (MUSSI) thar raon disciplíní, lena n-áirítear tionscadail a chomhoibríonn le taighdeoirí i STEM agus sna daonnachtaí. Ionchorpraíonn agus tógann an Institiúid ar rath fadtéarmach roinnt institiúidí taighde, lárionad agus Ranna gníomhacha taighde atá ann cheana ag MU, agus le 5 bliana anuas, leathnaigh sí a raon agus a sainchúram isteach i dtéamaí nua taighde.

I measc na ngrúpaí agus na n-ionad taighde comhpháirte atá ag MUSSI tá tionscadail agus Planna a bhfuil baint acu leis an Institiúid Náisiúnta um Anailís Réigiúnach agus Spásúil (NIRSA) agus freisin leis an Ionad Náisiúnta um Gheoiríomhaireacht (NCG), a leathnaigh le déanaí (léachtóir nua amháin agus 5 mhíilliún euro i dtionscadail nua taighde). Déanann an institiúid roinnt tionscadal eile agus bonneagair sonraí criticiúla náisiúnta a chomhdhlúthú, a fhorbairt agus tacú leo, a sholáthair c. maoiniú 10 milliún euro in 2020-2021, lena n-áirítear an Réadlann Taighde Uile-Oileáin (AIRO), Cartlann Sonraí Cáilíochtúla na hÉireann (IQDA), an tIonad Idirnáisiúnta um Fhorbairt Áitiúil agus Réigiúnach (ICLRD), an tIonad um Thaighde Meabhairshláinte & Pobail, Stór Digiteach Éireann (DRI), agus Scoláirí i mBaol (an Eoraip). I measc na ranna a bhfuil baint acu le tionscadail reatha maoinithe san Institiúid tá Síceolaíocht, Tíreolaíocht, Antraipeolaíocht, Eolaíocht Ríomhaireachta, Díl, Socheolaíocht, an Institiúid Luach Nuálaíochta (IVI) agus Institiúid Hamilton. Tá an-aithne ar MUSSI ar fud na hearnála IAO, agus i measc geallsealbhóirí sóisialta agus eacnamaíochta ar fud na hÉireann. Léirítear é seo sa mhéid mór taighde conartha a dhéantar do ghníomhaireachtaí poiblí agus tríú hearnáil. Iarrtar go rialta ar an Institiúid dul i gcomhpháirtíocht le heagraíochtaí idirnáisiúnta agus IAO nua eile mar chuid de thairiscintí taighde trasnáisiúnta. Tá taighde ceannródaíoch do chúrsaí beartais agus sochaí ginte ag na dámhachtainí seo i raon leathan réimsí.

Ní sholáthraíonn an tuarascáil seo ach grianghraf/fo-shampla dár ngníomhaíochtaí agus gnóhachtálacha PI agus taighdeoirí in 2019–2021 go sonrach.

DÁMHACHTAINÍ TAIGHDE

Ghlac baill na hInstitiúide páirt i 45 tionscadal taighde le c. €11.8M le haghaidh gníomhaíochtaí i Má Nuad. Roinnt buaicphointí deontais taighde:

- > D'éirigh leis an Ollamh Tim McCarthy agus an Dr Rowan Fealy (Ionad Taighde Aeráide *ICARUS* agus Roinn na Tíreolaíochta) €5M a fháil ó SFI (le maoiniú 50% arna thabhairt ag Microsoft) do Terrain-AI, a dhéileálann le taighde ar Chórais Tacaíochta Cinntí chun Carbón a Bhainistiú. Cuimsíonn an tionscadal 24 mí seo, arna chomhordú ag MU, C.50 taighdeoir as Teagasc, TCD, UCED, DCU agus UL i gcomhar le roinnt ranna agus gníomhaireachtaí rialtais lena n-áirítear DAFM, EPA, Met Éireann agus an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS).

- > Maoiníodh an tionscadal Ardán Sonraí um Bainistíocht Freagartha Éigeandála (DPERM) faoi stiúir an Ollaimh McCarthy faoi ghlaó Taighde Mearfhreagartha SFI 2020 COVID-19 chun taighde agus forbairt a dhéanamh ar theicneolaíochtaí sonraí geospásúla éagsúla chun monatóireacht a dhéanamh ar spásanna lasmuigh agus ar ghníomhaíochtaí daonna réigiúnacha ar bhonn atá eiticíúil agus a chomhlíonann an dlí. Rinneadh sonraí Líonra Teileachumarsáide Spásiompartha, Dróin agus Soghluaiste a fháil, a chomhleá agus a anailísiú ar ardán néalbhunaithe chun méadrachtaí feidhmíochta a tháirgeadh (Comhaireamh Sluaite, Cumas, Pointí Fáiscthe) a bhaineann le húsáid spásanna poiblí mar pháirceanna poiblí agus thránna, chomh maith le méadrachtaí áitiúcha agus sreafa gníomhaíochta daonna a fhorbairt ar leibhéal Polagán Limistéar Beag (SAP) ar fud roinnt contaetha in Éirinn.
- > D'oibrigh an Réadlann Réigiúnach Uile-Oileáin (AIRO) ar go leor príomhthionscadal náisiúnta, lena n-áirítear an Creat Náisiúnta Pleanála, agus na Straitéisí Réigiúnacha Spásúla agus Eacnamaíochta le déanaí. I gcomhar leis an bPríomh-Oifig Staidrimh, d'fhorbair AIRO tacar uirlisí mapála daonáirimh náisiúnta atá dírithe ar fheabhsú a dhéanamh ar phleanáil eolas-bhunaithe atá in úsáid go forleathan ag an rialtas, institiúidí oideachais, sainchomhairleachtaí príobháideacha agus an pobal. I measc na dtionscadal comhshaoil tá uirlis anailíse um Measúnú Comhshaoil Straitéiseach don EPA, agus uirlis Straitéise Fuinnimh In-athnuaite Údarás Áitiúil nua d'Údarás Fuinnimh Inbhuanaithe na hÉireann. Tacaíonn Oifig an Rialtóra Pleanála anois leis an tionscadal seo arna mhaoiniú ag an EPA. Le linn na bliana seo caite, reáchtáil an fhoireann ag AIRO agus UCD cúig cheardlann geallsealbhóirí le rannpháirtithe ó údarás áitiúla, ranna rialtais agus comhlachtaí Stáit eile. Maoiniú go dtí seo: c. €50K le €25K eile p.a. thar thréimhse cúig bliana.
- > Faireachlann Tithíochta Bhaile Átha Cliath: Tá AIRO ag obair i gcónaí le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath ar Faireachlann Tithíochta Bhaile Átha Cliath a fhorbairt. Tá réimse leathan sonraí tithíochta sa phacáiste uirlisí mapála seo ar fud Réigiún Bhaile Átha Cliath agus beidh sé ina phríomhshócmhainn i bhforbairt Straitéis Tithíochta Chathair Bhaile Átha Cliath nua, agus san Anailís ar Riachtanais agus Éileamh ar Thithíocht (HNDA) Maoiniú go dtí seo: c. €107K le €254K eile sna trí bliana amach romhainn.

An tOllamh John O'Brennan, Roinn na Socheolaíochta agus MUSSI

- > Bronnadh Ionad Feabhais Jean Monnet ar an tOllamh John O'Brennan, Cathaoirleach Jean Monnet. Tá clár Jean Monnet deartha chun barr feabhais i dteagasc agus i dtaighde i réimse staidéir an Aontais Eorpaigh a chur chun cinn ar fud an domhain. Cothaíonn na gníomhaíochtaí an t-idirphlé idir an domhan acadúil agus lucht déanta beartas, go háirithe agus é mar aidhm rialachas bheartais an AE a fheabhsú.
- > Bronnadh Comhaltacht Aonair Marie Skłodowska-Curie (na Roinne Socheolaíochta agus MUSSI) ar an Dr Michael McGann. Féachfaidh a chuid taighde ar ghníomhachtú a rialú in Éirinn, agus geilleagar measctha seirbhísí fostaíochta na hÉireann á chur i gcomparáid. Bhí an Dr McGann ina chomhbhronntaí de Dhuais Ken Young, a bhronntar ar an alt foilsithe is fearr a mheastar a léiríonn sármhaitheas sa réimse.

TIONCHAR TAIGHDE

Tá teist láidir ag an Institiúid i bhfoilsiú taighde. Bliain tháirgiúil eile a bhí ann, le baill foirne agus baill na hInstitiúide ag foilsiú 25 leabhar, 255 alt piarmheasúnaithe, 131 caibidil leabhair, 28 imeacht comhdhála, 32 tuarascáil agus 360 foilseachán "eile".

Is obair leanúnach dúinn ábhar a chur ar fáil mar bhonn le beartas mar is léir ó chuid dár n-aschuir foilsithe m.sh.

- > tuarascáil beartais *The High Road Back to Work* a scríobh an tOllamh Mary Murphy, an Dr Nuala, an Dr Michael McGann agus an Dr Philip Finn. Díríonn an tuarascáil ar Éicea-Chóras Fostaíochta Poiblí iar-COVID-19 a athshamhlú, a chaitheamh a áireamh sa straitéis seo, agus ar an gcaoi a bhféadfaí é a chur i bhfeidhm i dtéarmaí institiúidí, rialachais, digitiú agus tacaíochtaí ioncaim. Ba é an tOllamh Rory O'Donnell, an Chomhairle Náisiúnta Eacnamaíoch agus Shóisialta (NESO), a sheol an tuarascáil.
- > D'fhoilsigh tionscadal ECHO (An Líonra Eorpach um Lárionaid Chibearshlánda agus Mol Inniúlachta don Nuálaíocht agus d'Oibríochtaí) le PI MU an Dr Michael Cooke, páipéar bán *The COVID-19 Hackers Mind-Set*.
- > Rinne an tOllamh Sinéad McGilloway agus a foireann taighde leanúnach ceannródaíoch, le maoiniú ó FSS, ar shláinte mheabhach.

Fuair baill foirne agus baill na hInstitiúide nochtadh suntasach sna meáin i rith na bliana, lena n-áirítear RTÉ Drivetime, *Irish Times*, *Irish Examiner* agus *Silicon Republic*. I measc na n-ábhar a pléadh bhí an Breatimeacht, Mná agus Réabhlóid na hÉireann, Bainistíocht na Freagartha Éigeandála/Eolaíocht Geospásúil, Anailísíocht Sonraí.

Cuireann an Institiúid roinnt tacaíochtaí ar fáil do Thaighdeoirí Luath-Ghairme. Tá sé fhoilseachán piarmheasúnaithe bainte amach ag an Dr Valesca Lima, taighdeoir Iardhoctúireachta IRC, le linn a comhaltachta dhá bhliain leis an Institiúid. Ba bhliain ghnóthach í do chuid dár dtaighdeoirí a chuidigh le freagairt COVID-19. Ghlac an tOllamh Chris Brunson, Stiúrthóir NCG, páirt i Sainghrúpa Samhaltaithe NPHET ó thús na paindéime. D'fhorbair AIRO i gcomhpháirt agus rinne siad nuashonrú leanúnach ar phainéal náisiúnta nua COVID-19, in éineacht le Suirbhéireacht Ordanáis Éireann agus CSO Éireann. Déanann AIRO bainistíocht agus anailísíú freisin ar shonraí a bhaineann le scaipeadh COVID-19, thar ceann na Roinne Sláinte agus na Foirne Náisiúnta Éigeandála Sláinte Poiblí.

Sheol MUSSI agus Dámh na hEolaíochta Sóisialta scéim Deontas Beag Taighde (2020-2021) cómhaoinithe ar luach €32,841. I measc na bhfaighteoirí reatha tá an Dr John Cullen, an Dr Paola Zappa & an Dr Olga Ryazanova (Gnó), an Dr Rebecca King-O'Riain, an tOllamh John O'Brennan & an tOllamh Aphra Kerr (Socheolaíocht), an Dr Aldo Valencia (Nuálaíocht Dearaidh), an tOllamh Karen Till & An Dr Rachel McCordle (Tíreolaíocht), agus an Dr Edana Richardson, an Dr Aisling McMahon, an Dr Brian Flanagan, an Dr Donal Coffey agus Maria Murphy (Dlí).

Lean Scéim Comhaltachta Cuartaíochta na hInstitiúide ar aghaidh i mblíana, is scéim é atá deartha chun comhoibriú idir pobal taighde MU agus Comhaltaí Cuartaíochta na hInstitiúide agus foireann acadúil ag MU a fheabhsú. Cé gur chuir COVID-19 isteach ar roinnt taistil, bhí an-áthas orainn na Comhaltaí Cuartaíochta seo a leanas a óstáil:

- > Stefan Ramaekers, KU Leuven
- > Sandra Jasper, HU Beirlín
- > Michał Rzeszewski, Ollscoil Adam Poznań
- > Michael Robinson, Ollscoil Learphol
- > Denis Bracken, Ollscoil Manitoba
- > Luigina Ciolfi, Ollscoil Sheffield Hallam
- > Mark Chadwick, Ollscoil Nottingham Trent

Fógraíocht 2 ghradam Fulbright in MUSSI, leis, agus tá ceann amháin á líonadh faoi láthair.

GNÍOMHAÍOCHTAÍ EILE

Fuair dhá roinn MU, Bitheolaíocht agus Tíreolaíocht, Gradaim Ranna Cré-umha Athena SWAN ag searmanas arna óstáil ag Coláiste Ríoga na Máinleá. Bhronn an tAire Stáit Ardoideachais, Mary Mitchell O'Connor TD, na gradaim ar gach roinn. Is é an tOllamh Linda Connolly Cathaoirleach Ghrúpa Stiúrtha Comhionannais Inscne Ollscoil Mhá Nuad agus cuireann sí ábhar leis na haighneachtaí seo i gcomhpháirtíocht le hOifig an Leas-uachtaráin um Chomhionannas agus Éagsúlacht. Chuir na Ranna Dlí, Síceolaíochta agus Ceimice isteach ar ghradaim chré-umha Athena SWAN agus fuair siad iad.

TACAÍONN INSPIREUROPE IN OLLSCOIL MHÁ NUAD LE SCOLÁIRÍ ATÁ I MBAOL GÉARLEANÚNA

Robert Quinn, Stiúrthóir Feidhmiúcháin Bunaitheach, Líonra Scoláirí i mBaol; Sinéad O'Gorman, Stiúrthóir, SAR Europe; An tOllamh Linda Connolly, Stiúrthóir, Eolaíochtaí Sóisialta Ollscoil Mhá Nuad; An tOllamh Philip Nolan, Uachtarán, Ollscoil Mhá Nuad

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAI TAIGHDE

Sheol deichniúr comhpháirtithe Eorpacha in Ollscoil Mhá Nuad tionscnamh nua arna mhaoiniú ag an AE chun tacú le taighdeoirí atá i mbaol. Is é atá sa tionscnamh InSPIREurope comhaontas ar fud na hEorpa do thaighdeoirí atá i mbaol mar gheall ar idirdhealú, géarleanúint, fulaingt nó foréigean.

In 2020, fuair SAR beagnach 500 iarratas ar chúnamh agus shocraigh sé 143 post mar dhídeanaí acadúil; ón Tuirc, Éimin, ón tSiria, ón mBrasail agus ón Iaráin a tháinig formhór na scoláirí. Gan dabht, áfach, tá níos mó iarrthóirí cáilithe do phoist acadúla ná áiteanna ar fáil. Ag an am céanna, fuair staidéar a rinne an Lárionad Eorpach um Fhorbairt Gairmoiliúna go bhfuil deacrachtaí ag 40% de ghnólachtaí AE ó thaobh baill foirne leis na scileanna cearta a fháil, go háirithe i TFC, leigheas, eolaíocht, teicneolaíocht, innealtóireacht agus matamaitic (STEM), agus sa mhúinteoireacht. Anois, tá an tionscadal InSPIREurope, arna chomhordú ag SAR Europe ag MU, ag fiosrú bealaí chun tacú le taighdeoirí ardoilte a chur i dtionscail a bhfuil ganntanas scileanna acu.

Tá InSPIREurope ag iniúchadh deiseanna ar fud na hEorpa, le comhpháirtithe lena n-áirítear Google, EuroScience, agus Enterprise Europe, ag cabhrú le taighdeoirí atá i mbaol luach saothair an-luachmhar a ghiniúint do gheilleagair réigiúnacha. Gheofar tuilleadh faisnéise ó inspireurope@mu.ie.

D'óstáil MUSSI ceardlann ar *Acmhainneacht na Tuaithe in Éirinn* i mBealtaine 2019. Sa cheardlann seo, phléigh smaointeoirí mór le rá ar fhorbairt tuaithe staid na tuaithe in Éirinn, rinne siad machnamh ar oidhreacht an Choimisiúin um Fhorbairt Eacnamaíoch Limistéar Tuaithe (CEDRA) maidir le forbairt eacnamaíoch tuaithe a chur níos airde ar an gclár oibre náisiúnta, agus bhreithnigh siad teoracha d'fhorbairt sa todhchaí. Aoi-chainteoir; Phil Hogan Coimisinéir AE.

Phil Hogan, Coimisinéir den Aontas, a bhí ina príomhchainteoir ag an ócáid *Acmhainneacht Thuath na hÉireann a Dhíghlasáil* ag MUSSI

D'óstáil an tOllamh Mary Murphy ceardlann/comhdháil i Meán Fómhair 2020 ar *Digitalisation in Public Employment & Guidance Services* ar fhreastail thart ar 200 rannpháirtí air agus ar bhreathnaigh beagnach 300 duine air trínár leathanach Facebook agus cainéal YouTube.

Thug an tUachtarán Michael D. Higgins onóir don Ollamh Linda Connolly i litir ag tabhairt aitheantais dá leabhar nua *Women and the Irish Revolution*

Thug an tUachtarán Michael D. Higgins onóir don Ollamh Linda Connolly i litir ag tabhairt aitheantais dá leabhar nua *Women and the Irish Revolution* (maoinithe ag Deontas *New Foundations* de chuid IRC) a foilsíodh i Nollaig 2020. Tá cuireadh faighte aici chun labhairt in Áras an Uachtaráin ag seimineár Machnamh atá le teacht. Chomh maith leis sin, chuir sí ábhar le roinnt páipéar poiblí agus díospóireachtaí meán in 2019-2020 ar an taighde seo (lena n-áirítear RTÉ Drivetime agus an *Irish Times*).

Sheol Stór Digiteach na hÉireann (DRI) agus MUSSI tionscadal nua a sholáthróidh caomhnú fadtéarmach agus rochtain ar ábhair i mbaol a ghin gluaiseacht sláinte atáirgthe na mban le linn an fheachtais as ar lean reifreann 2018 ar an 8ú Leasú. Ghlac Stiúrthóir na hInstitiúide páirt i bhfoireann bainistíochta DRI agus bhain sé amach maoiniú iomlán do phost DRI i MUSSI in 2020, trí bhallraíocht iomlán de DRI.

Scrúdaítear i bpáipéar 2020 leis an Ollamh Rob Kitchin de chuid MUSSI, *Using digital technologies to tackle the spread of the coronavirus: Panacea or folly?* cibé ar chóir teicneolaíochtaí digiteacha a úsáid chun dul i ngleic le scaipeadh an choróinvírís, breithníonn sé na costais dhiúltacha a d'fhéadfadh a bheith i gceist leo do shaoirs sibhialta, don tsaoirínacht agus don chaipitleachas faireachais, agus sonraítear cad is gá a dhéanamh.

INSTITIÚID MU KATHLEEN LONSDALE UM THAIGHDE AR SHLÁINTE AN DUINE

Tá fócas láidir idirdhisciplíneach ag Institiúid Kathleen Lonsdale um Thaighde ar Shláinte an Duine i ranna éagsúla lena n-áirítear, Bitheolaíocht, Ceimic, Síceolaíocht, Eolaíocht Ríomhaireachta, Síceolaíocht agus eile. Ag croílár na hInstitiúide tá an cur chuige ildisciplíneach chun Sláinte an Duine a fheabhsú trí thaighde a chuimsíonn tosca bitheolaíocha, síceolaíocha, sóisialta, fisiciúla agus comhshaoil ó cheann ceann chúrsa an tsaoil. Cuimsíonn an príomhfócas dul in aois sláintiúil agus galair athlastacha ainsealacha, murtall agus friotáíocht frithmhiocróbach.

Le bliain anuas ghlac taighdeoirí ón Institiúid ról cheannródaíochta maidir le dul in ngleic le COVID-19 le maoiniú a chuir SFI agus an HRB ar fáil faoin gClár Taighde agus Nuálaíochta Mearfhreagartha COVID-19. Chomhoibrigh an Dr Fiona Walsh, ón Roinn Bitheolaíochta agus Institiúid Taighde Kathleen Lonsdale, ar chur chuige náisiúnta faoi stiúir Teagasc maidir le seicheamhú COVID-19 ina raibh ospidéal, institiúidí tríú leibhéal, an tSeirbhís Tagartha Náisiúnta maidir le Víris agus APC Micobiome Ireland rannpháirteach.

Chomhoibrigh an tOllamh Sean Doyle, an Dr Ozgur Bayram agus an Dr David Fitzpatrick leis an tSeirbhís Tagartha Náisiúnta maidir le Víris agus le Bord Fuilaeistriúcháin na hÉireann chun sraitheanna bithfhaisnéisíochta agus móilíneacha cónasctha a fhorbairt chun tástáil le haghaidh nochtadh san am atá thart agus imdhíonacht fhéideartha a bharrfheabhsú.

Chomhoibrigh an Dr Mark Robinson le hOllscoil na Banríona, Béal Feirste agus Ospidéal Naomh Uinseann le himscrúdú a dhéanamh ar an bhfáth go mbíonn daoine a bhfuil galar ae acu i mbaol níos mó bás a fháil le COVID-19.

B'ionann dámhachtainí taighde a bhain leis an Institiúid agus €5.4M sa tréimhse tuairiscithe. I Meán Fómhair 2020, bhuaigh an Dr Lorna Lopez ón Roinn Bitheolaíochta deontas Tosaithe mór le rá ón gComhairle Eorpach um Thaighde, atá mar chuid de Chlár Taighde agus Nuálaíochta AE, Horizon 2020. Fuair an Dr Lopez an dámhachtain €1.M chun taighde a dhéanamh ar rithimí suaite laethúla agus a ngaol le neamhord speictream an uathachais (ASD) i dteaghlaigh.

Bronnadh dhá Chomhaltacht Aonair iomráiteach H2020 Marie Skłodowska-Curie ar an Dr Assis Leandro agus an Dr Ailbhe Brazel freisin. Faoi mheantóireacht an Dr Ozgur Bayram féachfaidh an Dr Leandro le teacht ar phróitéiní núíosacha a bhfuil baint acu le rialáil einsímí hidrealaíochta agus táirgeadh meitibilí tánaisteacha sna *Aspergillus nidulans* ar fhéidir iad a iniúchadh le haghaidh próisis bhiteicneolaíochta. Tá sé mar aidhm ag an Dr Ailbhe Brazel, faoi mheantóireacht an Dr Emmanuelle Graciet, a fháil amach an bhfuil athruithe móra ar an tírdhreach eipiginitheach i gceist (i) le hathruithe ar léiriú géine mar fhreagairt ar hiopocsacht agus/nó freagairt imdhíonachta i bplandaí; (ii) leis an maolú idir na cláir hiopocsachta agus imdhíonachta. Bunófar meicníochtaí bunúsacha i Má Nuad ar dtús agus fiosrófar an poitéinseal atá ann d'oiriúnú barr don athrú aeráide le linn iasachta don ghníomhaireacht stáit Teagasc, ag úsáid eorna, an barr curaíochta is coitianta a fhástar in Éirinn.

BUAICPHOINTÍ FOILSITHE

Sa bhliain acadúil 2019-2020 d'fhoilsigh taighdeoirí atá cleamhnaithe leis an Institiúid 299 foilseachán, lena n-áirítear 218 iris piarmheasúnaithe. Díol suntais ar leith ab ea páipéar Cumarsáide Dúlra a d'fhoilsigh Andrew Hogan ag féachaint ar an gcaoi a n-athraíonn cíticíní an micribhithóm stéigeach agus ar féidir leo cosaint a thabhairt in aghaidh murtall agus mífheidhmiú meitibileach.

In 2019 agus 2020, rangaigh Web of Science dhá pháipéar a d'fhoilsigh taighdeoirí sna hInstitiúidí mar 'pháipéir the'. D'fhoilsigh an Dr Fiona Walsh agus Thuy Do ón Roinn Bitheolaíochta agus Institiúid Kathleen Lonsdale um Shláinte an Duine in *Sciences Advances* i Márta 2019 le comhoibrítheoirí ón Iodáil, ón nGearmáin, ón bhFionlainn, ón bPortaingéil, ón Spáinn, ón gCipir, ón tSín agus ó SAM ag déanamh staidéir ar fhriotáíocht fhrithmhiocróbach i ngléasraí cóireála fuíolluisce na hEorpa. Rinneadh comparáid sa staidéar idir an t-eisilteach insilteach agus an t-eisilteach deiridh in 12 gléasra i seacht dtír agus rinneadh anailís ar 229 géin atá frithsheasmhach in aghaidh antaibheathach agus ar 25 eilimint ghéiniteach soghluaiste. Thug na sonraí le fios go bhfuil próifíil na frithsheasmhachta in aghaidh ábhair fhrithmhiocróbacha i ngléasraí cóireála fuíolluisce uirbeacha cosúil leis na grádáin AMR a tugadh faoi deara i gclinicí agus mar sin aibhsíonn siad an gá atá le hanailísiú rialta agus bearta rialaithe a chur i bhfeidhm, a d'fhéadfadh a bheith sainiúil do réigiún geografach.

D'fhoilsigh an Dr Elisa Fadda, Aoife Harbison agus Carl Fogarty alt ar ról na ngliocán i bpróitéin spíce SARS-COV-2 i gcomhar le taighdeoirí i SAM. D'úsáid an t-alt a foilsíodh in *ACS Central Science* i mí Dheireadh Fómhair 2020 ionsamhaltáí dinimiciúla móilíneacha uile-adamh a mhair ilsoicind chun peirspictíocht adamhach a sholáthar ar ról na ngliocán agus ar struchtúr agus dinimic próitéine. Thóg an fhoireann samhail lánfhada den phróitéin agus fuair siad ról struchtúrach ag dhá shuíomh N-gliocán a mhodhnaigh dinimic chonformálach fhearann nascacht gabhdóra an spíce. Laghdaigh scríosadh na suíomhanna seo (N165 agus N234) an nascacht go suntasach le glacadóir ACE2. Tugann an taighde seo léargas feidhmiúil agus struchtúrach ar phróitéin SARS-COV-2 a d'fhéadfaí leas a bhaint as d'fhorbairt vacsaíne.

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAI D TAIGHDE

AN INSTITIÚID UM MAIREACHTÁIL AGUS FOGHLAIM CHUIDITHE

Díríonn an Institiúid Maireachtála agus Foghlama Cuidithe (ALL) ag MU, a seoladh i mí na Samhna 2017, ar: Maireachtáil Chuidithe, taighde chun cabhrú le daoine a bhféadfadh míchumas, breoiteacht ainsealach, laige nó meath cognaíoch iad a dhíspreagadh ó leas a bhaint as cur i bhfeidhm cothromasach tionscnamh teicneolaíochta, pearsanta, pobail agus sochaíoch, a chabhraíonn leo agus a chuireann ar a gcumas saol iomlán a chaitheamh mar rannpháirtithe luachmhara dá bpobal; agus Foghlaim Chuidithe, ag fáil réidh le bacainní ar rochtain agus leas a bhaint as oideachas, go háirithe ag an tríú leibhéal. Is é ár misean a chumasú do dhaoine ó thús deireadh a saoil – go háirithe iad siúd atá imeallaithe – folláine a bhaint amach ar na bealaí is fearr leo: lena n-áirítear trí theicneolaíochtaí iomchuí, córais atá dírithe ar an duine agus beartais agus dlíthe atá bunaithe ar fhianaise a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, a thugann cumhacht d'úsáideoirí agus dóibh siúd a thacaíonn leo dúshlán mhaireachtála agus foghlama a thuiscint agus díriú orthu. Oibrímid le seirbhísí sláinte agus cúraim, an tsochaí shibhialta, agus an tionscal in Éirinn; agus le rialtais, tionscail, leis an tsochaí shibhialta agus le gníomhaireachtaí na Náisiún Aontaithe ar fud in níos mó ná 50 tír.

BUAICPHOINTÍ TAIGHDE 2019/2020

Threoraigh Institiúid ALL dhá thionscadal taighde a bhain le COVID-19.

- > Bhí an tOllamh MacLachlan ina bhall den ghrúpa stiúrtha a d'fhorbair *Freagra Síceasóisialta Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte ar Phaindéim COVID-19* – an creat bunaithe ar fhianaise do sheirbhísí síceasóisialta in Éirinn le linn na tréimhse seo. Threoraigh sé taighde in ALL, trí mheastóireacht a dhéanamh ar thionchar na paindéime ar dhaoine aonair a bhfuil deacrachtaí inleachtúla agus forbraíochta acu.
- > D'fhorbair an Dr Katriona O'Sullivan síneadh ar an tsraith DreamSpace HomeSpace i gcomhar le Microsoft agus RTÉ, mar chuid den soláthar do theaghlach le tacaíocht chianda d'fhoghlaim sa bhaile agus gníomhaíochtaí foghlama níos struchtúrtha agus inrochtana.

Is tionscadal Gníomhaíochta Nuálaíochta 4 bliana é SHAPES faoi stiúir agus comhordú ag ALL

Tá roinnt mórthionscadal fós ar siúl. Seoladh an H2020 'Aosú Cliste agus Sláintiúil trí Dhaoine a ghlacann Páirt i gCórais Tacaíochta' (SHAPES) a seoladh i mí na Samhna 2019. Is tionscadal Gníomhaíochta Nuálaíochta 4 bliana é SHAPES lena n-áirítear 36 comhpháirtí i 14 tír, faoi stiúir agus comhordú ag ALL ar bhronn an Coimisiún Eorpach €21m air. Is é seo an deontas AE is mó le haghaidh taighde cúram sláinte a bronnadh riamh ar institiúid Éireannach. Díríonn SHAPES ar chomhtháthú na teicneolaíochta ar scála mór chun tacú le neamhspleáchas agus chun cáilíocht na beatha do dhaoine scothaosta a fheabhsú. Cuimsíonn an cuibhreasas úsáideoirí seirbhísí, lucht tionscail, an saol acadúil, ospidéal, soláthraithe

seirbhíse pobail, eagraíochtaí do dhaoine faoi mhíchumas, agus an tsochaí shibhialta. I measc na gcomhpháirtithe Éireannacha tá UCC agus Access Earth Ltd (Cuideachta de chuid Champas Mhá Nuad) in éineacht le hOllscoil Uladh agus Iontaobhas Sláinte agus Seirbhísí Sóisialta an Tuaiscirt, i dTuaisceart Éireann.

Is é an tOllamh Deirdre Desmond, comhstiúrthóir ALL, ceannaire MU ar Ionad Oiliúna Taighde Fhondúireacht Eolaíochta Éireann in Ard-Líonraí do Shochaithe Inbhuanaithe, ionad oiliúna dochtúireachta i gcomhar le TCD, UCC, DCU, MTU agus OL. Tarraingítear maoirseoirí MU ó dhisciplíní STEM agus Eolaíochtaí Sóisialta, lena n-áirítear Síceolaíocht, Innealtóireacht Leictreonach, Institiúid Hamilton, Dlí, Matamaitic agus Staitisticí, agus Socheolaíocht. Tá an mórthionscnamh seo, le €18m de mhaoiniú iomlán, dírithe ar aghaidh a thabhairt ar na dúshláin theicniúla agus shochoíochta a bhaineann le nascacht idir líon mór daoine agus rudaí.

Ba í an tOllamh Delia Ferri, comhstiúrthóir ALL, a bhuaigh Gradam Gnóthachtála Taighde MU in 2020. Cuireadh tús le tionscadal Delia, tionscadal comhdhlúthaithe na Comhairle Eorpaí um Thaighde, *Protecting the Right to Culture of Persons with Disabilities and Enhancing Cultural Diversity through European Union Law: Exploring New Paths*, in 2020.

Is é ALL an baile do thaighdeoirí dochtúireachta agus iardhochtúireachta, arna maoiniú ó raon foinsí eile, lena n-áirítear Scéim Marie Curie H2020, Institiúidí Cheanada um Thaighde Sláinte, an Chomhairle um Thaighde in Éirinn, UK Aid agus clár dochtúireachta Hume Mhá Nuad féin; rud a chomhdhéanann timpeallacht idirnáisiúnta dinimiciúil de thaighde láidir comhpháirtíochta.

I measc na dtionscadal eile atá ar siúl tá: *Disability inclusion and structural change*, Holly Wescott, IRC, 2019 Scoláireacht Iarchéime Rialtas na hÉireann 1ú M.F. 2019 go ceann 3 bliana, €72,000

FOILSEACHÁIN

Leanann ALL air ag cruthú corpas suntasach scoláireachta. Cuimsíonn sé seo leabhair le húdair agus leabhair curtha in eagar, caibidlí leabhair agus páipéir acadúla a foilsíodh sna hirisleabhair seo a leanas: Ethics and Behavior, BMJ Open, Technological Innovation and Entrepreneurship, BM Health Serves Research, Societies, Frontiers in Psychology, Ageing Research Reviews, Disability and Rehabilitation: Assistive Technology, Studies in Higher Education, Journal of Intellectual Disability Research, International Journal of Environmental Research and Public Health, International Perspectives in Psychology, Maritime Studies agus PLOS One.

An Dr Philip Hyland, Roinn na Síceolaíochta agus an Institiúid Maireachtála agus Foghlama Cuidithe (ALL)

Rinne Web of Science páipéar amháin de chuid ALL a rangú mar 'pháipéar te' in 2020. Chomhscríobh an Dr Philip Hyland an t-alt *Anxiety, depression, traumatic stress and COVID-19-related anxiety in the UK general population during the COVID-19 pandemic* in *BJPsych Open* i mí na Samhna 2020.

TIONCHAR

Bhí an tOllamh Mac MacLachlan ina bhall den ghrúpa stiúrtha a d'fhorbair *Freagra Síceasóisialta Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte ar Phaindéim COVID-19*.

An tOllamh Mac MacLachlan, Roinn na Síceolaíochta agus an Institiúid Maireachtála agus Foghlama Cuidithe (ALL)

Aithníodh an chomhpháirtíocht idir Institiúid ALL agus Microsoft DreamSpace i nGradam Nuálaíochta Taighde RIA 2020 SAM-na hÉireann um Nuálaíocht i bhForbairt Tallann. In 2018 thug Microsoft agus Institiúid ALL tús le comhpháirtíocht taighde faoi stiúir an Dr Katriona O'Sullivan a rinne scrúdú ar thionchar ghníomhaíocht oideachais DreamSpace.

Is eispéreas tumtha, taighde-bhunaithe STEM é DreamSpace de chuid Microsoft Ireland do mhic léinn chun a gcuid scileanna STEM a fheabhsú, a dtuiscint ar choincheapa Meaisínfoghlama (ML) agus Intleacht Shaorga (AI) a fhorbairt, tuiscint ar bhealaí gairme earnáil na teicneolaíochta a chur chun cinn, agus forbairt curaclaim sa seomra ranga a thacú agus a threorú. Cruthaíonn agus soláthraíonn sé eispéirís foghlama barántúla, dírithe ar mhúinteoirí agus ar mhic léinn.

CUIDIÚ LE SPRIOCANNA FORBARTHA INBHUANAITHE NA NÁISIÚN AONTAITHE

Tá ALL bródúil as an méid a dhéanann sé chun cur le SDGanna na Náisiún Aontaithe agus le próifíl na hOllscoile sa réimse seo. D'iarr an Institiúid ar bhaill ALL ball in 2020 suirbhé a dhéanamh le fáil amach cá háit a n-aillíonn a gcuid oibre le SDGanna na Náisiún Aontaithe i 5 réimse leathan – oideachas, beartas, rannpháirtíocht, taighde agus maoiniú. Seo thíos samplaí de chuid de na tionscadail, forbairtí beartais, agus eagraíochtaí sochaí sibhialta a bhfuil an Institiúid ag obair leo.

OIDEACHAS

Tá ALL ag cur le forbairt agus seachadadh an oideachais teicneolaíochta uilechuimsithigh trí rannpháirtíocht le DreamSpace, Enable Ireland, Ionad sonraí Microsoft, Clár Turn to Teaching, Clár Connect College, tionscadal múinteoirí Enable Ireland, GreenCovid, Girls in STEM – Ionad Sonraí Microsoft.

BEARTAS

Tá ALL ag cur le forbairt beartais trí mheán:

- > **DreamSpace:** tionscadal Dearadh Curaclaim don Fhoghlaim Chumaisc (CDBL);
- > **sKATIE:** Meastóireacht ar bhacainní agus éascaitheoirí ar nuálaíocht sa teicneolaíocht chúnta sa Chéinia;
- > **Meastóireacht InnovateNow, Anailís Líonra** agus Éiceachóras Nuálaíochta na Céinia a Mhapáil, nuálaíochtaí faoi threoir na hAfraice in COVID-19.
- > Stór sonraí domhanda agus athbhreithniú córasach ar sholáthar agus éileamh ar theicneolaíocht chúnta, athbhreithniú córasach ar mhéadrachtaí ratha Nuálaíochta,
- > **Ciste Infheistíochta Tíre AT2030** (infheistíochtaí i suas le 5 thír san Afraic chun rochtain ar theicneolaíocht chúnta a chur chun cinn), suirbhé domhanda ar COVID-19 agus teicneolaíocht chúnta, an teicneolaíocht chúnta mar éascaitheoir na rannpháirtíochta sa spórt, mapáil dhomhanda ar fhreagracht aireachta don teicneolaíocht chúnta, Cur i bhFeidhm Liosta Táirgí Cúnta, Cumasú SDGanna uilechuimsitheacha
- > **STEM do Chailíní:** nuálaíocht shóisialta pobail a scálú chun cuimsiú a chur chun cinn i gcur i bhfeidhm na SDGanna: peirspictíocht idirnáisiúnta, idirdhisciplíneach agus idir-rannach ar mhná agus ar chailíní faoi mhíchumas.

AN TSOCHAÍ SHIBHIALTA

Tá baill ALL ag comhoibriú le níos mó ná 20 ENR agus cuideachta ar thionscnaimh sochaí sibhialta, lena n-áirítear Microsoft, Enable Ireland, Breakthrough, Accenture, Tionscnamh Rochtana Sláinte Clinton, AMREF, Motivation Kenya, InnovateNow, An Mhaláiv i gcoinne Míchumais, Comhairle na Maláive do Dhaoine faoi Mhíchumas, Motivation Africa, CHAI na Maláive, CBM na Maláive, Tuismitheoirí Leanaí faoi Mhíchumas na Maláive, AT2030, WHO, UNICEF, UNDP, Motivation Trust, CBM International, Sightsavers and World Vision International, Disability Federation of Ireland, Age Inclusivity Centre & Aoischairdiúil Mhá Nuad, ASI & Tionscnamh Rochtana Sláinte Clinton ALONE.

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAI D TAIGHDE

AN INSTITIÚID UM LUACH NUÁLÁIOCHTA

I Meitheamh 2020, ceapadh an tOllamh Markus Helfert ón Institiúid um Luach Nuálaíochta (IVI) mar stiúrthóir nua na hInstitiúide. Ina dhiaidh sin rinne sé athfhócasú agus athdhírú ar fhís na hInstitiúide; ag díriú uair amháin eile ar thaighde a dhéanamh ar thoisí gnó agus teicniúla an chlaochlathae dhigitigh, agus ar fheabhsú cumais eagraíochta arna stiúradh ag taighde idirdhisciplíneachta, arna dháileadh ar dheich bhfeirann taighde ceangailte nó ‘braislí’, eadhon, Sláinte Dhigiteach; Sláinte Dhigiteach; Miondíol Digiteach; Fintech; teicneolaíocht Rialtais; Teicneolaíocht Bia; Cathracha agus Réigiúin Chliste, agus Soghluaisteacht na Todhchaí. Cuimsíonn IVI trí bhall lárnacha den fhoireann acadúil agus sé thaighdeoir iardhochtúireachta déag san iomlán, agus chuir aon mhac léinn déag PhD le clár oibre taighde IVI le linn na bliana acadúla 2019-2020.

Laistigh de na fearainn seo, tá comhpháirtíochtaí straitéiseacha tógtha ag foireann agus taighdeoirí IVI le baill IVI (Cuideachtaí agus comhlachtaí Eanála Poiblí). Bíonn siad i dteagmháil go gníomhach leis an tionscal, leis an earnáil phoiblí, agus leis an bpobal i gcoitinne, trí raon tionscnamh lena n-áirítear taighde comhoibritheach agus scaipeadh taighde. Áirítear air seo ceardlanna a eagrú do gheallsealbhoirí éagsúla, ballraíocht i gcomhlachtaí agus ar choistí tionscail éagsúla, agus sainchomhairleoireacht a dhéanamh ar son an tionscail. I measc ár ngníomhaíochtaí scaipthe taighde tá raon cur ó aionna ag fóraim éagsúla atá dírithe ar chleachtóirí, ailt a foilsíodh i bhfoilseacháin mórílimh lena n-áirítear *Silicon Republic*, blagphoist ionad taighde, agus Sraith Webinar IVI, a thaispeánann ár gclár oibre taighde agus comhoibrithe tionscail.

Chuir aschuir na mbraislí taighde seo leis an tuiscint agus na Conairí Claochlathae Digiteacha ar fud seacht gCumas Claochlathae Digítí:

1. Bainistíocht Pleanála agus Forghníomhachtaí
2. Bainistíocht Éiceachórais
3. Bainistíocht Seachadta agus Oibríochtaí
4. Forbairt Tallann agus Dearadh Eagrúcháin
5. Bainistíocht Infheistíochta agus Airgeadais
6. Bainistíocht Saothraithe Faisnéise
7. Bainistíocht Riosca, Rialuithe agus Cibearshlándála

Le linn na tréimhse ama tuairiscithe, scaip taighdeoirí IVI níos mó ná 90 aschur taighde thar raon bealaí lena n-áirítear irisleabhair piarmheasúnaithe, foilseacháin chomhdhála, i measc nithe eile. In 2019, d'fhoilsigh foireann agus taighdeoirí IVI i seacht n-irisleabhar idirnáisiúnta a ndearna piarmheasúnú orthu, 17 bhfoilseachán comhdhála, dhá cheardlann comhdhála, tuarascáil bheartais AE amháin, agus dhá pháipéar oibre. In 2020, d'fhoilsigh taighdeoirí IVI 16 páipéar in irisí idirnáisiúnta piarmheasúnaithe, 17 bhfoilseachán comhdhála idirnáisiúnta um Bainistíocht Córais Faisnéise, agus trí asraon meán cumarsáide.

Sháraigh maoiniú seachtrach nua a fuair baill de IVI €403K in 2019-2020 agus ba é stiúrthóir IVI an tOllamh Markus Helfert a fuair an deontais dámhachtana is mó, i bhfoirm maoiniú trí Thionscadal AE *PERFORM* (maoinithe faoi Ghníomhartha Marie Skłodowska-Curie – An Clár Líonra um Oiliúint Nuálach), Ionad Taighde SFI Lero, chomh maith le Fiontraíocht Éireann agus cómhaoiniú tionscail don tionscadal *Miondíol in aois dhigiteach – Ardán Miondíola Idirghníomhach agus Seirbhís Ghnó trínar féidir Dearadh agus Taithí bunaithe ar Shonraí Iompraíochta Custaiméirí (Re-Direct) a Fhiosrú*. Léiríonn an dámhachtain shubstainteach seo agus dámhachtainí substainteacha eile luach taighde IVI agus inniúlacht na hInstitiúide ó thaobh maoiniú seachtrach a mhealladh. Gheofar liosta iomlán den mhaoiniú seachtrach a bronnadh thíos.

In ainneoin an chuir isteach ar ghnáthchleachtas oibre a tharla nuair a thosaigh an phaindeim COVID-19 i Márta 2020, rinne taighdeoirí IVI obair shuntasach acadúil, agus d'oibrigh siad ar mhaithe leis an leas cathartha i raon réimsí.

I MEASC SAMPLÁÍ AGUS ACHOIMRE AR BHUAICPHOINTÍ TAIGHDE SEACHTRACHA TÁ

FORBAIRT CAIGHDEÁN A THREORÚ

Chuir IVI le grúpa oibre Údarás Náisiúnta Caighdeán na hÉireann (NSAI) don iarscríbhinn foilsithe Éireannach do ISO 19650: Faisnéis faoi fhoirgnimh agus oibreacha innealtóireachta sibhialta a eagrú agus a dhigitiú, lena n-áirítear samhaltú faisnéise foirgneamh (BIM). Is é aidhm an chlár leas a bhaint as acmhainneacht TFC i dtionscal foirgníochta na hÉireann. Ba é an méid a rinne IVI mar chuid de ghrúpa oibre an NSAI, a chinntiú go gcomhlíonadh cur i bhfeidhm na sonraíochta in Éirinn critéir ISO 19650 i réimsí lena n-áirítear sábháilteacht fheabhsaithe; próis níos tapa agus níos éifeachtaí; táirgiúlacht mhéadaithe; costais tógála lánsaoil rialaithe; sonraí comhshaoil rialaithe; costais athoibríthe a sheachaint; laghdú ar dhramhail ar an láthair; earráidí a chosc; teacht salach a bhrath, agus dóchúlacht níos fearr go mbeidh an deis ag gnóclachtaí conarthaí Rialtais a fháil maidir le Samhaltú Faisnéise Foirgníochta agus deimhniú gaoimhar BIM. Agus an tOllamh Markus Helfert i gceannas ar choiste stiúrtha Chlár Cofund ELITE-S *Ceannaireacht sa TFC agus Caighdeánú sa Todhchaí san Eoraip* ag Ionad Taighde ADAPT SFI, cuireann an Institiúid leis na scileanna agus an fhorbairt caighdeán in Éirinn agus go hidirnáisiúnta.

PRÓISEAS RANPHÁIRTÍOCHTA AGUS NUÁLÁIOCHTA CUIDEACHTAÍ CRUTHAITHE – COSÁIN AGUS TREOCHLÁIR UM CHLAOCHLÚ DIGITEACH A CHOMHFHORBAIRT

Ag obair le roinnt FBManna, is éard is próiseas IVI *Discovery for Innovation* modh a bhfuil tionchar ag smaointeoireacht dearaidh air chun na dálaí le haghaidh nuálaíochta a bhunú i measc geallsealbhoirí/ranpháirtithe trí na rudaí seo a leanas a shainiú:

- A. Saintréithe an tírdhreacha comhthéacsúil atá le hiniúchadh sa réimse gnó nó taighde, agus
- B. fadhbanna agus réimsí deise ar leith le hanailísiú, le liostú agus le cur in ord tosaíochta.

Úsáidtear teicnící chun réitigh nuálacha agus lúfar a idéú agus a fhorbairt chun idirghabháil a dhéanamh ar chumarphointe na faidhbe/na deise i ngach ceann de cheithre fhearann:

1. Forbairt inniúlachta,
2. Feabhsú ar chumais eagraíochta,
3. Barrfheabhsú na bpróiseas gnó, agus
4. Úsáid na teicneolaíochta.

Is é aidhm an phróisis cosáin claochlaithe digiteacha a leagan amach chun cuideachtaí a threorú faoin tslí leis an teicneolaíocht dhigiteach a ghlacadh agus scileanna a fhorbairt. Úsáidtear an próiseas i gclár rannpháirtíochta pobail agus for-rochtana lena n-áirítear na tionscadail Age-Friendly Ireland agus Smart Cities a thuairiscítear thíos, chomh maith leis an tionscnamh ReThink / ReDesign a fhaigheann tacaíocht mar shampla ó Chlár Dearbhán Nuálaíochta Fhiontraíochta Éireann a thuairiscítear i Roinn 3.

FÓRAM NA gCATHRACHA CLISTE UILE-ÉIREANN A THREORÚ

Déantar Fóram na gCathracha Cliste Uile-Éireann a óstáil ag IVI, agus tá sé dírithe ar chathracha agus pobail a chur chun cinn i bPoblacht na hÉireann agus i dTuaisceart Éireann. Tá an Fóram comhdhéanta d'oifigigh chathrach a bhfuil neart eolais agus taithí acu ar chlár oibre na cathrach cliste atá ag teacht chun cinn, agus na deiseanna a sholáthraíonn sé seo d'fhás agus d'infheistíocht sa todhchaí. Is é an príomhchuspóir gur fóram comhoibrítheach a bheidh anseo chun clár oibre cathracha cliste a chur chun cinn sna cathracha comhpháirtíochta go léir. Cuimsíonn an tionscnamh trasteorann ionadaíocht údarás áitiúil as Corcaigh, Baile Átha Cliath (na ceithre údarás áitiúla go léir), Luimneach, Gaillimh, Port Láirge, Béal Feirste, Doire agus an tIúr, a dhéanfaidh iniúchadh le chéile ar dhúshláin choiteanna a bhaineann le beartais agus tionscadail chathrach cliste a chur i bhfeidhm.

TAIGHDE AR BHAINISTÍOCHT SONRAÍ AGUS RIALACHAS SONRAÍ

Tá IVI ag forbairt oibre i mBainistíocht Sonraí agus i Rialachas Sonraí, mar an príomhiarratasóir i gclár Spokes de chuid SFI *Empower: Citizens and Organisation to Control, Share, and Extract Value from their Data*. Maoiníodh togra in 2021 chun go ndéanfaidh na lárionaid SFI ADAPT, FutureNeuro, Insight agus Lero SFI Spoke for Data Platforms, Governance and Ecosystems a chómhóladh. Chuir baill IVI ábhar le taighde a bhaineann le Bainistíocht Sonraí agus chuir siad ábhar go gníomhach le roinnt Coistí um Chaighdeánú, lena n-áirítear

- > ISO/IEC JTC 1/SC 40 *IT Service Management and IT Governance*
- > NSAI/TC 047/SC 22 BIM Bainistíocht Faisnéise a Thógáil
- > Cuihbheannas um Chaighdeánú Faisnéisíochta Sláinte NSAI le HISC SC6 ag tabhairt comhairle ar an Ailtireacht Faisnéise Sláinte.

TAIGHDE AR CHATHAIR CHLISTE

Ailtireacht Fiontraíochta agus Tógáil Chéad Chathair Dhigiteach na hÉireann Straitéis Dhigiteach Luimnigh 2017-2020 agus ceannaire Taisc i dTionscadal Teach Solais +CityXChange AE.

Tá cathracha agus a gceantar máguaird, mar phríomhthiománaithe an fháis eacnamaíoch dhomhanda, ag mealladh líon daoine atá ag dul i méid i goónaí ar thóir deiseanna nua, an rathúnais agus cáilíocht beatha níos fearr. In éineacht leis an uirbiú leanúnach, tá dul chun cinn déanta le teicneolaíochtaí digiteacha a d'athraigh an domhan le fiche bliain anuas. Ní haon ionadh é mar sin go bhfuil cathracha ar fud an domhain ag scrúdú conas is féidir leo úsáid níos mó a bhaint as teicneolaíochtaí digiteacha comhtháite, TFC, sonraí agus anailísíocht chun oibriú ar bhealach níos cliste agus níos éifeachtaí. Maoinithe ag SFI agus Lero, tá Ailtireacht Fiontraíochta Cathrach Cliste agus a Modheolaíocht tagartha forbartha againn chun seirbhísí poiblí a dhigitiú agus a chlaohlú (<https://scrita.lero.ie/>) Thacaíomar freisin le forbairt phlean Luimnigh 2030, a bhfuil sé mar aidhm aige leas a bhaint as teicneolaíochtaí digiteacha, an bealach a oibrímid ar leibhéal áitiúil agus réigiúnach a athrú ó bhonn, rannpháirtíocht níos fearr ó shaoránaigh a chumasú trí chainéil dhigiteacha, líon na ngnólachtaí nuathionscanta digiteacha i Luimneach a dhúbailt, líon na FBManna atá ag trádáil ar líne a dhúbailt, úsáid sonraí a dhúbailt, comhdheiseanna a chruthú do gach saoránach agus dlús a chur le forbairt Luimneach Níos Cliste Inbhuanaíthe. Ghlac baill de IVI páirt i dTionscadal Teach Solais AE + CityXChange (<https://cityxchange.eu/>).

CLAOHLÚ DIGITEACH AGUS CREAT AIBÍOCHTA INNIÚLACHTA

Tá an creat seo mar bhonn agus taca ag an gClaohlú Digiteach leanúnach ar fud na n-earnálacha go léir, lena n-áirítear slabhraí gnó agus luacha. Tá sochaithe ag athrú ó bhonn agus beidh cuma an-difriúil orthu laistigh de na cúig bliana amach romhainn, mar gheall ar fhachtóirí lena n-áirítear: úsáid ollmhór agus forleatach na dteicneolaíochtaí digiteacha; nuálaíocht shuaiteach thapa, bunaithe ar sheirbhís, agus paraidím eacnamaíoch agus gnó athraithe iar-Bhreimeachta agus iar-COVID-19. Beidh dúshláin mar thoradh ar na hathruithe sóisialta agus eacnamaíocha seo agus cé go gcuirfidh siad isteach ar chórais bhunaithe, is féidir leo tairiscintí luacha nua agus sruthanna ioncain a chruthú. Tá sé mar aidhm ag IVI leanúint de bheith ag tacú le heagraíochtaí, idir phríobháideach agus phoiblí, sa chlaohlú digiteach. Tá ról lárnach ag IVI maidir le cur ar chumas gnó, gníomhaithe san earnáil phoiblí, grúpaí geallsealbhóirí ginearálta agus an saol acadúil teacht le chéile agus páirt gníomhach a ghlacadh i dtodhchaí ár sochaí a mhúnlú ar shlí dhearfach. Éascaíonn IVI pobail nuálaíochta oscailte chun dul i ngleic leis na dúshláin shuntasacha sin maidir le Claohlú Digiteach in earnálacha éagsúla.

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAIID TAIGHDE

TIONSCADAIL CHOMHPHÁIRTÍOCHTA POBAIL

- > Is pobal cleachtais é Fóram na gCathracha Cliste Uile-Éireann atá dírithe ar chathracha agus pobail a chur chun cinn i bPoblacht na hÉireann agus i dTuaisceart Éireann Tá an Fóram comhdhéanta d'oifigigh chathrach a bhfuil neart eolais agus taithí acu ar chlár oibre na cathrach cliste atá ag teacht chun cinn, agus na deiseanna a sholáthraíonn sé seo d'fhás agus d'infheistíocht sa todhchaí. Is iad aidhmeanna an chláir:
 - **Seirbhísí Níos Fearr a Chur ar Fáil:** Seirbhísí poiblí atá níos fearr, níos éasca, níos éifeachtaí agus níos inrochtana do shaoránaigh a fhorbairt, a thiomáint agus a éascú.
 - **Réitigh Nuálacha a chur chun cinn:** Réitigh nuálacha agus réitigh níos fearr a sholáthar ar dhúshláin atá ann cheana agus a bheidh ann amach anseo a théann i bhfeidhm ar shaoránaigh, ar ghnóthais agus ar chuariteoirí.
 - **Gníomhaíocht Eacnamaíochta a Fheabhsú:** Tacú le forbairt eacnamaíoch réigiúnach trí chabhrú le héiceachóras a chruthú a mheallann agus a sholáthraíonn deiseanna d'fhiontraithe, d'infheisteoirí agus do ghnólachtaí, agus a chuireann é seo in iúl don domhan mór.
 - **Comhoibriú agus Rannpháirtíocht a Mhéadú:** Tacú le forbairt eacnamaíoch réigiúnach trí chabhrú le héiceachóras a chruthú a mheallann agus a sholáthraíonn deiseanna d'fhiontraithe, d'infheisteoirí agus do ghnólachtaí, agus a chuireann é seo in iúl don domhan mór.
- > **Comhpháirtíocht Aosaithe Ollscoil Mhá Nuad & Éire a thacaíonn le hAois (trí Chomhairle Contae na Mí)**
soláthraíonn an clár bealach chun Dearbhú Bhaile Átha Cliath a oibriú agus chun dul i mbun pleanála, acmhainní a roinnt, agus tacú le riachtanais daonra atá ag dul in aois. Áirítear leis seo deiseanna taighde idirnáisiúnta a chothú. D'éascaigh IVI cleachtadh scóipe ar réimsí taighde tosaíochta don chomhpháirtíocht i mí na Samhna 2020 chun sruthanna oibre amach anseo a threorú.
- > **Nuálaíocht i samhail ghnó agus seirbhíse**
le fócas ar leith ar eolas a fhorbairt ar dheardh agus rialachas ardáin i gcomhthéacsanna braiteora-mar-sheirbhís thionsclaíoch, ard-chomhchruthú déantúsaíochta, fintech, agus turgnamh poiblí mar sheirbhís
- > **Straitéis uirbeach dhigiteach:** táthar ag comhoibriú le cathracha uile na hÉireann ar thaighde atá dírithe ar an bpróiseas chun teicneolaíocht a phleanáil, a rialú agus a scálú i suíomhanna uirbeacha.
- > **Bainistíocht ar éiceachóras fiontar digiteach**
dírithe ar struchtúr éiceachórais, rialachas agus aistriú eolais trí réisiú teorainneacha. Is iad na comhthéacsanna a ndéantar staidéar orthu ná líonraí ardchumarsáide agus ceantair dhigiteacha uirbeacha.
- > **Sochtheicneolaíocht**
staidéar ar dheardh daoine scothaosta i leith na teicneolaíochta soghluaisteacha agus uathrialach feithiclí (AV) mar ionchur i ndearadh taithí úsáideora AV.

- > **Eitic Bainistíochta Tionscadal Cathrach**
áit ar forbraíodh creat eitice a fhéadfaidh cathracha a úsáid ina gcleachtais bhainistíochta tionscadail. Forbraíodh é i gcomhar le cathracha na hÉireann, Thuaisceart Éireann agus na Sualainne.
- > Chuir sé ábhar leis mar bhall de ghrúpa oibre an NSAI don **iarscibhinn Éireannach a foilsíodh do ISO 19650:** Faisnéis faoi fhoirgnimh agus oibreacha innealtóireachta sibhialta a eagrú agus a dhigitíú, lena n-áirítear samhaltú faisnéise foirgneamh (BIM).
- > **An Comhghuailíocht Náisiúnta um Scileanna Digiteacha agus Poist (NDSJC)**
Ballraíocht i nGrúpa Stiúrtha an NDSJC, comhpháirtíocht faoi stiúir an Choimisiúin Eorpaigh in Éirinn a thacaíonn leis an gClár Oibre Scileanna don Eoraip.
- > **Comhoibriú leis an Údarás um Fhaisnéis agus Cáilíocht Sláinte (HIQA)**
Tugadh an chéad Tionscadal Othar-Lárnaithe um Fheabhsú Seirbhíse (PaCSI) chun críche go rathúil, tionscadal a chuimsigh anailís chuimsitheach ar shonraí tánaisteacha ar aiseolas téacs ó Chlár Náisiúnta HIQA um Thaithí ar Chúram agus forbairt painéal anailíse chun torthaí agus torthaí a iniúchadh.
- > **Comhar leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe**
Ballraíocht i mBord Rialachais Sonraí Oscailte ar son na Roinne Caiteachais agus Athchóirithe Poiblí.
- > **Clár Athmhachnaimh/Athdhearaidh le Cumann Tráchtála Chill Dara agus Fiontraíocht na Mí**
I mí na Samhna 2019, dhear IVI an clár Athmhachnaimh/Athdhearaidh mar thionscnamh tacaíochta praiticiúil chun cabhrú le cuideachtaí deiseanna nua a shaothrú chun a samhail ghnó agus a dtogra luacha a athchruthú chun oiriúnú do na dúshláin a bhaineann le gnó a dhéanamh sa domhan iar-COVID-19.

- > **Seimineár gréasáin: Claochlú Digiteach FBManna agus Iomaíochas a Luasú trí Chomhoibriú agus Chomhpháirtíocht**
I seimineár gréasáin IVI agus sa phlé painéil seo – i gcomhar lenár gcomhpháirtithe taighde Lero, Ionad ADAPT, agus leis an Mol Nuálaíochta Digití is nua i réigiún Lár-Oirthear na hÉireann, MERITS – léirímid gnólachtaí Éireannacha a ghlac le Big Data, AI, agus IoT chun a gcuid gnólachtaí a chlaocchlú ó thaobh an digitithe de. Tugaimid isteach freisin EIT Digital, an phríomheagraíocht nuálaíochta digití agus oideachais fiontraíochta san Eoraip.

> **Seimineár gréasáin: Claochlú Iomlánaíoch ar Eagraíochtaí**
Maidir le claochlú agus athrú eagraíochta a chur i bhfeidhm, tá sé tábhachtach an teicneolaíocht, an straitéis, na próisis agus na daoine a thuiscint ar bhealach iomlánaíoch. Sa seimineár gréasáin seo, déanaimid iniúchadh ar an gcaoi ar féidir le béim níos mó ar idirghníomhú iomlánaíoch straitéise, cultúir eagraíochta agus nuálaíocht próisis cur leis an dóchúlacht go n-éireoidh le claochlú.

> **Seimineár gréasáin: Aclaíocht Eagrúcháin: Claochlú digiteach a chumasú**

Chuir an paindéim leanúnach reatha béim ar an ngá atá le haclaíocht agus le hathléimneacht eagraíochtúil. Chuir sé dlús le claochlú digiteach go leor eagraíochtaí agus leag sé seo béim ar an ngá atá le hathmhachnamh a dhéanamh ar cheannaireacht, ar an gcultúr eagraíochtúil, ar mhúnlaí oibriúcháin, agus ar ghnéithe eile de 'thodhchaí na hoibre'.

> **Seimineár gréasáin: Seirbhís nuálaíoch soghluaisteachta agus íocaíochta a mhúnlú**

Níl aon amhras ach go mbeidh cuma an-difriúil ar an earnáil soghluaisteachta laistigh de na 5 bliana amach romhainn. Tá dul chun cinn teicneolaíochta a chumasáinn r-ghluaisteach nua-aimseartha, comhroinnt turas agus tiomáint uathrialaitheach/mhéadaithe srl. ag cur dreach nua ar sheirbhísí soghluaisteachta agus ar eispéiris iompair aonair.

Seimineár gréasáin: Úsáid na teicneolaíochta sa troid i gcoinne COVID-19

> **Seimineár gréasáin: Úsáid na teicneolaíochta sa troid i gcoinne COVID-19.** Le linn Phaindéim reatha COVID-19, tá go leor tíortha tar éis feidhmchláir rianaithe teagmhálaithe a úsáid le rátaí rathúlachta measctha. D'éirigh níos fearr le hiarrachtaí na hÉireann ná iarrachtaí roinnt tíortha eile agus tugadh aitheantas dóibh go hidirnáisiúnta. Cloisimid ón bhfoireann atá freagrach as mar gheall ar na dúshláin a bhí rompu agus a dtaithí ar an fheidhmchlár a chur ar fáil go dtí seo.

> **Seimineár gréasáin: Nuálaíocht Oscailte – Deis chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin reatha.** Chun díriú ar an gcur isteach a ghabhann leis an bpaindéim reatha, tá go leor eagraíochtaí ag iompú ar mhúnlaí nuálaíochta oscailte chun nuáil a dhéanamh ar shlí níos tapa. Scrúdaímid roinnt cás-staidéar i gcúram sláinte, miondíol, bia agus déantúsaíocht chun a fháil amach cad is féidir a fhoghlaim ón taithí reatha agus ón turas isteach sa todhchaí.

> **Seimineár gréasáin do Chumann na Speisialtóirí Cosanta Sonraí:** Is creataí riachtanacha iad éifeachtúlacht agus luach a mhéadú a chuireann ar chumas eagraíochtaí cumais a mheas go tapa agus céimeanna feabhsúcháin a ghlacadh gan cur isteach ar fheidhmíocht eagraíochtúil. Cuireann Creat Aibíochta Cumais TFTM (IT-CMF) ó IMI i Má Nuad ar chumas gairmithe dlús a chur le gealltanais a bhfuil fíor-bhreislach acu.

> **Cearldann Taighde: Cúram Sláinte Iomlánaíoch le Cumhacht Dhigiteach.** Agus é mar aidhm fíis a mhúnlú do chúram sláinte in 2025, dearadh an cheardlann seo chun cásanna, roghanna agus dúshláin a d'fhéadfadh a bheith romhainn a anailísiú agus a phlé. Rinneamar iarracht, le grúpa beag saineolaithe agus ceannairí, an t-éiceachóras cúram sláinte iomlánaíoch nua atá á gcumhachtú go digiteach, mar aon lena mhúnlaí gnó agus teicneolaíochtaí cumasúcháin, a shainiú.

> **Cearldann Taighde: Comhpháirtíocht Cathracha Cliste:** Agus é mar aidhm fíis a mhúnlú do chathracha cliste in 2025, dearadh an cheardlann seo chun cásanna, roghanna agus dúshláin a d'fhéadfadh a bheith romhainn a anailísiú agus a phlé. Rinneamar iarracht, le grúpa beag saineolaithe agus ceannairí, an t-éiceachóras cathracha nua, mar aon lena mhúnlaí gnó agus teicneolaíochtaí cumasúcháin, a shainiú.

> **Cearldann Taighde: Ailtireacht Lúfar TF Fiontraíochta.** Togra Taighde: Creat agus Múnla a Mhúnlú do Bhainistíocht Lúfar ar Ailtireacht Fiontraíochta

> **Cearldann Taighde: Tógáil Dhigiteach agus Fís BIM** Déanfaidh teicneolaíochtaí digiteacha agus próisis sruthlínithe an earnáil tógála agus foirgníochta ar fad a athrú ó bhonn. Tá sé mar aidhm againn leis an tionscnamh seo an tionscal a éascú agus cabhrú leis a chumas a iniúchadh, agus tuiscint a fháil ar an mbealach is fearr le teicneolaíochtaí digiteacha a ghlacadh agus a chur i bhfeidhm.

> **Cearldann Taighde: Monaraíocht Oílte.** Is í aidhm lárnach na ceardlainne seo teicneolaíochtaí monaraíochta atá ag teacht chun cinn a aithint, teicneolaíochtaí a osclaíonn féidearthachtaí tionsclaíochta nua i dtéarmaí saoirse dearaidh, céimeanna táirgeachta sruthlínithe agus costas laghdaithe, chomh maith le feidhmíocht fheabhsaithe ón táirge deiridh.

> **Cearldann Taighde: Miondíol Digiteach.** Tá an earnáil Miondíola Digití ag athrú ó bhonn agus beidh cuma an-difriúil uirthi laistigh de na cúig bliana amach romhainn. Tá úsáid ollmhór na dteicneolaíochtaí digiteacha, mar anailísíocht sonraí móra, IS, IoT, gléis chliste, néalseirbhísí réaltacht fhíorúil, róbataic agus blocshlabhra, ag cur athrú ó bhonn ar an miondíol. Déanann an cheardlann seo anailís, plé agus plé ar chásanna, roghanna agus dúshláin a d'fhéadfadh a bheith ann, d'fhonn fíis den earnáil Miondíola Digití a mhúnlú.

> **Cearldann Taighde: Taighde ar Íocaíochtaí Soghluaisteachta.** I dtodhchaí ghar-théarma thionscal na ngluaisteachán feicfead feabhsúcháin ar airgead a dhéanamh as nascacht, d'uathobreoirí agus do thomhaltóirí, chomh maith le dul chun cinn maidir le neamhspleáchas agus soghluaisteacht. Is féidir le ceannairí TF uathobreoirí na tuartha seo a úsáid mar chabhair chun treochlár teicneolaíochta a chruthú dá n-eagraíochtaí. Déanann an cheardlann seo anailís, plé agus plé ar chásanna, roghanna agus dúshláin a d'fhéadfadh a bheith ann, d'fhonn fíis den earnáil uath-íocaíochtaí feithicle a mhúnlú.

> **Cearldann Taighde: Pleanáil Lúfar Punann Bogearraí.** An féidir cleachtais lúfar a chur i bhfeidhm i bpunann mhór foirne agus i measc mórchuid forbróirí? Déanann an cheardlann seo anailís, plé agus plé ar chásanna, roghanna agus dúshláin a d'fhéadfadh a bheith ann, d'fhonn fíis d'úsáid na bainistíochta lúfaire tionscadail a mhúnlú.

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAIÐ TAIGHDE

- > **Comparáid idir prionsabail ASG agus prionsabail TFC i bhfiontair/cathracha** Tá sé mar aidhm ag an taighde seo comparáid a dhéanamh idir na prionsabail chruthaithe ag an nGrúpa Ailtireachta & Caighdeán (ASG), foghrúpa de Choiste TFC Cheann Córais Faisnéise an Chumainn Bainistíochta Rialtais Áitiúil (LGMA), agus na prionsabail TFC in 3 eagraíocht/chathair eile: Straitéis TF agus Ailtireacht - Ollscoil Plymouth; Prionsabail chathair Barcelona; agus Prionsabail Straitéiseacha TFC Náisiúnta na hÉireann
- > **An próiseas chun na riachtanais maidir le comhthéacs na cathrach cliste a shonrú, agus chun seirbhísí cliste a fhorbairt.** Féachtar sa taighde seo ar an gciseal Comhthéacs lena n-áirítear na riachtanais rithábhachtacha ó chomhthéacsanna cathracha cliste, nach mór a mheas chun seirbhísí cliste a dhearadh. Tá baint ag na riachtanais seo le céimeanna éagsúla an dearaidh seirbhísí/tionscnaimh cliste. Is í an aidhm na riachtanais agus a ngaol le céimeanna eile a chur i láthair, mar thacsanomaíocht de na riachtanais.
- > **Anailís a dhéanamh ar Thionchar Aiseolais ó Shaoránaigh sa Phróiseas Dearaidh Seirbhíse: Cur Chuige Ailtireachta i gComhthéacs na Cathrach Cliste.** Tá bealaí éagsúla ann i rannpháirtíocht saoránach chun aiseolas ó shaoránaigh a fháil agus chun é sin a úsáid sa phróiseas cinnteoireachta agus i ndearadh seirbhísí. Mar sin féin, tá easpa tuisceana ann ar an gcaoi a ndéantar aiseolas/ionchuir saoránach a ionchorprú chun seirbhísí a fheabhsú agus a sholáthar ar chaighdeán níos fearr. Tá sé mar aidhm ag an tionscadal seo ról rannpháirtíochta saoránach sa phróiseas dearaidh seirbhíse a imscrúdú agus féachaint conas is féidir a n-aiseolas a ionchorprú chun seirbhísí ar chaighdeán níos fearr a dhearadh.
- > **Ailtireacht Fiontair agus Samhaltú Foirmiúil (EAFM).** Is comhghrúpa taighde é an grúpa taighde Ailtireacht Fiontraíochta agus Samhaltú Foirmiúil (EAFM) ó Ghrúpaí Faisnéisíochta Gnó agus Modhanna Foirmiúla ag MU. Díríonn EAFM go príomha ar ról, tábhacht, fíorú samhaltaithe agus ionsamhlú laistigh den chomhthéacs ginearálta eagraíochtúil agus fiontraíochta. Clúdaíonn an taighde agus na tionscadail an speictream ó Phróisis Ghnó agus dearadh an Chórais Faisnéise go Samhaltú Matamaitice agus Fíorú Foirmiúil.
- > **Cathair Chliste Netanya.** Is léiriú é an tionscadal seo ar Mhúnla Ailtireachta Fiontair trí shamhaltú a dhéanamh ar thodhchaíochtaí na seirbhíse bainistíochta dramhaíola trí gníomhaíochtaí áirithe a mbíonn tionchar acu ar bhailiú trullais a dhigitiú: in athchúrsáil trullais ón bhfoinse tháirgeachta le linn na gníomhaíochta athchúrsála; in oiriúnú dinimiciúil bealaí a théann i bhfeidhm ar bhailiú dramhaíola le linn na gníomhaíochta bailiúcháin.
- > **Ailtireacht Fiontair Luimnigh.** Is éard atá i gceist leis an tionscadal seo ná dea-chleachtais Ailtireachta Fiontraíochta a ghlacadh chun sraith treoirilínite Ailtireachta Fiontair a sholáthar d'aon tionscadal a bhaineann leis an rialtas áitiúil i Luimneach, chun a rannpháirtíocht in ailtireachtaí próisis, feidhmíthe, sonraí agus iarratais sa réigiún a threorú. Díríonn tionscadal Ailtireacht Fiontair Luimnigh (LEA) ar chás-staidéir éagsúla chun a thaispeáint conas is féidir EA a chur i bhfeidhm chun luach a chur le seirbhísí Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh.

- > **Príomhpháirtithe leasmhara a aithint mar chuid de na riachtanais a bhaineann le héiceachórais bogearraí (SECOanna).** Tá aithint geallsealbhóirí rithábhachtach chun go mbeidh rath airgeadais agus feidhmíúil ar thionscadal forbartha bogearraí. Mar sin féin, is minic nach féidir na páirtithe leasmhara go léir in SECO a shainaithint mar gheall ar an líon ard geallsealbhóirí agus comhéadain oscailte. D'fhéadfaí príomhpháirtithe leasmhara a aithint chun ionadaíocht a dhéanamh do gheallsealbhóirí éighníomhacha eile sa SECO. Is é cuspóir an taighde seo samhail phróisis tagartha a dhearadh chun tacú le bainisteoirí príomhpháirtithe leasmhara a shainaithint i SECOanna casta sula bhféachtar cad iad na riachtanais.
- > **Samhaltú saolré sonraí in ailtireachtaí cathrach cliste a fheabhsú.** I gcathair chliste, bailítear méid ollmhór sonraí ó fhoinis éagsúla agus ó sholáthraithe éagsúla. Dá bhrí sin, tagann dúshláin agus ábhair imní éagsúla chun cinn ó thaobh bainistíochta sonraí de. Molann an taighde seo feabhas a chur ar an gcaoi a ndéantar saolré sonraí a shamhaltú, d'fhonn claochlú sonraí le linn an phróisis a thaispeáint, óna mbailiú, a bpróiseáil agus seachadadh na seirbhíse don úsáideoir deiridh, chomh maith leis na páirtithe leasmhara éagsúla atá bainteach leis an bpróiseas a aithint.
- > **Múnla Modha agus Próisis chun Aistarraingt Toilithe a Bhainistiú.** Cuireadh éilimh nua ar chórais faisnéise (IS) chun aistarraingt toilithe a bhainistiú faoi GDPR. Molann an taighde seo an gaol idir na hathróga bunúsacha le haghaidh bainistíochta ar aistarraingt toilithe in IS a aithint. Úsáidfeadh an taighde a thiofadh as seo i gcur chuige i leith córais faisnéise a dhearadh, a imscaradh nó a fheabhsú le haghaidh riachtanais GDPR maidir le haistarraingt toilithe.

COMHPHÁIRTÍOCHTAÍ LE COMHLACHTAÍ CATHARHA

- > **Modúil r-Fhoghlama do Chlár Sláintecare na Feidhmeannachta Sláinte um Athrú ar Dhaoine.** Rinneadh é a dhearadh, a fhorbairt agus a sheachadadh chun tacú le cur i bhfeidhm Threoir um Athrú FSS, ceann de na tionscnaimh chun an straitéis Sláintecare a chomhlíonadh.

COMHPHÁIRTÍOCHTAÍ FIONTRAÍOCHTA

- > **Clár Comhpháirtíochta Nuálaíochta le miondíoltóirí ardphróifíle Éireannach:** cineálacha cuir chuige breisithe, úrnua agus fóirúla a cheapadh i leith eispéireas an chustaiméara a fheabhsú.

AN TIONAD UM THAIGHDE AR FHUINNEAMH AIGÉIN

Is ionad taighde idirnáisiúnta gníomhach é an Lárionad um Thaighde ar Fhuinneamh Aigéin (COER) a bhfuil baint aige le taighde bunúsach agus feidhmeach, agus atá mar chuid den Roinn Innealtóireachta Leictreonaí. Is é an tOllamh John Ringwood atá i gceannas air agus tá sé á mhaoiniú ag raon foinsí seachtracha lena n-áirítear lucht tionscail, gníomhaireachtaí náisiúnta (mar SFI, Fiontraíocht Éireann srl.) agus gníomhaireachtaí idirnáisiúnta lena n-áirítear cláir thaighde H2020 AE. Tá raon leathan comhoibritheoirí náisiúnta agus idirnáisiúnta ag COER, agus líon foirne ar a bhfuil baill acadúla, taighdeoirí iardhochtúireachta, mic léinn taighde agus intéirigh, a bhfuil gné láidir idirnáisiúnta acu uile Gheofar tuilleadh eolais ag <https://coer.maynoothuniversity.ie/>

TIONSCADAIL NUA Ó D.F. 2019 GO NOLL 2020

- > I mí na Samhna 2019, cuireadh tús le tionscadal EU Horizon 2020 LiftWEC de chuid COER. Is tionscadal trí bliana é le 10 mball cuibhreannais. Is é fócas COER straitéis rialaithe a fhorbairt le haghaidh Tiontaire Tonnfhuinimh bunaithe ar ardaitheoir.
- > Chuir COER tús freisin le tionscadal PhD arna chómhaoiniú ag Ionad Taighde MaREI SFI agus an Comhlacht Sualannach Tonnfhuinimh CorPower, ag féachaint ar rialú tiontairí tonnfhuinimh.

Bronnadh scoláireacht PhD John agus Pat Hume WISH ar Mahdiyeh Farjvand

- > Bronnadh scoláireacht PhD John agus Pat Hume WISH ar Mahdiyeh Farjvand agus chuir sí tús lena cuid staidéir i mí Dheireadh Fómhair 2020. Baineann a cuid staidéir le meastachán ar theorainneacha neamhchinnteachta i gcás samhail tonnfhuinimh sa rialú is fearr is féidir ar fheistí tonnfhuinimh.
- > I mí na Nollag bronnadh Scoláireacht PhD Eoin Sweeney Institiúid na Mara 2020 ar an tionscadal *Wave Powered Data Buoy*, agus tá earcaíocht ar siúl maidir leis faoi láthair.

- > I mí na Nollag 2020, bronnadh maoiniú ar COER faoin gClár Comhpháirtíochta T&F SAM-na hÉireann, le togra tionscadail dar teideal: *Control Co-Design of Heterogeneous Arrays of Wave Energy Converters*. Is iad an SFI agus an Fhondúireacht Eolaíochta Náisiúnta (SAM) a mhaoineoidh é. Díreoidh an tionscadal ar straitéis rialaithe uimhriúla bunaithe ar bharrfheabhsú a fhorbairt do na samhlaí líneacha agus neamhlíneacha d'eagar Tiontaire Tonnfhuinimh (WEC). Tá an earcaíocht ar siúl faoi láthair.
- > Le linn na tréimhse seo, bronnadh maoiniú ar COER do ghníomhaíochtaí EPE as ciste comhdhálacha agus ceardlainne MU, SEAI, EPA agus MaREI.

TIONSCADAIL LEANÚNACHA

- > Comhaltachtaí Aonair Marie Skłodowska-Curie; Lean an Dr Bingyong Guo lena thionscadal dar teideal *Control parametric resonance of wave energy conversion systems*, atá le críochnú i Meitheamh 2021.
- > Dámhachtain Imscrúdaitheora SFI Leanadh ar aghaidh le *Development of the next generation of controllers for wave energy devices*, a thosaigh in 2014. Tá an tionscadal le críochnú go rathúil i Meitheamh 2021.
- > Tá tionscadal arna mhaoiniú ag MaREI *estimation and forecasting for wave energy devices using moment methods*, a mhaoiníonn mac léinn PhD ar feadh ceithre bliana, fós ar siúl.
- > Tá an tionscadal *real time control of oscillating water columns* á mhaoiniú ag MaREI PhD.

BAILL FOIRNE

Ó Dheireadh Fómhair 2019 go Nollaig 2020, rinne COER ceiliúradh ar chéimeanna triúr mac léinn PhD: An Dr Nicolas Faedo (anois ag Politecnico di Torino mar Chomhalta Marie Skłodowska-Curie, i gcomhar le COER), an Dr Yerai Pena Sanchez (taighdeoir iardhochtúireachta i COER faoi láthair) agus an Dr Christian Windt (anois ina thaighdeoir iardhochtúireachta in Ollscoil Theicniúil Braunschweig, an Ghearmáin).

Chuir COER fáilte roimh na taighdeoirí iardhochtúireachta a mhaoinítear go seachtrach an Dr Valerio Grazioso, an Dr Yerai Pena Sanchez, an Dr Andrei Ermakov agus an Dr Mustafa Abdelrahman. Thosaigh Simon Thomas mar mhac léinn PhD páirtmhaoinithe ag an tionscal i mBealtaine 2020, chuaigh Mahdiyeh Farjvand isteach go déanach in 2020 mar mhac léinn PhD arna mhaoiniú ag WISH John agus Pat Hume, agus tháinig Marco Rosati, mac léinn PhD arna mhaoiniú ag MaREI, isteach san fhoireann go gairid ina dhiaidh sin.

INSTITIÚIDÍ AGUS IONAIID TAIGHDE

COMHPHÁIRTITHE

I measc na gcomhoibritheoirí tionscail bhí:

- > CorPower, An tSualainn
- > Resolute Marine, SAM
- > TechWorks Marine, Éire
- > WaveVenture, RA
- > Monterey Bay Aquarium Research Institute, SAM
- > INNOSEA, RA
- > WAVEEC, An Phortaingéil
- > Floating Power Plant, An Danmhairg

I measc na gcomhoibritheoirí acadúla bhí:

- > Imperial College Londain
- > Quilmes University An Airgintín
- > Universidad Nacional de la Plata
- > IT Dún Dealgan
- > Ollscoil na Banríona, Béal Feirste
- > Ecole Centrale de Nantes
- > Institiúid Teicneolaíochta Hamburg
- > Ollscoil Aalborg
- > Ollscoil Strathclyde

FOILSEACHÁIN – 2019 AGUS 2020

In imeacht 2019 agus 2020, chuir foireann COER 52 foilseachán ar fáil; 20 díobh a bhain le himeachtaí comhdhála agus 32 díobh a bhí i bhfoilseacháin idirnáisiúnta ar dhaighdeáin, chomh maith le caibidil leabhair amháin.

NA COMHDHÁLACHA AR FREASTALÁIDH ORTHU

In 2020, d'fhreastail baill d'fhoireann COER agus rinne siad cur i láthair ag comhdhála idirnáisiúnta lena n-áirítear: Comhdháil ar Chinneadh agus Rialú, Cónaidhm Idirnáisiúnta um Rialú Uathoibríoch agus an Chomhdháil Eorpach um Rialú.

GNÍOMHAÍOCHTAÍ CUMARSÁIDE AGUS RANPHÁIRTÍOCHTA POIBLÍ DEIREADH FÓMHAIR 2019 – NOLLAIG 2020

- > Cuireadh an **Comórtas Rialaithe Tonnfhuinnimh**, arna chomhordú ag MU, i gcomhpháirtíocht le hOllscoil Aalborg, an tSaotharlann Náisiúnta um Fhuinneamh In-athnuaite (NREL, SAM), Sandia Labs., i gcrích, tar éis tástáil turgnamhach umar ar na rialaitheoirí éagsúla in Aalborg.
- > Bhí **Ceardlann Tonnfhuinnimh Mhá Nuad** ar siúl i mí Eanáir 2020 i Má Nuad, ag tabhairt le chéile 76 taighdeoir agus tionsclaitheoir as Éirinn agus thar lear.
- > D'eagraigh COER trí sheisiún ar cuireadh maidir le teicneolaíocht rialaithe tonnfhinnimh ag an 21ú **Comhdháil Dhomhanda Tríbhliantúil IFAC** i mBeirlín, Iúil 2020, a raibh na príomhpháirtithe leasmhara i gcórais rialaithe tonnfhinnimh ar fud an domhain páirteach ann.
- > **Seachtain na hEolaíochta 2019 ag MU**
Thug an grúpa COER siamsaíocht do thart ar 500 leanbh in aois bunscoile, trí eispéiris idirghníomhacha umar tonnta/gaireas ar scála beag, póstaer, fiseáin agus samhlaigh ar scála beag.
- > **Seachtain na nInnealtóirí 2 Márta 2020**
Ghlac beirt mhac léinn PhD COER páirt i Seachtain Innealtóra Roinn Innealtóireachta MU le póstaer, samhail statach agus ceistneoir do 190 scoláire meánscoile.
- > **Seachtain Taighde 2020**
Thug intéirneach COER seimineár ar thonnfhuinneamh d'fho-chéimithe MU.
- > **Seachtain Eolaíochta Samhain 2020**
Ghlac COER páirt i ngníomhaíochtaí fíorúla le féile eolaíochta Let's Talk, Seachtain Eolaíochta UCC/SFI agus Seachtain Eolaíochta MU, ag sroicheadh os cionn 7,500 duine óg.

Cuimsíonn clúdach na meán don tréimhse:

- > 22 Samh 2019 – alt san Irish Times
<https://www.irishtimes.com/business/energy-and-resources/ireland-needs-to-take-a-gamble-now-on-wave-energy-1.4080749>
- > 28 Fea 2020 – alt in Silicon Republic
<https://www.siliconrepublic.com/machines/wave-energy-ireland-john-ringwood-maynooth-university>
- > Már 2020 – Agallamh ar Kildare FM
<https://soundcloud.com/kfmradiokildare>

Tús a chur le tionscadal PhD MaREI agus arna mhaoiniú ag an tionscal i gcomhar le CorPower, Cuideachta Tonnfhinnimh na Sualainne, ag féachaint ar rialú tionairí tonnfhinnimh. www.corpowerocean.com.

IONAD TAIGHDE AERÁIDE ICARUS

Is grúpa beoga scoláirí aeráide é Aonais Anailíse agus Taighde Aeráide na hÉireann (*ICARUS*) ina bhfuil 23 ball foirne, lena n-áirítear 14 taighdeoir agus 13 mac léinn PhD. Dírionn sé ar an anailís ar athrú i gcomhpháirteanna aeráide atmaisféarach, mara agus trastíre. Tá 8 ndámh bainteach leis an ionad, mar aon le 14 ball foirne iardhochtúireachta agus cúntóra taighde. I rith 2019 foilsíodh 22 alt piarmheasúnaithe san iomlán. Mhéadaigh sé seo go mór in 2020, nuair a foilsíodh 48 alt piarmheasúnaithe. Ba é 33 líon na ndeontas gníomhach thar 2019-2020, agus luach iomlán de €5.7M acu.

FOILSEACHÁIN

Tháinig athrú mór ar fhoilsiú na litríochta piarmheasúnaithe ó fhoireann agus mic léinn *ICARUS* sa tréimhse 2019-2020. Bhí go leor foilseachán faoi stiúir mhic léinn PhD, agus tháinig foilseachán eile as tráchtais mháistreachta. Chonacthas foilseachán in irisí ardaicme lena n-áirítear *Nature Change Change*, *Nature Geoscience*, *Science*, *Environmental Research Letters*, *Journal of Geophysical Research*, *Bulletin of the American Meteorological Society*, *Reviews of Geophysics*. Chlúdaigh na hábhair a foilsíodh raon iomlán gníomhaíochtaí *ICARUS*. Is páipéir phobail iad roinnt páipéar a fhianaíonn an rannpháirtíocht shuntasach náisiúnta agus idirnáisiúnta i measc baill de phobal *ICARUS*.

DEONTAIS AGUS SAINCHOMHAIRLEACHTAÍ

Mhéadaigh an fócas ar thaighde aigéaneolaíochta in *ICARUS* ó 2019. Tá foireann de 7 aigéaneolaí curtha le chéile ag an Dr Gerard McCarthy ag obair ar 4 thionscadal ar leithligh. Déanann tionscadal A4 (Aigéin, Aeráid agus Athrú Atlantaigh) ar luach €2M (€1.6M do Mhá Nuad), staidéar ar an tionchar a bhíonn ag athruithe san Atlantach ar Éirinn agus Iarthuaisceart na hEorpa trí mar shampla athruithe i gcúrsaíocht aigéin agus leibhéal na farraige agus oibríonn sé ar acmhainn thuarthach a fhorbairt do na réigiúin seo. Tá tionscadal A4 á chur i gcrích le tacaíocht ó Fhoras na Mara faoin gClár Taighde Mara arna mhaoiniú ag Rialtas na hÉireann.

Tá comhoibriú láidir leanúnach ann le Copernicus, clár an Aontais um fhaire agus um fhaireachán na Cruinne agus an Lárionad Eorpach do Réamhaisnéisí Aimsire Meánraoin (ECMWF). Ó 2017 i leith tá *ICARUS* i gceannas ar Rochtain C3S311aLot2 ar Fhaireachán ó Chartlanna Aeráide Domhanda, seirbhís nuálach a thacaíonn le bailiú taifead stairiúil ar fud an domhain d'athróga talún agus mara ag dul siar 150 bliain, chun stór sonraí aeráide láraithe a chruthú. In 2019 shínigh MU an dara conradh don tseirbhís seo agus leathnaíodh é go dtí Meitheamh 2021 le déanaí. Is é €2.4M luach iomlán an chonartha seo/ Glacann *ICARUS* páirt freisin mar fhoichonraitheoir in dhá chonradh eile.

Is tionscadal nua nuálach uaillmhianach é Terrain AI arna chomhaoiniú ag Microsoft Ireland agus SFI agus tá luach €5M aige. Úsáideann an tionscadal teicneolaíochtaí braite ilmhódacha agus tógann sé samhlacha faisnéise saorga ar féidir leo cleachtais bhainistíochta níos éifeachtaí agus níos inbhuanaithe a threorú chun cabhrú le haschuir charbóin dhomhanda a laghdú. Ollscoil Mhá Nuad a dhéanfaidh an taighde agus beidh an Dr Rowan Fealy i *ICARUS* agus an tOllamh Tim McCarthy ón Ionad Náisiúnta Geoiríomhaireachta i gceannas air. I gcomhar le Teagasc, TCD, UCD, DCU, agus UL a reáchtálfar an tionscadal.

Tosóidh an chéad mheasúnú aeráide náisiúnta in Éirinn in 2021. As na 6 dhámhachtain údair a tugadh in 2020 *ICARUS* a fuair dhá cheann – an t-aon ionad ar bronnadh ról iolracha údair air. D'éirigh le *ICARUS* an comhdámhachtain taighde comhordaithe a fháil freisin. Mar sin glacfaidh *ICARUS* ról ceannasach i gach gné den ghníomhaíocht ardhphróifíle seo.

RANNPHÁIRTÍOCHT IDIRNÁISIÚNTA

Ceapadh an tOllamh Peter Thorne ar chroifhoireann scríbhneoireachta thuarascáil sintéise an Phainéil Idir-Rialtasaigh ar an Athrú Aeráide (IPCC) agus beidh sé ar cheann de 30 údair na tuarascála seo. Ceapadh é freisin ar Bhuanchoiste Choimisiúin Bonneagair na hEagraíochta Meitéareolaíochta Domhanda (WMO) ar Líonraí Faireacháin agus mar chomhchathaoirleach ar Phainéal Faireacháin Atmaisféarach an Chórais Faireacháin Aeráide Domhanda. Tugadh cainteanna iarrtha ag imeachtaí mar chomhdháil sonraí an WMO. Ainmníodh an Dr Gerard McCarthy mar ionadaí náisiúnta ar Ghrúpa Oibre Chomhairle Chomhairleach Eolaíochta na hEorpa ar chúrsaíocht aigéin.

RANNPHÁIRTÍOCHT NÁISIÚNTA

Bhí baint mhór ag *ICARUS* in 2019-2020 le tionscnamh an Líonra Taighde Aeráide agus Bithéagsúlachta Uile-oileáin. Rinne an Dr Elaine McCarthy ón Oifig Forbartha Taighde é seo a éascú agus a thacú. In éineacht le comhghleacaithe ó gach cearn de shaol acadúil na hÉireann ullmhaíodh páipéar glas agus scaipeadh é ar an rialtas agus ar chomhlachtaí poiblí ábhartha. Tionóladh comhráite le hionadaithe agus comhlachtaí lánracha.

NA MEÁIN

Tá próifíl láidir meán ag taighde *ICARUS* agus taighdeoirí *ICARUS* go náisiúnta. Tugadh faoi roinnt píosaí cló, teilifíse, raidió agus meán nuachta lena n-áirítear RTÉ, RTÉ Brainstorm, *Irish Independent* agus *Irish Times*. Tá taighde *ICARUS* le feiceáil i roinnt asraonta meán idirnáisiúnta.

MAYNOOTHWORKS

AISTRIÚ TEICNEOLAÍOCHTA, COMHPHÁIRTÍOCHTAÍ FIONTAIR AGUS TRÁCHTÁLÚ

MAYNOOTHWORKS

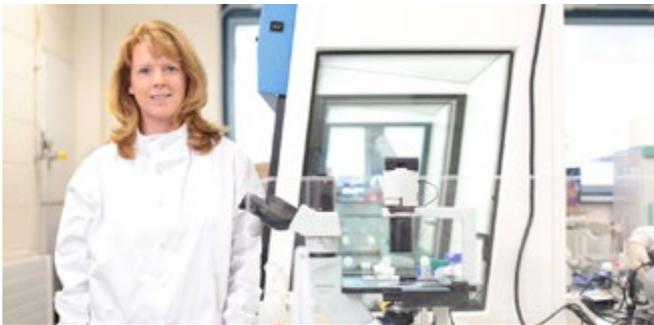
AISTRÍÚ TEICNEOLAÍOCHTA, COMHPHÁIRTÍOCHTAÍ FIONTAIR AGUS TRÁCHTÁLÚ

In ainneoin dhálaí dúshlánacha sochaíocha agus eacnamaíocha na bliana, bhí bliain rathúil ag MaynoothWorks, a Lárionad Goir Ghnó (BIC), agus cliaintchuideachtaí in 2020: go páirteach mar gheall ar aclaíocht na foirne agus a gcomhpháirtithe maidir le hoiriúnú do na dúshláin agus na srianta. arna bhforchur ag an bpaindéim COVID-19. Freagra amháin den sórt sin ba ea an clár ReThink ReDesign, tionscnamh tacaíochta gnó i gcomhpháirtíocht leis an Institiúid um Luach Nuálaíochta, a dearadh chun cabhrú le cuideachtaí Éireannacha dul in oiriúint don dá strus a ghabh le COVID-19 agus an Bhreathimeacht, trína gcuid tairiscintí táirge nó seirbhíse a dhigitiú. Tá an clár saor in aisce do chuideachtaí incháilithe, agus fuair na himeachtaí píolótacha a reáchtáladh go dtí seo aiseolas thar a bheith dearfach ón lucht freastail.

COMHPHÁIRTÍOCHTAÍ TIONSCAIL

Avectas

In Aibreán 2020, dhún Avectas, seach-chuideachta MU agus tionónta BIC, babhta infheistíochta Sraith C ar €20M, rud a thug infheistíocht iomlán sa chuideachta go €40M. Úsáidfean na cistí a bhaileofar sa bhabhta cothromais is déanaí seo chun aistriúchán cliniúil agus scálú tráchtála ar ardán teicneolaíochta innealtóireachta cille dílseánaigh Avectas (Solupore®) a luathú, in éineacht le leathnú ar a eagraíocht tráchtála, rialála agus teicniúil, le fruilithe nua in Éirinn agus i SAM. Faoi láthair Avectas 29 duine lena n-áirítear 19 le céimeanna dochtúireachta in Éirinn, agus ceadaíonn na cistí seo go leor post ardluacha eile a chruthú i réigiún Mhá Nuad.

An Dr Shirley O'Dea, Roinn na Bitheolaíochta

An Dr Michael Maguire agus an Dr Shirley O'Dea (arb as Ollscoil Mhá Nuad dóibh beirt) a bhunaigh Avectas in 2012. Is gnó teicneolaíochta innealtóireachta cille é Avectas a bhfuil ardán seachadta núíosach á fhorbairt aige chun mór-tháirgeadh éifeachtach táirgí teiripe cille a chumasú trí theicnící bithphróiseála *ex vivo*. Tugann teiripí cille agus géine an cumas cóireáil galair, lena n-áirítear ailse, a athrú do na milliúin othar ar fud an domhain – mar sin féin is bac mór é forbairt próisis agus táirgeadh na dteiripí seo. Is féidir go mbeidh córas uathúil Avectas ina athrú céime ar an mbealach is féidir na cóireálacha nua spreagúla seo a chur ar fáil, ag tabhairt dóchais do na milliúin othar ar fud an domhain.

SwiftQueue

Bhí bliain thar a bheith gnóthach ag SwiftQueue, tionónta BIC ó 2018. Trína seirbhís rathúil néalbhunaithe chun coinní a chomhordú, rinne siad bainistíocht ar chlár tástála COVID-19 rialtas na hÉireann agus tá siad tar éis bogadh anois chun áirithint ar líne de choinní a sholáthar le haghaidh vacsaínithe in Éirinn agus go leor iontaobhas NHS sa RA. Nuair a gheobhaidh tú do vacsaín níos déanaí i mbliana, is dóigh gurb é SwiftQueue a d'eagraigh duit é.

Chomhoibrigh Hexafly le Roinn Bitheolaíochta MU i gclár arna chomhordú ag MaynoothWorks

Hexafly

Is cuideachta Éireannach é Hexafly a bhuaigh duaiseanna agus a dhéanann ceannródaíocht ar fheirmeoireacht ingearach chun feithidí agus táirgí feithidí-bhunaithe a tháirgeadh lena gcur san áireamh i mbeatha agus mar chothaithigh plandaí. Déanann Hexafly cuileoga saighdiúir dubh (*Hermetic illucens*) a shaothrú chun breiseáin bia ainmhithe, ábhair tosaigh mhín cheimiceacha, agus méadaitheoirí ithreach a tháirgeadh. Chomhoibrigh siad go fairsing le Roinn Bitheolaíochta MU i gclár arna chomhordú ag MaynoothWorks, chun leas a bhaint as ár saineolas uathúil maidir le peiptidí frithmhiocróbacha ardluacha a shainaitheint agus a aonrú. Tá tóir phráinneach dhomhanda faoi lán seoil ar mhóilíní núíosacha a bhfuil gníomh leathan frithmhiocróbach acu, de réir mar a chailleann líon méadaitheach antaibheathach líne tosaigh éifeachtúlacht: táthar ag súil go nginfidh an comhoibriú seo an bonn d'aicme nua cógas, ó fhoinsé atá fíor-inbhuanaithe.

MAYNOOTHWORKS

AISTRÍÚ TEICNEOLAÍOCHTA, COMHPHÁIRTÍOCHTAÍ FIONTAIR AGUS TRÁCHTÁLÚ

RANPHÁIRTÍOCHT RÉIGIÚNACH

Bhí dlúthbhaint ag MaynoothWorks le Comhairle Contae Chill Dara agus iad ag dearadh ionad fiontraíochta nua an réigiúin, Spás Smaointe Nuálaíochta Réigiún an Lár- Oirthir (MERITS) i Nás, Co. Chill Dara. Tá an t-ionad nua á mhaoiniú ag Fiontraíocht Éireann agus soláthróidh sé dlúthchomhar le MU dá thionóntaí uile. Tacóidh MERITS le gnólachtaí nuathionscanta agus le FBManna i gCill Dara, agus beidh siad ag brath ar MU chun acmhainní taighde, fios gnó nuálaíochta agus céimithe cumasacha a sholáthar chun cabhrú le cumais cuideachtaí a fhás.

Chabhraigh MaynoothWorks le dearadh spás MERITS agus tacóidh sé le clár nuálaíochta a sheachadadh tríd an gcreat Samhail Nuálaíochta Comhardaithe nuafhorbartha. Tá sé beartaithe aige an cur chuige tacaíochta seo a leathnú chuig a Chomhpháirtithe Lár-Réigiún eile in oifigí fiontair chontaetha na Mí agus Chill Mhantáin.

Spás Smaointe Nuálaíochta Réigiún an Lár-Oirthir (MERITS) i Nás, Co. Chill Dara

NUAIGHT NA GORLAINNE GNÓ

In ainneoin na mbrúna a bhaineann le srianta COVID-19, tá Gollann Ghnó MaynoothWorks (BIC) fós ar oscailt ó thús na paindéime chun lígean dá thionóntaí (mar SwiftQueue) leanúint de bhonneagar criticiúil náisiúnta a sheachadadh. Gan dabht, mar thoradh ar an athrú ar dhálaí oibre agus gnó, roghnaigh roinnt tionóntaí oibriú ón mbaile nó baill foirme a chur ar scor sealadach ar feadh na tréimhse, ach trí phróisis sábháilteachta a oiriúnú agus a chur i bhfeidhm, d'éirigh leis an BIC leibhéal sábháilte áitíochta a choinneáil ó thús na paindéime.

Mar fhreagairt ar na hathruithe ar dhálaí oibre a lean imeachtaí na bliana, d'fhorbair an BIC a mhúnla gnó chun freastal níos fearr a dhéanamh orthu siúd ar mian leo oibriú go cianda – cibé acu ón mbaile nó ó thír eile ar fad. Ligeann ár gclár ballraíochta fíorúil nua do chuideachtaí ceann droichid a bhunú in Éirinn agus san AE, agus seoladh gnó cláraithe agus mol a sholáthar le haghaidh comhoibriú ollscoile d'fhiontraithe arbh fhearr leo oibriú ón mbaile. Soláthraíonn ár FlexiRoom nuálach taifeadadh ar chaighdeán an tionscail agus giniúint timpeallachta digítí, chun lígean do chuideachtaí cruinnithe díolacháin nó cruinnithe faisnéise d'infheisteoirí a sheachadadh do gheallsealbhóirí cianda. Faoi dheireadh, tá forás mór déanta ar ár n-uirlis meastóireachta agus tacaíochta gnó dílseánaigh, an tSamhail Nuálaíochta Cothromaithe a d'fhorbair Stiúrthóir BIC Joe Moore, ina ardán néalbhunaithe atá in ann tacaíocht inscálaithe a sholáthar dár mbonn cliant atá ag leathnú.

Chun níos mó eolais a fháil ar aon cheann de na seirbhísí seo, déan teagmháil le do thoil le maynoothworks@mu.ie.

Thosaigh an Dr Duncan Casey ina Stiúrthóir ar MaynoothWorks i Meán Fómhair 2020

Thosaigh an Dr Duncan Casey ina Stiúrthóir ar MaynoothWorks i Meán Fómhair 2020. Chuir Duncan tús lena chéad chuideachta le linn a chuid staidéir PhD in Imperial College London. Ó shin i leith, tá slí bheatha rathúil bunaithe aige mar thaighdeoir ildisciplíneach, mar fhiontraí, agus ansin níos déanaí ag an gcomhéadan idir an tionscal agus an earnáil acadúil. Agus cos sa dá champa aige, bhí ról suntasach aige i bhforbairt éiceachóras na FBManna teicneolaíochta i mBriostó agus in Iardheisceart na RA, óna ról laistigh d'Íonad Nana-ábhar Feidhmiúla Ollscoil Bhriostó.

Mar Stiúrthóir ar MaynoothWorks, díreoidh sé ar uasmhéadú a dhéanamh ar thionchar phríomhchlár taighde Ollscoil Mhá Nuad ar an éiceachóras réigiúnach: rochtain do chuideachtaí ar bhanc áiseanna, tallainne agus saineolais na hOllscoile a shruthlíniú, agus dúshlán dhíreacha, faoi stiúir an tionscail, a sholáthar do thaighdeoirí. Tá béim faoi leith aige ar phiblíne na tallainne agus na taithí tráchtála a fhorbairt i measc mac léinn taighde agus taighdeoirí luathghairme, agus tá clár rathúil curtha ar bun aige chun tacú le fiontraithe an lae inniu trí oiliúint a chur ar fhiontraithe an lae amárach.

AARG	Grúpa Taighde AIDS agus Antraipeolaíochta
ABS	Cumann Cairte na Scoileanna Gnó
ACM	Cumann an Innealra Riomhaireachta
AERA	Cumann Taighde Oideachasúil Mheiriceá
AHI	An Institiúid Ealaíon agus Daonnachtaí
AHRC	An Chomhairle um Thaighde Ealaíon agus Daonnachtaí (RA)
AI	Intleacht Shaorga
AIRO	Réadlann Taighde Uile-Oileáin
AIT	Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Luain
AMR	Frithsheasmhacht in aghaidh ábhar frithmhiocróbach
AMSI	Cumann Mac Léinn Leighis na hÉireann
AoIR	Cumann na dTaighdeoirí Idirlín
AOM	An tAcadamh Bainistíochta
AONTAS	Aosoideachas Náisiúnta Trí Aontú Saorálach
AOPC	An Painéal um Fhaireachán Atmaisféarach ar an Aeráid
APC	Larionad Cógabotaice Cothaithí
ASD	Neamhord ar Speictream an Uathachais
ASG	An Grúpa Ailtireachta & Caighdeán
ASSA	Antraipeolaíocht na bhFón Cliste agus an Aosaithe Chliste
AULC	Cuman na bPobal Teanga sa RA agus in Éirinn
BBSRC	An Chomhairle Taighde um Biteicneolaíocht agus Eolaíochtaí Bítheolaíochtaí
BIC	An Ghorlann Ghnó
BIM	Samhaltaú Eolais Foirgnimh
BPD	Bunachar Sonraí Fhilíocht na mBard
BRP	An Tionscadal um Thaighde Gnó
CEDRA	An Coimisiún um Fhorbairt Eacnamaíochta na gCeantar Tuaithe
CEFR	Comhchreat Tagartha na hEorpa um Theangacha
CLIL	Foghlaim Chomhtháite Ábhar agus Teangacha
CNR	Consiglio Nazionale delle Ricerche (Comhairle Taighde Náisiúnta na hIodáile)
COER	An tIonad um Thaighde ar Fhuinneamh Aigéin
COGG	An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta
COST	Comhar San Eolaíocht agus sa Teicneolaíocht
FGL	Forbairt Ghairmiúil Leanúnach
CPEP	An tIonad um Oideachas agus Oideolaíocht Phoiblí
CPS	Cibearchórais Fhisiciúla
GRALE	An tIonad um Thaighde ar Fhoghlaim agus Oideachas Aosach
CRT	An tIonad um Oiliúint Taighde
CSO	An Phríomh-Oifig Staidrimh
CUP	Cambridge University Press
CWI	Obair Pobail Éireann
DAFM	An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara
DCEDIY	An Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige
DCU	Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath

DEIS	Comhionannas Deis sna Scoileanna a Chur ar Fáil
DES	An Roinn Oideachais agus Scoileanna
DIAS	Institiúid Ard-Léinn Bhaile Átha Cliath
DIB	Dictionary of Irish Biography
DISCs	Disciplíní ag fiosrú Dúshlán Sochaíoch
DkIT	Institiúid Teicneolaíochta Dhún Dealgan
DRI	Taisce Digiteach Éireann
EA	Ailtireacht Fiontair
EAD	Ceantar na hAfraice Thoir
EAFM	Ailtireacht Fiontair agus Samhaltú Foirmiúil
ECML	An Lár-Ionad Eorpach um Nua-theangacha
ECMWF	An Lárionad Eorpach do Réamhaisnéisí Aimsire Meánraoin
EI	Fiontraíocht Éireann
EPA	An Ghníomhaireacht um Chosaint Comhshaoil
EPSRC	An Chomhairle um Thaighde Innealtóireachta agus Eolaíochtaí Fhisiciúla (RA)
ERC	An Chomhairle Eorpach um Thaighde
ESA	An Ghníomhaireacht Eorpach Spáis
ESAI	Cumann Staidéir Oideachais na hÉireann
ESREA	An Cumann Eorpach um Thaighde ar Oideachas Aosach
ESRI	An Chomhairle um Thaighde Eacnamaíochta agus Sóisialta
ETBI	Boird Oideachais agus Oiliúna na hÉireann
eucen	An Líonra Eorpach um Oideachas Leanúnach Ollscoile
EUSIPCO	An Chomhdháil Eorpach um Próiseáil Comharthaí
FACSP	Dámh na nEalaíon, an Léinn Cheiltigh, agus na Fealsúnachta
FET	Breisoideachas agus Oiliúint
FLAG	An Grúpa Comhairle um Theangacha lasachta
FTE	Coibhéis lánaimseartha
GA	An Cumann Tíreolaíochta
GCOS	An Córas Domhanda Breathnóireachta Aeráide
GDPR	Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí
GIS	Córais Faisnéise Geografaí
GMIT	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe Mhaigh Eo
HE	Ardoideachas
An tÚdarás um Ardoideachas	An tÚdarás um Ardoideachas
HEAR	Bealach Rochtana Ardoideachais
HEI	Institiúid Ardoideachais
HI	Institiúid Hamilton
HIQA	An tÚdarás um Fhaisnéis agus Cáilíocht Sláinte
HPV	Papalómaivíreas daonna
HRB	An Clár um Thaighde Sláinte
HRM	Bainistíocht Acmhainní Daonna
HRTF	An Fheidhm um Aistriú maidir leis an gCloigeann
HSE	Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

IS	Córais Faisnéise	OSI	Suirbhéireacht Ordanáise na hÉireann
IAC	Irish Archaeological Consultancy Ltd	PACT	Clárú Algartain Smaointeoireacht Ríomhaireachtúil
IADT	Institiúid Ealaíne, Deartha agus Teicneolaíochta	PDST	An tSeirbhís um Fhorbairt Ghairmiúil do Mhúinteoirí
ICA	Bantracht na Tuaithe	PI	Príomh-Imscrúdaitheoir
ICARUS	Aonaid na hÉireann um Anailís agus Thaighde ar an Aeráid	PME	Máistir Gairmiúil le hOideachas
ICC	Comhdháil Idirnáisiúnta ar an gCumarsáid	PPI	Bainteacht Phoiblí agus Phriobháideach
ICI	Institiúid Ceime na hÉireann	QUB	Ollscoil na Banríona, Béal Feirste
TFC	Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide	REACH	Mol Taighde, Rannpháirtíochta & Cumais
IDEA	Cumann Oideachas Forbraíochta na hÉireann	SALTE 19	Ailíniú Straitéiseach Thorthaí Breisiúcháin an Teagaisc agus na Foghlama san Ardoideachas 2019
IEEE	Institiúid Innealtóirí Leictreacha agus Leictreonaice	SAR	Scoláirí i gContúirt
IFAC	Cónaidhm Idirnáisiúnta an Uathrialaithe	SCE	Societas Celtologica Europaea
IMMA	Áras Nua-Ealaíne na hÉireann	SCUTREA	Comhdháil Bhuan ar Theagasc agus Taighde Ollscoile in Oideachas Aosach
INGENIC	Líonra na hÉireann um Chomhionannas Inscne sa Ríomhaireacht	SDG	Spríocanna Forbartha Inbhuanaithe
IoT	Idirlíon na Rudaí	SECO	Éiceachórais Bogearraí
IPCC	An Painéal Idir-Rialtasach ar an Athrú Aeráide	SFI	Fondúireacht Eolaíochta na hÉireann
IRC	An Chomhairle um Thaighde in Éirinn	FBM	Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide
ISO	An Eagraíocht Idirnáisiúnta um Chaighdeánú	SMLLC	Scoil na Nua-Theangacha, na Litríochtaí agus na gCultúr
IVI	An Institiúid um Luach Nuálaíochta	SMS	An Cumann Bainistíochta Straitéisí
KTI	Aistriú Eolais Éireann	SOLAS	An tSeirbhís Oideachais Leanúnaigh agus Scileanna
LGBTI+	Leispiach, Aerach, Déghnéasach, agus Trasinscne, móide	SPUR	Clár Samhraidh do Thaighde Fo-chéime
MA	Máistreacht Ealaíon	SSPC	Ionad Cógaisíochta Stát Soladaigh
MACMORRIS	Gníomhaithe agus Comhthéacsanna Mapála: Taighde Múnlaith in Éirinn na hAthbheochana sa Séú agus sa Seachtú hAois Déag	STEM	Eolaíocht, Teicneolaíocht, Innealtóireacht agus Matamaitic
MAP	Clár Rochtana Mhá Nuad	TCD	Coláiste na Tríonóide Baile Átha Cliath
MaREI	Fuinneamh Mara agus In-Athnuaite Éireann	TEG	Teastas Eorpach na Gaeilge
METLA	Idirghabháil i dTeagasc, i bhFoghlaim agus i Measúnú	TII	Bonneagar Iompair Éireann
MERITS	Spás Smaointeoireachta Nuálaíochta Réigiún an Lár-Thoir	TL21	Múineadh agus Foghlaim san 21ú hAois
Mi:Lab	Saotharlann Nuálaíochta Mhá Nuad	TUD	Ollscoil Teicneolaíochta Baile Átha Cliath
MIC	Coláiste Mhuire gan Smál	UCC	Coláiste na hOllscoile, Corcaigh
MIT	Institiúid Teicneolaíochta Massachusetts	UCD	An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath
MPE	Corpoideachas Lánbhríoch	UCL	Coláiste Ollscoile Londan
MSc	Máistir le hEolaíocht	UGV	Feithiclí Talún gan Foireann
MUSSI	Institiúid Eolaíochtaí Sóisialta Ollscoil Mhá Nuad	UL	Ollscoil Luimnigh
NALA	An Áisíneacht Náisiúnta Litearthachta d'Aosaigh	WMO	An Eagraíocht Mheitéareolaíoch Dhomhanda
NATDaP	Ardán Náisiúnta Sonraí d'Uath-theicneolaíochtaí		
NCCA	An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta		
NGC	An tIonad Náisiúnta um Gheoiríomhaireacht		
NCP	Comhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí		
NGO	Eagraíocht Neamhrialtasach		
NIBRT	An Institiúid Náisiúnta um Thaighde agus Oiliúint Bithphróiseála		
NIRSA	An Institiúid Náisiúnta um Anailís Réigiúnach agus Spásúil		
NPHT	An Fhoireann Náisiúnta Éigeandála Sláinte Phoiblí		
NSAI	Údarás Náisiúnta Caighdeán na hÉireann		
NSF	An Fhondúireacht Náisiúnta Eolaíochta (SAM)		
OSA	An Cumann Optach		

AGUISÍN

Gheofar liosta iomlán na ndámhachtainí seachtracha maoinithe do 2019/2020

www.maynoothuniversity.ie/research/research-and-innovation-maynooth-university/research-reports

Gheofar liosta iomlán na ndámhachtainí seachtracha maoinithe do 2019/20 anseo

www.maynoothuniversity.ie/research/research-and-innovation-maynooth-university/research-reports

LÁRIONAID CHOMHPHÁIRTITHE SFI

FOCAIL BHUÍOCHAIS

Is mór againn tacaíocht ár n-urraí seachtracha, lena n-áirítear:

**Maynooth
University**
National University
of Ireland Maynooth

Oifig Forbartha Taighde

Ollscoil Mhá Nuad

Maigh Nuad, Co. Chill Dara

Éire, W23 X021

☎ + 353 1 708 6682

✉ research.development@mu.ie

🖱 www.maynoothuniversity.ie/research

#MUresearch

